

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W BIAŁYMSTOKU

Nr zespołu: 47

Nazwa zespołu: **Urząd Wojewódzki Białostocki 1920-1939**

Sygnatura: 72

Miesięczne sprawozdania sytuacyjne wojewody białostockiego za 1933 r.

Spis zawartości:

1. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 1 za miesiąc styczeń 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
2. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 2 za miesiąc luty 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
3. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 3 za miesiąc marzec 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
4. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 4 za miesiąc kwiecień 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
5. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 5 za miesiąc maj 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
6. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 6 za miesiąc czerwiec 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
7. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 7 za miesiąc lipiec 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
8. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 8 za miesiąc sierpień 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki
 - V. Stan bezpieczeństwa publicznego
 - VI. Sprawy graniczne
 - VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż
9. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 9 za miesiąc wrzesień 1933 r.
 - I. Sytuacja ogólna
 - II. Ruch wywrotowy
 - III. Ruch zawodowy
 - IV. Strajki

- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

**10. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 10 za miesiąc październik 1933 r.**

- I. Sytuacja ogólna
- II. Ruch wywrotowy
- III. Ruch zawodowy
- IV. Strajki
- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

**11. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 11 za miesiąc listopad 1933 r.**

- I. Sytuacja ogólna
- II. Ruch wywrotowy
- III. Ruch zawodowy
- IV. Strajki
- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

**12. Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
nr 12 za miesiąc grudzień 1933 r.**

- I. Sytuacja ogólna
- II. Ruch wywrotowy
- III. Ruch zawodowy
- IV. Strajki
- V. Stan bezpieczeństwa publicznego
- VI. Sprawy graniczne
- VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż

1
BIAŁYSTOK

1
Białystok, dnia 1. marca 1933 roku

Mr. BP. 831/33 P.

TAJNE - PILNE!

Wytaczone sprawozdanie miesięczne Nr. 2 za miesiąc styczeń 1933 r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I. Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 2 za miesiąc styczeń 1933 r./z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/..

Za Wojewodę

Modliński
/St. Modliński/
Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Otrzymują do wiadomości:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie
2/ " " w Nowogrodku
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Stanisławowie,
6/ " " w Tarnopolu,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " w Wilnie
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " w Grodnie,
13/ " " " w Suwałkach,
14/ " " " w Łomży
15/ Samodzielny Referat Informacyjny DOK. III. w Grodnie,
16/ " " " DOK. IX. w Brześciu n/Bugiem
17/ " " " DOK. I. w Warszawie.
18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w/n.
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/n.

H.F.

VOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.831/33.T.

Dnia 20 lutego 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.2.
 za miesiąc styczeń 1933 r.

I. Sytuacja ogólna.

W ruchu wywrotowym dominowały trzy zasadnicze momenty: kampania obchodu "3L", łączona we wszystkich jej przejawach z walką przeciwko wojnie i obroną ZSRR., akcja antypodatkowa i walka z lewicową opozycją komunistyczną, t.zw. grupą trockistów. Scharakteryzowane w oddzielnym sprawozdaniu do Ministerstwa kampania obchodu "3L" uzewnętrzniła się silniej, niż w roku ubiegłym w strefie działania KPZB., odejmując zwracasz dużą powściągliwość ogniw WPP. i KPZB. w takich wystąpieniach zewnętrznych, któreby mogły spowodować względem nich represje władz sądowych i bezpieczeństwa. Akcja antypodatkowa, której formami były bierny i nierzadko czynny opór podatkowy zaangażowanej ludności, najsilniejsze rozmiary przybrała w powiecie grodzieńskim, akcją usiłowano ją przerzucić na sąsiednie powiaty wołkowski, sokólski, augustowski i suwalski. Została ona zlokalizowana przez zastosowanie, w porozumieniu z władzami prokuratorskimi i skarbowymi, represyj względem kierowniczych jednostek komunistycznych i ściganie zaległych podatków przy asystencji organów P.P. w tych wypadkach, gdzie został stwierdzony rozmyślny opór podatkowy. Przeprowadzona w tym kierunku planowa akcja dała tak dalece pozytywne rezultaty, że nie tylko zlikwidowany został bierny i czynny opór ludności w płaceniu podatków, lecz także uległa przekłamaniu psychoza tejże ludności, w jakiej wspomniany opór mógł mieć miejsce. Obecnie we wszystkich gminach, które objęte były traktowaniem oporem, podatki wpłacane są dobrowolnie.-

Dalsze efekty osiągnęły elementy wyrotowe na gruncie ruchu zawodowego w powiecie bielskim i Białymstoku. - W pierwszym wypadku stwierdzono poważne nasycenie Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego i Związku Zawodowego Młocnych R.P. elementem komunistycznym, co daje podstawy do przypuszczeń, że w przyszłości wszelkie akcje tych związków mogą być wykorzystywane przez komunistów i stwarzać zagrożenie w odniesieniu do sytuacji bezpieczeństwa. Z tego też względu władze administracji ogólnej przedsięwzięły odpowiednie środki zapobiegawcze.

W Białymstoku nasycenie elementami komunistycznymi poszczególnych Związków Zawodowych, reprezentowanych w Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych posunęło się tak daleko, że wspomniana Komisja widziała się zmuszoną do wykluczenia z traktowanych związków kilku wybitniejszych działaczy komunistycznych. Wytworzyło to w nawiązanych związkach znaczny ferment, który osłabi niewątpliwie pozycję PPS.

Ruch zawodowy specjalnych uwag nie następuje. Wyczerpywały go poczynania związków w kierunku obrony płac robotniczych i wywieranie nacisku na przedsiębiorstwa i przemysłowców co do regulowania należnych zarobków. Większe akcje prowadziły Związek Pracowników Miejskich i Instytucyj Użyteczności Publicznej w Grodnie oraz Związek Zawodowy Młocnych R.P. w powiecie bielskim. -

Na rynku pracy nastąpił silny wzrost bezrobocia.

Liczba bezrobotnych w okresie od dnia 31 grudnia do dnia 31 stycznia b.r. wzrosła z 8.548 do 14.008. Przypuszczać należy, że w końcu stycznia bezrobocie na terenie Województwa Białostockiego osiągnęło swój punkt kulminacyjny. -

Stan bezpieczeństwa, jeżeli pominąć chwilowe zagrożenie w powiatach bielskim i grodzieńskim, był dobry. -

Dnia 20 lutego 1933 roku.

II. Ruch wyrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wyrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Akcja elementów wyrotowych w styczniu b.r. nieco się wzmożyła. Elementy te, wykorzystując ciężkie położenie wsi, agitują wśród ludności, zwłaszcza białoruskiej, za niepłacenie podatków. Poczynanie ich w tym kierunku początkowo odnosiło ten skutek, że ludność istotnie wzbraniała się uiszczać podatki, przyjmując wręcz nieprzychylną postawę wobec sekwestratorów, a nawet policji, przyczem w kilku wypadkach właściciele występowali gromadnie. Wiąże to miejsce szczególnie w powiecie grodzieńskim, stąd zaś, akcja ta sięgała swymi łapami powiatu sokólskiego, częściowo suwalskiego i wreszcie powiatu wołkowskiego, została ona jednakże już zlokalizowana. Na terenie tego ostatniego powiatu wyrotowcy tłumaczyli ludności, że już się zbliża koniec panowania polskiego na obszarach z ludnością białoruską, gdyż z nastaniem wiosny wybuchnie tam powstanie i Zachodnia Białoruś oderwie się od Polski. Pomimo tej agitacji w powiecie wołkowskim zorganizowanego oporu właścicieli do niepłacenia podatków jak to miało miejsce w powiecie grodzieńskim, dotychczas nie było.

Obchód "31" upłynął spokojnie. Żadnych wystąpień nie było. Wywieszono jedynie w szeregu miejscowościach transparenty z okolicznościowymi napisami i rozrzucono trochę odezw komunistycznych, przyczem większość tych odezw poruszała stereotypowe zagadnienia komunistyczne, a tylko nieznaczna część poświęcona była obchodowi "31".

Podana niżej tablica uwytkła szczegóły rozwieszania transpa-

rentów i kolportażu odezw komunistycznych:

Powiat.	Miejscowość	wywieśzono transparentów.	Kolportowano wydawn. komunist. W ilu wypadkach	Ilość egzem.
Białostocki	Białystok	3	9	336
	Supraśl	2	1	25
	Czarna Góra	-	1	267
	Starysielce	-	1	51
	Krupniki	-	1	51
	Gródek	1	1	22
Bielski	Cały teren powiatu	4	-	-
Grodzieński	Na całym terenie powiatu w związku z obchodem "3L".	28	-	-
Sokołowski	Jachowo	-	1	11
	Brzostowica Wielka	-	1	10
	Brzostowica Mała	-	1	10
	Cydziki	1	-	-
	Byczki	1	-	-
	Korzeniewicze	1	-	-
	Maciejewicze	-	1	20
Sokołowski	Sokołka	-	1	7
Wołkowyski	Miedzyrzecz	1	1	2

Napisy na transparentach, poza znanymi już i wciąż powtarzany utartymi komunałami komunistycznymi, były również następujące:

"Cześć pamięci 3L-Lenin, Karol Liebknecht i Róża Luksemburg. Precz z pacyfikacją grodzieńszczyzny, Polesia i Polynia. Precz z rządem szubienic, głodu i wojny. Żądamy zwolnienia więźniów politycznych. Cześć wodzom rewolucyjnym 3 L. Niech żyje MOPR."

W związku z dokonaniem aresztowaniami we wsi Jarmoliszach, powiatu grodzieńskiego, w sąsiednich wioskach wywieziono kilka transparentów o napisach: "Precz z ekspedycją karną we wsi Jarmoliszach. Ani grosza podatku rządowi głodu, terroru i wojny. Ręczyć precz sekwestраторów, którzy rabują nas z ostatniego kawałka chleba. Stawiać opór karą"

ekspedycjom, aż do zbrojnego wystąpienia." Napisy na tych ostatnich transparentach były w języku rosyjski...-

Treść odezw komunistycznych poruszała strajk w Puszczy Białokiej, oraz pociągała do strajku w Białymstoku, tudzież zwalczając trockistów.

Odezw dotyczące obchodu "32", miały tytuły: "W rocznicę śmierci Lenina, Róży Luksemburg i Liebknechta demonstrujecie waszą wolę o leńskie wyjście z kryzysu. Wszyscy na ulicę do masowych demonstracji do strajków politycznych. Mocniej zewrzyjcie szeregi w jednolitym frontie walki przeciwko faszystowskiemu rządowi bezrobocia, terroru, okupacji i wojny." "Do żołnierzy wileńskich", podpisane przez "grupę żołnierzy" z datą - Wilno, 29.XI.1932 roku, omawiające strajk w Puszczy Białokiej.-

Wystąpienia antypaństwowe.

Powiat Grodzieński. W dniu 3 stycznia b.r. we wsi Kewale, gminy Brzostowice Małe, podczas zabierania zasekwestrowanych rzeczy za zaległe podatki od braci Jana i Mikołaja Kuźmów przez sekwestratora, zebrany tłum w liczbie około 50 osób, przyjmując groźną postawę, zmusił sekwestratora i asystującego mu policjanta do zaniechania czynności egzekucyjnych, które wykonane zostały dopiero w dniu 5 stycznia b.r. przy asyście 7 posterunkowych P.P., przy czem i w tym dniu same koczety usiłowały przeszkodzić w zajęciu rzeczy, mężożołnierze zaś wstrzymali się od jakiegokolwiek oporu z obawy przed represjami.-

Podobne zajścia na tle antypodatkowym miały jeszcze miejsce w kilku innych miejscowościach, a mianowicie: w dniu 11 i 12 stycznia b.r. we wsi Doroszewice, gminy Łasza, gdzie uderzono sekwestr zboża w pierwszym dniu samemu wójtowi gminy, w drugim dniu - temuż wójtowi w towarzystwie posterunkowego P.P. Czynności egzekucyjne uskutecznił dopiero w dniu 16 stycznia b.r. przy asyście

dwóch posterunkowych.

Następnie w dniu 13 stycznia b.r. we wsi Okszyce, gminy Brzostowica-Mała, zebrany tłum w liczbie około 60 mężczyzn i kobiet, nie dopuścił do przeprowadzenia czynności egzekucyjnych sekwestratora, wójta gminy i posterunkowego P.P., przyczem z tłumem rozlegały się okrzyki, wzywające do zaatakowania sekwestrujących. Podlegacy tego zajścia, w liczbie 8 osób, pociągnięto do odpowiedzialności.-

Wreszcie w dniu 23 stycznia b.r. niedopuszczono do przeprowadzenia czynności egzekucyjnych sekwestratora, wójta gminy i posterunkowego P.P. we wsi Jarmolice, gminy Indura. Tym razem wystąpiło przeciwko sekwestratorowi kilkudziesięciu chłopów.-

Pozatem, do drobnych zajęć na tle ściągania podatków, doszło jeszcze w dniu 16 stycznia b.r. we wsiach Baranowo i Ogrodniki, gminy Łasza.-

Na urządzonych w dniach 7 i 15 stycznia b.r. przez skomunizowaną młodzież przedstawieniach w języku białoruskim we wsi Jarmolice, gminy Indura, mieszkańcy tejże wsi, Aleksander Czurun, wygłaszał do zebranych przemówienia, nawołując do nieposłuszeństwa władzy, do niepłacenia podatków, do stawiania oporu egzekutorom, oraz do bojkowania wyrobów monopolowych. Nadto, tenże Czurun, na zwołanem przez sołtysa zebraniu gromadzkim w sprawie podatków, wzywał do organizowania oporu przy ściąganiu podatków.-

owiat Sokółski. Wszyscy mieszkańcy wsi Prokopowice, gminy Nowy-Dwór, zwrócili Urzędowi gminnemu wezwania płatnicze na wymierzony podatek państwowy, z dopiskami na odcinkach: "Nie jestem w stanie zapłacić, wobec czego odmawiam".-

Do zwrotu tych wezwań płatniczych namówili i dopiski uskuteczniili mieszkańcy tejże wsi, znani ze swej działalności komunistycznej, Antoni Łukaszewicz i Prokop Chartanowicz.-

Powiat Żuławski.

Na zebraniu gromadzkim wsi Adamowizna, Dekszne i Podkowocie, gminy Sejwy w dniu 4 stycznia b.r., Bolesław Kupiński z Adamowizny odezwał się: "Ja nie będę i nikt z nas nie będzie płacił podatków, zrobimy rewolucję", a dalej: "Polscy urzędnicy wszyscy są złodziejami". Na zwróconą przez wójta uwagę, oświadczył "więzienie mi nie straszne". Naskutek tej agitacji, nikt wójtowi podatku nie wpłacił.-

Powiat Łódzki.

Dostrzeżono agitację antyreligijną i antypodatkową we wsiach Borki i Lichinisz, gminy Piski. W Borkach agitację tę uprawia Zofia Krawka, w Lichiniszach zaś znana działaczka komunistyczna Aleksandra Ilnicke wraz z Michałem i Aleksandrem Szołtami, oraz Janem Matjuszem. Prowadzą agitację antypodatkową. Krawka twierdzi, że na wiosnę wybuchnie w Polsce rewolucja.

Taką samą agitację we wsi Rogoźnica, gminy Krzemieniec, prowadzi Izidor Zająk, oświadczając, że rewolucja i wojna z Sowietami wybuchnie w maju b.r. Wszyscy wymienieni agitatorzy pozostają ze sobą w ścisłym kontakcie.-

Zebranie komunistyczne KPZB.

Powiat Łódzki.

W dniu 8 stycznia b.r. w mieszkaniu Pawła Ziętaczka, we wsi Koźonna, gminy Świątów, odbyło się zebranie członków KR-KPZB. we wsi Kaczkach. Obecnych było 5 osób. Na zebraniu ten sekretarz KR-Stefan Turek oznajmił, że OK."LOPR" w Białymstoku zażądał od niego zebrania co najmniej 15 złotych. Obecnie niewyliczone się Turka z poprzednio zebranych składek, obecni uzależnili wpłacenie nowych składek od wyliczenia się z poprzednich. Nadto, wspomniany Turek oświadczył, że OK.KPZB-Białystok nie nadaje za obecnie literatury komunistycznej.-

LOPR.

Powiat Sokółski.

Mieszkaniec wsi Subowice, gminy Szudziałowo, czynny dział

Łącz KPZB., Jakób Jurowiec w dniu 8 stycznia b.r. zbierał pieniądze wśród mieszkańców wsi Subowice, Pierożki i Jurowiany na rzecz pozostających obecnie w więzieniu kilku komunistów, pochodzących z wymienionych wiosek.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Działalność Komunistycznej Partji Polski w styczniu b.r. ni uwydatniła się silniej od okresu poprzedniego. I tu, w ²¹ ciągu wpływów partji, podobnie jak i w działalności KPZB., zauważono pewne ożywienie w związku z obchodem "3L" i nieznaczną akcją antypodatkową, oczywiście, nie w takich rozmiarach, jak to miało miejsce wśród ludności białoruskiej.-

Zewnętrznie akcja KPP. wyraziła się w następującem:

P o w i a t.	Miejscowość	Wywieszono transparentów	Kolportow. wydawn. komun.	
			W ilu wypadkach	Ilość egzemplarzy.
Łomżyński	Łomża	-	2	160
	Jedwabne	-	1	
Ostrowski	Ostrów-Maz.	1	-	2
	Brudki-Stare	1	-	
	Długosiodło	1	-	
Szczytyński	Szczyty	-	1	10
	Łapy	5	1	

Napisy na transparentach, jak i treść kolportowanych odezwo komunistycznych poświęcone były wyłącznie pamięci Lenina, Liebknechta i Róży Luksamburg. Na transparentach zatem spotykano takie napisy: "Cześć wodzom rewolucyjnym 3-ch L. Precz z łapą faszystowską do ZSRR. Brońmy ZSRR. Precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego. Niech żyje rząd robotniczo-chłopski". Treść zaś odezw zaczynała się od słów: "Uczcijmy rocznicę śmierci Liebknechta, Lenina i Luksamburg Róży. Przeciw wojennym sądom doraźnym."

ystąpienia antypaństwowe.

Powiat Ostrołęcki.

W dniu 3 stycznia b.r. na zebraniu gminnem w Troszynie znani działacze komunistyczni Leon Świąciecki, Antoni Opęcho-wski i Wacław Ierzbiński, podczas uchwalenia budżetu na rok 1933/1934, ostro występowali przeciwko niektórym pozycjom tego budżetu. Szczególnie atakowali uposażenie wójta gminy i urzędników gminnych, żądając natowiazt podwyższenia uposażenia wóznego gminy. Ponieważ chodziło tutaj o wysokość podatków, więc zebrani poparli tych agitatorów komunistycznych i niektóre pozycje budżetowe zostały obniżone lub wręcz skreślone. Tak tedy skreślono pozycje, przewidującą dotacje na cele wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, motywując to tem, że Związek Strzelecki istnieje po to, by gnać obokopów i strzelać do nich, jak to miało miejsce w Działdowie. Charakterystycznym jest, że wnioski komunistów popierał działacz KMP., Płuczeński, którego przemówienia w nieczas nie różniły się od przemówień komunistów.-

Nównież na zebraniu gromadzkim w Łubzinie komuniści agitowali przeciwko dobrowolnemu opodatkowaniu się na cele pożarnictwa.-

Pozatem, na terenie całej gminy Troszyn daje się zauważyć wzmożoną akcję w nadsyłaniu komunizujących czasopism legalnego wydania. Większości jednak wypadków czasopiema te nie dochodzą do rąk adresatów.-

Zebrania komunistyczne KMP.

Powiat Łomżyński.

Na posiedzeniu komunistycznym w dniu 17 stycznia b.r. w Łomży wyłoniono tymczasowy KD KMP., który ma się zająć intensywniejszą pracą w samej Łomży, jak i na terenie powiatu łomżyńskiego, a mianowicie - w Jedwabnem i Stawiskach, oraz w powiecie szczuczynskim. Sekretarzem tego KD. został Fejsach Frydztajn. Pracę na wsi powierzono Janowi Jarożkiewiczowi.

Na techniczną wyznaczono żydówkę z Ostrowi-Mazowieckiej, Jaroszkiewicz na jakoby dobrze zorganizowaną komórkę w Piątnicy, zaś Frydštejn otrzymał z Warszawy paczkę wydawnictw komunistycznych, ważącą około 10 kilogramów. Część tych wydawnictw przeznaczono na prowincję.-

Poza tem, na temże posiedzeniu omawiano sposób ułożenia obchodu "3L", sprawę Abrahama Srebrówicza, który w swoim czasie był na wiesiu OMR. w Łomży, uzyskawszy uprzednio legitymację członkowską Stronnictwa Narodowego, oraz ostatnie "wespny", doszukując się przyczyn tychże.-

at Szczuczynski. Dnia 29 stycznia r.b. u Rejzy Bukowskiej w Radziłowie odbyło się zebranie członków KD.KPP.Radziłów. Bukowska poinformowała zebranych w liczbie 4 osób, że ostatnio otrzymała większą ilość bibuły komunistycznej i, że bibułę tę należy rozkolportować. Zebrani postanowili bibułę tę rozrzucić w Radziłowie w dniu 4 lutego b.r.

Reprezje

związku z akcją antypaństwową, w miesiącu styczniu b.r. zatrzymano:

- Białystok-Miasto: 6 osób za kolportaż odezw komunistycznych,
- Pow.Białostocki: 2 osoby za kolportaż odezw komunistycznych,
- Pow. Bielecki: 1 osobę za działalność wywrotową,
- Pow.Grodziński: 7 osób za akcję antypaństwową i 2 osoby za rozwieszanie transparentów,
- Pow.Łomżyński: 1 osobę za działalność komunistyczną,
- Pow.Ostrowski: 5 osób za działalność wywrotową.-

b/ Wyroki sądowe

W styczniu b.r. za działalność komunistyczną skazane zostały przez Sady Okręgowe następujące osoby:

w dniu 9 stycznia b.r. przez Sąd Okręgowy w Białymstoku -
sach Wajner na 6 lat więzienia;

przez Sąd Okręgowy w Łomży - w dniu 2 stycznia b.r. Jenki
Wajcang⁸ na 3 lata więzienia, w dniu 13 stycznia b.r. Abram Rzepl
i Chackiel Jabkończyk po 4 lata więzienia oraz Abram Małach na 3
ta więzienia, wreszcie w dniu 30 stycznia b.r. Jozek Podgórewioz
i Dwejra Kalina po 2 lata więzienia z tem, że w stosunku do Kalin
wykonanie wyroku zawieszono na 3 lata.-

białysto

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 831/33. T.

Dnia 20 lutego 1933 r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Okres sprawozdawczy nie zaznaczył się większym ożywieniem w życiu Klasowych Związków Zawodowych. Jak zawsze dotychczas, największą ruchliwość z pośród innych Związków Zawodowych wykazali włóknierze, jako stanowiący głos tutejszej warstwy robotniczej. Jak poprzednio, tak i teraz zwracano głównie uwagę na sprawę obniżki płac zarobkowych i kwestję bezrobocia. Momenty zaś polityczne rzadziej były poruszane.

Białystok-Miasto.

W dniu 11 stycznia b.r. odbyło się posiedzenie członków Okręgowego Komitetu Robotniczego MPS. w Białymstoku przy udziale posła Stanisława Dubois. Po omówieniu spraw organizacyjnych, bezrobocia oraz nartujących wpływów komunistycznych w niektórych Związkach Zawodowych, poseł Dubois, na zapytanie kilku obecnych w sprawie demonstracji, wyjaśnił, że demonstracje pod Urząd Wojewódzki, Starostwo i Na izbastr można urządzić, lecz uprzednio należy zbadać czy takie demonstracje się udać, w przeciwnym bowiem razie MPS. zostałaby narażona na kompromitację. Nadto ostrzegł, że demonstracje pod żadnym pozorem nie mogą stać się powodem wybijania szyb, rabowania sklepów i t.p. ekscesów./18/-

Dnia 27 stycznia b.r. odbyło się zebranie bezrobotnych włóknierzy. Na zebraniu tem pierwszy przemawiał Tomasz Kapitułko, zaznaczając na wstępie, że kryzys obecny spowodowany został przez ustroju kapitalistyczny, że kryzys ten będzie trwał dopóty, dopóki nie obejmą władzy rządy robotniczo-rolnicze i, że o takie rządy należy walczyć drogą legalną, a nie bombami i rewolwerami, oświadczył, że Związek Rolniczo-Włókienniczy wszczekał akcję o...

wę zbiorową na zasadach cennika z roku 1928 i w związku z tem konieczna jest solidarność robotnicza i, że może dojść do strajku powszechnego włóknarzy. Wyraził zdziwienie, że istniejący w Białymstoku Komitet Pomocy dla Bezrobotnych nie wykazuje żywszej działalności i ogół robotniczy nie wie, gdzie się podziewa grosz publiczny. Poniósł że bezrobotni odznaczają się dziwną apatią i nie uczęszczają na zebrania związkowe. Na powyższe wywody Kapituła kilku komunistycznych włóknarzy oświadczyło, że wstrzymywanie się robotników od uczęszczania na zebrania spowodowane jest brakiem zaufania do obecnego zarządu Związku Zawodowego Przemysłu Włókienniczego w Białymstoku, oraz, że nie trzeba czekać na hasło strajkowe Zarządu Głównego Związku Zawodowego, lecz już teraz podejmować w tym kierunku akcję. - W końcu zebrania Kapituła odczytała rezolucję, wyrażającą solidarność z wystąpieniem wspomnianego już Zarządu Głównego, apelującą do włóknarzy o przestrzeganie solidarności i o niezawieranie z fabrykantami żadnych umów inaczej, jak tylko za pośrednictwem Związku Zawodowego, tudzież wyrażającą niezadowolenie z powodu nieprzyznania przez Ministra Opieki Społecznej zapłaty tym bezrobotnym, którzy przepracowali 52 dni w roku /200/-.

Lonkietnicy odbyli dwa zebrania : w dniu 2 stycznia b.r., kiedy poruszono sprawę zamierzonych przez fabrykantów obniżek zarków i postanowiono, w razie dojścia do skutku tych zamierzeń - ze strajkować, oraz w dniu 24 stycznia b.r., celem omówienia równomiernego podziału pracy pomiędzy wszystkich lonkietników, pozem postanowiono opodatkować się na rzecz bezrobotnych po 10 grzy od zużytej 1 kw godziny. /150/

Członkowie Związku Zawodowego Przemysłu Skórzanego, garbarzy odbyli dwa zebrania: w dniu 9 i 12 stycznia b.r. Na pierwszym zebraniu omawiano sprawę składek członkowskich z uiszczeniem których zalega wielu członków i z tego powodu Związek ma deficyt w kwocie 1050 złotych. W związku z tem postanowiono, by mający pracę człon

kwie natychmiast uiścili zaległe skłádki, bezrobotni zaś - tylko bieżące, zaległe natomiast, gdy otrzymają pracę. Poza tem poruszono sprawę zapowiadzianych obniżek o 15% zarobków w niektórych garbarniach. W sprawie tej nie powzięto żadnej rezolucji wobec nieobecności na tem zebraniu robotników z tej garbarni i załatwienie jej odroczone do następnego zebrania w dniu 12 stycznia b.r., kiedy to uchwalono, by robotnicy garbarni Bekiera nie godzili się na obniżkę zarobków, nie prowadzili samodzielnie pertraktacyi i nie przyjęli w dniu 13 stycznia b.r. obniżonych o 15% zarobków. /80 /

miast Białostocki.

Dnia 13 stycznia b.r. w Wasilkowie odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Włókienniczego. Przemawiali na tem zebraniu Tomasz Karliński, sekretarz OKR PPS w Białymstoku, oraz W. Reginella. Pierwszy, przedstawiwszy zebrany przyczyny kryzysu światowego w oświeceniu PPS, apelował do organizowania się robotników i łączenia się z włóciarstwem w celu zdobycia warsztatów pracy dla robotników i poprawienia bytu. Drugi zaś, podkreśliwszy brak solidarności u robotników, co miało się ujawnić w czasie strajków, poruszył sprawę wysokich cen węgla i cukru. Zaproponowany przez Reginellę wybór Komisji, któraby miała na celu badanie stanu rodzinnego i majątkowego bezrobotnych, pobierających zasiłki z Komitetu Pomocy Bezrobotnym, nie doszedł do skutku wobec braku odpowiednich kandydatów do tej komisji /80/-

miast Bielski.

W okręgu puszczańskim odbyły się trzy zebrania członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego.

Na pierwszym zebraniu w dniu 8 stycznia b.r. w Hajnówce wybrano nowy zarząd oddziału Związku /100/-

Drugie zebranie, odbyte dnia 10 stycznia b.r. w Czerlonce poświęcone było omówieniu trwającego strajku robotników leśnych /50/-

reszcie na trzecim zebraniu w Hajnówce, odbytem w dniu 16 stycznia b.r., powzięto rezolucję, dotyczącą sposobów pracy w zakładach państwowych i przyjmowania przez Dyрекcję Lasów Państwowych w Białowieży nowych robotników /150/-

W ścisłym związku z wymienionemi wyżej zebraniem członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego pozostaje zebranie sprawozdawcze członków Związku Zawodowego Małocrolnych R.P., odbyte w Białowieży w dniu 17 stycznia b.r. -

Po złożeniu przez poszczególnych delegatów sprawozdań o sytuacji strajkowej wozaków, uchwalono rezolucję, stwierdzającą rozszerzanie się strajku wozaków, wyrażającą wolę wytrwania aż do zwycięstwa przy równoczesnem zachowaniu wzorowego porządku i solidarności strajkujących, piętnującą postępowanie policji za rzekome grożenie mandatami karnymi w stosunku do osób, biorących udział w zebraniu, oraz podkreślającą nieustępliwość Dyrekcji Lasów Państwowych i niechęć jej do pertraktacji ze strajkującymi /50/-

W Siemiatyczach w dniu 22 stycznia b.r. odbyło się zebranie organizacyjne Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego przy udziale posła Stanisława Dubois, który też wygłosił przemówienie, w którym podkreślił potrzebę organizowania się robotników w związkach zawodowych celem skuteczniejszej walki o poprawę swego bytu, oraz poddał krytyce obecny system rządzenia, nazywając go kapitalistycznym, który przyczynił się do pogłębiania obecnego kryzysu i do zwiększenia się bezrobocia. Wyjście zaś z obecnej sytuacji widzi poseł w rządzie robotniczo-właścicielskim /50/-

Powiat Grodzieński. W dniu 3 stycznia b.r., na zebraniu członków Związku Zawodowego robotników przemysłu chemicznego w Grodnie krytykowano stanowisko Inspektora Pracy za jego rzekome stronnicze decyzje podczas ostatniego strajku w hucie azkłej w Grodnie oraz napiętnowano tych robotników, którzy jeszcze podczas trwania traktacji

wanego strajku przystąpili do pracy.-

Pozostające pod wpływem "Bundu" żydowskie Związki Zawodowe w Grodnie wszczęły ruchliwą akcję w kierunku werbowania nowych członków. W związku z tą akcją w dniu 2 stycznia b.r. odbyła się konferencja zarządów Związków Zawodowych Pracowników Handlowych, drukarskich, robotników przemysłu skórzanego i fryzjerskich. Postanowiono uaktywnić działalność samych Związków i podnieść akcję kulturalno-oświatową.-

W dniu 22 stycznia b.r. w osadzie fabrycznej Mosty, na zebraniu robotników miejscowej fabryki dykt, założono oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego i wybrano zarząd Związku. Poza tem poruszono sprawę wypłacania przez fabrykę zarobków nie w gotówce, lecz kwitami, za które robotnicy mogli otrzymywać w sklepach artykuły codziennego użytku, lecz obecnie sklepy wzbraniają się wydawania tych artykułów na kwity ze względu na to, że zarząd fabryki od dłuższego czasu nie wykupuje tych kwitów.-

Magistrat miasta Grodna od kilku miesięcy zalega z wypłatą poborów pracownikom i emerytom miejskim. W związku z tem Związek Pracowników Komunalnych i Instytucyj Użyteczności Publicznej w Grodnie zwołał dwa posiedzenia swych członków olem omówienia traktowanej sprawy. Na pierwszym zebraniu w dniu 3 stycznia b.r. zastanawiano się nad zastosowaniem bardziej agresywnego żądania od Magistratu wypłacenia zaległych pensyj, oraz uchwalono rezolucję, wyrażającą votum nieufności obecnej Radzie Miejskiej i żądającą rozpisania nowych wyborów.-

Na następnem zebraniu w dniu 26 stycznia b.r. postanowiono proklamować strajk, jeżeli Magistrat w najkrótszym czasie nie wypłaci zaległości. Akcję za strajkiem prowadzi kłownik Magistratu, Leon Mazurkiewicz, który w dniu 30 stycznia b.r. otrzymał od pracowników wszystkich instytucyj miejskich przyrzeczenie, że solidarnie opowiadają się za strajkiem.-

Powiat Sokółski.

W Sokółce, na zebraniu członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w dniu 12 stycznia b.r. wybrano nowy zarząd Związku oraz omawiano sprawy organizacyjne.-

Dnia 18 stycznia b.r. w Sokółce odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Budowlanego. Na zebraniu tem zdano sprawozdanie z dotychczasowej działalności Związku oraz wybrano nowy zarząd /45/..

b/ Związek Związków Zawodowych.

Powiat Białostocki.

Dnia 7 stycznia b.r. w Czarnej-Wsi odbyło się zebranie członków ZZZZ /BPZZR/. Przemawiał poseł Leopold Tomaszewicz. Na początku zebrania usiłowali wywołać burdę miejscowi działacze PPS-CKW., lecz dzięki energicznemu wystąpieniu dyrektora tartaków, Wigury, zajęcie szybko zostało zlikwidowane i zebranie odbyło się spokojnie /200/..

c/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 31 stycznia b.r., na terenie województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 14.108 osób.

Powiat.	Bezrobocie na dz. 31.12	Bezrobocie na dz. 31.1.	Zmniejszenie.	Wzrost	Łobiera zapomogi.
Augustowski	247	250	-	43	223
Białystok-Miasto	4699	5.996	-	1297	1319
Białostocki	425	1.123	-	708	164
Bielski	449	1.014	-	565	417
Grodziński	1873	2.555	-	677	121
Komżyński	169	380	-	211	62
Ostrołęcki	18	313	-	195	-
Ostrowski	53	1.081	-	1328	173
Żuwański	399	400	-	1	17

Sokólski	43	109	-	66	10
Szczaczyński	27	231	-	204	10
Wołkowycki	140	515	-	375	43
Wysocko-mazow.	1	191	-	190	-

R A Z E M : 8.548 14.108 - 5.560 2.559

 wzrost o 5.560 osób.

Wojewoda Białostocki

Nr.BP. 831/33.T.

Dnia 20 lutego 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.2 za miesiąc styczeń 1933 roku

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

Pow.białostocki.

Na placu Magazynów Państwowego Monopola Spirytusowego w Białymstoku, dozorca tych magazynów, Stefan Konon, strzelając z rewolweru w dniu 15 stycznia b.r. do uwiłającego się nad stadem gołębi jask rżębia, niechcący postrzelił śmiertelnie w klatkę piersiową magazyniera tychże składów, Walentego Woźniaka, który wkrótce zmarł.

W dniu 18 stycznia w Białymstoku, podczas dokonywania zajęcia ruchomości za należności podatkowe u Anny Adamowicz przez sekwestratora I Urzędu Skarbowego, Czesława Kowalczyka, syn Oksznicki, Stanisław Adamowicz stawiał czynny opór, zadając sekwestratorowi dwie rany ciężkie głową. Sprawcę pobicia zatrzymano.-

Na terenie gminy Gródek dostrzeżono wzmocnienie się handlu surowcem tytoniowym. Skonfiskowano 22 kilogramy surowca i przekazano do Urzędu Akcyz i Monopolów Państwowych w Białymstoku.

Pow.sokólski.

Dnia 19 stycznia r.b. o godzinie 18-tej we wsi Leśniki, gminy Suchowola do mieszkanki Anny Siemionowej wpadło dwóch napastników i po uprzednim zgaszzeniu lampy, jeden z napastników rzucił się na Annę Siemionową i pocwał ją dusić. Drugi zaś - na córkę napadniętej, Bronisławę. Ta ostatnia wyrwała się jednak z rąk napastnika i uciekła.

przez okno na ulicę, aby zaalarmować sąsiadów. Do biegu ulicą Bronisławki Siemionowej wystrzelił stojący na czatach przed domem trzeci napastnik, jednak chybił. Napastnicy zrabowali kufer z 52 złotymi i wekslami na 800 złotych. W dniu 22 stycznia r.b. napastnicy ci w 1 bie 5 osób zostali zatrzymani.

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków

W miesiącu styczniu 1933 roku zanotowano wypadków

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	-	6
2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach		1
3/ Usiłowania samobójstw	-	8
4/ Samobójstw	-	7
5/ Usiłowania zabójstw	-	1
6/ Zabójstw	-	5
7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków,	-	13
z których śmierć poniosło 6 osób.		
8/ Kradzieży zwykłych /na sumę 10.096 zł./		107
9/ Kradzieży z włamaniem	-	4
/na sumę 5.126 złotych/		
10/ Drobnych wypadków rabunkowych	-	4
11/ Dziecobiójstw	-	1
12/ Operu policji	-	4
13/ Nielegalnego posiadania broni	-	4
14/ Tajnego gorzałnictwa	-	1

c/ Wypadki samochodowe.

W styczniu b.r. na terenie województwa białostockiego wypadków samochodowych nie było.

d/ Pożary.

Zestawienie danych o pożarach.

W styczniu 1933 r. na terenie województwa białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	8
2/ Z przyczyn nieustalonych	7
3/ Podpalenia z zemsty	3
4/ Podpalenia, w celu otrzymania premii ubezpieczeniowej	2
5/ Nadliwej budowy komin	13.

Pożary te wyrządziły straty:

1/ do 2.000 złotych każdy	-	28
2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy	-	3
3/ od 5.000 do 10.000 złotych każdy	-	1
4/ od 10.000 do 20.000 złotych każdy	2	-
5/ od 20.000 do 30.000 złotych każdy	-	1
6/ Ponad 30.000 złotych każdy	-	-

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą około 45.300 złotych.-

e/ Ocena ogólna.

Ogólny stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym jest w dalszym ciągu w nieznacznym stopniu zagrożony na skutek akcji antypodatkowej, uprawianej przez żywioły komunistyczne zwłaszcza w powiecie grodzieńskim i w mniejszym stopniu w powiatach: wołkowyskim, sokólskim i suwalskim. W okręgu Puszczańskim, po ostatnich strajkach w wyniku których robotnicy leśni i wozacy uzyskali pewne podwyżki zarobków, nastąpiło znaczne uspokojenie umysłów.

W pozostałych powiatach sytuacja pod względem politycznym pozostawała bez zmian.

W styczniu r.b. wydatnie zmniejszyły się wypadki pożarów, jak również i przestępczość kryminalna - notowano mniej drobnych kradzieży.-

-----000-----

H.B.

Wojewoda Białostocki

Nr.BP.631/53.T.

dnia 20 lutego 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.2 za miesiąc styczeń 1933 roku.

VI. Sprawy graniczne.

Postrzelenie.

W dniu 17 stycznia b.r. przy przekraczaniu granicy z Niemiec do Polski na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego, postrzelony został przez straż graniczną niemiecką Franciszek Bajak, mieszkaniec wsi Cyk, gminy Myszyniec. Bajak, po postrzeleniu, zdążył jeszcze przebiec rów graniczny i na terenie Polski wskutek upływu krwi zmarł. W komisji lekarsko-sądowej wzięły również udział władze sądowe niemieckie. Zabity rakowo chodzik do Niemiec po odbiór należności za pracę u gospodarza w porze letniej.

Wysiedlenie.

W dniu 24 stycznia b.r. na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego wysiedlony został z Niemiec do Polski Piotr Kobus, który chodzik do Niemiec po odbiór pieniędzy za żyto.

Przemyt.

U mieszkańców wsi Dąbrowy, gminy Myszyniec, powiatu ostrołęckiego, Bolesława i Katarzyny Kaniów wykryto, pochodzącą z przemytu, 49 kilogramów sacharyny, a u Józefa Grądzika 25 sztuk naboju rewolwerowych.

W pociągu osobowym, zdążającym z Prus do Grajewa wykryto walizkę, zawierającą 26 kilogramów jedwabiu. Właściciela walizki nie znaleziono.

W dniu 20 stycznia b.r. na szosie Suwałki-Szyp-

lisaki u Franciszka Kozłowskiego znalezione 80 milog.
mów piernu angielskiego, pochodzącego z ...

Na odcinku granicznym powiatu komyńskiego
uważono znów wzmocnić wyznaczenie do Niemiec Łyta, mięsa
wieprzowego, wędlin i Grobin.-

— 00000 —

H.B.

27 19
Wojewoda Białostocki

Nr.BP.831/33.T.

Dnia 20 lutego 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr.2 za miesiąc styczeń 1933 roku.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Szpiegostwo.

W dniach 16, 18 i 19 stycznia r.b. w Sądzie Okręgowym w Grodnie odbywała się rozprawa sądowa przeciwko Budzile Wincentemu i innym w liczbie 12, oskarżonym o uprawianie w latach 1926-1931 szpiegostwa na rzecz Rosji Sowieckiej.-

W wyniku rozprawy skazani zostali: Budziko Wincenty, Stokisz Michał, Mikulicz Andrzej, Był Jan i Kochanowski Grzegorz - po 6 lat więzienia każdy, Ceburuk Włodzimierz i Stokisz Mikołaj - po 5 lat więzienia każdy, Budziko Mikołaj i Gubarewicz Konstanty - po 4 lata więzienia każdy, Spernak Rubin i Sieluk Michał - po 3 lata więzienia każdy, oskarżony zaś Gonczaruk Borys został uniewinniony. Nadto, wszyscy skazani pozbawieni zostali praw obywatelskich i honorowych na przedział lat 10-ciu.-

-----:-----

H.B.

WJEWODA R

Br. BP. 128

stacy jne

esiecznie

4c luty

trzymują

Pan wój

"

"

"

"

"

"

Pan Prok

"

"

"

Samodzie

"

K.O.P. "

szyscy

ojewódz

Pan Star

Pan Kome

Pan Nacz

WYKŁADA BIAŁOSTOCKI

Pr.BP.1251/33.T.

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.3. za mie-
siąc luty 1933 r.

Białystok, dnia 30 marca 1933 roku 15

TAJNE - PILNE!

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I. Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie mie-
sieczne Nr.3 za miesiąc luty 1933 r./ z zakresu bezpieczeństwa
publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/.

Za Wojewodę

/St. Modliński/
Naczelnik Wydziału Bezp. Publ.

Trzymają do wiadomości:

Pan cjeвода w Wilnie,
" " w Nowogrodku,
" " w Brześciu nad Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Stanisławowie,
" " w Tarnopolu,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi.
Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
" " " w Wilnie,
" " " Okręgowego w Białymstoku,
" " " w Grodnie,
" " " w Komży
" " " w Suwałkach.

Główny Referat Informacyjny DOK. III. w Grodnie,
" " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
" " " DOK. I. w Warszawie.

K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie
Szefy Panowie Starostowie Powiatów
Województwa Białostockiego,
Pan Starosta Grodzkie w Białymstoku,
Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w/m.

LODZKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Przeznaczono dn. 4.5. 1933 r.

Zat.

Waga

Po przyjęciu do wiadomości

Lublin, dn. 6.5. 1933 r.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.1251/33.T.

Dnia 20 marca 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
za miesiąc l u t y 1933 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Zobrazowane w poprzednim sprawozdaniu nastawienia w ruchu wyrotowym na terenie Województwa Białostockiego nie uległy zmianom w lutym b.r. Dominowały w nich w dalszym ciągu walka przeciwko wojnie i obrona ZSRB; akcja przeciwko lewicowej opozycji komunistycznej oraz kampanja antypodatkowa, antyszarwarowa i antyeksmisyjna. Spostrzeżenia ze stycznia, że komunistyczna kampanja antypodatkowa w powiecie grodzieńskim, skąd usiłowano ją przerzucić na powiaty sąsiednie, została nie tylko przetrącona i w zarodku zlikwidowana, lecz nawet przedmanowiona przez nią psychozę biernego oporu podatkowego, zostały potwierdzone całkowicie w marcu w drodze bezpośredniej obserwacji nastrojów ludności.

Zaistniało wprawdzie w marcu kilka wypadków oporu podatkowego, niemniej jednakże nie były one bezpośrednim skutkiem agitacji komunistycznej. Komunistyczna akcja za wywołaniem w 22 lutego b.r. demonstracyjnego strajku powszechnego nie dała partii żadnego wyniku, aczkolwiek nie spotkała się ona z jakimkolwiek przeciwdziałaniem ze strony FPS i Bundu oraz ulegających im wpływom klasowych związków zawodowych. Po dniu 22 lutego organizacje komunistyczne rozpoczęły propagowanie wicesennego strajku rolnego, podkreślając, zresztą po myśli okólników KC i KC KPZB, że musi on być wywołany przez partję komunistyczną.

ażebym ubiec zamierzenia PPS. W niektórych ośrodkach powiatów z ludnością białoruską lokalne organizacje wyrotowe zdołały wytworzyć pewne nastroje na rzecz tego strajku.

Działalność zewnętrzna elementów wyrotowych była dość silna, jak zresztą w poprzednich miesiącach, nie wskazywało jednakże na specjalne wzmocnienie się ruchu wyrotowego w Województwie, za wyjątkiem kilku gmin powiatów białostockiego i grodzieńskiego.

Znaczne efekty osiągnęły elementy wyrotowe na gruncie ruchu zawodowego w Grodnie, Białymstoku i powiecie białskim. Skłoniło to m.in. władze administracji ogólnej do zawieszenia działalności oddziału Związku Zawodowego Małorolnych w Białym Podlasku, która zagrażała bezpieczeństwu publicznemu i pewnych posunięć w odniesieniu do Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych.

Ruch zawodowy odskonił silne tendencje klasowego związku włókienniczy w Białymstoku do wywołania strajku ogólnego włókienniczy w okręgu w obronie sztywności cennika płac według umowy zbiorowej z dnia 12 lipca b.r.-

Na rynku pracy, wbrew przewidywaniom, nastąpił dalszy wzrost bezrobocia w związku z unieruchomieniem kilku fabryk włókienniczych w Białymstoku, których robotnicy nie zgodzili się na obniżkę płac oraz pogorszenie się konjunktury dla przemysłu chemicznego.

Liczba bezrobotnych wzrosła w lutym z 14108 do 15400 /o 1292/. Nastroje wśród bezrobotnych nie budziły obaw, lecz wymagały daleko posuniętej ostrożności wszystkich czynników państwowych, działających w kierunku pomniejszenia skutków bezrobocia i zapewnienia bezpieczeństwa. Stan bezpieczeństwa nie został zagrożony i może być oceniony jako dobry.-

Dnia 20 marca 1933 r.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

W lutym b.r. działalność elementów wywrotowych wyraźniej nie uwidoczniła się. Nie przedsięwzięto większych wystąpień antypodatkowych, jak to miało miejsce w grudniu b.r. i w styczniu b.r. Dzień 22 lutego przeszedł spokojnie. Ograniczono się jedynie do wywieszenia paru transparentów z okolicznościowymi napisami i rozrzucaenia odezw komunistycznych, traktujących o ustawie scalenicowej ubezpieczeń socjalnych. Sama akcja antypodatkowa, jakkolwiek nie zamarka jeszcze zupełnie, tem niemniej straciła znacznie na swej ostrości, szczególnie w tych miejscowościach /powiat grodzieński/, gdzie poprzednio wyrażała się w nader agresywnej formie. Zajęcia antypodatkowe, a raczej wystąpienia przeciw sekwestраторom, poza powiatem grodzieńskim, sygnalizowane były również i z powiatu wołkowyskiego, gdzie obecnie elementy wywrotowe lansują pogłoski, że w dniu 1 maja b.r. wybuchnie w Polsce rewolucja, lecz wystąpienia te miały raczej charakter ekonomiczny, aniżeli wywrotowy, antypaństwowy i przypisywane są częściowo nietaktownemu, a często wręcz bezwzględnemu postępowaniu sekwestраторów. Zauważono, że na terenie powiatu grodzieńskiego elementy skomunizowane stosują terror względem członków Związku Strzeleckiego po wsiach, zmuszając temsamem młodzież wiejską do opuszczenia szeregów tej organizacji w stosunku zaś do opornych stosując terror -

Szczególnej zewnętrznej agitacji wywrotowej KPZB. przytoczone są w poniższym zestawieniu.

Powiat.	Miejscowość.	Wywieszono transpa- rentów.	Kolportowano w ilu wy- padkach.	wydano komu- nię ilość egzemplarzy.
Białostocki	Białystok	2	4	98
	Nowa-Wola	-	1	10
	Czarna-Wieś	-	1	kilkanaście
	Supraśl	-	1	18
Bielski	Cichowola	-	1	26
	Białowieża	-	1	1
Grodzieński	Stęski	1	-	
	Hołynka	1	-	
	Zukiewicze	1	-	
	Olekszyce	1	-	
Sokółski	Usnarz-Dolny	1	-	
	Kulowce	-	1	kilkanaście
Wołkowyski	Rakowszczyzna	-	1	1
	Wierusin	-	1	15
	Żysków	-	1	2
	Mosiewicze	1	1	kilkanaście
	Sokółki	-	1	kilkanaście

Napisy na transparentach, poza ogólnymi hasłami rewolucyjno-wywrotowymi, poruszały przeważnie sprawy lokalne. Tak tedy, na transparentie wywieszonym w Białymstoku, umieszczono napis: "Cześć pamięci towarzysza Rajchmana, który został zamordowany w białostockiej defenzywie". Na transparentach znów w powiecie grodzieńskim, gdzie zastosowano poprzednio represje w stosunku do wywrotowców, spotykano napisy, w rodzaju: "Precz z karną ekspedycją we wsi Jarmolicze, ani grosza podatku faszystom, niech żyje zbrojny opór ekspedycjom kar-nym" lub: "Precz z aresztami w rejonie indurskim, niech żyje KPZB, niech żyje rewolucja!" Reszcie na terenie powiatu wołkowyskiego

napisy na wywieszonych transparentach poruszały sprawy bardziej ogólnikowo, jak "Precz z sądami polowymi w armji, precz z karne ekspedycjami na Wołyniu i Połesiu, precz z nowym regulaminem w wojsku polonizującym. Precz z rękoma od ZSRR. Precz z okupacją i polonizacją Zachodniej Białorusi. Precz z procesem T.S.B." -

Również kolportowane odezwy, poza ogólnymi komunikatami komunistycznymi, poruszały sprawy aktualne. Spotykano odezwy o następujących tytułach: "Cześć pamięci towarzysza Adolfa Rajchmana. Precz z nową prowokacją okupantów polskich wobec ruchu narodowo-wyzwoleńczego" /nawiązująca proces wileński Taraszkiewicza, Szyr i Pietkiewicza/ "Do demonstracji ulicznych i strajków protestacyjnych w dniu 22 lutego b.r., dniu walki przeciw zamachowi na ubezpieczonych", "niech żyje strajk chłopów, zatrudnionych w lasach Puszczy Białowiejskiej aż do zwycięstwa", "Do walki z mordercami ekspedycji karnej w grodzieńszczyźnie". Poza wymienionymi, kolportowano jeszcze odezwy, głównie na terenie powiatu wołkowyskiego, nawołujące do zbrojnego powstania przeciwko Polsce o prawo samostanowienia Białorusi Zachodniej. -

Inne przejawy agitacji.

Powiat Białostocki. W dniu 8 lutego b.r. w starej synagodze w Zabłudowie kryto paczkę wydawnictw komunistycznych. Zawierała ona broszury uchwałami, powziętymi na VI zjeździe Plenum KPZB. i na XII Plenum egzekutywy Międzynarodówki Komunistycznej, oraz - odezwy komunistyczne, zatytułowane: "Do wszystkich robotników drzewnych w Czarnobylu" i "Towarzysze, robotnicy leśni i tartaczni w Puszczy Białowiejskiej". -

Zachodzi przypuszczenie, że wykryte wydawnictwa przechowywane były w synagodze przez miejscowych działaczy komunistycznych i zostały wyprzedane.

Powiat Bielski.

Dnia 26 lutego b.r. na branie cmentarnej we wsi Nowo-Berezowo nieznani sprawcy uczynili napisy następującej treści: "Precz z faszyzmem, tu będzie urzędować KPZB. i przydzielony pop musi się zastosować do tego".-

Wystąpienia antypaństwowe.powiat Grodzieński.

Na tle ścigania przez sekwestratorów podatków do drobnych zajęć i stawiania oporu sekwestratorom przez osoby, u których dokonywano zajęcia rzeczy, doszło w następujących miejscowościach: dnia 10 i 22 lutego b.r. we wsi Remuciowie, gminy Brzostowica-Wielka, dnia 21 lutego b.r. - we wsi Doroszewicze, gminy Łasza, dnia 23 lutego b.r. - we wsi Nowosiółki, gminy Żydomla, gdzie podczas zajęcia przez sekwestratora krowy u Dymitra Piotrowicza, ten ostatni stawiał czynny opór, zebrany zaś tłum w liczbie około 40 osób, zachowywał się biernie, wznosząc jedynie okrzyki: "My głodni, nie zabierać krowy", dnia 24 lutego - we wsi Wołotyń, gminy Ejsmonty-Wielkie.-

Dnia 19 lutego b.r. na zabawie we wsi Kołpaki, gminy Hornica, obecna tam komunizująca młodzież ze wsi Baranowa pobiła Józefa Gulika, członka Związku Strzeleckiego, grożąc przytem, że jeżeli Gulik będzie nadal należał do tej organizacji, to go zamordują.-

W dniu 15 lutego b.r., komunizujący Bazyli Gacuk, Antoni Łubowski, Michał Gacuk, Gleb Gabiec i Mikołaj Janowicz we wsi Łasza zastąpili drogę orszakowi weselnemu i od nowożeńców wymusili 10 złotych, rzekomo na wódkę, według zaś uzyskanych informacji, pieniądze te przeznaczone zostały na cele organizacji komunistycznej.-

Do Grodna w lutym b.r. miała przybyć funkcjonariuszka CK KPZB. i nawiązać kontakt z członkami miejscowego OK. W związku

ku z powyższem, w najbliższym czasie organizacje komunistyczne mają wznowić tywszą działalność w samem Grodnie, jak i na terenie powiatu grodzieńskiego.-

Powiat Wołkowyski.

Do większego zajęcia na tle ściągania podatków doszło w dniu 6 lutego b.r. we wsi Pacewice, gminy Piaski. Mieszkaniec tej wsi Afanazy Szabuńko wraz z całą swą rodziną stawiał czynny opór sekwestratorowi, niedopuszczając do zajęcia rzeczy. Przybył na pomoc sekwestratorowi esyście policyjnej w sile 3 posterunkowych Szabuńko w dalszym ciągu stawiał opór, poczem wybiegł na ulicę, krzyząc: "Bierzcie pałki i chodźcie na ratunek, napadli na nas bandyci". Na to wołanie zebrało się około 100 osób, wskutek czego policja zmuszona była Szabuńko i jego żonę odprowadzić na posterunek Policji. W czasie odprowadzania zatrzymanych, krzyczeli oni: "Nie płacicie żadnych podatków tym bandytom pańskim, niech was wszystkich aresztują tak, jak nas".-

Na terenie gminy Swiskockiej oraz gminy Łysków, graniczącej z powiatem prużańskim, wynikł zatarg na tle ekonomicznem pomiędzy wozakami drzewa a przedsiębiorcami leśnymi. W zatarg ten wnięszą się elementy komunizujące z powiatu prużańskiego, które poczęły zabraniać miejscowym chłopom wywozić drzewo z lasu na stację, uciekając się nawet względem opornych do teroru. W związku z tem aresztowano na terenie powiatu prużańskiego jednego z przywódców Związku Zawodowego Małorolnych. Po pewnym czasie doszło do ugody pomiędzy wozakami i kupcami leśnymi, przyczem ustalono zapłatę w wysokości 8 złotych za wywóz metra drzewa. Pomimo tej ugody, własciciele jednak nie przystąpili do pracy, wysuwając po kilku dniach nowe żądanie ekonomiczne i zwolnienia z aresztu zatrzymanych za terror osób. Żądanie to wozacy rekrutujący się przeważnie z gminy swiskockiej i Łyskowskiej, wysunęli pod wpływem elementów komunizujących.

19
nych. Wobec takiego stanu rzeczy, zaangażowano podwoły z powiatu prużańskiego, które pod ochroną policyjną rozpoczęły w dniu 15 lutego b.r. wywóz papierówki. W dniu 24 lutego b.r. kilkanaście takich podwołów zatrzymane zostały na terenie powiatu prużańskiego przez grupę około 40 włościan ze wsi Zamosze i Kozki, którzy nakazali zatrzymanym na przyszłość drzewa nie wywozić, grożąc, że inaczej zastosują względem nich terror. Zawiadomiona o tem policja w Łyskowie natychmiast udała się na miejsce zajścia, co widząc, sprawcy zatrzymania podwołów zbiegli. Drzewo odwiezione zostało na miejsce przeznaczenia.-

a/ Komunistyczna Partja Polski.

Komunistyczna Partja Polski w okresie sprawozdawczym również nie wykazała żywszej działalności. Nazwewnątrz ograniczone się do rozwieszenia w kilku miejscowościach transparentów komunistycznych i rozrzużenia odzw o treści wywrotowej. Dzień protestu przeciwko ustawie soaeniciowej ubezpieczeń społecznych przebrzmiał bez echa. W zasięgu wpływów KPP. czynione są przygotowania do akcji antypodatkowej. Tutaj akcja ta ma bardziej odmienny, swoisty charakter od podobnej akcji na terenach, objętych działalnością KPZB., bo o ile tam ludność białoruska wzbrania się od płacenia podatków także i z powodu nacjonalistycznych, sztucznie podtrzymywanych przez agitatorów komunistycznych, którzy kładą ludność mirażami samodzielną Zachodniej Białorusi lub przyłączenia jej do ZSRR. to o tyle tutaj przesłanki te odpadają, natomiast mogą mieć miejsce tylko względy ekonomiczne.-

Akcja wywrotowa K.P.P. zewnątrznie przedstawia się następująco:

Po iat.	Miejscowość.	własno- no tran- sparentów.	Kolportow. w rądm. komus. ili wypadkach.	ilosc eksplary
Lomżyński	Łomża	-	1	172
	Sniądoma	-	1	kilkanaście
Ostrowski	Wąrowsko-Bazow.	1	-	
	Strusiedko	2	-	
	Zebry-Laskowce	-	1	kilkanaście
Szczuczynski	Szczuczyn	-	1	12
	Radzików	-	1	kilkanaście
ysoko- / sz.	ysokie-Bazow.	1	1	29

Wpisany na transparentach, które stały do teraźniejszości hasłami rewolucyjnymi, były jeszcze następujące: "Przec z drokowską ustawą socjalną, przec z rządem teroru, nędzy i wojny, przec z zaskiżkami dla wszystkich bezrobotnych, przec z okłopotami, niech żyje jednolite wołko robotnicze, okłopoty i żołnierzy, niech żyje ród robotniczo-okłopoty", "Żądamy zniszczenia wszelkich opłat szkolnych, na rzecz różnych organizacji militarnych, żądamy oświecenia dzieciom okłopotkim i robotniczym wszelkich materjałów naukowych, żądamy bezpłatnej ciepłej odzieży dla dzieci szkolnych, przec z przymusową religją w szkołach, niech żyje Czerwony pionier, przec z szczeniactwem na antysemityzm" i "Przec z usuwaniem kobiet z przedsiębiorstw" -

Tytuły kolportowanych odezw miały następujące brzmienie: "WPS., Stronnictwo Ludowe i Endecja przygotowują nowy cios dla mas pracujących Zachodniej Ukrainy. Przec z wojeną i szkodliwymi", "Do walki z mordowaniem i katowaniem okłopotów przez policję. Przeciw obszarzniczo-kapitałistycznemu pijackom, wrogom okłopotów, krew. Przeciw faszystowskiej dyktaturze wyzysku i ucisku.

O rewolucyjny sojusz chłopów z robotnikami", "Precz z rozbojem imperjalizmu japońskiego w Chinach" i "Do robotnic, chłopek, do wszystkich kobiet pracujących".-

Pozatem organizacje komunistyczne na terenie powiatu ostrowskiego otrzymały większy transport bibuły komunistycznej.-

Zebrańia komunistyczne-KPP.

at Ostrowski. Dnia 13. lutego b.r. w Strąkowie, gminy Nur, w mieszkaniu Pawła Norberczuka odbyło się zebranie członków KR.KPP. Na zebraniu tem znany z poprzednich sprawozdań nauczyciel Józef Kuchta omawiał potrzebę podjęcia intensywniej akcji antypaństwowej wśród chłopów, doprowadzania do licytacji mienia chłopskiego i w czasie takich licytacji organizowania zaburzeń. Ludwik Trąbka z Nura zdawał sprawozdanie z nawiązanego kontaktu z chłopami we wsi Ołtarze-Gólcze i Przewóz, gminy Boguty. Postanowiono wykonać ręcznie odezwy komunistyczne oraz kilka plakatów antypodatkowych i rozwiesić je na widok publiczny. W zebraniu tem, poza wymienionymi już wyżej, brali jeszcze udział: Iosek Ozorowicz z Nura, Wacław Oleszkiewicz z Żuzel Szołewo i Paweł Norberczuk ze Strąkowa.-

t Szezuczyński. Dnia 5 lutego b.r. w Rędzikowie w mieszkaniu Rejzy Bukowskiej odbyło się zebranie członków KD.KPP. przy udziale właścicielki mieszkania, oraz Dwejry Frajman, Chaji-Sory Gryngras, Abrama-Moszka Bursztyna i Jana Kryszczyńskiego. Postanowiono w dniu 6 lutego b.r. rozrzucić od zwy komunistyczne, co też i uskutecz-niono w oznaczonym dniu.-

Inne przejawy akcji komunistycznej.

t Ostrołęcki. O skutkach agitacji komunistycznej, uprawianej wśród włościanstwa, świadczą następujące wydarzenia. W dniu 2 lutego b.r. we wsi Lipniki w obecności Starosty Powiatowego, miały się odbyć

wybory 3 sołtysów. Tymczasem ludność wybrała tylko jednego sołtysa, Teofila Kowalczyka, który poprzednio zajmował to stanowisko, lecz wskutek niewykonywania zarządzeń władz, został zwolniony. Opór ludności w kierunku wybrania tylko jednego sołtysa, i to tego, który poprzednio usunięty został dyscyplinarnie z zajmowanego takiegoż stanowiska, jest wynikiem intensywnej agitacji komunistycznej, uprawianej przez tegoż Kowalczyka, który jest również kierownikiem komórki komunistycznej w Lipnikach. Sprawa wyborów sołtysów zażądanie zostanie w drodze nominacji.

Inny znowu wypadek świadczący o akcji komunistycznej, w miejscu we wsi Grucele, gminy Troszyn. W dniu 16 lutego b.r., podczas wprowadzania w urządzenie przez wójta gminy nowomianowanego sołtysa Józefa Lalaka, znany na tamtejszym gruncie aż do wyrotowy Leon Święcicki, korzystając z zebrania mieszkańców, oświadczył do zebranych, że podatków nowomianowanemu sołtysowi płać nie należy i żadnej korespondencji urzędowej od niego nie przyjmować. Rozagitowani tam chłopi zaczęli krzyżeć, że nie chcą wójtowi przejąć papierów od starego sołtysa i, że żądają przeprowadzenia nowych wyborów sołtysa.

Reprezje.

W związku z akcją antypaństwową w lutym b.r. zatrzymano:
Białystok-Miasto: 9 osób, w tem - za kolportaż odezw 3 osoby,
usiłowanie urządzenia zebrania komunistycznych
5 osób i za przechowywanie wydawnictw komunistycznych 1 osobę.

Powiat bielski: 1 osobę za przechowywanie wydawnictw komunistycznych

Powiat grodzieński: 1 osobę za urządzenie zebrania komunistycznego

Powiat ostrowski: 1 osobę za rozwieszenie transparentu,

Pow. Wysoko-Maz.: 2 osoby za kolportaż odezw komunistycznych

17
GŁOSY BIAŁOSTOKI
Nr.BP.1251/33.T.
Dnia 20 marca 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 3
za miesiąc luty 1933 r.

III. Ruch zawodowy

a/ Klasowe Związki Zawodowe

Klasowe Związki Zawodowe w Białymstoku, w środku ruchu zawodowego w lutym b.r. odczuwała zupełną stagnację. Ruchliwa zwykle Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku nie zwołała w tym okresie żadnego zebrania robotniczego dla omówienia spraw zawodowych. Ożywioną działalność wykazały natomiast poszczególne Związki Zawodowe w różnych miejscowościach powiatu, a głównie Związek Zawodowy Kolarzy, zwołując zebrania swych członków celem omówienia spraw organizacyjnych.-

Związek Zawodowy Robotników w dniach 19 i 21 lutego b.r. w Białymstoku odbyły się zebrania sekcji kolarzy Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Kółkarskiego. Na pierwszym zebraniu złożono sprawozdanie z działalności zarządu za rok 1932 oraz wybrano nowy Zarząd. Drugie zebranie poświęcone było omówieniu zagadnienia płac zarobkowych, przy czem podkreślano potrzebę wstrzymania się od pracy do dnia 1 marca b.r. z uwagi na negatywne wyniki konferencji z fabrykantami w sprawie warunków płacy /250 i 150/-.

Związek Zawodowy Robotników w Dojlidach, powiat Białystok, w dniu 5 lutego b.r. odbyło się zebranie robotników miejscowej fabryki, zrzeszonych w Związku Zawodowym Robotników Przemysłu Drzewnego. Prezes Związku, Bronisław Sokółowski złożył sprawozdanie z urzędowania obojki oraz zachęcał zebranych do zapisywania się do Związku /50/-.

W dniu 2 lutego b.r. w Hajnówce, powiatu bielskiego dla członków miejscowego Związku Zawodowego Przemysłu Drzewnego Edward

12

22

Hryniewicz wyłożył odczyt na temat: "Polityka gospodarza klasy robotniczej". /350/-

Z końcem stycznia b.r. utworzony został w Mostach, powiatu aredziański przy miejscowej fabryce dykt Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego. Podjęciem do utworzenia tego Związku było zaleganie zarządu fabryki w wypłacaniu zarobków, zamiast których robotnicy otrzymywali kwity, uprawniające do nabycia artykułów pierwszej potrzeby w miejscowych sklepach. Na takiej transakcji robotnicy wiele tracili ze swych zarobków, to też zwrócili się oni do Rady Klasowych Związków Zawodowych /PPS/ w Grodnie o pomoc. Przybyli do Mostów delegaci traktowanej Rady Kazimierz Krasieński i Michał Rudziński zaraz na wstępie swej akcji zwołali w dniu 2 lutego b.r. zebranie robotników fabryki dykt Konopackich, na którym po wygłoszeniu przez delegatów z Grodna agitacyjnych przemówień, zapisało się na członków Związku około 400 osób. Do wyboru Zarządu Związku narażnie nie doszło z braku odpowiednich kandydatów, więc kieruje związkiem delegat Rady Klubu Związków Zawodowych z Grodna. Jako represję za utworzenie Związku, zarząd fabryki począł redukować ruchliwych koło założenia tego Związku robotników, wskutek czego powstał zatarg. W dniu 11 lutego zredukowano 17 robotników. Z tej racji wszyscy robotnicy fabryki wyrażają duże niezadowolenie. Dziś rano zaś PPS. przyrzekała zredukowanym robotnikom, że będą oni z powrotem przyjęci do pracy, zarząd fabryki bowiem postąpił nieprawie, zwalnając tych robotników, którzy byli czynni koło założenia Związku. Na zebraniu w dniu 22 lutego Krasieński i Rudziński informowali robotników o zarządzeniach Inspektora Pracy w sprawie omawianego zatargu, zapewniając równocześnie, że zredukowani będą ponownie przyjęci do pracy. Zatarg trwa w dalszym ciągu. Zarząd fabryki rozpoczął wypłacać zarobki w gotówce. -

Związek Zawodowy Ro-
botników Szewskich.

Członkowie Związku Zawodowego Robotników Szewskich w Łomży odbyli trzy zebrania w dniach 11, 19 i 26 lutego. Na pierwszych dwóch zebraniach rozważano sprawy wyłączeni organizacyjne, na trzecim zaś omawiano sprawę poprawy robotników szewskich przez uzyskanie wyższego o 25% wynagrodzenia. W celu zrealizowania tych postulatów postanowiono wybrać komisję do pertraktacji z majstrami. Ponadto połączono potrzebę organizowania się robotników szewskich w zuku, do którego obecnie należy z pośród ogółu szewców w zyk zaledwie znikoma część.-

Związek Zawodowy
Robotników Rolnych.

W Grodnie w dniu 12 lutego b.r. odbył się zjazd delegatów kół Związku Zawodowego Robotników Rolnych z powiatów grodzieńskiego, augustowskiego i sokólskiego przy udziale Marjana Nowickiego, który w przemówieniu swem przedstawił obecne warunki materialne robotników rolnych w nadejściu ciemnych kolorach rzekomo z powodu wyzyskiwania ich przez właścicieli ziemian, wyjaśnił znaczenie umów zbiorowych z właścicielami majątków ziemskich oraz wynikające stąd obowiązki dla pracowników, poczem zachęcał zebranych do regularnego wpłacania składek członkowskich. Następnie odbyły się wybory Zarządu Związku w Grodnie /60/.-

Związek Zawodowy
Małorolnych.

Ożywioną działalność organizacyjną na terenie wiejskim prowadził oddział Związku Zawodowego Małorolnych w Bieleku-Podlaskim. Działalność ta polegała głównie na terenie lokalnych kół tego Związku po wsiach. Między innymi, zebranie organizacyjne koła odbyło się 16 lutego b.r. we wsi Grabowiec, powiatu bielskiego. Na zebraniu 50 osób zapisało się na członków zaledwie 7 osób. Ponieważ zebranie to nie było zgłoszone stosownie

obowiązujących w tej mierze przepisów, przeto przeciwko organizatorom zebrania wdrożono dochodzenie karne.-

Wobec skonstatowania, że prace oddziału i kół Związku Zawodowego Makorolnych na terenie powiatu bielskiego skierowane zostały do działów antypaństwowych, przeto z dniem 1 marca b.r. Starosta zawiesił jego działalność.-

Oddział Zawodowy
Kolejarzy.

Dnia 12 lutego b.r. w Bielskymstoku na zebraniu członków miejscowego koła Związku Zawodowego Kolejarzy omawiano sprawy organizacyjne oraz dokonano wyborów nowego Zarządu. Obecny na tem zebraniu delegat Zarządu Okręgowego Związku Zawodowego Kolejarzy w Wilnie, Stażewski w przemówieniu swem poddał krytyce posunięcia Rządu w odniesieniu do kartali, zarzucając, że Rząd idzie na rękę klasie posiadającej. /140/

Dniu 2 lutego b.r. podobne zebranie członków Związku Zawodowego Kolejarzy odbyło się w Czeremsza, powiatu bielskiego. Przemawiał Paukonin z Brześcia nad Bugiem. Przemówienie jego strzeszczało się do propagowania hasak socjalistycznych /40/-

W Ostrołęce w dniu 12 lutego b.r. odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Kolejarzy przy udziale delegata Centrali tego Związku, Różańskiego, który w wygłoszonem na zebraniu przemówieniu utyskiwał na rzekome upośledzenie przez Rząd kolejarzy, na obcinanie poborów i emerytury, na redukcję dni pracy, co, według oświadczenia mówcy spowodowane jest tem, że Rząd zamawia i reperuje parowozy w stoczni gdańskiej, zamiast uskutecznić to w kraju, podkreślił następnie niewspółmierną rozpiętość pomiędzy poborami różnych dyrektorów przedsiębiorstw i banków, a płacami robotniczymi, wreszcie żalił się na brak spójni organizacyjnej u kolejarzy i ich rozproszkowanie po różnych zwalczających się wzo-

jennie związków, co w konsekwencji ma wychodzić na to, że z kolejarzami władze wcale się nie liczą. Po przemówieniu Różeńskiego dokonano wyborów nowego Zarządu oddziału Związku.

W Wołkowysku w dniu 2 lutego b.r. również odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Kolejarzy celem dokonania wyborów nowego zarządu oraz 2-ech delegatów na zjazd okręgowy tego Związku. Na zebraniu tem, podobnie, jak i w Białymstoku, przemawiał Stażewski /110/.-

Wreszcie zebranie członków Związku Zawodowego Kolejarzy odbyło się w dniu 12 lutego b.r. w Łapach, powiatu wysokomazowieckiego przy udziale wspomnianego już wyżej. Stażewskiego, który wygłosił podobne do poprzednich przemówienie, poczem odbyły się wybory nowego Zarządu.-

Zjednoczenie Kole-
jarzy Polskich.

Oddziały Zjednoczenia Kolejarzy Polskich zwoływały dwa zebrania swych członków; dnia 12 lutego b.r. w Ostrołęce i dnia 26 lutego b.r. w Małkini, powiatu ostrowskiego. Na obu tych zebraniach omawiano sprawy organizacyjne, zahaczając zlekka o kwestję polityczną oraz dokonano wyborów nowych zarządów oddziałów Zjednoczenia.-

Związek Zawodowy Ma-
szynistów Kolejowych.

W Wołkowysku na zebraniu członków Związku Zawodowego Maszynistów w dniu 22 lutego b.r. złożono sprawozdanie kasowe, oraz omawiano wyłącznie sprawy organizacyjne /42/.-

b/ Związek Związków Zawodowych.

Centr. Zjedn. Kole-
jarzy.

W dniu 18 lutego b.r. w Ostrołęce zwołano zebranie członków oddziału Centralnego Zjednoczenia Kolejarzy. Na zebraniu tem delegat Centrali C.Z.K., Zwoliński podniósł, że wywołanie obecnego przesilenia gospodarczego winien jest nie Rząd, lecz kapitał i kartele i, że z tymi ostatnimi Rząd już rozpoczął walkę. Zaznaczył, że wprowadzaniu redukcji pracy na kolejach

winni są poszczególni dyrektorowie i naczelnicy. Następnie zarządził Związkowi Zawodowemu Kolejarzy, że podobnie jak PPS, poszedł na usługi endecji w walce z Rządem. Oceniając wewnętrzną politykę Państwa, podkreślił, że jak Hitler w Niemczech, tak nasza rodzima endecja usiłuje zmienić ustroj Państwa przez wprowadzenie dynastji i, że w tym kierunku prowadzone są zakulisowe targi pomiędzy Dmowskim, Radziwiłłem, Korfentym i innymi. Reszcie wzywał do jednoczenia się wszystkich kolejarzy pod sztandarami C.Z.K.

c/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

Arzyżenie Augustowie w dniu 19 lutego b.r. odbyło się zebranie członków Stowarzyszenia Robotników Chrześcijań. Przewodził ks. kanonik Chojnowski /100/-

d/ Bezrobocie.

edług danych z dnia 28 lutego b.r. na terenie Powiatu Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 15.400 osób.

Powiat.	Bezrobocie na dzień 31.1.33 r.	Bezrobocie na dzień 28.11.33 r.	Zmniejszenie.	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	290	275	15	-	54
Białystok-Miasto	5.996	6.058	-	62	1.250
Białostocki	1.133	1.657	-	524	578
Bielski	1.014	1.101	-	87	264
Grodzieński	2.555	2.180	375	-	168
Konżyński	380	582	-	202	91
Ostrołęcki	213	305	-	92	18
Ostrowski	1.081	1.284	-	203	73

- 7 - 20

Suwalski	400	385	15	-	17
Sokólski	109	84	25	-	6
Szczuczynski	231	616	-	385	9
Wołkowyski	515	593	-	78	37
Wysoko-Mazow:	191	280	-	89	3
RAZEM:	14.108	15.400	430	1.722	2.568

Wzrost o 1.292 osób.

-:-:-:-:-

EWODA BI

BP. 1251

a 20 mar

dylostok-

lat gro

at wołk

24
25
MIEJSCA BIAŁOSTOCKI

BP. 1251/33.T.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 3.
za miesiąc luty 1933 r.

17 la 20 marca 1933 r.

IV. Strajki.

3
37
6
9
Białystok-Miasto.

Strajkujący od kilku dni robotnicy odlewni żelaza Szarmaka i S-6w, oraz odlewni Jarmołowskiego w Białymstoku w dniu 25 lutego b.r. przystąpili do pracy na poprzednich warunkach.-

2.568
Miejsc. grodzieński.

Wobec niewypłacenia przez magistrat miasta Grodna zaległych pobrań swym pracownikom w ustalonym przez Związek Zawodowy Pracowników Komunalnych i Użyteczności Publicznej w terminie, czyli do dnia 15 lutego b.r., pracownicy ci, zgodnie z powziętą w dniu 31 stycznia b.r. uchwałą, w dniach 17 i 18 lutego b.r. usiłowali demonstrować przez tłumne obleganie biur magistratu, a ponieważ to nie odniosło skutku, rozpoczęli głódówkę. Strajk ten zlikwidowano w dniu 22 lutego b.r. /O przebiegu strajku składano do Ministerstwa osobne sprawozdania/.-

Z powodu nie wypłacania zaległych od 8-miu miesięcy zarobków, pracownicy szpitala żydowskiego w Grodnie urządzili w dniach 22-24 lutego b.r. tak zwany "Strajk głodowy", podobnie jak to miało miejsce z pracownikami miejskimi. Po otrzymaniu w dniu 24 lutego zaliczki, strajkujący powrócili do normalnych swych zajęć.-

Miejsc. wołkowyski.

W dniu 24 lutego b.r. w majątku Mogilowce, gminy Lysaków zastrajkowali robotnicy rolni w liczbie 15, żądając podwyżki płacy dla kobiet z 70 groszy do 1 złotego i dla mężczyzn

z 1 złotego do 1.50 złotego dziennie. Pracodawca żądania
odrzuca. Pracę wykonuje narsze służba folwarczna. Straż
zorganizował Paweł Macewicz z Mogilowiec, członek KPZB.-

JEWODA BI
Nr. BP.125
ia 20 mar

wiat Bia

wiat Suw

wiat Wołk

23
26
a żądania t
na. Strajk
ek KPZB.-
METODA BIAŁOSTOCKI
Nr. EP.1251/33. T.
nia 20 marca 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 3.
za miesiąc luty 1933 rok.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia.

powiat Białostocki. Dnia 16 lutego b.r. o godzinie 20-ej, obok wsi Barszcze-
wa na przejeżdżających szosą Gierszuna Lewińskiego i Zygmun-
ta Czarkowskiego dokonało napadu kilku osobników, którzy
nadjechali furaanką od strony Białegostoku. Napadniętym
zrabowano 100 złotych gotówką, 2 skrzynie tytoniu, skrzynię
zapalek i inne rzeczy ogólnej wartości złotych 2.175.-

Po dokonaniu rabunku sprawy napadu odjechali z powro-
tem w kierunku Białegostoku.-

powiat Suwalski. W dniu 13 lutego b.r. we wsi Hożny-Wolmera, gminy Berz-
niki, podczas chrzcin począł awanturować się Jan Motela.
Sołtys wsi wezwał żołnierzy K.O.P. do wyprowadzenia z miesz-
kania awanturującego się Motelska, który jednak żołnierzom
stawiał opór wobec czego zmuszeni oni byli użyć broni, ra-
niając lekko awanturnika oraz śmiertelnie jego 13-letnią sio-
strę.-

powiat Wołkowyski. Dnia 6 lutego b.r. w składzie broni w Wołkowysku, skut-
kiem nieostrożnego obchodzenia się z bronią, postrzelony
został w piersi rotmistrz Ksawery Nagorny przez Jana Szabu-
niewicza. Rana ciężka, lecz życiu nie zagraża.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

miesiącu lutym 1933 roku zanotowano wypadków:

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach..... 17.

2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach	3.
3/ Usiłowania samobójstw	4.
4/ S a m o b ó j s t w	7
5/ Usiłowanie zabójstw	2.
6/ Z a b ó j s t w	6.
7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków	11.
w których śmierć poniosło 5 osób.	
8/ Kradzieży zwykłych	119
na sumę 5.794 złotych.	
9/ Kradzieży z włamaniem	7
na sumę 500 złotych.	
10/ Drobnych wypadków rabunkowych	3
11/ Dzieciobójstw	2
12/ Oporu policji	9
13/ Nielegalnego posiadania broni	11
14/ Tajnego gorzelnictwa	4.

a/ Wypadki samochodowe.

W lutym b.r. na terenie Województwa Białostockiego wypadków samochodowych nie było.-

d/ P o ż a r y .

Zestawienie danych o pożarach.

W lutym 1933 r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.....	2
2/ Z przyczyn nieustalonych	7
3/ Podpalenia z zemsty	2
4/ Podpalenia w celu otrzymania premji ubezpieczeniowej.	
5/ Wadliwej budowy komina	

Mr. BP. 1251/33. T.

País 20 marea 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.3
za miesiąc luty 1933 rok.

Wymyt do Niemiec.

Na odcinku granicznym powiatu Komżyńskiego w lutym b.r. obserwowano dalszy wymyt do Prus mięsa wieprzowego, wedlin i drobiu.-

W dniu 9 lutego b.r. naprzecinko odcinku granicznego powiatu ostrołęckiego, po stronie niemieckiej, żandarmerja niemiecka zatrzymała wymienników polskim około 35 mtr. żyta. W chwili, gdy żandarmi niemieccy zamierzeli odwieźć zatrzymane zboże do swego urzędu celnego, wymiennicy usiłowali odebrać to zboże, lecz musieli się cofnąć, gdyż Niemcy, ukryci poza workami ze zbożem, poczęli ostrzeliwać Polaków z karabinów.

Na tymże odcinku granicznym po stronie Niemiec zatrzymany został przez żandarmerję nie leżąca w czasie wymycania do Prus zboża obywatel polski, Aleksander Piskwłocki, mieszkaniec wsi Jarzajak, gminy Łyse, którego osadzono w więzieniu w Johannesburgu.

Nielegalne przekroczenie granicy.

Za nielegalne przekroczenie granicy w lutym b.r. na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego zatrzymano 4 osoby.

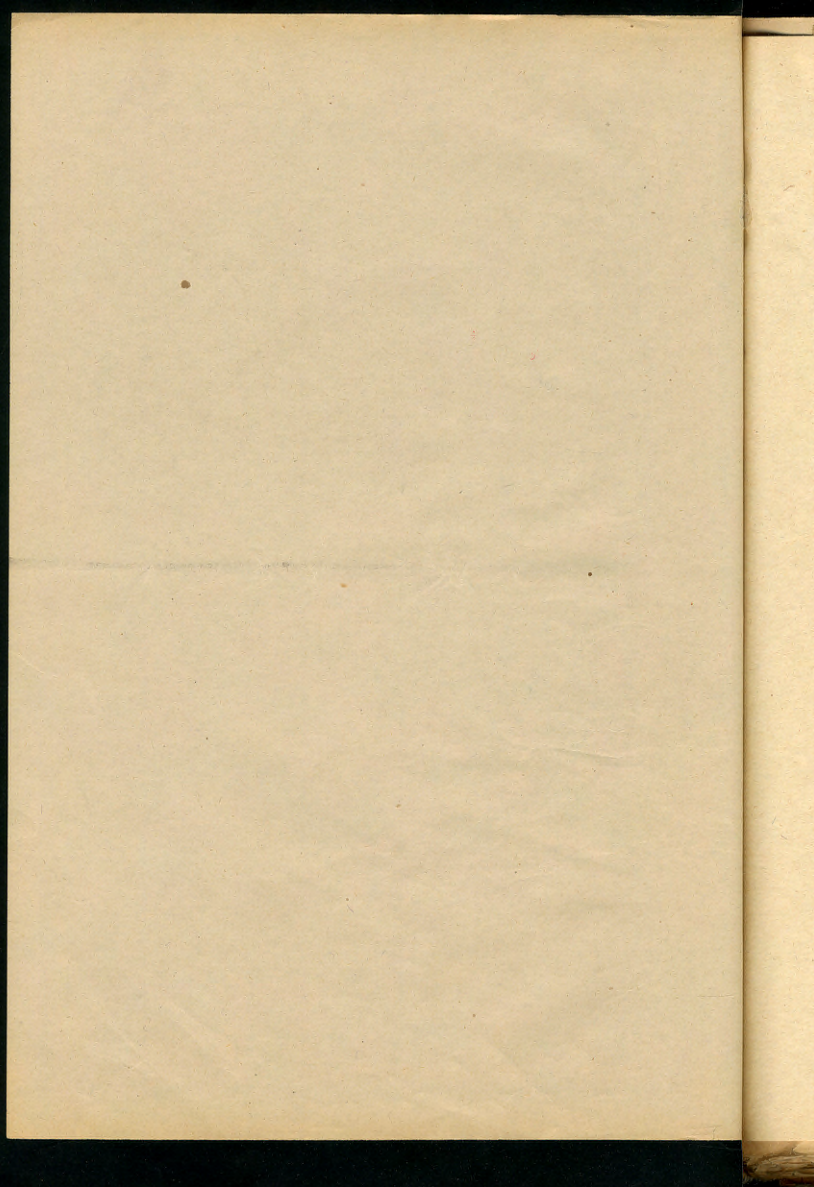
20 marca 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.3
za miesiąc luty 1933rok.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e . -

$$= \frac{2}{3} = \frac{4}{6} = \frac{8}{12} = \frac{16}{24} = \frac{32}{48} = \frac{64}{96} = \frac{128}{192} = \frac{256}{384} = \frac{512}{768} = \frac{1024}{1536}$$

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.1627/33.T

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr 4 za mie-
siąc marzec 1933 r.

Białystok, dnia...m...je 1933 roku

TAJNE - PILNE!

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięcz-
ne Nr. 4 za miesiąc marzec 1933 r. / z zakresu bezpieczeństwa pu-
bli-znego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/-

Za Wojewodę

/A. Wysokiński/

w/z. Naczelnika Wydziału Bezp. Publ.

Otrzymują do wiadomości:

Do przysługu do wiadomości

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
- 2/ " " w Nowogródku,
- 3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
- 4/ " " w Warszawie,
- 5/ " " w Stanisławowie,
- 6/ " " w Ternopolu,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi,
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
- 10/ " " " w Wilnie,
- 11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " " w Łomży,
- 13/ " " " w Grodnie,
- 14/ " " " w Siewsku,
- 15/ Samodzielny Referat Informacyjny DOK. III. w Grodnie,
- 16/ " " " DOK. I. w Brześciu nad Bugiem,
- 17/ " " " DOK. I. w Warszawie,
- 18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
- 19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
Województwa Białostockiego
- 20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
- 21/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w miejscu
- 22/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m

Lublin, dn. 17. V 1933 r.

Białystok, dnia 20 kwietnia 1933 r.

I Sytuacja ogólna

Działalność elementów wywrotowych w marcu b.r. nie nasu-
nęła Urzędowi Wojewódzkim bardziej charakterystycznych spostrzeżeń
jeżeli pominąć stwierdzony fakt co do osłabienia komunistycznej ak-
cji antypodatkowej na gruncie wiejskim. Ważniejsze momenty ruchu
wywrotowego uwidoczniły się w Białymstoku, gdzie już po kilkun-
astu dniach trwania strajku robotników przemysłu włókienniczego
doszła do głosu Lewica Związkowa, która wbrew intencjom PPS, Bundu
i Chrześcijańskiej Demokracji wykonał komitet strajkowy i uzyskała
w nim znaczną ilość głosów dla siebie. Komitet ten w dużym stop-
niu zdecydował o charakterze strajku i jego przebiegu. W Grodnie
wpływy komunistyczne zarysowały się wśród bezrobotnych, co skło-
niło władzę do zastosowania odpowiednich posunięć, ażeby niedopro-
wadzić do niepożądanych wydarzeń. Poza tym jedynie w bielskim okrę-
gu przemysłu drzewnego dostrzegana była planowa akcja komunistów,
zmarząca do opanowania Związku Zawodowego Robotników Przemysłu
Drzewnego, zwłaszcza zaś oddziału tego Związku w Hajnówce, nasyc-
onego silnie elementem komunistycznym. Znaczące osłabienie ruchu wy-
wrotowego we wspomnianym okręgu zostało spowodowane zawieszeniem
działalności oddziału Związku Zawodowego Makorolnych R.P. w Biał-
sku-Podlaskim.

Z ruchu zawodowego na czoło wysunęła się akcja klasowego i
chrześcijańskiego związków zawodowych w Białymstoku o przywrócenie
w przemyśle włókienniczym umowy zbiorowej z dnia 12 lipca 1932 r.

II. Ruch wyrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wyrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Przejawy działalności elementów wyrotowych w marcu r.b. nie przybrały form bardziej ostrych w porównaniu z siołą w miesiącu lutym. Jakkolwiek akcja wywieszania transparentów oraz kolportażu odezw i ulitek z okazji przypadających w marcu obchodów "dnia kobiety" i 50-letniej rocznicy śmierci Karola Marksa była nieogół znana, to jednak zorganizowanego oporu przeciwko płaceniu podatków, jak to miało miejsce w poprzednich okresach, nie notowano. Były coprawda w marcu wypadki oporu przeciwkopodatkowego w powiatach grodzieńskim i wołkowyskim, lecz miały one charakter oderwanych i sporadycznych wystąpień poszczególnych właścicieli i pozbawione były charakteru przestępstwa politycznego. Agitację jednak za niepłaceniem podatków elementy wyrotowe uprawiają głównie w powiecie wołkowyskim. Wśród komunistów w tym powiecie szeroko jest komentowane dojście do władzy w Niemczech Hitlera i oczekiwany jest w czasie najbliższym wybuch wojny, co ma być zarzewiem do wybuchu w Polsce rewolucji. Przeprowadzane ostatnio w Wołkowysku próby alarmu przeciwlotniczego i przeciwigazowego ludność wiejska, dzięki agitacji komunistów, uważa za zwiastunów bliskiej wojny i stąd właśnie pochodzi wynikająca tu i ówdzie bierność w płaceniu podatków.

W szczególności działalność wyrotowa KPZB przedstawiała się następująco:

Powiat	Miejscowość	Wywie- szono trans- paren- tów:	Kolportowano wydawnictw komunistycznych	
			w ilu wypadkach	Ilość egzempla- rzy
Białostocki	Białystok	-	9	około 700
	Supraśl	-	1	15
	Choroszcz	-	1	100
	Gródek	9	1	kilkanaście
	Królowy Most	1	-	
	Mieleski	1	-	
Bielski	Tuszeń	-	1	kilkanaście
	Mołoczek	-	1	
	Czeremcha	-	1	
	Milejczyce	-	1	
	Dalsze	1	-	
Grodziński	Grodno	-	1	
	Mostowlany	1	1	9
	Bargiele	1	-	
	Poniemonie	1	-	
	Gibulicze	1	-	
Sokółski	Podziałki	1	-	
Wołkowyski	gmina Jakówka	-	1	
	gm. Świsłocz	1	1	
	Horbasze	-	1	30
6-6-6				
Razem:		18	21	

Część kolportowanych odezw komunistycznych była starego wydania, część zaś w treściowej poświęcona była obchodowi "Dnia kobisty" i rocznicy śmierci Karola Marksa, wreszcie nieznaczna ilość odezw poruszała aktualne sprawy lokalne. Z odezw komunistycznych o charakterze ogólnym, spotykały się takie, które nawoływały do wystąpienia przeciwko policji oraz przeciwko walkom antysemitom studentów. Odezwy, traktujące o sprawach lokalnych, były zatytułowane: "Wszyscy na pomoc strajkującym włókniarzom" datowane Wilno, marzec 1933, oraz odezwy, podpisane przez Lewicę Związkową i kolportowane w Grodnie, wzywały do strajku i demonstracji w Grodnie, by nie dopuścić do zmniejszenia pracy do 3-ech dni w tygodniu, co zamierzał uczynić magistrat grodzieński przy prowadzonych przez siebie robotach publicznych.

Napisy na transparentach w większościowej zawierały hasła ogólnokomunistyczne i przystosowane były do aktualnych wydarzeń w ruchu komunistycznym, pozatem dotyczyły spraw lokalnych. Tak więc na terenie powiatu grodzieńskiego spotyka się wciąż jeszcze napisy w rodzaju: "Precz z karną ekspedycją w Indurkim i Horhickim rejonie, niech żyje masowy odpór karnym ekspedycjom aż do ostatecznego powstania". Pozatem, w związku z samobójstwem komunisty Rogaczewskiego, który uprzednio postrzelił dwóch policjantów, z których jednego śmiertelnie, wywieszono transparent z napisem: "Cześć pamięci poległemu bohaterowi za wolność Kazimierzowi Rogaczewskiemu, śmierć prowokatorom, konfidantom i policji".

Zebrań komunistyczne.

Pow. białostocki.

W dniu 5 marca b.r. w Białymstoku po nieudanej wystąpieniu na wiecu PPS, grupa komunistów, składająca się z wyrostków, zebrała się przy ul. Odelskiej z zamiarem urządzenia demonstracji.

Akcja ta w zerodku została sparaliżowana przez organa policji grodzieńskiej. Z końcem lutego b.r. na odbywającej się zabawie we wsi Gładowice, gminy Łanna, miała miejsce masówka komunistyczna przy udziale około 300 osób przeważnie młodzieży, przybyłej na zabawę z okolicznych wiosek. Na masówce tej przemawiał mianowicie znany bliżej osobnik, który nawoływał do niepłacenia podatków, do stawiania oporu policji i sekwestratorom, oraz do tworzenia komitetów antywojennych, zadaniem których ma być obrona ZSRR. przed grożącym niebezpieczeństwem nowej wojny. Ponadto zachęcał do bojkotu wyrobów monopolowych i do stosowania terroru do tych, którzy nie będą przestrzegali tego bojkotu.-

W.wołkowyski. Dnia 5 marca b.r. we wsi Lechicze, gminy Piaski odbyło się zebranie komunistyczne, na którym nawoływano zebranych członków do intensywniej pracy w kierunku werbowania nowych członków, a to z uwagi na rzekomo mającym wkrótce czasie wybuchnąć wojnę pomiędzy Polską a Niemcami i moment ten ma być wykorzystany dla dokonania przewrotu komunistycznego. Na zebraniu tem również wzywano do regularnego płacenia składek na Mopr oraz poinformowano zebranych, że do wsi Piaski ma przybyć specjalny instruktor, niejaki Mołotow ze Stołpców.-

Wystąpienia antypaństwowe.

W. grodzieński. W dniu 3 marca b.r. we wsi Zarubicze, gminy Indura, sekretarz RK KPZB Indura, Kazimierz Rogaczewski, ciężko aresztami wystrzażami z rewolweru komendanta posterunku P.P. w Indurze, Jana Bronickiego i posterunkowego Izydora Rządkiwicza w cwiłli, gdy zamierzali oni aresztować go. Rządkiwicz w dniu 5 marca zmarł. Po dokonaniu tego czynu Rogaczewski zbiegł i dopiero w dniu 14 marca b.r. osaczony został we wsi Mazanowo, gminy

Skidel, powiatu grodzieńskiego, gdzie ukrywali go mieszkańcy tejże wsi Jan Byczek i Jerzy Kopycki oraz mieszkańiec wsi Dekadowice, gminy Łasza, Leon Piekun. Rogaczewski ukrywał się w specjalnie wybudowanej norze pod chlewem w zagrodzie Kopyckiego. Ponieważ ukrywający się na wezwanie policji nie chciał wyjść ze swej kryjówki, przeto rzucono tam dwa granaty łzawiące. Rogaczewski widząc, że nie ujdzie, wystrzelił ze rewolweru w głowę pozbawił się życia -

Pow. wołkowyski. Na terenie szkoły powszechnej we wsi Syrojełki, gminy Swisłocz dostrzeżono akcję komunistyczną, która wyraża się w bojkocie historii polskiej.

Inne przejawy akcji komunistycznej.

Pow. białostocki. W Białymstoku przy ulicy Olszowej wykryto paczkę biuży komunistycznej, zawierającą kilkaset odezw w językach polskim i żydowskim.

Ustalono, że na terenie Jasionówki ruchem wyrotowym kieruje nauczyciel żydowski Lejb Kłotnicki, pozostający obecnie bez pracy. Ostatnio dążył on, przy pomocy Szaj i Berezińskiego i Chaima Bejłacha do wywołania zatargów pomiędzy właścicielem garbarni w Jasionówce, Owsiejem Mińskim, a robotnikami, których nakłaniał do wysunięcia żądań o podwyżkę zarobków do wysokości płac białostockich. W akcji tej współdziała również Marcin Rółko, członek miejscowego komitetu PPS.

Pow. grodzieński. W dniu 11 marca b. r. we wsi Chomiki, gminy Łasza zatrzymano mieszkańca wsi Strzelce, gminy Skidel, Pawła Syrolewicza, byłego sekretarza PK KZM Skidel, oraz członków partii komunistycznej Aleksandra i Michała braci Lewtów i Jana Mandrytę. Wszystkich władze sądowe osadziły w więzieniu. Paweł Syro-

lewicz ukrywał się od miesiąca czerwca 1932 roku. Miał on być w tym czasie w Rosji, skąd, po ukończeniu tam kursów komunistycznych, wrócił na teren powiatu grodzieńskiego i wszedł w skład nowego kierownictwa OK.KZM Grodno.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Przejawy zewnętrznej działalności KPP były całkiem nikłe, poświęcone natomiast więcej uwagi na sprawy organizacyjne. Dzień 18 marca "Dzień kobiety" oraz dzień 18 marca - rocznica śmierci Karola Marksa przeszły niepostrzeżenie.

Akcję zewnętrzną KPP ilustruje poniższe zestawienie:

Powiat	Miejscowość	Wywie- szono trans- paren- tów	Kolportowano wydawnictw komunistycznych	W ilu wy- padkach	Ilość egzem- plarzy
Łomżyński	Łomża	-	1	1	kilka
	Nowogród	1	-	-	
Ostrowski	Długosiodło	2 plaka- ty z o- kazji rocznicy śmierci Marksa			

Kolportowane odezwy miały tytuł: "Cześć pamięci Karola Marksa, niech żyje międzynarodowe święto proletariatu. Precz z terorem i wojną, precz z Marszałkiem Piłsudskim, precz z rządem. Niech żyje KPP Niech żyje KZMP.

Zebrań komunistyczne.

Pow. ostrowski.

Dnia 11 marca b.r. odbyło się w Ostrowi-Mazowieckiej zebranie działaczy KPP, Judela Lewkowicza, Gierszona Frydmana, Struła Sokolika, Dawida Kozy, Chaima Szomki i Jankiela Taubmana. Omawiano sprawę urzeczania obchołu "Dnia kobiety" i rocznicy

Komuny Paryskiej. Późtem postanowiono zaniechać rozkolportowania nadesłanego z kódcem lutego r.b. transportu bibuły komunistycznej, a to z uwagi na dokonane ostatnio aresztowania wśród komunistów. Bibułę tę zniszczono.

Drugie zebranie działaczy komunistycznych w liczbie 5 osób odbyło się w Ostrowi-Mazowieckiej w dniu 21 marca r.b., celem omówienia sprawy urządzenia obchodu rocznicy Komuny Paryskiej oraz obradowano nad wytworzoną sytuacją w związku z likwidacją miejscowej techniki.

Pow.szczyński.

W Radziłowie w dniu 3 marca r.b. w mieszkaniu Dwejry Frajman, odbyło się zebranie KD,KPP przy udziale Chaji-Sory Gryngas, Rejzy Bukowskiej i Jana Kryszczyńskiego. Podnoszono konieczność energiczniejszego zajęcia się pracą wśród chłopów. W tym celu zalecano udawać się na wieś dla bezpośredniego nawiązywania kontaktu z wieśniakami a następnie prowadzenia roboty wyrotowej pod hasłem niepłacenia podatków i niewykonywania szmarwków.

Sprawy organizacyjne.

Pow.komżyński.

Wywiadem stwierdzono, że w Łomży przeprowadzono reorganizację lokalnego i dzielnicowego komitetów KPP. Czynnymi w tych komitetach są: Benjamin i Izaak Olachowie, Szymon Wejsbort, Jan Jaroszkiewicz, Tauba Czerwonko i Rejsach Frydztajn. W kontakcie z wymienionymi osobami pozostaje student Henryk Cieśluk, znany ze swej działalności od roku 1930.

Pow.ostrowski.

Główny działacz KR.KPP Nur i b.sekretarz Wydziału Wiejskiego KD.KPP Ostrow, Józef Kuchta, nauczyciel szkoły powszechnej w Nurze, z dniem 31 marca r.b. został przeniesiony w stan spoczynku. W związku z tem należy liczyć się z zamknięciem się pracy KR.KPP w Nurze.-

8 11

39

M o p r.

w. białostocki. W dniu 2 marca r.b. zatrzymano w Białymstoku pod zarzutem działalności moprowskiej komunistkę Leję Rotszyl, która zorganizowała w dniu 1 marca r.b. akcję pomocy więz. niom politycznym, zakupując większą ilość paczek z prowiantem i tytoniem.

w. sokólski. W dniu 5 marca r.b. Jan Prytycki we wsi Harkawicze, gminy Odelsk, urządził dodatkową zbiórkę pieniędzy na opłacenie adwokata dla obrony Kiszkielów. W tymże dniu bawili u Prytyckiego mieszkańcy wsi Sukowicze, gminy Szudziałowo, Koroniecki i Biernacki, którzy również mieli przynieść pieniądze na tenże cel.

w. wysoko-
znowiecki. W Sokółkach wśród sympatyków komunistów zbiera pieniądze na rzecz więźniów politycznych Hersz Skórek, mieszkańiec Sokółów, podejrzany o należenie do ZKM. Zebrane kwoty przekazuje na konto w P.K.O. Nr. 101190 - Rywka Zajączkowska, Łódź, Zakątna 80.

Represje.

Za uprawianie akcji wywrotowej w marcu r.b. zatrzymano:

Białystok miasto: 8 osób za kolportaż odezw i 1 osobę za współdziałanie z Moprem,

Powiat białski: 1 osobę za przechowywanie odezw i 1 osobę za działalność wywrotową;

Powiat grodzieński: 7 osób za uprawianie agitacji komunistycznej.-

b/ Wyroki sądowe.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku za działal-

ność wywrotową skazani zostali w marcu r.b.:

dnia 3 marca - Dawid Lifszyc, Lejba Szuster i Syma Lewin po 1 roku więzienia każdy;

dnia 5 marca - Włjasz Pogoda, Stanisław Zahubień i Jan Abramowicz po 8 lat więzienia każdy, Jankiel Piskar na 7 lat więzienia, Grzegorz Janowicz na 6 lat więzienia, Aleksander Muzyrko i Mikita Owłasiuk po 3 lata więzienia każdy i Chawa Cukier na 2 lata więzienia z zawieszeniem wykonania kary na okres 5 lat;

dnia 13 marca - Benjamin Cukierman na 8 lat więzienia z pozbawieniem praw na lat 10, Tewel Sater i Chaim Łapczyński po 4 lata więzienia każdy oraz Mejer Grynberg na 1 rok więzienia;

dnia 10 marca - Michał Białokoz i Piotr Kiszkiel po 6 lat więzienia każdy, Grzegorz Borowski i Dymitry Kiszkiel po 3 lata więzienia każdy.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokami z dnia 6 marca r.b. skazał Szoszę Guzikiewicz na 4 lata więzienia z pozbawieniem praw na przeciąg 5 lat i Gielę Szczygieł na 1 rok więzienia z zawieszeniem kary na przeciąg 3 lat.-

-----0000000-----

H.B.

OWIADA B
Nr.BP.16
nia 20 kw

tek Zawodo
ników Pra
niennicze

13 35
JEDYNA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.1627/33.T.

dnia 20 kwietnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.4.
za miesiąc marzec 1933 r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Klasowe Związki Zawodowe, reprezentowane w Okręgowej Komisji Robotniczej FPS. w Białymstoku, w marcu b.r. odczuwała ożywiona ruchliwość w związku z wybuchem w połowie marca strajku włókienniczy w białostockim okręgu przemysłowym. Na odczuwanej akcji wysunął się Związek Zawodowy Robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku, urządzało szereg zebrań swych członków. Na zebraniach tych dominowała sprawa utrzymania w przemyśle włókienniczym umowy zbiorowej z dnia 12 lipca 1932 roku. Na podkreślenie zasługują zauważone ostatnio tendencje wśród młodocianych robotników przemysłu włókienniczego, zrzeszonych w Klasowych Związkach Zawodowych, do zorganizowania Związku Włóknarzy Młodocianych i do odseparowania się w ten sposób od starszych. Akcję w tym kierunku usiłować za wszelką cenę przeprowadzić specjalny komitet z komunistami Lejbą Lejwe, Wołkowskim i Niedumowem na czele.

Włóknarze, zrzeszeni w Związku Zawodowym Robotników Przemysłu Włókienniczego, odbyli w marcu, w związku ze strajkiem, szereg zebrań, a mianowicie:

Dnia 12 marca b.r., na którym odczytano pismo Zarządu Głównego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego, informujące o przebiegu strajku w Łodzi i proponujące wywołanie takiegoż strajku w Białymstoku. W rozwiniętej na ten temat dyskusji, w której żywcio ułaskawione z zarządem Związku na czele, jakkolwiek uznają potrzebę strajku celem przywrócenia zarobków podług cennika

ramowego z 12 lipca 1932 roku, to jednakże wywołanie strajku uzależniały od uprzedniego porozumienia się z włókniarzami, zrzeszonymi w Chrześcijańskim Związku Zawodowym; natomiast elementy komunizujące z Lajbem Lajwe i Wolfem Wołkowyskim domagały się rozpoczęcia strajku z dniem 14 marca b.r. i wybrania komitetu strajkowego z poza członków zarządu Związku. Zwyciężyła ostatnia teza i wybrano komitet strajkowy.

Dnia 13 marca b.r. na poufnym zebraniu delegatów fabryczny wywołaniu strajku sprzeciwił się sekretarz Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych, Tomasz Kapitułko, który domodził, że robotnicy większych fabryk nie zostali należycie przygotowani do strajku i, że uprzednio należy porozumieć się z Chrześcijańskim Związkiem Zawodowym; zatem strajk mógłby się rozpocząć dopiero z dniem 16 marca b.r.

Porozumienie co do wywołania strajku z dniem 16 marca b.r. nastąpiło z Chrześcijańskim Związkiem w dniu 15 marca b.r. na zebraniu delegatów poszczególnych fabryk włókienniczych, na które to zebranie przybyli zaproszeni delegaci Chrześcijańskiego Związku Zawodowego.

Na zebraniu w dniu 16 marca b.r. wszystkich włóknarzy, zrzeszonych w obu związkach zawodowych, klasowym i chrześcijańskim - postanowiono rozwinąć usilną agitację, by robotnicy wszystkich fabryk włókienniczych porzucili pracę. Na zebraniu tem sekretarz chrześcijańskiego związku zawodowego, Mikołaj Korbut, oświadczył, że na konferencji przedstawicieli obu wyżej wymienionych związków uchwalono, by na czas trwania akcji strajkowej wstrzymać się, dla dobra sprawy, z wycieczkami, czy to osobistymi czy też politycznymi jednego związku przeciw drugiemu.

Na zebraniu szewców w dniu 21 marca b.r. w Białymstoku postanowiono sprawę zerobków, które obecnie obniżone zostały prawie o 50%. Postanowiono domagać się podwyżki o 1 zł. na parze butów

i na poparcie swego żądania rozpocząć strajk z dniem 31 marca b.r. /80/.-

Podobne zebrania szweców odbyły się w dniach 15 i 29 marca b.r. w Łomży. Na pierwszym zebraniu postanowiono zastrajkować z dniem 15 marca b.r. celem uzyskania podwyżek zarobku, na drugim zaś - uchwalono zwrócić się do Inspektora Pracy o interwencję w sprawie łamania umowy przez niektórych pracodawców /160 i 35/.-

Dnia 5 marca b.r. w Białowieży na zebraniu członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego złożono sprawozdanie z działalności zarządu Związku, poczem prezes Leon Psiek informował zebranych o przebiegu wydarzeń w Niemczech, zaznaczając przytem, że może zajść konieczność walki zbrojnej w obronie granic Polski przed Hitlerem.-

W tymże dniu i takież zebranie odbyło się w Czerlanowie, powiatu bielskiego. Przemawiał Bolesław Celej, który nawoływał do organizowania się do walki z kapitałem, lecz nie drogą rewolucji a ewolucji.-

Na zebraniu w dniu 26 marca b.r. w Hajnówce, powiatu bielskiego członków Związku Związków Zawodowych poddano krytyce działalność Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce oraz posła Stanisława Dubois.-

Dnia 5 marca b.r. w Łasku, powiatu ostrowskiego na zebraniu członków Związku Zawodowego Kolejarzy wybrano nowy zarząd oraz delegata na zjazd okręgowy, tudzież omawiano sprawy organizacyjne i zawodowe.-

W dniu 26 marca b.r. powstał w Suwałkach oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Spożywczego.-

Związek Zawodowy
Młodołnych

Na terenie powiatu wołkowyskiego skoje w kierunku organizowania oddziałów Związku Zawodowego Młodołnych, przejawia Niemczynowicz z Wołkowyska. Zorganizował on oddział we wsi Krole, gminy Porozów. Na członków zapisał się narazie 11 osób.-

b/ Chrzescijańskie Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy
Rókiarzy.

Podobnie jak klasowy Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Wókienniczego w Białymstoku, tak i chrzescijański Związek Zawodowy, grupujący członków wspomnianej branży przemysłowej, poświęcił główną uwagę na sprawę wywołania strajku w przemyśle wókienniczym w Białymstoku. Wystąpił on solidarnie z klasowym Związkiem Zawodowym, zawieszając na czas trwania strajku czynienia jakichkolwiek wycieczek pod adresem klasowego związku i odwrotnie.-

W celu omówienia spraw, związanych ze strajkiem Chrzescijański Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Wókienniczego w Białymstoku zwołał zebrania w dniach 14 i 16 marca b.r. swych członków.-

Związek Robotników
Katolickich.

W Suwałkach staraniem ks. prefata Gumowskiego, zorganizowano w dniu 26 marca b.r. oddział Związku Robotników Katolickich.-

c/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 31 marca b.r., na terenie Województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 16.376 osób.-

Powiat :	Bezrobocie na dzień 28 II 33 r	Bezrobocie na dzień 31 III br.	Zmniejsze- nie.	Wzrost	Pobiera- jącego
Augustowski	275	196	79	-	15
Białystok-Miasto	6 058	6 384	-	326	695
Białostocki	1 657	1 384	363	-	365
Bielecki	1 101	939	162	-	85
Grodzieński	2 130	2 269	-	89	115
Łomżyński	582	1 567	-	985	77
Ostrołęcki	305	348	-	43	28
Ostrowski	1 284	1 193	91	-	30
Suwalski	385	406	-	21	19
Sokółski	81	79	5	-	18
Szozuczyński	616	647	-	31	36
Łukowski	593	622	-	29	59
Łysko-Maowiecki	280	372	-	92	-
R A Z E M :	15 400	16 376	640	1 616	1 542

W z r o s t o 976 osób.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP 4627/33.T.

Dnia 20 kwietnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 4.
za miesiąc marzec 1933 r.IV. S t r a j k i .Strajk włóknarzy.

Strajk włóknarzy białostockich rozpoczął się w dniu 16 marca b.r. Przyczyną strajku są czysto ekonomiczne. Mianowicie, robotnicy domagają się utrzymania zarobków podług cennika płac z dnia 12 lipca 1932 roku. Ceny te od dłuższego czasu poczęli samowolnie obniżać fabrykanci. W niektórych fabrykach obniżka ta sięga od 20 do 40%. Od pierwszych dni strajku panuje tendencja do szybkiego zakończenia strajku przez wywołanie cen podług cennika z lipca 1932 roku. -

Strajk ma przebieg naogół spokojny. Jedynie w dniu 16 marca wynikło zajście pod fabryką Merkusa, gdzie przybyła grupa robotników w sposób agresywny domagała się porzucenia pracy przez robotników, usiłując przytem wejść na podwórze fabryki. W związku z tem zatrzymano Lejbę Lejwę i Szaeh nę Webmana, których następnie, wskutek interwencji przedstawicieli związków zawodowych klasowego i chrześcijańskiego, zwolniono.

Całkowicie objęte zostały strajkiem wszystkie fabryki w Białymstoku w dniu 20 marca b.r.

W dniu 18 marca b.r. wybrano nowy Komitet strajkowy w składzie 16 osób.

Dnia 21 marca b.r. odbyła się w Inspektoracie Pracy konferencja celem zapoznania się z żądaniami robotników. Ze strony przemysłowców brał udział w konferencji inż. Riebert,

prezes Związku Przemysłowców, ze strony zaś robotników Korbut, Pytko, Bielska i Gołnik. -

W dniu 27 marca b.r. grupa strajkujących kobiet i mężczyzn w liczbie około 80 osób, zatrzymała niezadane materiały włókiennicze 4 wozy, zdążające do Gródka do czynnej tam fabryki włókienniczej. Zatrzymanie to miało na celu zmuszenie zatrudnionych w tej fabryce robotników do przerwania pracy z powodu braku materiałów. Naskutek jednakże interwencji policji, strajkujący rozeszli się a wozy udały się do Gródka.

Pod koniec miesiąca marca strajk przybrał nieco na swej ostrości głównie z powodu tego, że fabrykanci uchylali się od bezpośrednich rokowań z robotnikami, a wysyłali na konferencje swych zastępców, co oburzało strajkujących, którzy uważali to za lekceważenie ze strony fabrykantów żądań robotniczych. Strajk trwa nadal. -

Strajk szewców.

Dnia 21 marca b.r. wybuchł w Białymstoku strajk szewców, którzy domagają się podwyżki płac o 1 złoty na każdej parze obuwia. Strajk ten zakończył się w dniu 23 marca b.r. uzyskaniem podwyżki 50 groszy na parze. -

W Łomży trwał od dnia 15 do dnia 23 strajk szewców na tle ekonomicznym. -

Robotn. Drzewni.

W dniach 21 i 22 marca b.r. strajkowali robotnicy w liczbie 32 osób tartaku w Żedni, powiatu białostockiego, celem poparcia swych żądań co do podwyższenia zarobków. Pracodawca przyrzekł, że płace strajkujących będą zrównane z płacami w innych tartakach, znajdujących się na terenie powiatu białostockiego.

W dniu 13 marca b.r., na znak protestu za nieprzyjęcie do pracy Leona Pasiaka, robotnicy tartaku Gródek, powiatu białskiego, ogłosili strajk, który trwał do dnia 14 marca

21
MIĘDZOWA BIAŁOSTOCKI

Nr BP 1627/33.T.

Dnia 20 kwietnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 4.
za miesiąc w rzeź 1933 r.

39

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa i wydarzenia

Powiat Białostocki

W dniu 30 marca b.r. we wsi Niewiarowo, gminy Trzciannę zebrany tłum stawiał opór sekwestrowi, któremu asystował posterunkowy P.P. Tłum odebrał zasekwestrowaną krowę i usiłował zebrać również dwie maszyny do szycia, do czego jednak nie dopuścił asystujący policjant. Na miejsce zajścia udał się Komendant posterunku P.P. z dwoma posterunkowymi celem przeprowadzenia dochodzenia, jednakże tłum nie dopuścił do dokonania tych czynności i obrzucił przybyłych policjantów kamieniami, wobec czego policja zmuszona była opuścić wieś, nie chcąc używać broni palnej. W następnym dniu został delegowany do wsi oddział 12 policjantów. W dniu tym ludność oporu nie stawiała i dobrowolnie wpłacała zaległe podatki. Za stawianie oporu w poprzednim dniu zatrzymano 5 bardziej czynnych osób i przekazano władzom sądowym.

Powiat Bielski

Dnia 16 marca b.r. do znajdującego się we własnym mieszkaniu w Ciechanowie posterunkowego P.P., Mazanowicza oddany został przez okno strzał rewolwerowy, który chybił. Sprawcą tego jest mieszkaniec Ciechanowa, Tadeusz Mirkowicz, który przyznał się do winy.

Powiat grodzieński

Dnia 10 marca b.r. we wsi gminnej Porzecze w nocy dokonano napadu na mieszkanie Klemensa Lenkiewicza 5-ciu

osobników, uzbrojonych w kije i bosaki, Napastnicy pobili ciężko Lenkiewicza i jego żonę Agatę, poczem, po zabraniu 200 złotych, zbiegli. Lenkiewicz zmarł w szpitalu. Pościg za bandytami zarządzono.-

Dnia 23 marca b. r. na szlaku kolejowym Mosty Skidel, obok wsi Zagole, nieznani sprawcy ułożyli na torze kolejowym cztery szyny. W chwili, gdy znaleziono te szyny, były już one zgięte, coby dowodziło, że przejeżdżający pociąg zsunął je z szyn, wskutek czego wykoślenie nie nastąpiło /szcze-gółowe sprawozdanie w tej sprawie przedłożono Ministerstwu/

Dnia 23 marca b. r. we wsi Kazimierzówka, gminy Wier-cieliszki wybuchł pożar. Płomieniami padło 9 domów mieszkalnych i 26 zabudowań gospodarskich. Straty sięgają 35.000 złotych. Pożar powstał wskutek nieostrożnego obcho-dzenia się z ogniem. -

Powiat Suwalski.

W dniach 24 i 27 marca b. r. na szlaku kolejowym Suwałki-Trakiszki wbito w szyny, po uprzednim ich rozkrę-ceniu, hak żelazny i podkładkę. Sprawcę dokonania zamachu w pierwszym wypadku ujęto. / Szczegółowe sprawozdanie przedłożono Ministerstwu/ -

Powiat Wołkowyski.

W dniu 17 marca b. r. mieszkańcy wsi Dubicze, gminy Podorosz, stawili czynny opór, sekwestratorowi podczas ściągania zaległości podatkowych. W związku z tem wysłano tam oddział 15 szeregowych P.P., którzy jednak nie inter-wenjowali, gdyż mieszkańcy, wskutek perswazji przybyłego Komendanta Powiatowego P.P. i wójta gminy zrozumieli bez-celowość oporu i dopuścili do nakłędzenia sekwestru, a na-wet częściowo dobrowolnie wpłacali zaległe podatki. -

Dnia 17 marca b. r. w Zelwie, wskutek wadliwej budowy

komina, spłonęło 5 domów mieszkalnych i 17 zabudowań gospo-
drskich. Podczas pożaru uległa ciężkiemu poparzeniu jedna
osoba, zaś 4 osoby doznały lżejszych obrażeń ciała. Straty
wynoszą około 29.000 złotych.-

W nocy na 26 marca b.r. spłonął młyn wodny Leona
Popławskiego w majątku Pacewicze, dzierzawiony przez Fran-
cisza Dańko. Straty sięgają 150.000 złotych. Zachodzi
przypuszczenie umyślnego podpalenia celem otrzymania poli-
sy ubezpieczeniowej.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W miesiącu marca 1933 roku zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 14.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach....5.
- 3/ Usiłowania samobójstw 4.
- 4/ Samobójstw 9.
- 5/ Usiłowania zabójstw3.
- 6/ Z a b ó j s t w 4.
- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 10.
w których śmierć poniosły 2 osoby.
- 8/ Kradzieży zwykłych 163.
na sumę 4.950 złotych.
- 9/ Kradzieży z włamaniem 10.
na sumę 4.872 złotych.
- 10/ Drobnych napadów rabunkowych 4.
- 11/ Oporu policji 13.
- 12/ Nielegalnego posiadania broni..... 14.
- 13/ Tajnego gorzelnictwa 1.

c/ Wypadki samochodowe.

W marcu b.r. na terenie Województwa Białostockiego
miało miejsce 5 wypadków samochodowych, w których zostały

ranne 3 osoby, z których jedna ciężko.-

Pozatem rozbił się motocykl, skutkiem czego poniosła śmierć jedna osoba.-

d/ Zestawienie danych o pożarach.

W marcu 1933 roku na terenie Gajewoścztwa Biełostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożność obchodzenia się z ogniem.....7.
- 2/ Z przyczyn nieustalonych 12.
- 3/ Podpalenia z zemsty..... 1.
- 4/ Podpalenia w celu otrzymania premji ubezpieczeniowej..... -
- 5/ Nadlivej budowy komina..... 15.

Pożary te wyrządziły straty.

- 1/ od 2.000 złotych każdy 21.
- 2/ od 2.000 zł. do 5.000 zł. każdy .. 6
- 3/ od 5.000 zł. do 10.000 zł.każdy .. 5
- 4/ od 10.000 zł. do 20.000 zł.każdy... -
- 5/ od 20.000 zł. do 30.000 zł.każdy ..1.
- 6/ Ponad 30.000 złotych każdy.....2.

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą ogółem około 227.000 złotych.-

e/ Ogólne ocena.

W okresie sprawozdawczym ogólny stan bezpieczeństwa pod względem politycznym znacznie pogorszył się wskutek działalności b.o. .P., która w konsekwencji doprowadziła do wypadków w Gajewie i Szczuczynie oraz do tragicznego wyderzenia w Radzikowie. Wypadki oporu podatkowego w dal-

Pod względem kryminalnym należy wzrost liczby drobnych kradzieży, popełnianych w znacznym stopniu przez bezrobotnych celem uzyskania na tej drodze środków do egzystencji.-

[illegible]

GOSPODARSTWO BIAŁOOSTOCKI

Nr. EP. 1627/33 T

Dnia 20 kwietnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesieczne Nr. 4.
za miesiąc marzec 1933 rok

VI. Sprawy graniczne.

Nielegalne przekroczenie granicy.

Dnia 9 marca b.r. zatrzymano na odcinku granicznym powiatu grodzieńskiego przy usiłowaniu nielegalnego przekroczenia granicy do Litwy mieszkańca wsi Marcinków, Jan Grygasa, przy którym znaleziono litewski dowód osobisty, kartę powołania do wojska litewskiego, wydaną przez Komisję poborową w Olicie /Litwa/, oraz metrykę urodzenia, wydaną przez proboszcza w Merezcu /Litwa/. Grygas tłumaczył się, że wymienione dokumenty wyrobił mu ojciec jego, mieszkający w Merezcu od 14 lat, rzekomo w tym celu, aby go władze litewskie zwolniły z więzienia, w którym siedział podczas pobytu swego na Litwie w drugiej połowie ubiegłego roku. Według zebranych informacji, Jan Grygas często chodził na Litwę i udzielał wiadomości o stosunkach w Polsce. Zatrzymanego przekazano władzom sądownym.

Dnia 6 marca b.r. udali się nielegalnie na Litwę uczniowie szkoły litewskiej "Rytas" w Iciunach, powiatu grodzieńskiego, Andrzej Balczuk i Ksawery Kaszalin, obaj w wieku lat 13. Powrócili oni z Litwy w dniu 21 marca b.r. Oświadczyli przytem, że na Litwę chodzili celem odwiedzenia zamieszkałych tam swych krewnych.

Pozatem, za nielegalne przekroczenie granicy, na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego zatrzymano 3 osoby

Wysiedlenie z Prus.

Na odcinku granicznym, powiatu ostrołęckiego władze niemieckie wysiedliły do Polski: dnia 2 marca b.r. mieszkańca wsi Pełty, gminy Kyszczewo, Stanisława Kalinowskiego, 30

ry udał się do Prus celem poszukiwania pracy i skazany został przez władze nie iackie za nielegalne przekroczenie granic 14 dni aresztu, dnia 10 marca b.r. - mieszkańca w Mysiole, dezertera z 12 pułku piechoty w Wadowicach, Tadeusz Buchała, który zdezerterował w roku 1930 i dnia 15 marca b.r. - mieszkańca wsi Grucele, gminy Troszyn, który, powiatu ostrołęckiego, Czesław Pawłowski, który zbiegł do Niemiec w obawie przed odbyciem kary 8-miesięcznego wzięcia za kradzież.

strzelanie

Przez Straż Graniczną Polską postrazeni zostali dnia 13 marca mieszkańcy wsi na odcinku granicznym, powiatu ostrołęckiego Surowe, Augustyn Chorańczewicz przy usiłowaniu wyniesienia konia do Prus i dnia 25 marca b.r. - mieszkaniec wsi Myszyńiec - Stary, Konstanty Łukasik, który usiłował nielegalnie przekroczyć granicę do Niemiec

wstrzymanie wymy

dnia 11 marca b. r. na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego wstrzymany został przez władze polskie wymy do Prus zboża, mięsa i t.p.

uczystości po
ronie Prus.

W okazji objęcia w Rzeczy Niemieckiej władzy przez Hitlera, zwolennicy nowego ustroju urządzili z tej racji w wielu miejscowościach tuż przy granicy niemieckiej szereg uczystości, zakończonych pochodami i rzucaniem w stronę polską hasła rewizjonistycznych -

28

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP 1627/33 T.

Dnia 20 kwietnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 4

za miesiąc marzec 1933 rok

WOJEWODA

Nr. BP.

Sytuacyj
miesięcz
miał k i

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne

Otrzyma

1/ Pan
" "
" "
" "
" "
" "
" "
Pan
" "
" "
" "
" "
Samod
" "
" "
K.O.
szy
ojen
Pan
Pan
Pan

R.I.

r. 4

43

Departament I. Polityczny

✓

a. a. 521.

8.12

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie nr. 5 za miesiąc kwiecień 1933 r. / z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego./-

Z a W o j e w o d e

w/z. Naczelnika Wydziału Bezp. Publ.

Strzymują do wiadomości:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2052/33.T.

Białystok, dnia 20 maja 1933 r.

Sytuacyj ne sprawozdanie miesięczne Nr
za miesiąc kwiecień 1933 r.

I. Sytuacja ogólna.

W ciągu kwietnia b.r. w miarę zbliżenia się dnia 1-go maja wzrastało nasilenie działalności organizacji wywrotowych, których przygotowania do obchodu pierwszomajowego były intensywniejsze, niż w latach poprzednich. Mimo tych przygotowań dzień pierwszego maja, którego przebieg został obrazowany w specjalnem opracowaniu, wypadł dla partji komunistycznej naogół błado, nigdzie bowiem nie zdołała ona zorganizować masowych wystąpień zewnętrznych, do czego zresztą usilnie zdążyła. Poza akcją przed pierwszomajową działalność komunistyczna uzewnętrżniła się silniej jedynie w Białymstoku i Grodnie. W Białymstoku trwający strajk robotników przemysłu włókienniczego stworzył możliwości dla działania Lewicy Związkowej, która, jak już zaznaczono w poprzednich sprawozdaniach, zdobyła dominujące stanowisko w Komitecie strajkowym i nadawała zasadniczy kierunek jego pracom. W Grodnie akcja komunistyczna obejmowała w pierwszym rzędzie bezrobotnych, zatrudnianych przy robotach publicznych.-

W ruchu zawodowym dominowała w dalszym ciągu akcja klasowego i chrześcijańskiego związków zawodowych robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym, mając na celu przywrócenie w białostockim przemyśle włókienniczym dawnika płóc z dnia 12 lipca 1932 r.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 2052/33.T.

Dnia 20 maja 1933 roku.-

Sygnalizacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 5.

za miesiąc kwiecień 1933 rok.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

obec zbliżającego się pierwszego maja akcja KPZB. nie się wzmogła. Polegała ona głównie na rozwieszaniu transparentów i kolportowaniu odezw. Odbyto również kilka zebrań, poświęconych omówieniu obchodu dnia 1 maja. Pomimo jednak wzmoczonej akcji agitacyjnej w kierunku czynnego wzięcia udziału mas w demonstracji pierwszomajowej, sam ten dzień przeminął na terenie województwa bez poważniejszych wydarzeń. W przeciwstawieniu do nasilenia akcji agitacyjnej pierwszomajowej, rezultaty jej były niewspółmiernie niskie. Zauważono nadto agitację antyreligijną w powiecie grodzieńskim.-

Szczegóły akcji wywrotowej KPZB. ilustruje poniższe zestawienie:

P o w i a t	Miejscowość.	wywieziono transparent. bez plakatów	Kolportowano wydawnictwa komunistyczne	
			ilu wy- padków.	ilość egzemplarzy
1	2	3	4	5
Białostocki	Białystok	6	10	około 200
	Żółkiew	-	1	2
	Królowy Most	1	-	-
	Ozarny las	-	1	3
	Chorosze	1	1	300
	Mielerski	-	1	kilka
	Starosielce	-	2	500
	Kiepsze	1	-	-
	Michałowo	-	1	12
	Grodek	-	2	141
	Supraśl	1	1	14

45

1	2	3	4	5
Grodzieński	Grodno	-	10	około 1000
	Indura	1	-	
	Długopole	-	1	6
	Ozierany	-	1	45
	Hokoszcze	-	1	kilkanaście
	Krynki	-	2	120
	Gładowice	1	-	
	obok st. Brzostowicy	1	1	kilkanaście
	Jarmolice	2	2	"
	Zalesiany	-	1	"
	Strzelce	1	1	"
	Pieszozanka	-	1	
	obok Hołowaczy	-	-	"
	-Koninuchów	-	1	"
	Drusk	1	1	kilka
	Komotowo	1	-	
	Brzostowica	1	1	kilkanaście
	obok wsi Kurkiele	1	-	
	Chylaki	1	-	
	Nietupa	1	-	
	Wički	1	-	
	obok Łunny	1	-	
Sokólski	Sokółka	-	3	412
Wołkowyski	Kubłecie	1	-	
RAZEM:	-	25	51	

Napisy na transparentach jak i treści kolportowanych odezw w lwiej części dotyczyły obchodu pierwszomajowego. Poza tem, w powiecie białostockim, napisy na transparentach i odezwy poruszały strajk włóknarzy, nawołując do solidarności i do poparcia strajkujących. W powiecie grodzieńskim zaś powstają się stale napisy na transparentach, poruszające zajęcia na tle antypodatkowem, nawołujące do niepłacenia podatków oraz apoteozujące samobójstwo komunisty Kazimierza Rogaczewskiego. Nadto w Grodnie kolportowano karykatury, wyobrażające Marszałka Piłsudskiego.-

Powiat Sokólski.

Zebrań komunistyczne.

Dnia 2 kwietnia b.r. we wsi Harkawice odbyło się zebranie kunsztu komunistów z samej wsi Harkawice oraz z wiosek sąsiednich: Suhowice, Jurowiany, Kudrycze oraz z Małej-Brzostowicy, powiatu grodzieńskiego.-

Przemawiał do zebranych, dla niepoznania przez tubę papierową nieznanego bliżej osobnik, który oświadczył, że przed dniem 1 maja należy wywiesić w okolicznych miejscach transparenty oraz rozrzucić odezwy komunistyczne, a jeżeli ich zabraknie, to należy zwrócić się po nie do "Abrama". "Abramem" tym ma być żyd z Krynek, powiatu grodzieńskiego, który jeździ po wsiach i skupuje zboże. Przezwisko jego ma być "Szozur". Nadmieniał następnie, że Kazimierz Rogaczewski żonaty, pogłoski zaś o jego śmierci lansowane się w tym celu, by wywołać panikę wśród członków partii komunistycznej. W końcu doręczył tekst piosenki i zalecił, by ją spiewano po wsiach. Piosenka ta zaczyna się od słów: "Prisłak nas Sowiet".-

Drugie zebranie komunistów odbyło się w dniu 7 kwietnia b.r. w kolonii Bobków-Gród, w mieszkaniu Zofji Ysockiej. Obecnych było 5 osób. Omawiano sprawę obchodu dnia 1 maja.-

Powiat Grodzieński.

Agitacja antyreligijna.

Narkutek agitacji komunistycznej, prawosławna młodzież białoruska, w nocy na 16 kwietnia b.r., w czasie nabożeństwa w cerkwi w Hołowaczach, gminy Skidel w celu znieważenia obrzędów religijnych tłumnie wchodziła i wychodziła ze świątyni, nie zdejmując czapek. Prócz tego tejże nocy w cerkwi tej rozrzucono kilkanaście odezw komunistycznych.-

Powiat Białostocki.

Inne przejawy skrajnej komunistycznej.

Dnia 22 kwietnia b.r. zatrzymano w Białymstoku większy transport literatury komunistycznej, zawierający około 6.000 odezw, zaś w dniu 30 kwietnia b.r. znaleziono worek, wagi około 40 kilogramów z odezwami komunistycznymi oraz 2 transparenty.-

Dnia 22 kwietnia b.r. w Starosielcach znaleziono 2 kilogramy ukrytych odezw komunistycznych.-

Powiat Sokólski.

Podczas dokonanej rewizji w dniu 22 kwietnia b.r. u Siergieja i Rodzimierza Litkowskich we wsi Knyszewicze, gminy Szudziałowo wy-

46

kryto 2 transparenty komunistyczne.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Podobnie jak KPZB., tek i KPP., na terenie zasięga swych wpływów wzmożła akcję agitacyjną za pomocą głównie transparentów w kierunku obchodu I-szomajowego.-

Nasilenie tej agitacji nie było jednak tak wielkie, jak to miało miejsce w okręgu działań KPZB.-

Agitacja ta przedstawiała się następująco:

Powiat.	Miejscowość.	Wywieszono transpar. i plakatów.	Kolportowano wydawnictwa komunistyczne	
			W ilu wy- padkach.	Ilość egzemplarzy
Łomżyński	obok Zambrowa	1	-	
	Jedwabne	1	-	
	Obok Stawisk	1	-	
	obok Raciborów	1	-	
	Nowogród	1	-	
Ostrowski	Zaręby Kościelne	1	-	
	Długosiodło	4	-	
Ostrołęcki	Kupie	1	-	
	Opęchowo	1	-	
Wysoko-Mazow.	Wysokie-Mazow.	1	-	
	Zapry	-	1	20
	Sokoły	1	-	
RAZEM:		14	1	

Napisy na transparentach niemal wyłącznie dotyczyły urządzenia obchodu pierwszomajowego. Również i treść odezw omawiała tę sprawę.-

powiat Ostrowski.

Zebrań komunistyczne.

W celu omówienia spraw związanych z obchodem pierwszomajowym, odbyło się w dniu 9 kwietnia b.r. zebranie członków komitetu gminnego KPP. w Nurze oraz zebranie KMKZMP. w Broku w dniu 15 kwietnia b.r.,-

powiat Szczuczynski. Dnia 24 kwietnia b.r. w Radzikowie w mieszkaniu Dwejry Frajman odbyło się zebranie członków KD.KPP. przy udziale 3 osób. Omawiano

sprawę i sposób kolportowania bibuły komunistycznej.

Inne przejawy akcji komunistycznej.

Powiat Łomżyński. Dnia 22 kwietnia b.r. podczas dokonywanej rewizji u Mor-
tka Centnerszerna w Dnie - wie znaleziono kilka broszur i kilkana-
ście odew komunistycznych.

Powiat Ostrowski. Znany działacz komunistyczny, były nauczyciel szko-
łowej, Józef Kuchta, w dniu 4 kwietnia b.r. opuścił mur, uda-
jąc się do wsi Pogorzale, gminy Sienica, i sta mińsko-mszowiec-
kiego.

M o p r .

Powiat Szczuczynski. Dnia 12 kwietnia b.r. Dwiejra Trajman zbierała w Radziło-
wie wśród członków KPP. po 1 złotym na rzecz Mopru, zaś Szewo-
-Sora Gryngas - po 50 groszy na rzecz OK.KPP., oświadczając, że
OK. ma przed dniem 1 maja duże wydatki.

R e p r e s j e .

Za uprawianie akcji wyrotowej w kwietniu b.r. zatrzymano:

Białystok-Miastó: 38 osób, z których - 12 osób za agitację straj-
kową, 4 osoby za przechowywanie bibuły komu-
nistycznej, 2 osoby za wykonywanie i przechowywa-
nie plakatów, 4 za udział w masówce komunistycz-
nej i 16 osób - przewencyjnie.

Pow.Grodziński: 10 osób, z tego - 8 za kolportaż odew i rozwie-
szanie transparentów komunistycznych, 1 osobę
za przynależność do partji komunistycznej i 1
osobę za przechowywanie odezw.

Pow. Łomżyński: 1 osobę za przechowywanie odezw komunistycznych

Powiat Ostrowski: 4 osoby za stosowanie groźby terroru.

Powiat Ostrołęcki: 3 osób za działalność wyrotową.

III. Ruch Zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Przedłużający się strajk włóknarzy biało-
Rob.Przem.Włókien.stockich zaprzętał cały czas umysły członków Związku Zawodo-
wego Robotników Przemysłu Włókienniczego w Białymstoku. Dla
omówienia spraw związanych ze strajkiem, włóknarze odbyli sze-
reg zebrań. Zebrania te grupowały zarówno członków Związku
klasowego, jak i chrześcijańskiego. Na wszystkich tych zebra-
niach dominował nastrój bezkompromisowy w stosunku do propo-
nowanej przez fabrykantów zniżki zarobków podług ramowego cenn
ka z dnia 12 lipca 1932 roku.-

(Szczegóły tych zebrań były każdorazowo przedkładać Mini-
sterstwu w osobnych sprawozdaniach doręcznych/-

Garbarze.

Dnia 1 kwietnia b.r. w Białymstoku odbyło się zebranie
członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Garbarskiego.
Na zebraniu ten sekretarz Okręgowej Komisji Robotniczej PPS.
w Białymstoku, omasz Kapitułko oświecił zebranym przebieg
strajku włóknarzy i nawoływał garbarzy do przyłączenia się
do jednodniowego strajku solidarnościowego w dniu 3 kwietnia
b.r. Zebrani zaakceptowali propozycję Kapitułki i wybrali ko-
mitet strajkowy, zadaniem którego miało być czuwanie nad zakła-
dami garbarskimi, by żaden z nich nie pogwałcił strajku /60/.

Szewcy.

Dnia 20 kwietnia b.r. odbyło się w Białymstoku zebranie
szewców. Omawiano sytuację strajkową włóknarzy oraz ewentual-

48

„udział szwerców w strajku solidarnościowych.”

Po omówieniu zaś tych spraw obrady zeszyły na tory polityczne, przy czem kilku komunizujących członków rzuciło hasło wyjścia na ulicę celem urządzenia demonstracji. Do zorganizowania na ulicy pochodu policja nie dopuściła. Wówczas zebrani małemi grupkami udali się pod hutę szklaną, gdzie część manifestantów zdokazało wdrzeć się na podwórze huty i zdjąć z pracy część zatrudnionych tam hutników. Wkrótce potem tłum ten rozproszony został przez policję. /400/..

Związek Zawodowy
Przem. Drzewn.

W powiecie bielskim celem omówienia spraw organizacyjnych oraz sprawy obchodu pierwszomajowego Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego zwołał zebrania swych członków w następujących miejscowościach: dnia 2 kwietnia b.r. w Hajnówce i Białowieży /200 i 40 osób/, dnia 17 kwietnia b.r. w Nurcu, /30 osób/ i dnia 23 kwietnia b.r. w Hajnówce i Białowieży /200 i 100 osób/..

Na zebraniu w Hajnówce w dniu 2 kwietnia b.r. poza wyszczególnieniem wyżej sprawami poruszono nadto stosunki lokalne na tle walki Związku Zawodowego Drzewnego z Z.Z.Z., działalność przyczem /Z.Z.Z. porównano do poczynañ Hitlera w Niemczech. Poza tem postanowiono uczcić pamięć zabitego w roku 1932 robotnika Jana Terpachowskiego przez pobudowanie pomnika na jego grobie.-

W Mostach, powiatu łódzkiego, robotnicy, zrzeszeni w związku zawodowym przemysłu drzewnego, chcąc zmusić zarządtęjszej fabryki dykt do uwzględnienia ich żądań, dotyczących wypłacenia zaległych zarobków i dokonania obrachunku za czas od roku 1931, w dniu 8 kwietnia b.r. w liczbie około 130 osób zajęli fabrykę i ogłosili głódkówkę, postanawiając nie opuścić fabryki aż do czasu uwzględnienia wysuniętych postulatów.

Onia 11 kwietnia b.r. zatarł ten koszt
zlikwidowany przy udziale Inspektora Pracy, przy czym
właściciele fabryki zobowiązali się uskutecznić rozrachunek
za czas od 12 grudnia 1936 roku. Kwestja przyjęcia z powro-
tem do pracy zwolnionych poprzednio robotników została uzgo-
niona w ten sposób, że po uruchomieniu fabryki pierwszeń-
stwo w przyjęciu do pracy będą mieli ci robotnicy, którzy
już poprzednio w niej pracowali, ze przyjmowaniem nowych
robotników odbywać się będzie za pośrednictwem A.O.P.R.

Waminikowana fabryka, dykt w Kostach w kwietniu
b.r. była nieczynna. Znaczna część robotników wyrażała nie-
zadowolenie z powodu założenia Związku Zawodowego, powsta-
jącego pod wpływem P.P.S. i sądzi, że gdyby nie było tego
Związku, fabryka byłaby czynna.

Dnia Klasowych Dnia 22 kwietnia br. odbyły się w drocinie wybory
Związków Zawod- do miejscowej rady klasowych związków zawodowych.
owych. Wybrano 18 przedstawicieli z poszczególnych związków zawodo-
wych. Według przynależności partyjnej, skład nowej rady jest
następujący: PPS.- 5 członków, Bund - 3 członków, Poalej-
Sjon - 1 członek i komunistów - 4 członków.

W Suwałkach w dniu 9 kwietnia rb. odbył się po-
siedzenie przedstawicieli poszczególnych lokalnych klaso-
wych związków zawodowych.

Poruszano sprawy organizacyjne oraz omówiono kwe-
stję obchodu 1-szomajowego (30).

W Dojlidach-Fabrycznych pod Białymstokiem w dniu
29 kwietnia b.r. odbyło się zebranie robotników miejscowej
fabryki dykt przy udziale delegata Centrali Z.Z.Z., Andrze-
jewskiego, który omawiał sprawy organizacyjne i nawoływał
zebranych by w dniu 1 maja porzucili pracę i wzięli udział
w pochodzie. (70).

49

Związek Związków Zawodowych w powiecie bielskim odbył w Hajnówce dwa zebrania w dniach 23 i 30 kwietnia b.r.

Na zebraniach tych prezes Związku, Władysław Bariski określił dotychczasową działalność oraz podał wytyczne prace na przyszłość, przy czem poddał rzeczowej krytyce niezgodną z interesami Państwa działalność Związku Zawodowego Przemysłu Drzewnego, idącego po linii demagogicznych nieziszczalnych hasel PPS.CKW. Potatem zdecydowano zorganizować samodzielnie obchód dnia 1 maja wyłącznie dla swych członków oraz wziąć gremjalny udział w Święcie Narodowem 3-go Maja.-

W celu przeciwstawienia się wpływowi PPS.CKW. wśród robotników drzewnych w Mostach, powiatu grodzieńskiego, założono tam oddział drzewny Związku Związków Zawodowych, do którego zapisało się 105 robotników z fabryki dykt braci Konopackich.-

Z. K.

Dnia 22 kwietnia b.r. w Białymstoku odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego pracowników Kolejowych. Prezes oddziału, Kaliciński, zdał sprawozdanie z odbytego w dniu 19 marca b.r. w Wilnie Okręgowego Zjazdu delegatów Z.Z.K. oraz wyjaśnił, że dzień 1 maja należy uważać jako zwykły dzień pracy, bowiem obchodzenie tego dnia, jako święta robotników, jest w dzisiejszych krytycznych czasach wprost niemożliwe /70/-

Dnia 2 kwietnia b.r. w Wołkowysku odbyło się zebranie członków miejscowego koła Z.Z.K. Tutaj również złożono sprawozdanie ze zjazdu okręgowego w Wilnie oraz omawiano sprawy organizacyjne, tudzież debatowano nad kwestją wzięcia udziału w obchodzie dnia 1-go maja /60/-

Z. K.

W Wołkowysku dnia 9 kwietnia b.r. obradowali członkowie miejscowego koła Związku Zawodowego Maszynistów. Złożono

sorawozdanie z działalności Zarządu Koła, oraz wybrano nowy zarząd /35/-

B. Z. Z. M.

Tamże w dniu 5 kwietnia b.r. odbyło się walne zebranie członków Bezpartyjnego Związku Zawodowego Maszynistów. Na zebraniu ten delegat Okręgowego Zarządu Ptasznik, wyjaśnił zebranyom powód powstania B.Z.Z.M. obok już istniejącego. Powodem tym było przystąpienie Z.Z.K. do II. Międzynarodówki, oraz ujawnienie nadużyć pieniężnych na terenie Z.Z.K., które sięgają sumy 16-18 tysięcy złotych. Sumę tą miał zdefraudować jeden z członków Zarządu Głównego Z.Z.K. /18/-

Centr. Zw. Kolej.

W Grajewie w dniu 9 kwietnia b.r. na zebraniu członków Komitetu Centralnego Związku Kolejarzy, prezes C.Z.K., Witkowski, wyłożył referat o obecnej sytuacji w kolejnictwie, zaś Brzostek z Warszawy poinformował zebranych o wynikach dotychczasowej działalności istniejącego od 4-och lat C.Z.K. Poza tem omawiano sprawy zawodowe lokalne /30/-

b/ Chrzescijańskie Związki Zawodowe.

W Ostrowi-Mazowieckiej w dniu 2 kwietnia b.r. odbyło się zebranie organizacyjne robotników katolików celem utworzenia związku zawodowego chrześcijańskiego. Przewodził ks.dr. Józef Ciesielski, który omówił obecne wydarzenia w Niemczech, nadmienając, że Hitler dąży do wyeliminowania wpływów żydowskich z życia państwowego. Następnie podniósł sprawę utworzenia Funduszu Pracy, dzięki któremu będzie mogło być zatrudnionych około 120 tysięcy robotników, pracę zaś łatwiej będą mogli uzyskać robotnicy zorganizowani. Po referatach wybrano delegację, która uda się do Romy celem porozumienia się z tamtejszym pokrowym związkiem w sprawie opracowania statutu nowoorganizowanego Związku /150/-

o/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 30 kwietnia b.r. na terenie Woje-
wództwa Białostockiego w dniu tym pozostało bez pracy
16.031 osób. -

Powiat.	Bezrobocie na dzień 31.3.b.r.	Bezrobocie na dzień 30.IV.b.r.	Zmniejsze- nie.	Wzrost	Pobiera zapomo- gi.
Augustowski	196	207	-	11	11
Białystok-Miasto	6.384	6.390	-	6	1.494
Białostocki	1.354	1.120	234	-	275
Bielski	939	897	42	-	33
Grodzieński	2.269	2.285	-	16	55
Łomżyński	1.567	1.572	-	5	34
Ostrołęcki	348	335	13	-	5
Ostrowski	1.193	1.121	72	-	17
Sokółski	79	82	-	3	17
Suwałski	406	436	-	30	17
Szuczuczyński	647	624	23	-	13
Wołkowyski	622	588	34	-	45
Wysoko-Mazow.	372	374	-	2	-
RAZEM:	16.376	16.031	418	73	2.016

Zmniejszenie o 345 osób.

WYDA BIAŁOSTOKI
Nr. 2052/33.
dnia 20 maja 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 5.
za miesiąc kwiecień 1933 rok.

IV. Strajki

Strajk włóknarzy.

Strajk włóknarzy białostockich trwa w dalszym ciągu. Strajkujący odbyli cały szereg zebrań i wieców. W dniu 2 kwietnia b.r. odbył się wiec robotniczy, zwołany przez Okręgową Komisję Klasowych Związków Zawodowych FPS., na którym uchwalono proklamować ogólny jednodniowy strajk solidarnościowy w dniu 3 kwietnia. Strajk ten istotnie w tym dniu miał miejsce, przyczem urządzono wiec strajkujących włóknarzy i innych zawodów.-

Na wiecu uchwalono rezolucję, wyrażającą gotowość poparcia strajkujących włóknarzy przez inne zawody. Po wiecu tym grupa robotników, przeważnie kobiet, udała się pod lokal chrześcijańskiego związku zawodowego z zamiarem pobicia sekretarza tego związku, Mikołaja Korbuta, za to, że według rozpuszczonych wersji, godzi się on na obniżkę płac robotniczych, a tem samem spowoduje załamanie się strajku. Interwencja policji do zamierzonego przez robotników zajęcia nie dopuściła.-

Dnia 5 kwietnia b.r. u Inspektora Pracy odbyła się konferencja pomiędzy delegatami strajkujących włóknarzy i przedstawicielami związku przemysłowców. Przedstawiciele robotników wysunęli 13 punktów żądań, od przyjęcia których przez fabrykantów uzależnili dalsze prowadzenie patraktacji, pełnomocnicy zaś fabrykantów z tej strony oświadczyli, że o utrzymaniu pensji z roku 1932 obecnie nie może być mowy. Kilkugodzinnymi dyskusjami przez robotników 13 postulatami nie

12
51

doprowadziła do konkretnych wyników, przyczem najdłużej deba-
towano nad punktem, dotyczącym stosowania sankcyj karnych
względem tych fabrykantów, którzy samowolnie obniżają ceny.-

Na zebraniu strajkujących w dniu 6 kwietnia komisja
strajkowa zdawała sprawozdanie z pertraktacyj z przemysłowca-
mi w poprzednim dniu, przyczem wszyscy wyrazili pogląd, że
na żadne ustępstwa iść nie należy. Nadto sekretarz chrześci-
jańskiego związku zawodowego, Mikołaj Korbut odpierał zarzu-
ty, jakoby szedł już on na ugodę z fabrykantami.-

Ponowne pertraktacje u Inspektora Pracy odbyły się w
dniu 7 kwietnia b.r., na których pełnomocnicy fabrykantów wys-
nuli projekt obniżki płac robotniczych o 10%.- Po konferen-
cji u Inspektora Pracy w tymże dniu odbyło się zebranie
strajkujących włóknarzy. Na zebraniu tem odrzucono propozy-
cje fabrykantów i postanowiono udać się do Wasilkowa celem
zdjęcia z pracy robotników w czynnej tam jeszcze fabryce
włókienniczej.-

Na wyznaczoną na dzień 8 kwietnia b.r. konferencję u
Inspektora Pracy delegaci robotników nie stawili się, nadesyła-
jąc pisemne zawiadomienie, że na jakiegokolwiek ustępstwa od
cennika z roku 1932 nie godzą się.-

W dniu 9 kwietnia b.r. udawali się do Wasilkowa i Gród-
ka delegaci strajkujących włóknarzy z Białegostoku celem
nakłonienia zatrudnionych w fabrykach w tych osadach włókniar-
zy do przystąpienia do strajku. Robotnicy nazwanych osad nie
zgodzili się na te propozycje.-

W dniach 13 i 18 kwietnia b.r. odbyły się zebrania
strajkujących włóknarzy. Na obu tych zebraniach przemawia-
no za koniecznością kontynuowania strajku aż do zwycięstwa.
Na drugiem zebraniu postanowiono udać się grupami
do Wasilkowa i zmusić do porzucenia pracy zatrudnionych tam

włókniarzy. Stosownie do powyższej uchwały w dniu 19 kwietnia b.r. zgromadziło się w Usilkowie około 750 strajkujących włókniarzy, przybyłych z Białegostoku. Naskutek interwencji organów bezpieczeństwa, do ekscesów nie doszło, zaś włókniarze tamtejsi samowolnie w dniu tym porzucili pracę i przystąpili do strajku.-

Dnia 18 kwietnia w Białymstoku, w fabryce Machaja przystąpiło do pracy 25 tkaczy na warunkach, zaproponowanych przez pracodawcę. Natychmiast udała się tam delegacja strajkujących i po pertraktacji z tkaczami ci ostatni w tymże dniu porzucili pracę.-

Dnia 20 kwietnia b.r. po wiecu w lokalu Związku szewcy usiłowali utworzyć pochód demonstracyjny. Gromadzących się na ulicy szewców i strajkujących włókniarzy policja rozpędziła. Wówczas grupkami udali się oni pod hutę szklaną celem zmuszenia zatrudnionych tam robotników do porzucenia pracy. Tłum ten z przed huty został rozproszony przez policję.-

W dniu 21 kwietnia b.r. tłum, złożony z około 1500 osób zebrał się na tygodzie pod Białymstokiem i usiłował urządzić nielegalnie wiec, przyczem podczas rozpraszania tego zebrania, na policję posypały się kamienie. Dokonano aresztowań.

Na zebraniu strajkujących w dniu 22 kwietnia postanowiono nie udawać się na konferencję do Inspektora Pracy do czasu zwolnienia 14 aresztowanych za podburzanie strajkujących do oporu policji.-

12

W dniu 24 kwietnia b.r. udawała się delegacja strajkujących do Prokuratora z interwencją o zwolnienie z aresztu zatrzymanych robotników. Interwencja ta skutku nie odniosła.-

Dalsze zebrania strajkujących odbyły się w dniach 26 i 27 kwietnia b.r.

Dnia 28 kwietnia b.r. fabrykanci ogłosili nowy, opracowany przez siebie cennik płac. Liczyli, że część robotników zgodzi się na nowe warunki i zgłosi się do pracy.-

Trzymano nawet pod parą maszyny. Do pracy jednak nikt nie przystąpił.-

W tymże dniu Pan Wojewoda odbył konferencje z prze-
mysłowcami w sprawie zlikwidowania strajku. Przemysłowcy
stanęli na stanowisku konieczności obniżenia cennika z ro-
ku 1932, a to z uwagi na obecną koniunkturę gospodarczą.-

W dniu 29 kwietnia b.r. na odbytem zebraniu strajku-
jących włóknarzy, wobec zwolnienia z aresztu części
zatrzymanych robotników, postanowiono brać udział w pertrak-
tacjach z fabrykantami u Inspektora Pracy, lecz nie iść
na żadne ustępstwa od cennika z roku 1932.-

Obecnie sytuacja strajkowa jest taka, że większość
strajkujących chętnieby już przystąpiła do pracy, godząc
się na obniżkę zarobków podług cennika ramowego z dnia
12 lipca 1932 roku. Obawa jednak przed zarzutem łamienia strajko-
wa i przed terorem nie zezwala im wypowiedzieć to publicz-
nie na zgromadzeniach robotniczych. Naogół stan materialny
strajkujących stale pogarsza się, tembardziej, że wielu z
nich już wyczerpało zasiłki z Funduszu Bezrobocia. Do konty-
nuowania strajku pochają w pierwszym rzędzie elementy komuni-
zujące z pośród strajkujących włóknarzy, a następnie ci włók-
niarze, którzy jeszcze przed wybuchem strajku pozbawieni już

byli pracy i którym nie należy na wcześniejszem zakończeniu strajku, bowiem nie liczą oni na uzyskanie zatrudnienia przy wcześniejszem zlikwidowaniu strajku, natomiast wychodzą z założenia, że jeżeli strajk będzie się przedłużał, to fabrykanci, posiadający terminowe zamówienia z chwila przystąpienia do pracy strajkujących włóknarzy, wchomią fabryki na dwie lub nawet trzy zmiany, by wykonać w terminie zamówienia, a wówczas zatrudnią i tych włóknarzy, którzy nie mieli pracy już oddawna.

W Gródku, powiatu białostockiego, w dniu 25 kwietnia zastrajkowali włókniarze z fabryk Repelskiego i braci Łudskich pod wpływem agitacji członka komisji strajkowej w Białymstoku, Józefa Pyrki. Strajkuje ogółem 50 osób.-

Robotnicy tartaczni.

Dnia 28 kwietnia b.r. w Zielonej, powiatu białostockiego zastrajkowali robotnicy w liczbie 100 osób w tartaku Krugmana, żądając podwyżki płac o 20%.-

Pracodawca zaś godzi się na podwyżkę tylko o 10%, wobec czego robotnicy do pracy nie przystąpili.-

Robotnicy, którzy w tartaku "Mosty" w Zelwianach, powiatu wołkowyskiego, w dniu 31 marca b.r. wywołali strajk, przystąpili ponownie do pracy dnia 1 kwietnia b.r.

Garbarze.

Dnia 3 kwietnia b.r. przystąpili do pracy garbarze w fabryce Miśkiego w Jasionówce, powiatu białostockiego, wymagający na pracodawcy wydalenia z pracy robotnika, nie należącego do związku zawodowego. Strajk ten wybuchnął dnia 31 marca b.r. Strajkowało ogółem 45 osób.

Robotnicy rolni.

Dnia 27 kwietnia b.r. zastrajkowali robotnicy rolni dzienni w majątku Łogilowce, powiatu wołkowyskiego. Strajkujący domagają się podwyżki płacy dziennej dla mężczyzn do 1.50 zł. i dla kobiet do 1 zł. Przebieg strajku spokojny.

Służba folwarska stała do strajku tego nie przyłączyła się.

Służba szpitalna
W Grodnie w dniach 3-6 kwietnia b.r. strajkowali pracownicy szpitala żydowskiego wobec zalegania tego szpitala z wypłat swym pracownikom poborów. Strajkujący przystąpili do pracy po otrzymaniu części zaległych zarobków.

Nauczyciele szkół
W Grodnie w dniach 29 marca - 3 kwietnia b.r. strajkowali nauczyciele szkoły "Talmud-Tora" w Grodnie. Po otrzymaniu przyrzeczenia od gminy żydowskiej, że w dniach najbliższych wypłacono im będzie część należnych poborów, nauczyciele strajk przerwali.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 2052/33. T.

Dnia 20 maja 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 5
za miesiąc kwiecień 1933 rok.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Powiat Łomżyński.

Do Świetlicy Związku Strzeleckiego w Kolnie dokonano włamania przez okno. Samo urządzenie Świetlicy nie zostało uszkodzone za wyjątkiem portretu Marszałka Piłsudskiego. Portret ten został ze Świetlicy zabrany, zaś ramy zniszczone, szkło rozbite i wszystko to zostało zenieszczone ekstrementami ludzkiemi. Poślaki wskazują, iż był to wybryk tantejszych członków b. O.W.P.

Dnia 12 kwietnia b.r. we wsi Budy, gminy Stawiski, miał miejsce wypadek czynnego oporu i uniemożliwienia sekwestratorowi urzędu skarbowego w asyście policjanta dokonania zajęcia rzeczy podatnika Vincentego Soboty.-

Sobota podburzył sąsiadów i ci w liczbie około 100 osób nie zezwolili zabrać zajętych rzeczy, wygwizdując równocześnie sekwestratora.-

Następnego dnia do pomienionej wsi udał się Starosta Powiatowy i polecił Sobocie dostarczyć zajęte rzeczy do urzędu gminnego, obiecując złagodzić grożącą mu karę za opór.

Vincenty Sobota dostarczył tylko część zajętych rzeczy. Incydent ten we wsi Budy miał tylko wyjątkowo ekonomiczne. Stawiający opór podatnicy przed Starostą wyrażali skruchę i wyjaśniali, że nie orjentowali się co do możliwych następstw swego wystąpienia przeciwko sekwestratorowi.-

powiat Ostrowski.

Dnia 2 kwietnia b.r. przejeżdżający pociąg na stacji kolejowej Małkinia wybił kilka szyb w wagonach oraz w budynkach stacyjnych. W nocy zaś na 4 kwietnia b.r. jadący,

powiat Ostr

Powiat Su

w pociągu poborowi wazozynali między sobą oraz z pasażerami
bejki. Po przybyciu pociągu do Małkini, poborowi rzucali na
peron pustymi butelkami, pobili również kilku Żydów. Kilku
awanturników zatrzymano i po dodaniu ochrony policyjnej i
wojskowej pociąg ruszył w dalszą drogę.-

iat Ostrołęcki.

Dnia 23 kwietnia b.r. pociąg, zdążający z Wyszowa do
Ostrołęki, na 11 km., przed Ostrołęką najechał na wbity
hak pomiędzy szynami, wskutek czego nastąpił wstrząs l-komo-
tywy. Poza tym wypadku nie było. Na parę godzin przed tym
wypadkiem po torze kolejowym w tym miejscu widziano dwóch
osobników, którzy na widok zbliżającej się służby kolejowej,
ukryli się w pobliskim lesie.-

Tymże dniu na 9 km. od Ostrołęki znaleziono włożoną
między szyn podkładkę stalową grubości 2 cm. Przypu-
ścić należy, iż w obu przytoczonych wypadkach zachodzi
akcja sabotażowa w związku z akcją l-szoweją.-

Dnia 20 kwietnia b.r. mieszkańiec gminnej wsi Łyse,
Paulin Stachelek, sprzedał za 100 złotych swoją żonę Marian-
nę mieszkańcowi tejże wsi, Stanisławowi Ciszewskiemu, żonatemu.
Gdy żona Ciszewskiego przepędziła z domu kupioną Mariannę Sta-
chelek, to wówczas nabywca zamieszkał razem z tą ostatnią w
domu Stachelka, który wyprowadził się na mieszkanie do in-
nego lokalu.-

Sprawę tę przekazano Podprokuratorowi Sądu Okręgowego
w Łomży.-

powiat Suwalski.

W dniu 13 kwietnia b.r. zatrzymano w Sejnach mieszkań-
cę wsi Mikaszówki, powiatu augustowskiego, Stefana Bzynał-
skiego, przy którym znaleziono trzy fałszywe monety jedno-
złotowe i nikłowe i przyrząd do ich podrabiania. Zatrzyma-
nego przekazano władzom sądowym.-

Powiat Wołkowyski.

Dnia 5 kwietnia b.r. mieszkańcy wsi Łuka, gminy Tarno pol w ilości kilkudziesięciu osób stawili czynny opór sekwestratorowi i asystującemu mu policjantowi, przyczem obu ich uderzono wałkiem w głowę. Przybyły oddział policyjny w sile 20 osób dokonał aresztu prowadzących w liczbie 5 osób, poczem czynności egzekucyjne dokonano bez przeszkód.-

Powiat Wysoko-Maz.

Dnia 5 kwietnia b.r. oczekujący na pociąg na stacji kolejowej Szepietowo 4 poborowi, po pijanemu wszczęli awanturę z żydami, przyczem dwóch żydów poturbowano.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków:

W miesiącu kwietniu 1933 roku zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 8.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 1.
- 3/ Usiłowania samobójstw 5.
- 4/ Samobójstw 4.
- 5/ Usiłowania zabójstw 1.
- 6/ Zabójstw 5.
- 7/ Różnych nieszczśliwych wypadków, w których śmierć poniosło 6 osób 15.
- 8/ Kradzieży zwykłych 126.
na sumę złotych 5.430.
- 9/ Kradzieży z włamaniem 9.
na sumę złotych 540.
- 10/ Brobnych napadów rabunkowych 5.
- 11/ Oporu policji 3.
- 12/ Oporu sekwestratorom 7.
- 13/ Fałszerstwa pieniędzy 1.
- 14/ Zgwałceń 2.
- 15/ Nielegalnego posiadania broni 4.
- 16/ Tajnego gorzelnictwa 5.

55

- 4 -

c/ Wypadki samochodowe.

W kwietniu b.r. na terenie Województwa Białostockiego miał miejsce jeden wypadek samochodowy. Mianowicie, na szosie Trzebiatne - Mońki, autobus, omijając spłoszone konie, spadł do rowu, przewracając się na bok. Wypadku z ludźmi nie było.-

d/ Zestawienie danych o pożarach.

W kwietniu 1933 roku na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem6.
- 2/ Z przyczyn nieustalonych17.
- 3/ Podpalenia z zemsty..... 5.
- 4/ Podpalenia w celu otrzymania premii ubezpiecz.... 1.
- 5/ Nadliwej budowy komina 9.
- 6/ Od uderzenia pioruna..... 1.

Pożary te wyrządziły straty:

- 1/ do 2.000 złotych każdy23.
- 2/ od 2.000 do 5.000 zł. każdy..... 6.
- 3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy 3.
- 4/ od 10.000 do 20.000 zł.każdy..... 4.
- 5/ od 20.000 do 30.000 zł.każdy 1.
- 6/ ponad 30.000 złotych każdy 2.

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą łącznie około 257.000 złotych.-

W nocy na 21 kwietnia b.r. we wsi Jurzec-Polwark, gminy Stawiski pożar strawił zagród wiejskich. Straty wynoszą ponad 43.000 złotych. Pożar ten powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.-

VI. Sprawy graniczne.

Postrzelenia.

W nocy na 8 kwietnia b.r. na odcinku granicznym powiatu augustowskiego po stronie niemieckiej straż niemiecka postrzeliła ciężko z karabinu obywatela polskiego, Michała Romanowskiego, mieszkańca wsi Witówka, gminy Dowspuda, powiatu augustowskiego. Rannego odwieźli Niemcy do szpitala w Trenburgu.-

Dnia 10 kwietnia b.r. na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego po stronie niemieckiej straż graniczna niemiecka zastrzeliła mieszkańca Wyszynca, Stefana Jakóbczyka, który wraz z trzema innymi obywatelami polskimi wracał z Niemiec po wynajmieniu tam zboża. Pozostali trzej przemysłowcy zdołali zbiec na terytorjum polskie.-

Wymyt zboża do Niemiec.

Na całej linii pogranicza, powiatu ostrołęckiego wzmożł się wymyt zboża do Niemiec.-

Strzał ze strony litewskiej.

Obok szlaku granicznego Nr. 417 na odcinku granicznym powiatu grodzieńskiego, policjant litewski oddał jeden strzał do przechodzącego polskiego patrolu granicznego. Kula upadła obok nóg jednego z patrolujących strzelców.-

Zbiegi z Niemiec.

Dnia 14 kwietnia b.r. na odcinku granicznym powiatu łomżyńskiego przytrzymano dwóch zbiegów politycznych z Niemiec: Gustawa Tomczyka i Maksu Gregora. Obaj zeznali, że należą do partii socjal-demokratycznej i z tego powodu musieli uchodzić z Niemiec przed prześladowaniem ze strony hitlerowców.-

Po zwolnieniu, obaj udali się w dalszą drogę z zamiarem

przedstawia się do Z.S.R.R., gdzie w Leningradzie ma zamieszki-
wać szwagier Tomczyka, Tymofiej Stiepanow.-

Sprofanowanie Na polskim słupie granicznym Nr.104 na odcinku granic-
słupa granicznego. nym powiatu komżyńskiego w dniu 15 kwietnia b.r. zauważono
rysowaną swastykę oraz napis "Hitler". Ślady stóp wskazują
że napisu dokonali obywatele niemieccy.-

Dezeracja. Dnia 16 kwietnia b.r. strzelec Mikołaj Stodolny ze str-
żnicy K.O.F. Grzybina, powiatu suwalskiego, w całym uzbrojeniu
zdezercerował do Niemiec.-

Nielegalne prze- Na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego w kwiet-
kroczenie granicy.niu b.r. za nielegalne przekroczenie granicy zatrzymano jed-
ną osobę.-

a 20 maja 1933 r.

za miesiąc kwiecień 1933 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

zpiegostwo.

Dnia 26 kwietnia b.r. w Dobakińcach, powiatu szczecińskiego zatrzymano mieszkańca wsi Marcinkące, powiatu grodzieskiego, Władysława Tołoczko, przy którym znaleziono dwie kartki zeszytowe z planem toru kolejowego i obiektów kolejowych oraz kartkę z tabliczką mnożenia, stanowiącą prawdopodobnie szyfr.-

Podczas przeprowadzonej rewizji w mieszkaniu zatrzymanego znaleziono zeszyt z planami rzek, łańcuchów kolejowych, mostów i innych obiektów, oraz kartkę z tabliczką mnożenia, podobną do pierwszej i sztylet z pochwą. Tokoczko trudnił się szpiegostwem na rzecz Litwy.

— 2 —

NOTA CD

Nr. BP

Sytuacy
misia
siac na

Otrzym

1/ Pan
2/ "
3/ "
4/ "
5/ "
6/ "
7/ "
8/ "
9/ Pan I
10/ "
11/ "
12/ "
13/ "
14/ "
15/ Szere
16/ "
17/ "
18/ K.O.
19/ "czy
20/ Pan S
21/ Pan K
22/ Pan N

58

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8}$
 $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$
 $\frac{1}{8} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{32}$
 $\frac{1}{16} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{64}$
 $\frac{1}{32} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{128}$
 $\frac{1}{64} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{256}$
 $\frac{1}{128} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{512}$
 $\frac{1}{256} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1024}$
 $\frac{1}{512} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2048}$
 $\frac{1}{1024} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4096}$
 $\frac{1}{2048} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8192}$
 $\frac{1}{4096} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16384}$
 $\frac{1}{8192} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{32768}$
 $\frac{1}{16384} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{65536}$
 $\frac{1}{32768} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{131072}$
 $\frac{1}{65536} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{262144}$
 $\frac{1}{131072} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{524288}$
 $\frac{1}{262144} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1048576}$
 $\frac{1}{524288} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2097152}$
 $\frac{1}{1048576} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4194304}$
 $\frac{1}{2097152} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8388608}$
 $\frac{1}{4194304} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16777216}$
 $\frac{1}{8388608} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{33554432}$
 $\frac{1}{16777216} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{67108864}$
 $\frac{1}{33554432} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{134217728}$
 $\frac{1}{67108864} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{268435456}$
 $\frac{1}{134217728} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{536871008}$
 $\frac{1}{268435456} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1073742016}$
 $\frac{1}{536871008} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2147484032}$
 $\frac{1}{1073742016} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4294968064}$
 $\frac{1}{2147484032} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8589936128}$
 $\frac{1}{4294968064} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{17179872256}$
 $\frac{1}{8589936128} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{34359744512}$
 $\frac{1}{17179872256} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{68719489024}$
 $\frac{1}{34359744512} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{137438978048}$
 $\frac{1}{68719489024} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{274877956096}$
 $\frac{1}{137438978048} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{549755912192}$
 $\frac{1}{274877956096} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1099511824384}$
 $\frac{1}{549755912192} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2199023648768}$
 $\frac{1}{1099511824384} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4398047297536}$
 $\frac{1}{2199023648768} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8796094595072}$
 $\frac{1}{4398047297536} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{17592189190144}$
 $\frac{1}{8796094595072} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{35184378380288}$
 $\frac{1}{17592189190144} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{70368756760576}$
 $\frac{1}{35184378380288} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{140737513521152}$
 $\frac{1}{70368756760576} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{281475027042304}$
 $\frac{1}{140737513521152} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{562950054084608}$
 $\frac{1}{281475027042304} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1125900108169216}$
 $\frac{1}{562950054084608} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2251800216338432}$
 $\frac{1}{1125900108169216} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4503600432676864}$
 $\frac{1}{2251800216338432} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{9007200865353728}$
 $\frac{1}{4503600432676864} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{18014401730707456}$
 $\frac{1}{9007200865353728} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{36028803461414912}$
 $\frac{1}{18014401730707456} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{72057606922829824}$
 $\frac{1}{36028803461414912} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{144115213845659648}$
 $\frac{1}{72057606922829824} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{288230427691319296}$
 $\frac{1}{144115213845659648} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{576460855382638592}$
 $\frac{1}{288230427691319296} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1152921710765277184}$
 $\frac{1}{576460855382638592} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2305843421530554368}$
 $\frac{1}{1152921710765277184} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4607686843061108736}$
 $\frac{1}{2305843421530554368} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{9215373686122217472}$
 $\frac{1}{4607686843061108736} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{18430747372244434944}$
 $\frac{1}{9215373686122217472} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{36861494724488869888}$
 $\frac{1}{18430747372244434944} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{73722989448977739776}$
 $\frac{1}{36861494724488869888} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{147445978897955479552}$
 $\frac{1}{73722989448977739776} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{294891957795910959104}$
 $\frac{1}{147445978897955479552} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{589783915591821918208}$
 $\frac{1}{294891957795910959104} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1179567831183643836416}$
 $\frac{1}{589783915591821918208} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2359135662367287672832}$
 $\frac{1}{1179567831183643836416} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4718271324734575345664}$
 $\frac{1}{2359135662367287672832} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{9436542649469150691328}$
 $\frac{1}{4718271324734575345664} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{18873085298938301382656}$
 $\frac{1}{9436542649469150691328} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{37746170597876602765312}$
 $\frac{1}{18873085298938301382656} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{75492341195753205530624}$
 $\frac{1}{37746170597876602765312} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{151184682391506411061248}$
 $\frac{1}{75492341195753205530624} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{302369364783012822122496}$
 $\frac{1}{151184682391506411061248} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{604738729566025644244992}$
 $\frac{1}{302369364783012822122496} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{120947$

Departament I Polityczny

W Warszawie.

5 a. 28. 1934.
Za Wojewodę
Naczelnik Wydziału Bezp. P.

Otrzymują do wiadomości:

1	Pan Wojewoda	linie,
2	"	Nowogródka,
3	"	Brześciu nad Bugiem,
4	"	Warszawie,
5	"	Tarnopolu,
6	"	Stanisławowie,
7	"	Lublinie,
8	"	w Łodzi.
9	Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,	
10	"	" linie,
11	"	Okręgowego w Białymstoku,
12	"	" w Grodnie,
13	"	" w Łomży,
14	"	" w Suwałkach,
15	Samodzielny Referat Informacyjny DOK. VII.	w Grodnie,
16	" " " " DOK. IX.	Brześciu nad Bugiem,
17	" " " " DOK. I.	w Warszawie.
18	K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie	
19	Wszyscy Panowie Starostowie Powiatów	
20	Województwa Białostockiego.	
21	Pan Starosta Grodzki w Białymstoku.	
22	Pan Komendant Powiatowy P.P. w Białymstoku.	
23	Pan Naczelnik Urzędu Miejskiego w Białymstoku.	

H. F.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 2246/33. T.

Białystok, dn. 20 VI. 1933 r.

2
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 6.
za miesiąc m a j 1933 rok.

I. Sytuacja ogólna.

Po dniu pierwszym maja, w którym ruch wywrotowy wyładował znaczny zasób swej energii, zewnętrzne wystąpienia komunistyczne zaistniały w powiatach bielskim, wołkowyskim i w grodzieńskim, co skłoniło władze do zastosowania represyj względem lokalnych organizacji wywrotowych. Represje te unaczyniły nasycenie w dużym stopniu ogniów organizacyjnych PPS. w powiecie bielskim elementem wywrotowym i znaczne opanowanie przez elementy wywrotowe kilku kół TSB. w powiecie wołkowyskim. Naskutek tego stwierdzenia Starosta Powiatowy w Wołkowysku zawiesił działalność czterech najbardziej opanowanych przez element komunistyczny kół T.S.B. Pozatem dostrzegane było przygotowywanie terenu wiejskiego do akcji letnich, przyoznaczeniem tem, jak stwierdzają informacje, kierowali 4 funkcjonariusze centralni. W strefie działania KPP. obserwowano silniejszą akcję "wojskówki", której przejawy uwidoczniły się silniej w Łomży, gdzie przeprowadzono represję. - W maju nadto stwierdzono 6 wypadków czynnego oporu podatkowego w wyniku agitacji komunistycznej. Po przepracowaniu tych wypadków wydane zostały odpowiednie zarządzenia zapobiegawcze. W dalszym ciągu trwała akcja komunistyczna pod firmą Lewicy Związkowej na gruncie strajku robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym. Szczegóły tej akcji, naświetlane w specjalnych sprawozdaniach do Ministerstwa, pozwalają stwierdzić, że strajkiem tym w ciągu maja kierowała u góry Lewica

Związkowa, znajdująca znaczny posłuch wśród mas. Skutkiem jej agitacji strajkujący urządzili marsze do Supraśla i Pieszczanik w powiecie białostockim celem zmuszenia do porzucenia pracy pracujących tam robotników w zakładach przemysłu włókienniczego. Strajk został zakończony w dniu 13 czerwca b.r. zawarciem umowy zbiorowej, w której określone zostały prace robotników z obniżką od 2 do 8 % w porównaniu z cennikiem zbiorowym z dnia 12 lipca 1933 roku. Umowa ta, będąca z jednej strony skutkiem naporu masy strajkujących, wyczerpanej strajkiem i dążącej za wszelką cenę do zlikwidowania strajku, z drugiej zaś dążenia przemysłowców do jak najrychlejszego uruchomienia warsztatów pracy, służyła do wykonania terminowe zamówienia, nie stwarza pewności, czy zostanie utrzymana w ciągu całego sezonu letniego. Przeciwnie, niemal wszystko przemawia zatem, że zostanie ona względnie rychło złamana przez przemysłowców, w pierwszym rzędzie drobnych za oichą zgodą robotników. Poza strajkiem włókienniczym, w maju trwał kilkutygodniowy strajk robotników tartaków państwowych w Hajnówce o charakterze politycznym, tygodniowy strajk szewców w Białymstoku, strajk robotników w fabryce dykt w Mostach, powiatu grodzieńskiego i fabryki dykt w Grodnie. - Analizując przebieg tych strajków, należy podkreślić tendencje klasowych związków zawodowych do wykorzystywania nawet drobnych zatargów w przemyśle w kierunku wywoływania strajku, który następnie wykorzystywano się przez element komunistyczny. -

Na rynku pracy nastąpiło nieznaczne zmniejszenie bezrobocia /z 16.031 do 15.691/ i zaistniały możliwości silniejszego spadku bezrobocia w czerwcu. -

W sytuacji bezpieczeństwa zasadnicze zmiany nie zaszły. -

wykładał
istyczne
skim,
alnych
w dużym
elementem
kilku
ia Staro-
najbar-
rozatem
yj
ormacje,
a KPP.
y uwi-
je. -
owego
wypadków
nalszym
wej na
rymstoku
świat-
ja
Lewica

5
60
KOJĘCZA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 2246/33-T.

dnia 20 czerwca 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 6.

za miesiąc m e j 1933 rok.

II. Ruch wyrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wyrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Kapmanja pierwszomajowa wzmożła w znacznym stopniu nasilenie akcji wyrotowej, prowadzonej przez KPZB., przyczem nasilenie to istniało tylko w jednym kierunku, a mianowicie: w kierunku rozpowszechniania bibuły komunistycznej i rozwieszania transparentów oraz plakatów. Opisana forma akcji wyrotowej była dość znaczna i w porównaniu z podobną akcją z roku ubiegłego była o wiele większa.-

Jeżeli chodzi o masowe wystąpienia, to poza kilku drobnymi wystąpieniami, agitacja wyrotowa objawiała się tu i ówdzie cichą akcją antypodatkową.-

Według posiadanych informacji, władze partyjne KPZB. nakazały poszczególnym swym komórkom organizowanie napadów rabunkowych na urzędy pocztowe, ambulanse i instytucje finansowe celem zasilenia swych kas partyjnych w gotówkę, potrzebną na pomoc materialną komunistom niemieckim.-

Zewnętrzna akcja KPZB. ilustruje niżej umieszczone zestawienie:

Powiat.	Miejscowość.	wywieszono transparent w i plakatów.	Polportowano wydawnictwa komunistyczne	
			ili wypad.	ilość egzemplarzy
Białostocki	Białystok	1	7	950
Grodzieński	Grodno	5	2	kilka set

Grodzieński	Krynki	-	1	250
	obok wsi Łasy	1	-	-
	Kowalki	-	1	41
	maj. Ojcowo	-	1	80
	obok Bondar	1	-	-
	" Chlistowicz	1	-	-
	" Borysak	1	-	-
	" Łaszy	1	-	-
	" Skidla	1	-	-
	" Hołowacz	1	-	-
	maj. Swisłocz	1	-	-
	Kopciówki	1	-	-
Wołkowsky	" Kuźnicz	1	-	-
	gmina Swisłocz	3	1	Na terenie
	" Zelwa	1	1	powiatu woł-
	" Podorosk	1	1	kowskiego
	" Porozów	1	1	rozrzucono
	" Międzyrzecz	1	1	ogółem kilka-
Tereszki	R o ś	2	1	set egzempla-
	obok Łyskowa	-	1	rzy odezw.
R A Z E M :		26	19	

Treść kolportowanych odezw oraz napisy na transparentach poruszały sprawę obchodu pierwszomajowego, zawierały hasła ogólnokomunistyczne, jak powstanie przeciwko obecnemu ustrojowi, samookreślenie Białorusi i odłączenie się od Polski oraz omawiały wydarzenia lokalne.-

Zatem w powiatach białostockim i grodzieńskim tematem odezw komunistycznych i napisów na transparentach lub plakatach był strajk włóknarzy białostockich. Wyjątkiem zaś w powiecie grodzieńskim napisy na transparentach w przeważającej liczbie wy-pedków dotyczyły wciąż jeszcze sprawy wyprawy karnej do wsi Jarmolicze i innych, a także poświęcone pamięci samobójców Bogaczewskiego i Borysewicz. Nadto w Grodnie w obrębie koszar 81 pułku piechoty rozrzucono większą ilość odezw, omawiających przyczynę śmierci szeregowca tego pułku Władysława Krupskiego oraz nawołujących żołnierzy do nieposłuszeństwa wobec przełożo-nych i domagania się lepszego pożywienia.-

Zebrań komunistyczne.

Miejscowość: Grodzieński.

W dniu 1 maja b.r. odbyły się zebrania komunistyczne we wsi Doroszewice, gminy Łasza, gdzie wygłoszono kilka przemówień i odpiewano pieśni rewolucyjne /20 osób/ i we wsi Kowalicze-ielkie, gminy Łasza przy udziale 12 osób. Na tem ostatniemu zebraniu przemówienie wygłosił wybitny członek KWZB. Onufry Bertel, poczem rozdano wszystkim zebrany odezwy komunistyczne. Oba zebrania odbyły się w prywatnych mieszkaniach członków partii komunistycznej.-

Podczas odbywającego się zebrania miejscowej komórki KWZB, w dniu 18 maja we wsi Chomontowce, gminy Hołynka, do lokalu wkroczyła policja i przytrzymała 6 obecnych uczestników tego zebrania. Organizatorzy zebrania, Konstanty Borkowski i Michał Giedziech zbiegli przez okno. Przytrzymanych uczestników zebrania pociągnięto do odpowiedzialności administracyjno-karnej z powodu braku podstaw do wytoczenia im sprawy sądowej za należenie do partii komunistycznej.-

W dniu 28 maja b.r. miało odbyć się w lesie koło majątku Kruhłany, gminy Indura zebranie kierowników komórek i członków RK-KWZB. Na widok zbliżającej się policji uczestnicy zebrania rozbiegli się w różne strony i korzystając z gęstego lasu, zdołali zbiec. Przytrzymano tylko sekretarza komórki KWZB. w Dekawiczach, Konstantego Łarżeka.-

Wystąpienia komunistyczne.

Miejscowość: Białostocki.

Dnia 28 maja b.r. około lokalu Chrześcijańskiego Związku Zawodowego w Białymstoku organizacja komunistyczna usiłowała zorganizować demonstrację na znak protestu przeciwko pogłowemu stanowisku tego związku w sprawie strajku włókniarzy. Demonstracji przeszkodzono, przy czem zatrzymano 18 osób.

Powiat Łódzki.

Wskutek agitacji czynników wyrotowych, dnia 15 maja mieszkańcy wsi Para Janowice, gminy Piaski, przemocą usiłowali spędzić bydło dworskie z pastwiska, należącego do majątku Parafjanowice, a interwenjującym w tej sprawie organom P.P. stawiali opór, wskutek czego policja musiała chwilowo odstąpić od wykonywania swych czynności.-

W związku z tem zajęciem zatrzymano 5-ciu podlegaczy, dwaj zaś zbiegli. Zatrzymanych zgromadzony tłum w liczbie około 100 osób usiłował odbić, do czego jednakże nie dopuszczono.-

b/ Komunistyczna Partja Polski.

Akacja Komunistycznej Partji Polski w maju uległa zupełnemu niemal załamaniu wskutek aresztowania wybitniejszych działaczy tej partji i zlikwidowania kilku komórek. Próby montowania nowych komórek organizacyjnych nie wydawały pożądaných rezultatów wskutek tarć, zachodzących między członkami narodowości polskiej, a członkami narodowości żydowskiej. Załamanie się to ilustruje dobitnie przebieg obchodu pierwszomajowego, który w bieżącym roku, mimo podej-mowanych przez komunistów w tym kierunku prób, nie zaznaczył się nazewnątrz, poza rozwieszeniem transparentów i kolportażem odezw komunistycznych, żadnem wystąpieniem elementów wyrotowych.-

Agitacja zewnętrzna KPP. przedstawiała się następująco:

Powiat	Miejscowość.	Wywieszono transparentów i plakatów.	Kolportowano wydawnictwa komunistyczne.	
			W ilu wypad.	Ilość egzemp.
Łomżyński	teren całego powiatu	kilka	-	-
Ostrowski	Białobłoto	1	-	-
	Długosiodło		1	kilkadziesiąt

Zarówno napisy na transparentach, jak i treść kolportowanych odezw dotyczyły obchodu-pierwszomajowego, za wyjątkiem wywieszono go plakatu w Bieżobłocie, który nawoływał do niepłacenia podatków.-

Zebrań komunistycznych.

Dnia 23 maja b.r. w Ostrowi-Mazowieckiej, a dnia 27 maja w lesie pod Ostrowią odbyły się zebrania wybitniejszych działaczy KPP. W pierwszym zebraniu brali udział Judel Lewkowicz, Gierszon Frydman, Chaïm i Judel Słomka oraz Sura Goldsztejn, w drugim zaś wyżej wymienieni oraz Dawid Koza, Ałter Ostrow, Szul Rostkier i Doba Czapnicka.-

Na zebraniach tych obradowano nad wytworzoną sytuacją, z powodu ostatnich aresztowań oraz postanowiono wzmocnić akcję moprowską celem zebrania funduszy na obronę Jankla Taubmana i innych w liczbie 4-ch, przebywających w więzieniu w Łomży.-

M o p r .

W maju KD. Mopru w Ostrowi-Mazowieckiej wysłał trzy paczki żywnościowe do osadzonych w więzieniu w Łomży Jankla Modrykamienia i Symchy Galarza. Poza tem wspomni. y KD. nawiązał kontakt z egzekutywą OK. Mopru, która nadesłała tutaj bloczki moprowskie, ostemplowane pieczęcią "OK.Mopr w Łomży". Bloczki te ze względu na wyraźne cechy partyjne i podejrzenie o prowokację KD. zwrócił egzekutywie OK.-

Represje.

Ze uprawianie akcji wywrotowej w maju b.r. zastosowano następujące represje:

Białystock-Miasto: zatrzymano 20 osób, w tem - za działalność nieprawą 2 osoby, za kolportaż odezw komunistycznych 2 osoby, za próbę urządzania demonstracji 13 osób, za przechowywanie wydawnictw komunistycznych 3 osoby;

Powiat Białski: zlikwidowano RK. K. B. w Hajnowce.

Powiat Grodzieński: za przynależność do partii komunistycznej i przechowywanie odezw zatrzymano 2 osoby.

Powiat Łomżyński: zatrzymane za przynależność do partii komunistycznej i przechowywanie druków antypaństwowych 4 osoby.-

Powiat Ostrołęcki: zatrzymano 8 osób, w tem - za sporządzanie i rozwieszanie transparentów komunistycznych 5 osób, za uprawianie akcji wywrotowej - 3 osoby.

Powiat Ostrowski: zatrzymano za kolportaż odezw 2 osoby.

Powiat szlachecki: zatrzymano 6 osób, w tem za przynależność do partii komunistycznej 5 osób i za sporządzenie plakatów o treści antypaństwowej - 1 osobę.-

Powiat łukowski: zatrzymano 15 osób za przynależność do partii komunistycznej i zlikwidowano 2 komitety rejonowe, pozbawiono 5 osób za podleganie do stawiania oporu policji.-

b/ Wyroki sądowe.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku, za uprawianie akcji wywrotowej skazani zostali:

dnia 5 maja - Mojżesz Kaczalski na 4 lata więzienia, Arje Ilwowski na 3 lata więzienia, Berel Kozak na 2 lata więzienia i Szlomo Miler na 1 rok więzienia;

ROJENIEC BIAŁOSTOKI

Nr BP.2246/33 T.

Dnia 20 czerwca 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 6.
za miesiąc m a j 1933 rok.

III. Ruch zawodowy

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy
Robotników Przemysłu
Włókienniczego.

Uwagę członków zarówno klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego jak i członków podobnego związku chrześcijańskiego w Białymstoku zaprzętał wyłączenie trwający od przeszło dwóch miesięcy strajk włókiennarzy. Związku z tem włókiennarze odbyli szereg zebrań. Przebieg tych zebrań, zwołanych wyłącznie w związku ze strajkiem, omówiony został w dziale "Strajki" niniejszego sprawozdania. -

Związek Zawodowy
Dozorców Domowych.

W sierpniu w dniu 7 maja na odbytem zebraniu członków Związku Zawodowego Dozorców Domowych omawiano sprawę składek członkowskich i wydatków, związanych z urządzeniem obchodu w dniu 1 maja. -

Związek Zawodowy
Robotników Przemysłu
Drzewnego.

W dniu 17 maja w Nurcu, powiatu bielskiego, na zebraniu członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego delegat strajkujących robotników tartacznych w Hajnówce, Leon Pasiak usiłował przeformować uchwałę proklamowania strajku solidarności robotników tartacznych również w Nurcu. Jednakże robotnicy w Nurcu wypowiedzieli się przeciwko strajkowi, wobec czego nie doszedł on do skutku. -

Dnia 16 maja uruchomiono w Mostach, powiatu grodzieńskiego fabrykę dykty Braci Konopackich. Robotnicy, którzy poprzednio już tam pracowali, a obecnie nie zostali

ponownie przyjęci do pracy, w dniu tym w liczbie około 200 osób zgromadzili się przed lokalem fabryki, wyrażając głośno swe niezadowolenie, iż pominięto ich, a natomiast przyjęto nowych robotników, którzy wcale nie figurują w wykazach P.U.P.P. w Grodnie. Do żadnych jednak ekscesów nie doszło.

Na zebraniu tychże robotników w dniu 27 maja postanowiono udać się pieszo do Grodna w celach demonstracyjnych. Istotnie, w dniu 28 maja grupa robotników /60 mężczyzn i 10 kobiet/ wyruszyła pieszo z osady Mosty w kierunku Grodna. Demonstrantom obok wsi Suchowlany, gminy Skidel zastąpił drogę oddział policji, który zmusił ich do powrotu. Trzech organizatorów tego marszu ukarano w drodze administracyjno-karnej.-

Robotnicy fabryki włókienniczej Cytrona w Supraślu, powiatu białostockiego, zabiegają koło zorganizowania tam oddziału Związku Związków Zawodowych. Zamierzenia te zostały jednak w pewnym stopniu narazie zahamowane wobec nie-należytego zabrania się do tej sprawy Sekretariatu Wojewódzkiego BBWR., który dotychczas nie postarał się o przysłanie do Supraśla odpowiedniego organizatora-instruktora.-

Z.
Związek Zawodowy
Robotników Przemysłu
Spożywczego.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Spożywczego w Suwałkach wystąpił o zmianę dotychczasowych płac akordowych na tygodniowe, po 35 złotychⁱ o ścisłe przestrzeganie 8-godzinnego dnia pracy. Pracodawcy nie zgodzili się na te żądania, wysuwając motyw, że ich piekarnie nie są zmechanizowane. Wobec tej odmowy, robotnicy na zebraniu w dniu 17 maja uchwalili dać termin pracodawcom do uwzględnienia ich żądań do dnia 27 maja i w razie odrzucenia wysuniętych postulatów, przystąpić do strajku. W sprawie tej interwenjo-

wał Inspektor Pracy, który utworzył komisję porozumiewawczą, mającą za zadanie zlikwidowanie zatargu. Zauważono, że robotnicy - piekarze, są skłonni do dobrowolnego załatwienia zatargu i nie chcą uciekać się do strajku.-

Z. Z. K.

Na stacji kolejowej Ostrołęka w dniu 27 maja b.r. odbyło się nadzwyczajne zebranie członków Związku Zawodowego Kolejarzy. Przybyły z Warszawy na zebranie delegat Centralnego Zarządu Z.Z.K., Kwiatkowski dowodził, że ciągłe zmniejszanie pracownikom poborów doprowadziło do zmniejszenia zapotrzebowania na wyroby fabryczne, co z kolei zrodziło obecny kryzys gospodarczy. Winę tego wszystkiego przypisał mówca Rządowi i nadmieniał, że w dniu 1 lipca b.r. obniżone będą pracownikom państwowym pobory służbowe. ręszcie podkreślił, że ~~z~~ obecnej sytuacji wyprowadzić może świat jedynie klasa robotnicza przez ujęcie steru rządów w swe ręce.-

Z. K. P.

Dnia 7 maja b.r. w Łódzowsku na zebraniu członków Koła Związku Kolejowców Polskich przy udziale wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego Z.K.P., Budniaka i prezesa Zarządu Okręgowego w Łilnie, Ciszewskiego, omawiano sprawy organizacyjne i wybrano nowy zarząd Koła /60/-

Bezrobotni.

Magistrat miasta urodna z powodu braku funduszy wymówił z dniam 13 maja b.r. pracę 250 robotnikom, zatrudnionym przy robotach miejskich, a rekrutującym się z pośród bezrobotnych. Jednakże bezrobotni, po uprzedniej naradzie w lokalu Rady Klasowych Związków Zawodowych postanowili nie przyjmować do wiadomości wypowiedzenia i pracować nadal. Samowolną tą pracę kontynuowali do dnia 27 maja, a w dniu tym zgłosili się gromadnie do Magistratu z

żądaniem wypłacenia im wynagrodzenia za 2-tygodniową pracę. Jednego jednak wynagrodzenia nie otrzymali i, widząc bezskuteczność tego rodzaju demonstracji, spokojnie rozeszli się do domów.-

b/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

Dnia 28 maja b.r. na zebraniu członków Związku Robotników Katolickich w Białymstoku wysunięto konieczność nabywania towarów ze źródeł chrześcijańskich i dokonano wyborów nowego zarządu Związku /70%.

W Ostrowi-Mazowieckiej na zebraniu członków Związku Robotników Katolickich w dniu 17 maja dokonano wyboru zarządu tego nowopowstałego Związku.

c/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 31 maja b.r. na terenie Województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 15.691 osób.

P o w i a t .	Bezrobocie na dzień 30.IV.33.	Bezrobocie na dzień 31.V.33 r.	Zmniejsze- nie.	zrost	Pobiera zapomo- gi.
Augustowski -	207	327	-	120	31
Białystok-Miasto -	6.390	6.172	218	-	1129
Białostocki -	1.120	907	213	-	269
Bielski -	897	867	30	-	3
Grodzieński -	2.285	1.962	323	-	106
Komżyński -	1.572	1.561	11	-	10
Ostrołęcki -	335	685	-	350	2
Ostrowski -	1.121	1.047	74	-	26
Sokołski -	82	76	6	-	11

Suwalski	-	436	414	22	-	12
Szczuczynski	-	624	691	-	67	1
Wołkowyski	-	588	617	-	29	41
Wysoko-Mazowiecki		374	365	9	-	-
		16.031	15.691	906	566	1.641

Łódź

Zmniejszenie o 340 osób.

H.F.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2246/33.T.

Dnia 20 czerwca 1933 roku

17
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.6.

za miesiąc m a j 1933 rok.

IV. S t r a j k i .

641
Wólkniarze.

W okresie sprawozdawczym w dalszym ciągu trwa strajk wólkniarzy białostockich. W czasie tym strajkujący, odbyli szereg zebrań oraz dokonali kilku tłumnych najść na sąsiadujące z Białymstokiem ośrodki fabryczne, gdzie zatrudnieni tam wólkniarze nie przyłączyli się do strajku.-

Przebieg traktowanego strajku zobrazowany jest chronologicznie niżej:

Dnia 4 maja na zebraniu strajkujących wólkniarzy w Białymstoku Tomasz Kapitułko zdawał sprawozdanie z odbytej konferencji u Inspektora Pracy /700/.-

Dnia 5 maja na ponownym zebraniu strajkujących wólkniarzy obecny był poseł Szczerkowski, który zawiadomił zebranych, że robotnicy Łódzcy zebrali na rzecz strajkujących wólkniarzy w Białymstoku złotych 500 /500/.-

Na zebraniu w dniu 7 maja powiadomiono strajkujących, że wysłano odezwy do wólkniarzy w Sielkowie, Supraślu, Michałowie, Pieszczańskich i Gródku celem nakłonienia ich do przystąpienia do strajku. Poza tem wysunięto wniosek o wybranie delegacji, która by się udała do Prokuratora z prośbą o zwolnienie z aresztu członków komitetu strajkowego.-

Dnia 8 maja Kazimiera Dietrich apelowała do zebranych a głównie do kobiet, aby wytrwały w strajku, bowiem poczęły zarysowywać się wśród robotnic pewne tendencje do zerwania strajku. Nadto oświadczyła, że kobiety winne udać się granjalnie

do Magistratu w Białymstoku z żądaniem zapomóg.-

W tymże dniu odbyło się zebranie strajkujących włóknierzy w Wasilkowie. Delegat strajkujących z Białegostoku Wewiór powiadomił zebranych o nadesłaniu z Łodzi 500 złotych zapomogi dla strajkujących i, że dla Wasilkowa z tych pieniędzy przeznaczone 50 złotych. Za pieniądze te zakupiono 168 kilogramów chleba i rozdano go wśród najbardziej potrzebujących strajkujących. Pozatem Wasilków otrzymał w połowie maja zapomogę w wysokości 205 złotych, za które zakupiono 1000 kilogramów chleba i rozdano strajkującym.-

Każdo we wspomnianym wyżej dniu do Pieszezanik przybyli delegaci komitetu strajkowego z Białegostoku i z Gródka celem skłonienia zatrudnionych tam włóknierzy do porzucenia pracy. Ci ostatni nie usłuchali jednak tego wezwania.-

Dnia 10 maja na zebraniu strajkujących włóknierzy w Michalowie członkowie komitetu strajkowego w Białymstoku, Wewiór i Klass zdawali sprawozdanie z przebiegu strajku. Zebrani uchwalili solidaryzować się ze strajkującymi z Białegostoku.-

Na zebraniu w Białymstoku w dniu 12 maja strajkujących włóknierzy Tomasz Kapitułko składał sprawozdanie z zabiegów komitetu strajkowego o zwolnienie z aresztu członków tego komitetu, zatrzymanych przez policję, oraz o akcji w kierunku przyłączenia się do strajku robotników w Wasilkowie, Supraślu, Michałowie, Pieszezanikach i Gródku /650/.-

Dnia 13 maja udało się z Białegostoku do Supraśla około 120 strajkujących włóknierzy celem zmuszenia robotników w Supraślu do przystąpienia do strajku. Jednakże robotnicy supraślaacy odmówili przyłączenia się do strajku, natomiast wyrazili chęć opodatkowania się na rzecz dzieci strajkujących włóknierzy w Białymstoku.-

Dnia 15 maja ponownie przybyło do Supraśla około 200 strajkujących z Białegostoku i z Wasilkowa pod wodzą Tomasza Kapitułki i innych członków komitetu strajkowego celem wymuszenia na robotnikach fabryki Cytrona przyłączenia się do strajku. Tym razem robotnicy wspomnianej fabryki przyłączyli się do strajku i w dniu 16 maja na ogólnym zebraniu wybrano komitet strajkowy. Zastrajkowało ogółem 488 robotników. Tegoż dnia zastrajkowali również robotnicy fabryki Rubinsztejna w Supraślu w liczbie 19 osób.

Dnia 17 maja dwaj delegaci komitetu strajkowego w Białymstoku wraz z 54 strajkującymi robotnikami z Gródka udali się do fabryki w Pieszczańskich, by wpłynąć na tamtejszych robotników, ażeby porzucili pracę. Robotnicy oświadczyli, że po wykończeniu towaru w dniu 19 maja zastrajkują. I tak się istotnie stało.-

W dniu 18 maja odbył się w Białymstoku jednodniowy strajk solidarności wszystkich czynnych w Białymstoku fabryk niewielkich i warsztatów. Z okazji tej odbyło się zgromadzenie strajkujących, na którym szereg mówców podniósł solidarność robotniczą, wykładnikiem której miałyby być porzucenie w dniu tym pracy przez robotników innych zawodów dla poparcia strajkujących włóknarzy /1500/-

Odbyły się jeszcze zebrania strajkujących w Białymstoku w dniach 19 i 22 maja, na których członkowie komitetu strajkowego informowali zebranych o sytuacji strajkowej /900 i 700/-

Dnia 23 maja w Pieszczańskich miało nastąpić uruchomienie fabryki, jednakże przybyli w dniu tym zrana delegaci strajkujących z Białegostoku, zatrzymywali po drodze spieszących do pracy robotników namawiając ich do dalszego kontynuowania strajku. Robotnicy ci, pod wpływem agitacji, zaniechali rozpoczęcia pracy i wybrali delegatów swych do komitetu strajkowego

w Białymstoku.-

Dnia 28 maja na zebraniu strajkujących włóknierzy w Białymstoku, Tomasz Kapitułko podniósł kwestję zaufania dla jego osoby i dla Mikołaja Korbuta, sekretarza Chrześcijańskiego Związku Zawodowego włóknierzy. Vetum zaufania uchwalono /1200/-

W tymże dniu przybyła do Wasilkowa delegacja z Białegostoku celem sprawdzenia prawidłowości rozdawnictwa chleba i zachęcenia strajkujących do kontynuowania strajku oraz w Gródku odbyło się zebranie strajkujących włóknierzy, na którym postanowiono wytrwać w strajku aż do zwycięstwa i wybrano komisję do rozdzielania otrzymanych z Białegostoku zapomóg /80/-

Dnia 29 maja wskutek agitacji ze strony Klasowego Związku Zawodowego Włóknierzy, nieudoszło do skutku zebranie strajkujących włóknierzy, zrzeszonych w chrześcijańskim związku zawodowym. Na odbytem potem ogólnem zebraniu strajkujących potępiłono akcję chrześcijańskiego związku zawodowego, zmierzającą do zwołania odrębnego zebrania swych członków. W posunięciu tem związku chrześcijańskiego mówcy dopatrywali się łamania solidarności robotniczej i pójścia na rękę fabrykantom /700/-

Dnia 30 maja część robotników fabryki Cytrona w Supraślu w porozumieniu z właścicielem postanowiła przystąpić do pracy na poprzednich warunkach. W chwili uruchomienia fabryki zgłosiło się do pracy około 100 osób. Przybyli jednak w tymże dniu zrana delegaci strajkujących z Białegostoku, Ignacy Debisz i Władysław Buchała, rozpoczęli natychmiast agitację ze strajkiem, wskutek czego fabryka, nie mając niezbędnego kompletu robotników, przerwała wkrótce pracę.-

W dniu 31 maja robotnicy fabryki Rubinsztajna w Supraślu przystąpili do pracy, lecz pod wpływem agitacji, idącej z Białegostoku, tegoż dnia pracę porzucili.-

68
Jak zaobserwowano, pod koniec maja wśród strajkujących wólczyńskich, głównie zrzeszonych w chrześcijańskim związku zawodowym, coraz silnie nurtowały tendencje do szybkiego zakończenia strajku, a to z uwagi na ostateczne wyczerpanie materialne strajkujących. Wysuwana jednakże wciąż na ogólnych zebraniach strajkujących koncepcja utrzymania płac podług cennika z dnia 12 lipca 1932 roku czyniła całkiem niemożliwym jakiegokolwiek pr. by porozumienia z fabrykantami, którzy znów stali na stanowisku, że zgodzenie się na twaktowany cennik jest całkiem niemożliwe z uwagi na obecną konjunkturę gospodarczą.-

szewcy.

W dniu 15 maja odbyło się zebranie szewców bielszostockich, na którym postanowiono zastrajkować z dniem 16 maja, a jako tło strajku - wysunąć żądanie utrzymania cennika z roku 1932, który pracodawcy poczęli samowolnie obniżyć.

W dniu 16 maja strajk istotnie wybuchł, lecz nie wszyscy szewcy przyłączyli się do akcji strajkowej, to też na zebraniu szewców w dniu 17 maja uchwalono przeprowadzić kontrolę zakładów szewskich /80/-

Na zebraniu strajkujących szewców w dniu 20 maja wyłoniono komitet strajkowy w składzie 12 osób /100/-

Na następnych zebraniach w dniach 23 i 24 maja stwierdzono, że nie wszyscy szewcy strajkują i wysunięto projekt rozszerzenia strajku i na okolice Bielszostoku, jednakże projekt ten nie został urzeczywistniony, więc na ponownym zebraniu strajkujących szewców w dniu 30 maja, po uprzednim stwierdzeniu, że strajkuje tylko około 20% ogółu szewców, postanowiono z dniem tym strajk zlikwidować.-

robotnicy drzewni.

Od dnia 16 do 30 maja strajkowało 33 robotników w tartakach Danczyka i Chazana w Supraślu, powiatu bielszostockiego. Strajkujący ponownie przystąpili do pracy na poprzednich warunkach płac.-

W czasie od dnia 11 do 23 maja trwał strajk robotników tartaku państwowego w Hajnówce, obejmujący około 1500 osób. W wyniku tego strajku, który miał podłoże raczej polityczne, robotnicy nic nie uzyskali. /Specjalne sprawozdania w sprawie tego strajku przedłożono do Ministerstwa osobno/.-

W dniach 8-9 maja strajkowali robotnicy fabryki dykty w Grodnie w liczbie 150 osób z powodu niewypłacenia od dłuższego czasu zarobków.-

Dnia 15 maja zarząd wspomnianej fabryki wyniósł pracę 7 robotnikom, którzy stanowili komisję organizacyjną mającego tam powstać związku zawodowego PPS,CKW. Na znak protestu przeciwko takiemu posunięciu zarządu fabryki, wszyscy robotnicy w dniu tym ogłosili strajk, okupując zarazem fabrykę. Strajk trwał do dnia 19 maja, przyczem w dniu 18 maja strajkujący rozpoczęli głodówkę. Zarząd fabryki zobowiązał się przyjąć z powrotem do pracy wydalonych robotników. Fabryka uruchomiona została w dniu 22 maja.-

Garbarze.

Dnia 4 maja w Jasionówce, powiatu białostockiego, w garbarni Mińskiego zastrajkowało około 100 robotników, domagających się podwyżki zarobków. W dniu tym strajkujący tkalnie usiłowali niedopuszczyć do wywożenia z garbarni skór, zostali jednak rozproszeni przez policję. W dniu 29 maja strajk został zlikwidowany, przyczem robotnicy uzyskali podwyżkę - w dziale mokrym o 20% i w dziale suchym o 15%.-

Robotnicy rolni.

Awizowany w poprzednim sprawozdaniu sytuacja strajk robotników rolnych w majątku Mogiłowce, powiatu wołkowyskiego, zlikwidowany został w dniu 19 maja. W czasie trwania tego strajku właściciel folwarku zaangażował do pracy 8 sjonistów. Obec takiego obrotu sprawy strajkujący robotnicy rolni w dniu

Dnia 20 czerwca 1933 roku.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Najniejsze wypadki i wydarzenia.

Powiat Augustowski.

Dnia 19 maja b.r. Marcin Różko, zamieszkały w Horyńce, po sprzeczce ze swą żoną Heroniką, zamordował ją kilkakrotnem uderzeniem siekiery w głowę, poczem dobrowolnie zgłosił się do policji.-

Powiat Białostocki.

Dnia 16 maja b.r. ujawniono w Michałowie wyrabianie fałszywych banknotów 20 i 50-cio złotych. Winni wyrabianie fałszyfikatów, Józef Cywoniuk i Mikołaj Kosacki zostali zatrzymani.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 15 maja b.r. ze stacji kolejowej Mosty wyjechało do Skidła bez biletów 32 poborowych, którzy nadto zdemolowali częściowo urządzenie wagonu.-

Dnia 21 maja b.r. samolot Aeroklubu warszawskiego R.W.D.4., pilotowany przez inż. Zbigniewa Luczyńskiego podczas lotu pokazowego z okazji tygodnia L.O.P.T., przy lądowaniu na lotnisku pod Grodnem zawadził o druty telegraficzne i spadł na ziemię. Pilot i pasażer wyszli bez szwanku. Aparat poważnie uszkodzony.-

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 4 maja b.r. we wsi Kuzie, gminy Gawrychy, Walenty Ksepko dokonał morderstwa rabunkowego na osobie sklepikarza tej wsi, Adama Marca. Sprawcę ujęto.-

Dnia 26 maja b.r. mieszkaniec wsi Szkuwa, gminy Szafarzewska, komendant oddziału Związku Strzeleckiego, Józef Kubek został w polu napadnięty przez uzbrojonych w widły i łopaty mieszkańców tejże wsi, Antoniego Lempickiego.

go i jego dorosłych synów, Aleksandra, Adama i Franciszka. Napadnięty w obronie własnej wystrzelił z posiadanego przy sobie karabinu strzeleckiego, kładąc trupem Aleksandra Kempickiego. Sprawcę zabójstwa aresztowano.

powiat Osowski.

Dnia 16 maja b.r. we wsi Małkinia-Górna, gminy Orłó, Władysław Ochowski zadał rozmyślnie swemu ojcu, Kazimierzowi, ciężkie uszkodzenie ciała, wskutek czego ojciec zmarł po upływie 5 godzin. Zabójca zbiegł i tegoż dnia rzucił się pod pociąg, ponosząc śmierć na miejscu.

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

maja b.r. zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 13.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 3.
- 3/ Usiłowania samobójstw 4.
- 4/ Samobójstw 2.
- 5/ Zsiłowania zabójstw..... 2.
- 6/ Zabójstw 5.
- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków..... 12.
w których śmierć poniosło - 5 osób.
- 8/ Kradzieży zwykłych 243.
na sumę złotych około 2.000.
- 9/ Kradzieży z włamaniem 13.
na sumę złotych 754.
- 10/ Drobnych napadów rabunkowych 4.
- 11/ Oszustw 10.
- 12/ Przemytnictwa..... 31.
- 13/ Oporu policji 8.
- 14/ Oporu sekwestраторom 2.
- 15/ Fałszerstwa pieniędzy..... 1.
- 16/ Dzieciobójstw 3.
- 17/ Zgwałceń 1.

c/ wypadki samochodowe.

Dnia 30 maja b.r. na 4-ym kilometrze od Ostrowi-Mazowieckiej w stronę Warszawy, należący do poczty niemieckiego, akredytowanego w Warszawie p. von Moltke samochód osobowy najechał na jednokonną wóz, prowadzony przez Bronisława Pyśka, mieszkańca wsi Osuchowo, gminy Poreba, powiatu ostrowskiego. Skutek tego karambolu kończył się złamaniem nogi, a samochód został uszkodzony. Za wypadek ten winę ponosi szofer poczty, Friedrich Müller. Poseł telefonicznie zaawiadomił Starostwo w Ostrowi-Mazowieckiej, że pokryje wszelkie wydatki z tego powodu straty.-

Pozatem inne wypadki samochodowe nie miały miejsca.-

d/ Zestawienie danych o pożarach.

W maju 1933 roku na terenie województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.....10.
- 2/ Z przyczyn nieustalonych19.
- 3/ Podpalenia z zemsty..... 5.
- 4/ Podpalenia w celu otrzymania premii ubezpiecz.2.
- 5/ Nieradliwej budowy komina 7.
- 6/ Od uderzenia pioruna 1.

Pożary te wyrządziły straty:

1. do 2.000 złotych każdy19.
- 2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy15.
- 3/ od 5.000 do 10.000 złotych każdy..... 5.
- 4/ od 10.000 do 20.000 złotych każdy..... 2.
- 5/ od 20.000 do 30.000 złotych każdy..... 1.
- 6/ ponad 30.000 złotych każdy 2.

Straty wyrządzone przez te pożary, wynoszą ogółem około 219.000 złotych.-

71

owieckie
 rtowanego
 nekonnym
 uchowo
 u koń do
 e ten
 cznie za
 elkie wy

u koń do
ek ten
cznie za-
elkie wy-

ego miały

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 103–110

ego miąży

1104

OJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 2246/33.T.

Dnia 20 czerwca 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 6
za miesiąc m a j 1933 rok.

VI. Sprawy graniczne.

Uszkodzenie słupa
granicznego.

Dnia 14 maja b.r. stwierdzono, że słup graniczny 084, znajdujący się na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego, został wyrócony. Ślady s p wskazywały, że sprawcy wyrócenia pochodzili z Prus. I porozumieniu z Landratem w Jąsboroku, wyznaczono na dzień 27 maja b.r. komisję mierzącą celem ustawienia słupa na pierwotnem miejscu. Jedną że wobec braku ze strony polskiej urzędnika katastralnego, któryby razem z takimże urzędnikiem niemieckim dokonał pomiarów, komisja w dniu tym nie ukończyła swej pracy i została odroczona do dnia 9 czerwca b.r.

Wysiedlenie z
Niemiec.

Dnia 19 maja b.r. został przywieziony nad granicę rzekomo przez 2-ech urzędników niemieckich i przeniesiony na terytorjum Polski na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego Józef Banach, ciężko chory. Banach pracował w Prusach /wieś Lisy, powiatu Jąsborckiego/ u gospodarza niemieckiego. Podczas pracy przy przelewaniu benzyny, wskutek eksplozji tejże został on silnie poparzony. Ponieważ gospodarz, u którego pracował Banach, nie zameldował władzom o przyjęciu do pracy polskiego robotnika, więc po opisanym wypadku, z obawy przed odpowiedzialnością, nie odwieził okaleczonego do Kasy Chorych, lecz ukrył go w stodole i przez rok sam leczył poparzenia. Gdy po upływie roku dowiedziała się o wypadku żandarmerja odesłała chorego do szpitala w Jąsboroku, jednak leczenie w szpitalu nie dało

zadnego rezultatu i po 9-ciu miesiącach pobytu w szpitalu odesłano Banacha z powrotem do jego pracodawcy. Po upływie kilku miesięcy Banach znowu znalazł się w szpitalu, skąd dwaj osobnicy odwieźli go autem nad granicę i przetrzucili na stronę polską. Dochodzenia w tej sprawie w toku. - Po ukończeniu ich powiadomiony zostanie o tym wypadku Konsulat Amerykański, ponieważ Banach jest obywatelem Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. -

Zatrzymanie przemytu.

Ostrowi-Bazowieckiej w dniu 9 maja b.r. funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzymał furę, na której znalaziono 5 paczek jedwabiu, sprowadzonego nielegalnie z Niemiec. -

Oczyszczenie linii granicznej.

Dnia 19 maja b.r. na propozycję Landrata z Goldap, Starosta Powiatowy w Suwałkach dokonał wspólnie z Landratem objazdu granicy polsko-niemieckiej od Gromadzyny, gminy Iżajny, na styku granic Polski, Niemiec i Litwy, do Białych-Jeziorok, gminy Czostka, celem ustalenia prac, niezbędnych przy konserwacji linii granicznej. Postanowiono oczyścić rów graniczny z zarostu do dnia 15 września b.r., przy czym praca ta będzie wykonana wspólnie przez obie strony, polską i niemiecką. -

Ucieczka i dezercja,

Dnia 5 maja b.r. zbiegł na Litwę konfident K.O.P., Wincenty Mikolajis z Sejn i zdezerterował sierżant baonu K.O.P. w Sejnach, Jan Iwaniuk. Pierwszy z nich jest Litwinem, obywatelem polskim, drugi zaś - rosyjaninem, który popełnił defraudację w spółdzielni baonowej. -

Nielegalne przekroczenie granicy.

4 maja b.r. na odcinku granicznym powiatu augustowskiego za nielegalne przekroczenie granicy zatrzymano 5 osób. -

H.F.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. EP.2246/33.T.

Dnia 20 czerwca 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 8.
 za miesiąc maj 1933 rok.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Dnia 3 maja b.r. po ukończeniu defilady z okazji Święta Narodowego w Suwałkach zatrzymano mieszkańca wsi Pekele, gminy Krasnowo, Pawła Pieczulisę i mieszkańca wsi Giełkujeze, gminy Andrzejewo, Józefa Prolejkę, którzy notowali defilujące oddziały wojska, P.W. i organizacji b.wojskowych. W toku dochodzenia ustalono, że Pieczulis, poczynając od września 1932 roku, zbierał w Suwałkach, Augustowie i Grodnie wiadomości, dotyczące stacjonowanych tam oddziałów wojskowych oraz środków transportowych, ujawniając je następnie wywiadowi litewskiemu.-

Sądzony przez Sąd Okręgowy w Suwałkach w dniach 31 maja i 1 czerwca b.r. w trybie postępowania doraźnego, Pieczulis skazany został na karę śmierci przez powieszenie. Pan Prezydent Rzeczypospolitej w drodze łaski zamienił Pieczulisowi karę śmierci na dożywotnie więzienie.-

Prolejkę zaś, jako niepełnoletni, sądzony będzie w trybie postępowania zwykłego.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BP.2591/33.T.

BIĄŁYS OK, dnia 18 lipca 1933 roku

73

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.7. za mie-
siąc czerwiec 1933 r.

TAJNE - PILNE!

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I.Polityczny

w Warszawie.

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie mie-
siężne Nr.7 za miesiąc czerwiec 1933 r. / z zakresu bezpiec-
stwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodowego/.

Z Wojewodę

/A. Wysocki/
w/z.Naczelnika Wydziału Bezp.Publ.

Otrzymują do wiadomości:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
- 2/ " " w Nowogródku,
- 3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
- 4/ " " w Warszawie,
- 5/ " " w Tarnopolu,
- 6/ " " w Stanisławowie,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi,
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
- 10/ " " w Wilnie,
- 11/ " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " w Buszadkach,
- 13/ " " w Grodnie,
- 14/ " " w Łomży,
- 15/ Samodzielny Ref.Informac.DOK.III. w Grodnie,
- 16/ " " DOK.IV. w Brześciu nad Bugiem,
- 17/ " " DOK. I. w Warszawie,
- 18/ K.O.P. "Brzgała Grodno" w Grodnie,
- 19/ wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
województwa Białostockiego.
- 20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
- 21/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
- 22/ Pan Naczelnik Urzędu Sadeczego w Białymstoku.

H.F.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2591/33.T.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.7.
za miesiąc czerwiec 1938 r.

Białystok, dnia 20 lipca 1938 r.

I. Sytuacja ogólna.

Silniejsze przejawy działalności czynników wyrotowych dostrzegane były w czerwcu w ośrodkach robotniczych, szczególnie zaś tych, które objęte były zatargami na tle warunków pracy i płacy. Zwłaszcza trwający od dnia 16 marca do dnia 16 czerwca strajk robotników przemysłu włókienniczego w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym stwarzał duże możliwości dla działalności komunistów, występujących pod firmą Lewicy Związkowej, która decydowała niejednokrotnie o wyniku zarządzeń strajkujących i posunięciach komisji strajkowej. Trzeba było wielu posunięć i przeprowadzenia specjalnej kampanji prasowej, ażeby wpływy Lewicy Związkowej na strajkujących osłabić i umożliwić czynnikowi państwowemu doprowadzenie do likwidacji strajku. - Poza Białymstokiem i białostockim okręgiem przemysłowym organizacje wyrotowe działały stosunkowo najsilniej w białskim okręgu przemysłu drzewnego, z którego tworzony jest obecnie specjalny okręg partyjny. - Na terenach wiejskich działalność komunistyczną wyczerpywały kolportaż literatury, wywieszanie transparentów, agitacja antypodatkowa i antyszarwarkowa, która zresztą nie dała partii komunistycznej poważniejszych efektów. Zaistniało wprawdzie w czerwcu 10 wypadków oporu podatkowego, były one jednakże wynikiem bądź nietaktu sekwestratorów, bądź uchybień formalnych urzędów wymiarowych, lub też wreszcie - sytuacji materialnej poszczególnych płatników.

Zlikwidowanie dnia 16 czerwca b.r. po zawarciu umowy zbiorowej strajku włókienniczego w Białymstoku zamknęło okres wzrostu fali nastrojów strajkowych. Do dnia 20 czerwca b.r. zostały uruchomione wszystkie zakłady przemyśle włókienniczego w Białymstoku i powiecie białostockim, za wyjątkiem zatrudniających ponad 600 robotników fabryki Cytrona w Supraślu, powiatu Białostockiego, której właściciele odmówili uznania umowy zbiorowej z dnia 16 czerwca, określającej dla Supraśla stawki zarobkowe w Białymstoku z obniżką 8% i wysunęli żądanie powiększenia tej obniżki od 20 do 30% - wobec czego strajk w Supraślu przedłużył się.

Ruch zawodowy wyczerpywał niemal całkowicie akcja cen-
nikowa poszczególnych związków zawodowych, których wpływy
wśród ogółu robotników w ostatnim czasie wzrosły dość znacz-
nie.- Pod koniec akcji strajkowej w Biedymstoku dawni działacze
Narodowej Partii Robotniczej przystąpili do organizowania
Związku Pracy i pozyskali dla niego około 100 członków.-

Na rynku pracy nastąpiło zmniejszenie się ilości bezrobotnych pod koniec miesiąca w związku z likwidacją strajku robotników przemysłu włókienniczego. Wykazana w sprawozdaniu liczba 15.253 robotników, pozostających bez pracy w dniu 30 czerwca - była w rzeczywistości mniejsza, w dniu tym bowiem z liczby tej pracowało już w fabrykach włókienniczych około 3.500.-

W sytuacji bezpieczeństwa w ciągu miesiąca poważniejsze zmiany nie zaszczyły, jeżeli pominąć zagrożenia w niej, powodowane strajkiem włóknienarzy. Sytuację tę charakteryzowała w dalszym ciągu duża ilość przestępstw drobnych z chęci zysku, popełnianych przez bezrobotnych i biedotę.

Dnia 30 lipca 1933 r.

za miesiąc czerwiec 1933 r.

II. Ruch wyrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wyrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Przejawy działalności zewnętrznej KPZB. w okresie sprawozdawczym były bardzo niskie. Cała jej akcja wyraziła się w rozrzucaniu odezw w nieznacznej liczbie i w niewielu miejscowościach.-

W szeregach działalności zewnętrzna KPZB. przedstawiała się następująco:

Powiat.	Miejscowość.	Wywieszono transparentów.	Kolportowano wydawn. komunist	
			W ilu wypadkach	Ilość egzemp
Białostocki	Białystok	-	3	171
	obok Gródka	2	1	40
Bielski	Bielsk-Podl.	-	1	79
Grodzieński	Grodno	-	2	79
	pod Łosośną	-	1	Kilkanaście
	Baranowo	-	1	"
Wołkowyski	Wołkowysk	-	1	150
	Kukielki	-	1	128
Razem:	-	2	10	

Na obu wywieszonych transparentach widniał napis: "Precz z egzekutorem". Treść zaś odezw, kolportowanych w powiatach białostockim i bielskim dotyczyła strajku włóknarzy białostockich. Odezwy, kolportowane w powiecie grodzieńskim, w treści swej były przeznaczone dla robotników młodocianych i poborowych, a także i tutaj przemycano odezwy, omawiające strajk włóknarzy białostockich.-

Wreszcie roz rzucane odezwy w powiecie wołkowyskim były bądź starych wydań, jak np. wzywające do czochodu 1-szomajowego, bądź też takie wydawnictwo, jak "Kujmy Broń"!.-

75

Zebrań komunistyczne KPZB.

wiat Wołkowyski.

W dniu 1 czerwca w lesie obok folwarku Konoboje, gminy Piaski odbyła się konferencja członków KPZB. przy udziale delegata, nazwiska którego narazie nie ustalono. Szczegóły konferencji nie są znane, wiadomym tylko jest, że była tam odczytana przez delegata lektura komunistyczna i omawiano sprawy organizacyjne. Po zakończeniu konferencji uczestnicy jej, wracając do domów śpiewali pieśni komunistyczne.

Inne przejawy działalności.

wiat Białostocki.

Dnia 6 czerwca wybito kamieniem szybę w oddziale Polskiej Agencji Telegraficznej w Białymstoku. Kamień owinięty był papierem, na którym widniał napis w łamanej polszczyźnie: "Dla prowokacyjnych wiadomości defraudacji pieniędzy mowprowe". Była to zemsta ze strony komunistów za podanie przez P.A.T. do miejscowej prasy komunikatu o defraudacjach pieniężnych, popełnionych w łonie organizacji komunistycznej w Białymstoku

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Działalność Komunistycznej Partji Polskiej w czerwcu była jeszcze słabsza od działalności KPZB. w tymże okresie i jeszcze bardziej pozostawała w tyle od działalności z okresu poprzedniego. Cała działalność sprowadzała się do rozkolportowania w trzech miejscowościach odezw komunistycznych, poza tem do kilku zebrań, poświęconych sprawom organizacyjnym. W związku z tem ujawniono próby nad odbudową rozluźnionych komórek starszych i młodzieży, oraz tendencję do podjęcia pracy masowej. - Kolportowane przez KPP. odezwy w czerwcu przeznaczone były przede wszystkim dla żołnierzy, więc też i rozrzućano je w ośrodkach o większem skupieniu wojska, jak Zambrów i Czerzyn Bór, w powiecie żomżyńskim. -

Omawiana akcja zewnętrzna przedstawiała się następująco:

Powiat	Miejscowość	wywiszono transparentów.	Kolportowano wydawn. komunist ili wypadkach. Ilość egzemp
Łomżyński	Czerwony-Bór	-	1
	Zasbrów	-	1
Ostrowski	Troszyn	-	1
Razem:		-	3

Zebrań komunistyczne KPP.

Powiat Ostrowski.

Dnia 10 czerwca KD.KZMP.Ostrów zorganizował mecz piłki nożnej w Ostrowi-Mazowieckiej, pomiędzy drużynami sportowymi KZMP.Zaręby-Pościełne a Ostrow-Mazowiecka. W zawodach tych brało udział po 11 komunistów z każdej z tych miejscowości. Przy tej okazji odbyło się zebranie wybranych miejscowych działaczy Komunistycznych, na którym omawiano sprawę wznowienia akcji przeciwko nowemu regulaminowi więziennemu oraz debatowano nad kwestjami naprowadzenia.

Dnia 18 czerwca odbyło się zebranie członków KG.KZP Długosiodło. Na zebraniu tem kładziono nacisk na konieczność odbudowy komórek jeszcze przed odbyciem zjazdu dzielnicowego oraz zdecydowano podjęcie nanowu pracy masowej.

Na dzień 15 czerwca zwołano zebranie KG.KPP. Bur do lasu koło Zuzeli. Na zebranie to przybył delegat OK.Giedloc oraz przedstawiciel dzielnicy Sterdyńskiej. Jednakże samo zebranie nie doszło do skutku wobec zatrzymywania na drodze i rewidowania przez policję podejrzanych o komunizm osobników.

Wreszcie dnia 24 czerwca w lesie pod Ostrowią-Mazowiecką KD.KPP.Ostrów zorganizował masówkę, na którą przybyło około 200 komunistów. Przemawiali Juch Lewkowicz i Rachmiel Gąsior na temat tygodnia Mopru i dnia antywojennego. Masówka została przerwana wskutek deszczu.

Powiat Szczyrzyński.

Dnia 18 czerwca w Radzikowie na zebraniu miejscowego KD.KPP. omawiano projekty plakatów przeciwko odbywającym obecnie

szarwarkom w Radziłowie. O sporządzenie tych plakatów postanowiono wrócić się do OK Łomży, a to z obawy rozpoznania przez organa bezpieczeństwa charakteru pisma na plakatach gdyby one były sporządzone przez miejscowych działaczy komunistycznych.-

M O P R .

Powiat Ostrowski.

W okresie sprawozdawczym wysłano z Ostrowi-Mazowieckiej kilka paczek żywnościowych do więzienia w Łomży i zbierano składki na rzecz więźniów politycznych.-

Powiat Wołkowski.

Na początku czerwca w Żelwianach wśród członków KPZB. zbierano składki na rzecz Izaaka Ogólnika, skazanego w kwietniu b.r. przez Sąd Okręgowy w Grodnie na 4 lata więzienia. Zebrane pieniądze mają być użyte na honorarium dla adwokata w związku ze złożeniem skargi apelacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego.-

R e p r e s j a .

Za uprawianie akcji wyrotowej zatrzymano w czerwcu:

Białystok-Miasto: 6 osób - za przynależność do partii komunistycznej;

Powiat Bielski: 6 osób - za przynależność do partii komunistycznej;

Powiat Grodzieński: 10 osób, z których - 2 za wywieszenie transparentów komunistycznych, 1 za przechowywanie odez w komunistycznych, 2 za bluźnierstwo i znieważenie wizerunku Chrystusa podczas nabożeństwa w cerkwi w dniu 9 czerwca, 1 za udział w masowce komunistycznej, pozostałych zaś 4 za przynależność do partii komunistycznej;

Powiat Łomżyński: 1 osobę - za przechowywanie odez w komunistycznych;

Powiat Ostrołęcki: 3 osoby - za kolportaż odez w komunistycznych;

Powiat Wołkowski: 1 osobę - za działalność wyrotową.-

b/ Wyroki sądowe

Za działalność wywrotową, wyrokami Sądów Okręgowych skazani zostali w czerwcu:

dnia 2 sierpnia przez Sąd Okręgowy w Białymstoku - Izrael
Joselewski na osadzenie w domu poprawy;

przez Sąd Okręgowy w Łodzi skazani zostali - dnia 21 czerwca Lejzor Czyżewski na 6 miesięcy więzienia z pozbawie-
niem praw na 2 lata, zaś w dniu 16 czerwca - Jankiel Szaja
Taubman, Jankiel Kryształ, Moszek Medrykman i Boruch Sokol-
lik po 6 miesięcy więzienia każdy za to, że sterylizowali
świadka w dniach 2 i 3 kwietnia b.r. w sprawie z oskarżenia
Chaima Estryka o działalność wywrotową i spowodowali cofnię-
cie przez tego świadka zeznań, złożonych uprzednio przed Po-
cją i u Sędziego Śledczego.-

$$2\pi \times 10^6 \text{ Hz} \rightarrow 2\pi \times 10^7 \text{ Hz} \rightarrow 2\pi \times 10^8 \text{ Hz} \rightarrow 2\pi \times 10^9 \text{ Hz} \rightarrow 2\pi \times 10^{10} \text{ Hz} \rightarrow 2\pi \times 10^{11} \text{ Hz} \rightarrow 2\pi \times 10^{12} \text{ Hz}$$

H. F.

OJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2591/33.T.

Dnia 20 lipca 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.7.

za miesiąc czerwiec 1933 r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotn. Przem. Włókienn. Wszystkie zebrania członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego zarówno klasowego, jak i chrześcijańskiego w Białymstoku, odbyte w pierwszej połowie czerwca, poświęcone były wyłącznie zagadnieniu zlikwidowania strajku włókienniczego. Zebrania te obszerniej omówione są w rubryce "Strajki" niniejszego sprawozdania.-

W dniach 18, 20 i 23 czerwca odbyły się w Białymstoku zebrania lonkietników. Na pierwszych dwóch zebraniach uchwalono nowy cennik, na trzecim zaś - wybrano nowy zarząd Związku /150, 150 i 39/-

Dnia 21 i 27 czerwca zwołali w Białymstoku zebrania robotnicy farbiarni i wykończalni. Na pierwszym zebraniu omawiano sprawę przestrzegania 8-godzinnego dnia pracy, na drugim zaś debatowano nad sprawami organizacyjnymi.-

Na zebraniu w dniu 28 czerwca w Białymstoku tkaczy omawiano sprawy organizacyjne /50/-

W dniu 29 czerwca na ogólnym zebraniu włóknierzy w Białymstoku postanowiono opodatkować się na rzecz strajkujących robotników w Supraślu, Michałowie, Pieszczenikachⁱ, Gródku w wysokości od 1 do 1.50 zł. tygodniowo.-

Garbarze.

W Białymstoku na ogólnym zebraniu garbarzy w dniu 7 czerwca postanowiono opodatkować się po 1 zł. na rzecz strajkujących włóknierzy, poczem omówiono kwestję obniżki zarobków /100/-

Na zebraniu garbarzy w dniu 12 czerwca w Krynkach, po-

wiatu grodzieńskiego wybrano nowy zarząd, składający się w swej większości z elementów komunizujących. Obecne opanowanie zarządu przez komunistów było wynikiem niezadowolenia członków Związku z poprzedniego zarządu, którego większość stanowi li bundowcy.-

Związek Zawodowy Ro-
botn.Przem.Drzewnych.

Dnia 16 czerwca na zebraniu robotników drzewnych w Haj-nówce, powiatu bielskiego miano dokonać wyboru nowego zarzą-du. Z uwagi na niedostateczną ilość obecnych na zebraniu, oraz w skutek nieodpowiedniego zachowania się sekretarza Związku, Patera, wybory nie doszły do skutku.-

Na zebraniu robotników drzewnych w Biskowieży w dniu 18 czerwca przemawiali Jan Pater i Leon Pasiak, nawołując do soli-darności robotniczej.-

Związek Zawodowy
Metalowców.

Dnia 13 czerwca w Grodnie odbyło się zebranie metalow-ców, na którym omawiano sprawy zawodowe /50/.-

Związek Zawodowy
Dozorców Domowych.

W Grodnie na zebraniu w dniu 11 czerwca dozorców domo-wych omawiano sprawy organizacyjne i wybrano nowego prezesa Zarządu Związku.-

Zw.Zawodowy Prac.
Komun.i Inst.Użyt.
Publicznej.

Dnia 18 czerwca w Grodnie odbyło się zebranie robot-ników zatrudnionych przy robotach miejskich, którzy stanowią sekcję Związku Zawodowego pracowników komunalnych i instytu-cyj użyteczności publicznej. Wybrano zarząd sekcji oraz posta-nowiono wszcząć sterania o zwiększenie pracy zatrudnionym do 4 dni w tygodniu z płacą po 3 złote dziennie /100/.-

Z. Z. K.

Dnia 25 czerwca w Czeremsze, powiatu bielskiego odbył się zebranie członków miejscowego koła Związku Zawodowego Ko-lejarzy. Na zebraniu tem zdawano sprawozdanie z odbytego w Warszawie zjazdu ZZK. w dniu 11 czerwca b.r.

W Kołkowysku w dniu 17 czerwca odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Kolejarzy, również w tymże, co wy-żej celu /50/.-

78

Związek Zawodowy
Mełorolnych.

Na terenie powiatu wołkowskiego intensywną działalność za tworzeniem oddziałów Związku Zawodowego Mełorolnych uprawia sekretarz oddziału tegoż Związku w Wołkowsku, Kazimierz Niemczynowicz. W akcji swej posługuje się on kwestią serwitutową. To też naskutek tej agitacji doszło w trzech miejscach na tem tle do zajść. Na interwencję Urzędu Wojewódzkiego, Rada Główna Związku Zawodowego Mełorolnych wezwała Niemczynowicza do osobistego zgłoszenia się w Warszawie, celem omówienia i udzielenia wyjaśnień o powyższych zajściach. Nie czyniwszy jednakże do Warszawy nie pojechał, a prosił o przyznanie delegata o zbadanie sprawy na miejscu. W dalszym ciągu pracuje on na swem stanowisku.-

b/ Związek Związków Zawodowych.

powiat Białostocki.

Dnia 11 czerwca oddział Z.Z.Z. Robotników Drzewnych w Czarnej-Bsi obchodził uroczystie rocznicę powstania oddziału tego Związku i poświęcenia sztandaru /200/.-

powiat Grodzieński.

Związek Związków Zawodowych poczynił zdobywać sobie na terenie powiatu grodzieńskiego coraz więcej zwolenników, o czym świadczą zebrania robotników, którzy wypowiadają się za przystąpieniem do tego Związku. Zebrania takie robotników fabryki dykt w Grodnie odbyły się w dniach 11 i 25 czerwca, gdzie po wysłuchaniu celu i zadania Z.Z.Z., robotnicy wypowiedzieli się przeciwko dalszemu pozostawianiu w organizacjach zawodowych PPS.ŁKT. i uchwaliли przystąpić do związków zawodowych praczędowych./150 i 40/-

Podobne zebrania robotników fabryki dykt, zwołane w tymże celu odbyły się dnia 24 czerwca w Mostach /300 osób/ i dnia 25 czerwca robotników drzewnych w Porzeczu /48/-

13
79
UJĘCIA BIAŁOSTOKI

Nr BP.2591/33.T.

Dnia 20 lipca 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 7
za miesiąc czerwiec 1933 r.

IV. Strajki.

Włókniarze.

Trwający od połowy marca b.r. strajk włóknarzy okręgu przemysłowego białostockiego został zlikwidowany w dniu 15 czerwca. Strajkujący poszli na pewne ustępstwa /4-17% od cennika z roku 1932 i pomimo podszeptów ze strony elementów komunizujących, przystąpili do pracy częściowo już w dniu 16 czerwca i całkowicie z dniem 19 czerwca w miarę uruchamiania poszczególnych fabryk.

To samo nastąpiło i na prowincji, za wyjątkiem Suprasła, gdzie właściciel fabryki włókienniczej, Cytron, nie należący do Związku Przemysłowców w Białymstoku, nie zgodził się podpisać nowej umowy zbiorowej i wskutek tego włókniarze w Supraslu strajkowali nadal.

Zakończenie strajku poprzedziło szereg zebrań włóknarzy, a mianowicie:

Dnia 1 czerwca na zebraniu podnoszono kwestję wstrzymania przez Fundusz Bezrobocia wypłaty zasiłków /700/-

Na zebraniach w dniach 3 i 5 czerwca składano sprawozdanie z odbytej u Inspektora Pracy konferencji z fabrykantami, przy czem szereg mówców wypowiedział się za utrzymaniem cennika z roku 1932 /po 700/-

Dnia 9 czerwca odbyła się konferencja Komisji Strajkowych z ramienia Klasowego Związku Zawodowego oraz ze strony Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego. Ta ostatnia Komisja wysunęła wniosek pójścia na ustępstwa o 3 d. 5. od cennika z roku 1932, jednakże większością głosów Komisji z ramienia Klasowego Związku Zawodowego postanowiono domagać się utrzymania traktowanego cennika z roku 1932.-

Na zebraniu strajkujących włóknarzy w dniu 10 czerwca podno-

szono, że wstrzymanie wypłaty zasiłków z Funduszu Bezrobocia jest nowym trikiem ze strony fabrykantów, którzy w ten sposób chcą zmusić włóknarzy do zaprzestania strajku.-

Dnia 14 czerwca w Inspektora pracy odbyła się konferencja delegatów strajkujących włóknarzy. Na konferencji tej uzgodniono 12 punktów żądań robotniczych i zgodzono się na ustępstwa od cennika z roku 1932 w stosunku dla robotników wilkowni, przędzalni, wykończalni z wyjątkiem kobiet, farbiarni, maszyn i kotłowni - 4%,

tkalni - 8%, apretury - 2%. Obniżka ta została uznana przez delegację robotniczą bez zobowiązania, warunkując podpisanie nowego cennika od zgody ogólnego zebrania włóknarzy.-

Zebranie to odbyło się w dniu 15 czerwca, na którym postanowiono zgodzić się na proponowaną obniżkę i strajk zlikwidować z tem, żeby do pracy przystąpić w dniu 19 czerwca, po uprzednim podpisaniu cennika przez fabrykantów, co też nastąpiło /1200/-

Robotnicy tar-
taczni.

Dnia 19 czerwca zastrajkowali robotnicy tartaku Kane i Jaczmienia w Wasilkowie, powiatu białostockiego w liczbie 25 osób, żądając podwyżki płacy.-

Solidaryzując się z nimi, w dniu 21 czerwca rozpoczęli strajk robotnicy tartaku Dańczyka /24 osób/ i Chazana /20 osób/ w Białymstoku, powiatu białostockiego oraz w dniu 23 czerwca 8 robotników tartaku Mojżesza Tartackiego w Białymstoku.-

W dniu 3 czerwca strajkowało kilka godzin 40 robotników w tartaku państwowym w Waliżach, powiatu białostockiego, żądając podwyżki płacy, które wynosiły przeciętnie po 1.80 zł. dziennie. Kierownik tartaku zgodził się na podwyżkę po 25 groszy od metra i robotnicy przystąpili do pracy.-

Garbarze.

Dnia 6 czerwca w Jasionówce, powiatu białostockiego zastrajkowali robotnicy kilku ręcznych garbarni w liczbie 10 osób, żądając podwyżki zarobków o 10%. Po uzyskaniu żądanej podwyżki, robotnicy stanęli do pracy w dniu 7 czerwca.-

Tamże strajkowało w dniu 22 czerwca w garbarni "Skórdał"

20 robotników, którzy zażądali zwolnienia z pracy w garbarni kobiet. Zarząd garbarni uwzględnił to żądanie i robotnicy przystąpi-
li do pracy.-

Dnia 14 czerwca w Krynkach, powiatu grodzieńskiego zastręko-
wali robotnicy wszystkich, za wyjątkiem dwóch, garbarń, żądając
podwyżki zarobków o 12%, normalnych wypłat tygodniowych oraz nie
przyjmowania do pracy robotników, którzy nie są zrzeszeni w związk
zawodowym garbarzy. Wysłane żądania pracodawcy uwzględnili, wsku-
tek czego robotnicy w dniu 21 czerwca przystąpili do pracy.

robotnicy drzewni. Dnia 8 czerwca w Grodnie wybuchł strajk w fabryce dykty. Zastrajkowało 150 robotników, którzy nie opuścili fabryki i zażądali przyjęcia do pracy zwolnionych poprzednio 40 robotników oraz przywódców poprzedniego strajku. Ponieważ strajk ten miał tło polityczne, więc władze bezpieczeństwa zarządziły opóźnienie fabryki, co też strajkujący robotnicy uskuteczniili, grupując się natomiast pod fabryką, skąd, wobec nieusłuchania wezwania do rozejścia się, rozpędzono ich przy użyciu pałek gumowych. W dniu 9 czerwca kierownik fabryki wywiesił ogłoszenie, że przyjmuje do pracy nowych robotników. W ten sposób zaangażowano 180 robotników i przy ich pomocy w dniu 12 czerwca uruchomiono fabrykę.

robotnicy leśni. Dnia 24 czerwca zastrajkowali robotnicy, zatrudnieni w leś-
sie, należącym do majątku Niziany, powiatu wołkowyskiego. Zażądali
oni podwyżki wynagrodzenia za ustawienie tak zwanej klatki z 1.75
zł. do 2.50 zł., na co jednakże właściciel leśu nie zgodził się,
tłumacząc, że za taką pracę w sąsiednich majątkach płać tylko po
1.50 zł. Ulegając namowom komunistów, robotnicy porzucili jednak
pracę, czołowy zaś agitator ze strajkiem, Bazyli Dubrowski zażą-
dał od leśniczego przyjęcia wykonanej już roboty i rozliczenia się
z nią. Gdy zaś leśniczy odmówił temu, tłumacząc, że roboty nie zostały
należycie wykonane, wówczas Dubrowski rzucił się na niego z sie-
kierą, grożąc zabiciem. Leśniczy cofnął się, unikając temsamem cio-
su. Strajkujący robotnicy dnia 27 czerwca przystąpili do pracy

16

Robotnicy bu-
dowlany.

Dnia 28 czerwca zastrajkowało 140 robotników, zatrudnionych przy odbudowie Kołna, powiatu łomżyńskiego, żądając podwyżki zarobków z 2 do 3 złotych dziennie oraz 8-godzinnego dnia pracy. Otrzymawszy nową stawkę po 35 gr. za godzinę, oraz zapewnienie stosowania 8-go innego dnia pracy, strajkujący przystąpili do pracy w dniu 1 lipca.-

Skłuba folwar-
czna.

Dnia 27 czerwca w majątku Czarnówek, powiatu szczecińskiego go porzuciło pracę 13 ordynariuszy i 27 robotników dziennych wobec niewypłacenia im należności za pracę. Właściciel przyrzekł uregulować zaległe zarobki w kilku ratach, więc strajkujący w dniu 30 czerwca przystąpili do pracy.-

Slusarze.

Na podłożu zalegania od 11 miesięcy z wypłatą zarobków, w dniu 23 czerwca strajkowali przez parę godzin trzej slusarze w tartakadynacji Roskiej, powiatu wódkowskiego. Pracodawca przyrzekł uregulować zaległości w dniach najbliższych.-

$$-\frac{1}{2} \leq x_1 \leq \frac{1}{2}, -\frac{1}{2} \leq x_2 \leq \frac{1}{2}, -\frac{1}{2} \leq x_3 \leq \frac{1}{2}, -\frac{1}{2} \leq x_4 \leq \frac{1}{2}$$

Dnia 20 lipca 1933 r.

za miesiąc czerwiec 1933 roku.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wypadki i wydarzenia.

Powiat grodzieński.

Dnia 20 czerwca na stacji kolejowej Bosty usiłowało wskoczyć do odchodzącego do Orłowa pociągu osobowego około 12 bezrobotnych bez biletów. Obsługa pociągu uniemożliwiła ten zamiar, co widząc, bezrobotni obrzucili pociąg kamieniami, nie wyrządzając atoli żadnej szkody.-

Powiat suwalski.

W nocy na 3 czerwca do okna leśniczówki Wieranie, gminy Giby, nieznani sprawcy oddali dziewięć strzałów, wybijając szyby. Według przypuszczenia leśniczego, była to prawdopodobnie zemsta kogoś z okolicznej ludności.-

Dnia 10 czerwca strzelec bandy K.O.P. Sejny, Stanisław Kunicki zastrzelił swoją narzeczoną, Stefanję Jagłowską poczem sam popełnił samobójstwo.-

Powiat szczuczyński.

W dniu 29 czerwca interweniującemu w czasie bójki na zabawie tanecznej obok kanału Rudzkiego, w gminie Ruda, posterunkowemu P.P., Baranowskiemu, usiłował wyrwać rewolwer Aleksander Kenia. Podczas szamotaniasz rewolwer wypalił, przyczem kula ugodziła w szyję drugiego posterunkowego, Gryniwickiego, którego umieszczono w szpitalu.-

Powiat wołkowyski.

Pod wpływem agitacji sekretarza Związku Zawodowego Łańcuchowych w Wołkowysku, Kazimierza Nieczynowicza, w okresie sprawozdawczym miały miejsce zajęcia na tle serwitutów.-

Tak, dnia 7 czerwca, mieszkańcy wsi Kowale, gminy Porozów wypędzili masowo swoje bydło na pastwisko majątku Horostawiejewie, wskutek interwencji policji, bydło usunęli.

Zajęcie to wynikało ze tle ostatecznie nieregulowanych jeszcze serwitutów w tym majątku. Sprawa tych serwitutów znajduje się obecnie w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, gdzie prowadzi ją jakoby ma adwokat z ramienia Związku Zawodowego Małokrolnych. Tej okoliczności należy prawdopodobnie zawdzięczać to zjawisko, że jakkolwiek we wsi Kowale jest tylko dziesięciu członków Związku Zawodowego Małokrolnych, to jednak składki opłaca cała wieś.-

Zaś w dniach 21 i 23 czerwca mieszkańcy wsi Hryniewicze, gminy Izabelin w liczbie 100 osób, uzbrojeni w kije, stawiali czynny opór mierniczemu, niedopuszczając go do pomiarów objektu leśnego Białej Gaj. Powodem zajęcia był jakoby nieregulowany dotychczas serwitut. Zajęcie to zlikwidowane przy pomocy policji, zatrzymując 4 osoby, z których jedną osadzono w areszcie.-

Wreszcie mieszkańcy wsi Lwówka, gminy Teresзки, dokonali kilkakrotnie w czerwcu wypasów pastwisk, należących do majątku Węrejki. Wypasanie to miało swą przyczynę również w związku z serwitutem, chociaż został on całkowicie uregulowany w tym folwarku w roku 1931 i włościanie uzyskali na własność wzemian służebności, 10,8 ha gruntu.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W czerwcu b.r. zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 61.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 3.
- 3/ Usiłowania samobójstw 2.
- 4/ Samobójstw 17.
- 5/ Usiłowania zabójstw 2.
- 6/ Zabójstw 13.

- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 21.
w których śmierć poniosło 12 osób, w tem
3 osoby utonęło, 6 zabitych od pioruna
i w innych wypadkach 3 osoby.
- 8/ Kradzieży zwykłych 285
na sumę złotych 6.541.
- 9/ Kradzieży z włamaniem 6
na sumę złotych 5.600
- 10/ Drobnych napadów rabunkowych 3.
- 11/ Przemyslnictwa 32.
- 12/ Oporu policji 12.
- 13/ Oporu sekwestratorów 10.
- 14/ zbiegów 1.
- 15/ Zgwałceń 2.
- 16/ Nielegalnego posiadania broni palnej 3.

o/ Wypadki samochodowe.

okresie sprawozdawczym na terenie województwa Białostockiego wydarzyły się następujące wypadki samochodowe:

Dnia 20 czerwca na szosie Białystok-Warszawa, na przejeździe kolejowym pod Starosielcami auto, na widok zbliżającego się pociągu, tak gwałtownie zostało zahamowane, że uszkodziło poręcz przejazdu i podpór słupa telegraficznego. Wypadku z ludźmi nie było.-

Dnia 26 czerwca w Czarnej-Wsi robotnik Zygmunt Romańczuk, będąc w stanie pijanym, dostał się pod przejeżdżający samochód, doznając wstrząśnienia mózgu.-

Tymże dniu na szosie Łaskie-Buzowieckie - Zambrza nieznanemu bliżej samochód najechał na furmankę, raniąc dotkliwie siedzącego na niej Bolesława Milewskiego.-

d/ Zestawienie danych o pożarach.

W czerwcu 1933 roku na terenie Województwa Bi. ostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem 15.
- 2/ Z przyczyn nieustalonych 36.
- 3/ Podpalenia z zemsty 6.
- 4/ Podpalenia w celu otrzymania premji ubezpieczeniowej....
- 5/ Wadliwej budowy komina 19.
- 6/ Od uderzenia pioruna 5.

Pożary te wyrządziły straty:

- 1/ do 2.000 złotych każdy 51.
- 2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy.... 13.
- 3/ od 5.000 do 10.000 złotych każdy... 9.
- 4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy 5.
- 5/ od 20.000 do 30.000 zł. każdy -
- 6/ ponad 30.000 złotych każdy 4.

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą ogółem około 460.000 złotych.-

Większe pożary.

Powiat grodzieński.

Dnia 5 czerwca b.r. we wsi Łosiniany, gminy Hołynka, wybuchł pożar, który strawił 18 domów mieszkalnych, 32 zabudowań gospodarskich oraz 39 sztuk inwentarza żywego. Straty spowodowane pożarem wynoszą zł. 43.670.-

Powiat łomżyński.

Dnia 10 czerwca b.r. we wsi Rutki, wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem, wybuchł pożar. Pastwa

plonieni padło 18 zagrod włościańskich. Straty wynoszą około 78.000 złotych.-

powiat Ostrowski.

Dnia 22 czerwca b.r. we wsi Wólka - Lisiecza, gminy Długosiodło spłonął dom mieszkalny oraz zabudowania gospo. arkie i część inwentarza żywego, należące do Jona Kobiełki. Ofiarą pożaru padł również pastuch, 16-letni Edward Tokyniec, który też był sprawcą tego pożaru. Straty sięgają 8.000 złotych.-

powiat ołkowski.

Dnia 19 czerwca b.r. we wsi Kaniowce, gminy Zelwa spłonął nowowbudowany młyn z outkowitem urządzeniem. Straty wynoszą 75.000 złotych. Wchodził przypuszczenie podpalenia przez wstę.-

Dnia 16 czerwca b.r. we wsi Lebiady, gminy Kraśnienia pęta pożaru padł o 12 domów mieszkalnych i 46 zabudów gospodarskich. Straty sięgają 37.000 złotych. Pożar wybuchł wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.-

a/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym cechowało znaczne napięcie w związku z trwającymi do połowy czerwca strajkami kłótniarzy biłostockich, aczkolwiek napięcie to nie było tej miary, co w maju z uwagi na nurtujące coraz głębiej strajkujących kłótniarzy przekonanie o konieczności zlikwidowania strajku wobeckradzieżowego już wyczerpania ich naterjalnie.-

Zatargi włościan z właścicielami folwarków w powiecie ołkowskim oraz pasterzające się jeszcze od czasu do

czasu wypadki oporu sekwestраторom, które miały podłoże czysto ekonomiczne, przysparzały niemało kłopotów organom bezpieczeństwa.-

Pozatem wzrosła liczba umyślnych podpałów oraz ilość drobnych kradzieży.-

Stan ogólny bezpieczeństwa był zadowalniający.-

H.B.

WÓJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2591/33.T.

Dnia 20 lipca 1933 r.

23 Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 7. 84

za miesiąc czerwiec 1933 r.

VI. Sprawy graniczne.

Postrzelenie na granicy.

Dnia 14 czerwca na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego, po stronie niemieckiej postrzelono a następnie ujęto mieszkańca wsi Myszyniec-Stary, Jana Ropiaka, którego władze niemieckie umieściły w szpitalu w Rozogach. Po kilkudniowym pobycie w szpitalu Ropiak został wykradziony przez obywateli polskich i przeniesiony do swego domu.-

Na odcinku granicznym tegoż powiatu po stronie niemieckiej graniczna straż niemiecka postrzeliła w nocy na 22 czerwca mieszkańca wsi Cyk, gminy Myszyniec, Józefa Niksę, któryśgdaś się nielegalnie do Prus po odbiór pieniędzy za wymycone żyto.

Niksę umieszczono w szpitalu.-

Zastrzelenie przemytników.

Na odcinku granicznym powiatu suwalskiego w dniu 27 czerwca w trakcie nielegalnego przekraczania granicy z Niemiec z przemytem zastrzelony został przez patrol K.O.P. Julian Kowalewski z Filipowa, powiatu suwalskiego. Kowalewski, wezwany przez patrol do zatrzymania się, nie uczynił tego, lecz począł uciekać i w trakcie tej ucieczki został właśnie zastrzelony.-

W podobnych okolicznościach na tymże odcinku granicznym zastrzelony został w dniu 29 czerwca Jan Morozow, mieszkaniec wsi Wadziłki, powiatu suwalskiego.-

Strzały ze strony Niemiec.

W dniu 22 czerwca w stronę patrolu K.O.P. na odcinku granicznym powiatu suwalskiego padło ze strony niemieckiej sześć strzałów. Okazało się, że strzelał to, do idących z Polski przemytników stojący na czatach strażnik graniczny

25 85
GŁÓWNA BIUROSTOKI

Nr.BP 2591/33.T.

Dnia 20 lipca 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.7.
za miesiąc czerwiec 1933 r.

VII. Szpiegostwo. Dywersja, sabotaż.

Szpiegostwo.

Dnia 21 czerwca Sąd Okręgowy w Łomży skazał za szpiegostwo na 6 miesięcy więzienia Bitnera, właściciela młyna i elektrowni w Kolnie. Rozprawa sądowa odbyła się przy drzwiach zamkniętych.-

-:-:-:-:-

H.F.

Otrzyma

1	Pan
2	"
3	"
4	"
5	"
6	"
7	"
8	"
9	Pan
10	"
11	"
12	"
13	"
14	"
15	Sam
16	
17	
18	K.O.
19	Wezy
20	Pan
21	Pan
22	Pan

B.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Białystok, dnia 31 sierpnia 1933 r.

Nr.BP.2990/33.T.

:- TAJNIE:- B. PILNE

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.8 za mie-
siąc lipiec 1933 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I Polityczny

w Warszawie

Urząd Wojewódzki przysyła sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.8 za miesiąc lipiec 1933 r. /z zakresu bez-
pieczeństwa publicznego, ruchu wywrotowego i ruchu zawodo-
wego/-

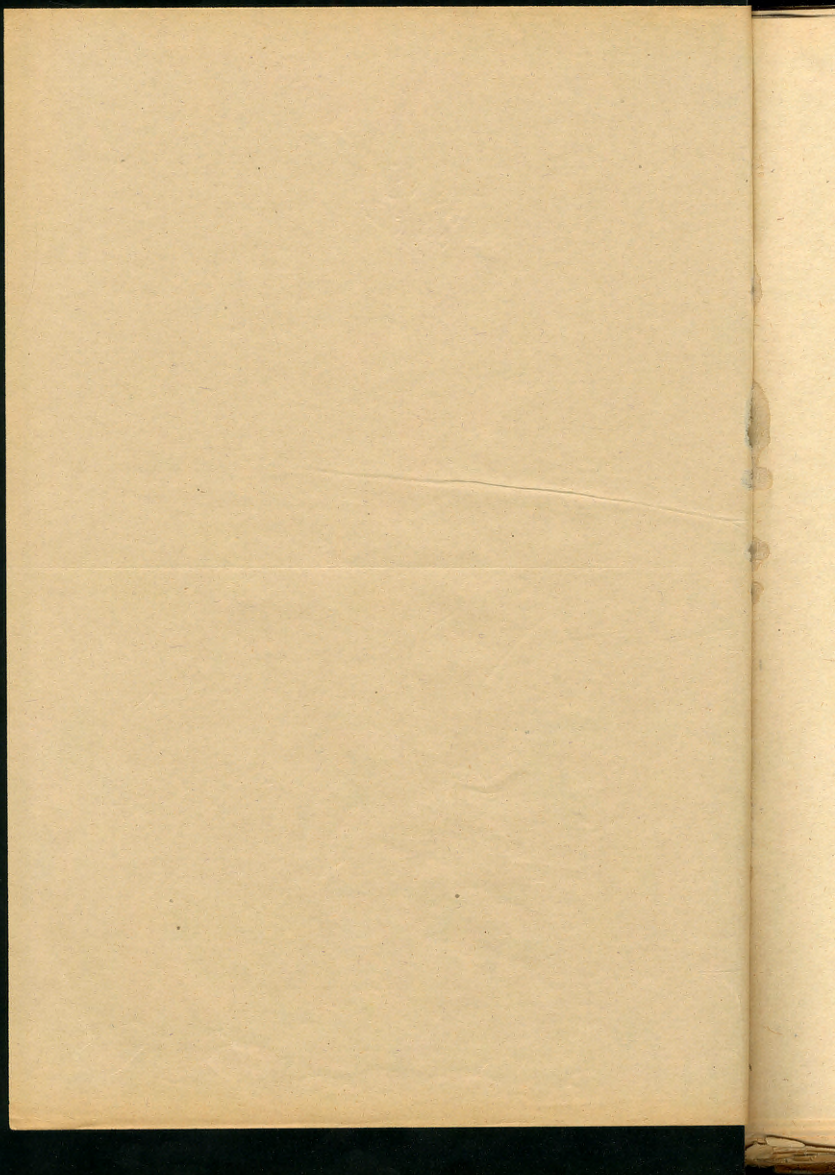
Za W o j e w o d ę

/A. WYSOKINSKI/

wz. Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa
Publicznego

Otrzymują do wiadomości:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
- 2/ " " w Nowogródku,
- 3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
- 4/ " " w Warszawie,
- 5/ " " w Tarnopolu,
- 6/ " " w Stanisławowie,
- 7/ " " w Lublinie,
- 8/ " " w Łodzi,
- 9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
- 10/ " " w Wilnie,
- 11/ " " Okręgowego w Białymstoku,
- 12/ " " w Suwałkach,
- 13/ " " w Grodnie,
- 14/ " " w Łomży,
- 15/ Samodzielny Ref. Inform. DOK III w Grodnie
- 16/ " " DOK IX, w Brześciu n/Bugiem,
- 17/ " " DOK. I, w Warszawie.
- 18/ K.O.Z. "Brygada Grodno" w Grodnie,
- 19/ Wszyscy Panowie Starszowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
- 20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
- 21/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
- 22/ Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w Białymstoku.

Białystok, dnia 20 sierpnia 1933r.

I Sytuacja ogólna

Przejawy zewnętrzne ruchu wywrotowego w lipcu, dość liczne i znaczne w zasięgu terenowym wiązały się przyczynowo z przygotowaniami partii komunistycznej do kampanji pierwsz sierpniowej i strajkiem robotników przemysłu włókienniczego w powiecie białostockim, jeżeli pominąć dążenie organizacji wywrotowych do wykorzystywania ciężkiej sytuacji ludności wiejskiej dla celów oporu podatkowego i stałe podnieconych nastrojów wśród bezrobotnych.

W odniesieniu do dnia 1-go sierpnia uwidoczniła się w nastwieniu działalności organizacji wywrotowych tendencja wywołania podczas kampanji pierwsz sierpniowej poważnych zająs i za burzeń, zarówno w ośrodkach przemysłowych, jako też na terenie wiejskim, do czego nigdzie jednak nie doszło. Przewlekający się strajk robotników przemysłu włókienniczego w powiecie białostockim został w kilku momentach wykorzystany przez elementy wywrotowe, które w dużej mierze przyczyniły się do zaistnienia dnia 10 lipca wypadków w Pieszczanikach i Supraślu. Próby wykorzystania bezrobotnych przez komunistów, zresztą wczas paraliżowane, wszędzie spały na niczem, zaś stwierdzone w lipcu wypadki oporu podatkowego nie miały bynajmniej charakteru politycznego, a były skutkiem bądź istotnie trudnej sytuacji materialnej płatników, bądź też niestępnego postępowania sekwestratorów.

Pozatem jeden z ważniejszych momentów ruchu wyrotowego stanowiły wysiłki organizacji wyrotowych w kierunku wykorzystania wydarzeń w Województwach Lwowskim i Krakowskim dla celów zaostrzenia nastrojów i wzburzania umysłów ludności wiejskiej, nierazko zazębiane z wysiłkami w tejże płaszczyźnie Stronnictwa Ludowego.

W ruchu zawodowym dominowała akcja cennikowa Związków Robotników Przemysłu Włókienniczego i Garbarskiego, łączona ściśle z obroną wywalczonych warunków płacy i pracy i zagadnieniem zatrudniania bezrobotnych.

Pierwszy z nich w drugiej połowie lipca doprowadził do wprowadzenia w życie umowy zbiorowej w przemyśle włókienniczym całego okręgu białostockiego, drugi zaś przygotował kampanię o zawarciu umowy zbiorowej w przemyśle garbarskim tegoż okręgu.

Na rynku pracy po całkowitem zlikwidowaniu w połowie lipca strajku włókienniczego w powiecie białostockim nastąpiło wydatne zmniejszenie się ilości bezrobotnych, których liczba, wykazana w szczegółowej części sprawozdania na podstawie materiałów Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy, była na dzień 31 lipca daleko mniejsza.

Podkreślić bowiem trzeba, że w tym czasie miały znacznie lepszą niż w latach poprzednich konjunkturę przemysły włókienniczy, garbarski i drzewny, szczególnie zaś pierwszy, który poza nieliczną ilością tkaczy zatrudnił prawie wszystkich bezrobotnych nawet od kilku lat włóknarzy.

Sytuacja bezpieczeństwa została przejściowo zagrożona w powiecie białostockim pod względem politycznym w pierwszej połowie lipca wskutek strajku włóknarzy, po rychłym jednak usu-

nięciu tego zagrożenia była naogół dobra w całym województwie. Pod względem kryminalnym sytuacja ta w porównaniu z poprzednim okresem w lipcu poważniejszym zmianom nie uległa.-

0000-000-0000

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2990/33.T.

Białystok, dnia 20 sierpnia 1933.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.8 za miesiąc lipiec 1933 roku.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Zewnętrzna działalność Komunistycznej Partji Zachodniej Białorusi pod koniec lipca uległa znacznemu nasileniu. Przyczyn tego należy doszukiwać się w przygotowaniu do obchodu kampanji "Dnia antywojennego" w dniu 1 sierpnia. Zauważono wysiłki w kierunku licznego i masowego kolportażu wydawnictw komunistycznych.

Działalność tę w lipcu ilustruje poniższe zestawienie:

Powiat	Miejscowość	Wysieszono transparentów i plakatów	Kolportowano wydawnictw komunistycznych	
			W ilu wydrukach	Ilość egzempli
Białostocki	Białystok	4	6	2250
	obok Białegostoku	1	-	-
	Zabłudów	-	1	6½ kg.
	Dorożki	-	1	-
	Bogdanki	-	1	-
	Kożany	-	1	-
	Tryczówka	-	1	-
	Supraśl	1	-	-
	Czarna-Wieś	1	-	-
	Załużki	1	-	-

Bielski	na terenie powiatu	2	-	
Grodziński	Grodno	1	3	
	Obok Brzostowicy-Wielkiej	1	1	
	Pyski	-	1	
	Rusaki	-	1	26
	obok wsi Kule	-	1	
	" " Kopsiówka	1	1	
	" " Gliniany	1	-	
	" " Koniuchy	-	1	
	" " Pieszczonka	1	1	
	" Bogudzienka	2	-	
	" wsi Mikowszczyzna	-	1	
	" " Hołowacze	-	1	
	" " Łaszy	-	1	
	" " Skidla	1	-	
Sokółski	Ostrówek	-	1	21
Wołkowyski	obok wsi Swiekozy	-	1	34
	Terechowicze	-	1	4
	st. Wołkowysk Centr.	-	1	150
Razem:		18	28	

W tych z wymienionych wyżej miejscowości, w których nie wykazano ilości rozrzuconych odezw, rozkolportowano ich po kilkanaście egzemplarzy w każdej.

Rozwieszono transparenty i plakaty, poza umieszczonymi na nich stereotypowymi hasłami komunistycznymi, nawoływały również do obchodu dnia 1 sierpnia, a w powiecie biał-

stockim, w związku z wypadkami suprasłskimi, widniały na transparentach napisy: "Czesć poległym w walce", lub "Morderstwo Ulmana i Budkiewicza t.j. wojna. Niech żyje rewolucja".

Kolportowane odezwy były przeważnie starszych wydań. Tak więc spotykano odezwy, omawiające strajk włóknarzy białostockich, strajk w Puszczy Białowieskiej oraz stosunki w więzieniach polskich i nawołujące do wyzwolenia z rąk hitlerowców Todlera i 2 bułgarów. Z pośród tej literatury komunistycznej najwięcej było odezw centralnych. Poza to w Białymstoku kolportowano ulotki, wydane przez OK. Mopk Białystok w lipcu r.b. i zatytułowane: "Do robotników, chłopów i inteligencji!"

Zebrań komunistycznych KPZB.

Powiat grodzieński.

Dnia 9 lipca w lesie w odległości 1 km. od Krynek odbyła się masówka komunistyczna, która zgromadziła około 30 osób, wyłącznie młodzieży żydowskiej. Przemówienie na tej masówce wygłosił Ajzik Zalewski z Krynek. Po ujawnieniu masówki przez władze bezpieczeństwa zatrzymano 5 osób, a mianowicie: Lubę Kruczewską, Rywę Kijzner, Judela Lewina, Szmulę Furmana i Chaima Abramowicza. Reszta, a w tej liczbie i mówca Ajzik Zalewski, zbiegli.

Powiat wólkowski.

Dnia 7 lipca we wsi Lichiniche, gminy Piaski odbyła się zebranie członków KPZB. Wprawdzie na zebraniu tem nie były poruszane sprawy wywrotowe, to jednak ze względu na oblicze polityczne inicjatorów i cel zebrania, posiadało ono charakter wybitnie komunistyczny. Chodziło przede wszystkim o usunięcie ze stanowiska sołtysa tej wsi, Michała Kozaka, który nie tylko że nie brał udziału w akcji

wywrotowej, ale nawet przy każdej sposobności starał się paraliżować działalność wywrotową.

Inne przejawy działalności komunistycznej.

Powiat białostocki.

Dnia 2 lipca w czasie akademii sjonistów-rewizjonistów w teatrze "Palace" w Białymstoku wypuszczono z galerji 3 gołębie, z których dwa z przyczepionemi białemi szarfami i z napisem "Precz z Żabotyńskiego", trzeci zaś z czerwoną szarfą, na której umieszczono napis: "Precz z militaryzacją młodzieży KZM".

Dnia 19 lipca na dworcu kolejowym w Białymstoku zatrzymano Lejzora Lewina, syna Abrama, w chwili, gdy usiłował przewieźć do Łap, powiatu wysoko-mazowieckiego, paczkę bibuły komunistycznej wagi $4\frac{1}{2}$ kg.

Dnia 23 lipca zatrzymano w Białymstoku Nochemą Gemorę z paczką odezów komunistycznych wagi przeszło 5 kg.

W tymże dniu w Białymstoku na ścianach domów przy ulicach Częstochowskiej, Jurowieckiej, Poleskiej i na ścianie synagogi przy ulicy Sosnowej zawieszono plakaty z napisem: "Precz z krwawym masakrem policji na robotników i ochłopów. Precz z wojną imperjalistyczną. Niech żyje ZSRR. MK. Kom. Zw. MZ."

Dnia 17 lipca w zbożu obok cmentarza żydowskiego w Zabłudowie znaleziono 6½ kg. odezów komunistycznych w językach polskim, białoruskim i żydowskim.

Powiat grodzieński.

W Łuninie w dniu 16 lipca zatrzymany został Aron Kapłan, syn Jankła, lat 25, z paczką odezów i broszurek komunistycznych. Kapłan przybył do Łuniny celem zreorganizowania tam RK.KPZB i ożywienia jego działalności. Poza tem

miał on objąć funkcję technika PK. Zatrzymany jest znany władzom bezpieczeństwa jako komunista od roku 1929.

Stowarzyszenie "Biblioteka imienia Pereca" w Grodnie została całkiem opanowana przez komunistów, o czym świadczą odbyte w dniu 23 lipca wybory zarządu biblioteki, w skład którego weszło czterech czynnych członków KZM: Szmul Goldsztejn, Ber Kaler, Szokom Szapiro i Szepszel Zaliszański. Wymienieni członkowie mają za zadanie wciągnąć w orbitę wpływów partii komunistycznej wszystkich członków biblioteki i w całości ich opanować.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Podobnie jak i działalność KPZB, również uległa nęteżeniu akoja Komunistycznej Partji Polski, która przejawia się przede wszystkim w znacznym kolportsżu odezw komunistycznych, z których część przeznaczona była dla żołnierzy.

Awizowane w jednym z poprzednich sprawozdań miesięcznych nieporozumienia pomiędzy członkami KPP polakami a żydami w Łomży trwają w dalszym ciągu, wprowadzając pewien chaos w robotę partji na terenie łomżyńskim.

Zewnętrznie działalność KPP w lipcu przedstawiała się następująco:

Powiat	Miejscowość	Wywieszono transparen- tów i pla- katów	Kolportowano wyda- nictwa komunistyc- ne	
			w ilu wy- padkach	ilość egzemp
Łomżyński	Stawiski		1	23
	Szlaszy	1	-	-
	Morgowniki	1	1	

Ostrołęcki	Jedwabne	-	1	145
	Korzeniste	-	1	
	Zambrów	-	1	
	maj. Buczyn	3	-	
	" Grodzisk	5	-	
	Bobin	1	-	
	Borowe	4	-	
	obok Goworowa	2	-	
	stacja Grabow	-	-	
	Wojciechowice	-	1	
Ostrowski	obok Nowogrodu	1	1	
	Ostrów-Mazowiecka	1	-	
Wysoko-mazow.	Wysokie-Mazowieckie	1	-	
R a z e m		20	8	

Napisy na transparentach, poza kilku wypadkami, dotyczyły wyłącznie obchodu dnia 1 sierpnia, pozostałe zaś miały przeżył hasła ogólno-komunistyczne. Podobnie rzecz miała się także z odezwami komunistycznymi.

Zebrań komunistyczne KPP.

Powiat ostrowski.

Dnia 1 lipca w Ostrowi-Mazowieckiej odbył się mecz piłki nożnej pomiędzy drużyną "Haszomer-Racoir" a oddziałem opartą przez KZMP drużyną "Mars". Na meczu tym komuniści na czele z Rachmielem Gąsiorem i Dawidem Kozą usiłowali prowadzić agitację komunistyczną, przez wciągnięcie młodzieży z przeciwnych drużyn do dyskusji na tematy polityczne.

Dnia 2 lipca na zebraniu KD.KZMP w Wyszowie, powiatu pułtuskiego, jako delegat z powiatu ostrowskiego brał udział sekretarz KM.KZMP Długosiodło, Zygmunt Zajda.

W dniu 14 lipca na zebraniu KD.KPP Sterdyń, powiatu sokołowskiego, z powiatu ostrowskiego brali udział zastępca sekretarza KD.KPP Nur, Wacław Oleszkiewicz i Motel Wajnbrum.

Dnia 20 lipca w lokalu Związku Zawodowego pracowników odzieżowych w Ostrowi-Mazowieckiej, a w dniu 21 lipca na spacerach pod Ostrowią-Mazowiecką odbyły się zebrania masowe komunistów przy udziale około 39 osób. Na masówkach tych wygłosili przemówienia Chaim Słomka i Dawid Koza przeciwko wojnie i w obronie ZSRR.

Dnia 25 lipca w Ostrowi-Mazowieckiej w mieszkaniu Aktera Ostrowa odbyło się zebranie KD.KPP. Omawiano sprawę obchodu 1 sierpnia i wyłoniono w tym celu specjalny komitet.-

W dniach 22 i 23 lipca sekretarz KD.KPP Ostrowy Chaim Słomka zlustrował komórki młodzieżowe w Broku, poruszając o prowadzeniu akcji na wsi, oraz dał nastawienie co do obchodu "dnia antywojennego".

Dnia 28 lipca w Łesie przy szosie Czyżów-Nur na zebraniu członków KG.KPP Nur, w którym brali udział Ludwik Trąbka, Wacław Oleszkiewicz, Paweł Norberczuk, Iosek Ozerowicz i Kazimierz Podbielski omawiano sprawę obchodu 1 sierpnia, technikę obchodu oraz zaprojektowano urządzenie masówki, na którą jednak większość zebranych nie zgodziła się z obawy przed represjami.

Dnia 29 lipca w Długosiodle na zebraniu sekretarzy komórek delegatka OK nawożywała do intensywnej pracy, werbowania nowych członków oraz, w związku z dniem 1 sierpnia, zaprojektowała urządzenie masówki, która jednak nie

doszła do skutku. -

Powiat
szczuczynski.

Dnia 2 lipca w Radziłowie instruktor objazdowy OK KPP Łomży zwołał zebranie członków KD KPP. Radziłów. Na zebraniu tem byli obecni: Chaja-Sora Gryngas, Chonek Zeligzon i Jan Kryszczyński. Instruktor - pytywał zebranych o nastrojach wśród ludności w związku z odbywanymi szarżami oraz ściąganiem podatków. Następnie krytykował obecność szarż dziaka-łność KD. Radziłów i zapowiedział przesłanie do Radziłowa pewnej osoby, która ożywi działalność KD. Traktowany instruktor OK jest prawdopodobnie identyczny z Izakiem Olachem, synem Moszka, zamieszkałym w Łomży przy ulicy Dwornej Nr. 20 m. 6.

Inne przejawy działalności KPP.

Powiat łomżyński.

Dnia 26 lipca na szosie Wizna-Jedwabne, pod wsią Mązki w zbożu znaleziono paczkę, zawierającą 130 odezw komunistycznych oraz okólnik z dyrektywami w sprawie akcji wśród robotników rolnych, nadto broszurę p.t. "Nowy przegląd" Nr. 1/2 z datą styczeń 1933.

Powiat ostrowski.

Dnia 8 lipca w Ostrowi-Mazowieckiej grupa komunistów usiłowała wejść na odczyt, urządzony przez poalesjon. Wobec niedopuszczenia ich na salę odczytową wzniesli oni przy wejściu okrzyk: "Precz z organizacją faszystów-wa! Niech żyje KPP!"

W dniu 29 lipca w dwóch punktach pod Ostrowią-Mazowiecką przejęto 2 kilogramy centralnej bibuły komunistycznej 1-szosierpniowej.

M o p r.

Powiat ostrowski.

W związku z mającą się odbyć w dniu 23 sierpnia rozprawą sądową przeciwko Edekowi Grynbergowi, na terenie

Długosiodła podjęło zbiórke pieniędzy na obronę oskarżonego. Zebrano narazie 28 złotych. Dalsza akcja zbiórki trwa.

Dnia 28 lipca na zebraniu KD.KPP Mur oraz na terenie wpływów tej organizacji zebrano 14,80 zł. na rzecz obro-
ny jednego z wybitnych działaczy dzielnicy sterdyńskiej,
przeciwko któremu rozprawa ma odbyć się wkrótce w Sądzie
Okręgowym w Siedlcach.

Represje.

Za uprawianie akcji wywrotowej w lipcu zatrzymano:
Białystok miasto: 12 osób, w tem za kolportaż odezw komu-
nistycznych - 4 osoby oraz za przynależność do
partii komunistycznej i uprawianie agitacji w tym
kierunku - 8 osób.

Powiat Białostocki: 4 osoby za przynależność do partii komu-
nistycznej i urządzanie napadów.

Powiat bielski: 1 osobę za kolportaż odezw komunistycznych.

Powiat grodzieński: 15 osób, w tem: za przechowywanie odezw
komunistycznych - 2 osoby i za uprawianie agita-
cji wywrotowej i udział w masówkach komunistycz-
nych - 13 osób.

Powiat sokólski: 1 osobę za przechowywanie odezw komunistycz-
nych.

Powiat ostrowski: 1 osobę za agitację wywrotową.

b/ Wyroki sądowe.

W lipcu rlb. wyroków sądowych nad komunistami nie
było.

-----0000000-----

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr. BP. 2990/33. T.

Dnia 20 sierpnia 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr. 8 za miesiąc lipiec 1933 roku.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasa Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy
robotników prze-
mysłu włókiennic-
zego.

Dominującą rolę w życiu zawodowym w białostockim okręgu przemysłowym odgrywał Związek Zawodowy robotników przemysłu włókienniczego. W lipcu odbyło się szereg zebrań członków poszczególnych sekcji tego związku, grupujących robotników różnych gałęzi przemysłu włókienniczego. Na zebraniach tych przeważały stale dyskusje nad przestrzeganiem 8-miogodzinnego dnia pracy i zachowaniem płac podług nowego cennika, tudzież wypowiedano się w jaki sposób pośpieszyć z pomocą materialną strajkującym jeszcze na prowincji włókniarzom w związku z niepodpisaniem umowy zbiorowej, obowiązującej w Białymstoku, przez fabrykantów na prowincji.

Ze spraw o ogólniejszym znaczeniu w życiu zawodowym należy odnotować zebranie robotników fabryki włókienniczej Sokoła i Zylberfeniga w Białymstoku w dniu 25 lipca, na którym postanowiono przerwać pracę i żądać zwolnienia z pracy w fabryce żon posterunkowych P.P., Joźki i Skłodowskiego. Wobec zdecydowanej postawy robotników, zmuszone były one przerwać pracę w tymże dniu, jednakże w następnym już dniu robotnicy tej fabryki zgodzili się na powrót do pracy żony posterunkowego Skłodowskiego, obarczonej rodziną, zaś co do żony posterunkowego Joźki postanowili zebrać pomiędzy sobą sumę w wysokości 2 tygodniowego jej zarobku jako przewidziane ustawowo odszkodowanie w wy-

padku wypowiedzenia pracy.

Dnia 30 lipca odbyło się w Biłymstoku zebranie
czyściciarzy. Na zebraniu tem podniesiono sprawę, że właściciele
fabryki w Supraślu, E. Cytron, zatrudnia przy trzech zespołach
1 czyściciarza, co jest zmałym.

W związku z tem postanowiono zażądać od E. Cytrona
aby przy każdym zespole zatrudniał jednego czyściciarza, w wy-
padku zaś nieuwzględnienia tego żądania czyściciarze w Supraś-
lu mieli zastrajkować, a czyściciarze biłostocki poprosić o
materjalnie. -

Garbarze.

Dnia 6 lipca na zebraniu garbarzy w Biłymstoku o-
wiano sprawę braku umowy zbiorowej i ogólnego cennika w prze-
myśle garbarskim i w celu pertraktacji z fabrykantami w tej
materji wybrano delegację w składzie 7 osób. /80/.

Związek
pracowni
rzadowy

Następne zebranie garbarzy przy udziale członków
Związku Zawodowego przemysłu odzieżowego oraz delegatów z Bi-
łegostoku odbyło się w Zabłudowie, powiatu biłostockiego. Za-
stanowiono zażądać od właścicieli garbarń: 1/ nieprzyjmowania
robotników ze wsi bez zgody Związku Zawodowego i 2/ w soboty
zastępować robotników-żydów robotnikami-chrześcijanami, nale-
żącymi do Związku.

Robotnicy
drzewni.

W dniu 26 lipca w Augustowie odbyło się zebranie
członków oddziału Związku Zawodowego robotników przemysłu
drzewnego. Omawiano sprawy organizacyjne i podnoszono kwestję
niskich zarobków w porównaniu do cen artykułów pierwszej pot-
by.

Podobne zebranie członków Związku Zawodowego przem-
ysłu drzewnego odbyło się w dniu 18 lipca w Nurcu, powiatu bielsk-
iego. Tutaj wybrano nowego sekretarza Związku, którym został S-
fan Hubner. -

Z. Z. K.

W Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego, w dniu 9 lipca odbyło się zebranie kolejarzy, zrzeszonych w Związku Zawodowym Kolejarzy. Omawiano sprawy organizacyjne. W wolnych wnioskach niektórzy z obecnych podnosili zarzuty przeciwko ZZK za brak z jego strony inicjatywy w sprawach obrony członków związku wobec władz, na co obecni na tym zebraniu delegat Zarządu Okręgowego z Wilna, Drewnicki oświadczył, że z obecnej sytuacji chyba są wszyscy zadowoleni, skoro w dniu 1 maja była tak słaba frekwencja kolejarzy w obchodzie i, że w dniu tym nikt z kolejarzy z protestem nie wystąpił.

b/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

Związek niższych pracowników samorządowych.

W Białymstoku w dniu 30 lipca odbyło się zebranie dróżników szosowych, zrzeszonych w chrześcijańskim Związku Niższych Pracowników Samorządowych. Na zebraniu omawiano trudne warunki materialne, w jakich znaleźli się dróżnicy, głównie w związku z nieregularnym wypłacaniem im poborów, poczem wybrano delegację w osobach Mikołaja Korbuta i Domańskiego, która miała się udać na ogólny Zjazd wszystkich Związków Chrześcijańskich w dniach 13 i 14 sierpnia i tam tę kwestję przedstawić.

b/ Bezrobotnie.

Według danych z dnia 31 lipca b.r., na terenie Województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 14.056 osób.-

P o w i a t	Bezrobocie na dzień 30. VI. 1933	Bezrobocie na dzień 31. VII. 33.	Zmniejs- zenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	319	281	38	-	28
Białystok Miasto	5.801	5.739	62	-	388
Białostocki	755	624	131	-	46
Bielski	902	834	68	-	33
Grodzieński	2.021	2.015	6	-	68
Łomżyński	1.581	1.529	52	-	2
Ostrołęcki	706	614	92	-	-
Ostrowski	1.018	752	266	-	-
Sokółski	84	56	28	-	6
Suwałski	416	286	130	-	11
Szczuczński	679	685	-	6	5
Wołkowyski	587	236	351	-	47
Wysoko-Mazowiecki	384	405	-	21	14
R a z e m :	15.253	14.056	1.224	27	648

Zmniejszenie o 1.197 osób.

-----coq0ccc-----

H.B.

WOJ

Dnia 2

Włókni

IV. S t r a j k i .

Włókniarze.

Na czoło akcji strajkowej w lipcu wysunął się strajk włóknarzy w powiecie białostockim. Był on skutkiem niepodpisania przez fabrykantów prowincjonalnych umowy zbiorowej w przemyśle włókienniczym, która przyjęta została przez fabrykantów w Białymstoku. Na prowincji nie wszyscy jednak robotnicy przemysłu włókienniczego zsolidaryzowali się ze strajkiem i część ich rozpoczęła pracę w Pieszczańnikach.

W związku z tem w dniu 9 lipca odbyło się w Białymstoku posiedzenie delegatów fabryki Cytrona z Supraśla z miejscowymi działaczami robotniczymi. Na posiedzeniu tam zaakceptowano postanowienie robotników fabryki Cytrona, by w dniu 10 lipca udać się do Pieszczańnik i zmusić do porzucenia pracy zatrudnionych tamże w fabryce włókienniczej robotników.

Postanowienie to zostało wykonane i w następstwie jego doszło do zajść i tłumnych starć z policją w tymże dniu w Supraślu. Rezultatem tych zajść była śmierć dwóch robotników, Ulmana i Budkiewicza.

W dniu 12 lipca odbył się w Supraślu manifestacyjny pogrzeb ofiar zajść. Na znak protestu i żałoby w dniu tym wszyscy robotnicy fabryk w Wasilkowie, oraz robotnicy w Białymstoku w liczbie 3260 osób przystąpili do jednodniowego strajku. Następnie w dniu 17 lipca robotnicy fabryki Cytrona w Supraślu w liczbie 344 zorganizowali pochód przez miasto do kościoła parafialnego na mszę żałobną, zakupioną ze skła-

dek robotników fabryki Szpiro w Białymstoku. /Szczegóły wykazów w Supraślu były przedłożone Ministerstwu we właściwym czasie w osobnych sprawozdaniach/.

Okręgowa Komisja Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku w lipcu wypłaciła zapomogi strajkującym włókniarzom na prowincji, jak następuje: Zarząd ZZZ w Supraślu w dniu 1 lipca otrzymał 1.500 złotych. Komitet Strajkowy w Michałowie w dniu 3 lipca - 600 złotych i w dniu 17 lipca - 1.700 złotych.

Garbarze.

Dnia 4 lipca w garbarni "Skór-Dąb" w Jasionówce, powiatu białostockiego, 10 robotników, należących do Klasowego Związku Zawodowego, porzuciło pracę z powodu zatrudnienia przez właściciela garbarni kilku robotników, nienależących do tego Związku. W związku z tem, w dniu 5 lipca 20 robotników wystąpiło ze Związku i w dalszym ciągu kontynuowało pracę w garbarni. Nadto fabrykant sprowadził jeszcze 2 garbarzy fachowców z Warszawy. Ze strony strajkujących garbarzy czynione są w stosunku do kamistrajków pogroźki. Strajk w lipcu nie został zlikwidowany.

Kamieniarze.

W miejscowościach Todorówce, Bakuny, Kopanki i Białany-Dubaśno, powiatu sokólskiego, w końcu lipca w ciągu 4-ech dni strajkowało 110 robotników, zatrudnionych przy tłuczeniu na szosach kamieni. Strajkujący domagali się podwyżki płac, której jednak nie uzyskali. Przebieg strajku był spokojny. Kierownictwo strajkiem spoczywało w rękach samych robotników.

Fryzjerzy.

W Wołkowysku w dniach 21-23 lipca strajkowali czeladnicy fryzjerscy. Wysłali oni następujące żądania: uznanie zorganizowanego Komitetu za arbitra we wszelkich sporach pomiędzy czeladnikami a właścicielami zakładów fryzjerskich o

nieprzyjmowanie i niezwalnianie pracowników bez jego zgody, dzień pracy ma trwać od godziny 8 do 20 z jednogodzinną przerwą obiadową, przyczem jeden dzień w tygodniu, sobota, ma być wolny od pracy i wypłata należności winna odbywać się każdego tygodnia w piątek. Pracodawcy uwzględnili tylko częściowo wysunięte żądania, a mianowicie: długość dnia pracy, wypłatę zarobków co tydzień w piątki i jeden dzień w tygodniu, sobotę, wolny od pracy.

-----coOoo-----

H.B.

21
WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2990/33.T.

Dnia 20 sierpnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.8 za miesiąc lipiec 1933 roku.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ ważniejsze wypadki i wydarzenia.

Powiat białostocki.

Dnia 28 lipca we wsi Dziernikowo, gminy Gródek, u poszlakowanych o należenie do KPZB i o udział w napadach rabunkowych w latach 1924 i 1925. Jana Karpowicza, Wincentego Soroczyńskiego oraz Józefa i Jana Chrzanowskich dokonano rewizji, przyczem wykryto pochodzący z rabunku w roku 1924 zegarek, kawałek lufy od strzelby myśliwskiej i zakopane w ziemi 2 granaty ręczne niesieckie. W trakcie dochodzeń Jan Chrzanowski przyznał się do winy brania udziału w napadach rabunkowych, a nadto ustalono, że Wincenty Soroczyński w czasie odbywania służby wojskowej w 10 pułku ułanów w Białymstoku w roku 1928 dopuścił się otruć żołnierzy przez wrzucenie strychniny do kuchni pułkowej. Wszelkich wymienionych wyżej zatrzymano. Dokonali oni ogółem 7 napadów rabunkowych.

Powiat ostrowski.

Dnia 2 lipca Urząd Gminy Warcheły zawiadomił policję o zaginięciu, czy też o skradzeniu z urzędu gminnego księgi kasowej. Zachodzi podejrzenie, że księgę tę zniszczył jeden z urzędników gminnych.

Dnia 19 lipca na stacji Małkinia, wskutek niedbałości służby stacyjnej, wykoleiła się lokomotywa pociągu Nr.2754. -

Powiat sokółski.

W dniu 3 lipca o godzinie 12.50 na linii kolejowej

wej Sokółka-Grodno przed przejściem pociągu pośpiesznego towarowego Nr. 9963 Nacław Tułkis, lat 18, mieszkaniec wsi Śaczkowce, gminy Kuźnica, powiatu sokólskiego ułożył na torze 5 kamieni średniej wielkości, które mogłyby spowodować wykołnienie pociągu. Zauważył to i usunął kamienie jeszcze przed przejściem pociągu starszy torowy Michał Piekarski.

Powiat suwalski.

Dnia 29 lipca posterunkowy P.P. Wierzbicki, stwierdziwszy, że na zabawie w domu Jana Dyczewskiego we wsi Chmielówka-Stara, gminy Kuków, biesiadnicy raczą się brandką i eterem, chciał zabrać te napoje, obecni jednakże nie dopuścili do tego, przyczem obalili Wierzbickiego na ziemię, a następnie wypchnęli go z mieszkania, rzucając równocześnie w posterunkowego kamieniami.

Powiat wołkowski.

Dnia 29 lipca trzech uzbrojeni w rewolwery i zamaskowani bandyci dokonali napadu rabunkowego na mieszkanie Noji Bojarskiej w osadzie Bancerowszczyzna, gminy Szydłowiec. Napadniętej zrabowano 1000 złotych gotówką, 3½ kg. machorki, około 1500 sztuk papierosów oraz ubranie i bieliznę. Sprawców napadu narażnie nie ujęto.

W nocy na 29 lipca również trzech bandyci dokonali napadu na mieszkańca wsi Skuraty, gminy Biskupice, Andrzeja Sezona. Wobec nieposłuszenia przez napadniętego pieniędzy, zabrano ubranie wnuczki Sezona.

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W lipcu b.r. zanotowano wypadków:

1/ Uszkodzenia ciała w bójkach	133
2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach	4
3/ Usiłowania zabójstw	6
4/ Zabójstw	6

5/ Usiłowania samobójstw	8
6/ Samobójstw	6
7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków	33
w których śmierć poniosło 20 osób, w tem: od piorunu 4 osoby, utonęło 14 osób, inne 2 osoby.	
8/ kradzieży zwykłych	479
na sumę złotych 7780	
9/ Kradzieży z włamaniem	18
na sumę złotych 4670.	
10/ Drobnych napadów rabunkowych	7
11/ Przemytnictwa	16
12/ Oporu policji	10
13/ Oporu sekwestratorom	11
14/ Dzieciobójstw	4
15/ Zgwałceń	1
16/ Nielegalnego posiadania broni palnej	8
17/ Fałszerstwa pieniędzy	1
18/ Tajnego gorzelnictwa	1

c/ Wypadki samochodowe.

W lipcu na terenie Województwa Białostockiego wydarzył się jeden wypadek samochodowy. Mianowicie, na przejeździe kolejowym pod Jurowcami, obok Białegostoku, w dniu 23 lipca po ciągu pasażerskim Nr. 734 najechał na autobus P.Zakł.Inż. powracający z Jurowiec bez pasażerów. Autobus został strząskany a szofer Antoni Babul, doznał złamania lewej nogi.

d/ Zestawienie danych o pożarach.

W lipcu r.b. na terenie województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem

2/Z przyczyn nieustalonych	49
3/ Podpalenia z zemsty	11
4/ Podpalenia w celu otrzymania premji ubezpieczeniowej	6
5/ Wadliwej budowy komina	22
6/ Od użerzenia pioruna	16
7/ Zaproszenia przez dzieci	1

Razem: 102.

Požary te wyrządziły straty:

1/ do 2.000 złotych każdy	77
2/ od 2.000 do 5.000 złotych każdy	24
3/ od 5.000 do 10.000 złotych każdy	5
4/ od 10.000 do 20.000 złotych każdy	6
5/ od 20.000 do 30.000 złotych każdy	4
6/ ponad 30.000 złotych każdy	2

Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą ogółem 1.879.000 złotych.

Większe pożary.

Powiat bia-
kostocki.

Dnia 24 lipca spłonęła w Białymstoku fabryka włókiennicza J.D.Szpiiry, zatrudniająca około 500 robotników. Straty wynoszą około 1½ miliona złotych. Pożar powstał przypuszczalnie wskutek samozapalenia się nagromadzonych surowców.

Powiat gro-
dzieński.

Dnia 11 lipca we wsi Strzelece, gminy Skidel, z nieustalonych dotychczas przyczyn wybuchł pożar, który strawił 32 domy mieszkalne, 29 stodół ze zbiorami i kilkanaście innych zabudowań gospodarskich. Straty wynoszą 84.000 złotych.

e/ Ocena ogólna.

Okres sprawozdawczy ocenowało pogorszenie się stanu bez-

bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym. Czynnikiem, który w znacznym stopniu wpłynął na taki stan rzeczy, był strajk włóknarzy na prowincji w okolicach Białegostoku. Wrzenie wśród robotników i dążenie do wytrwania w strajku aż do uzyskania wysuniętych żądań z jednej strony, a znów chęć pójścia do pracy wskutek kompletnego wycieńczenia materialnego z powodu długotrwałego strajku z drugiej strony, doprowadziły do zajść w Supraślu w dniu 10 lipca, których rezultatem było dwóch poległych robotników. Wypadki te wywołały duże podniecenie wśród warstwy robotniczej. To też w tej dziedzinie trzeba było nadzwyczajnej czujności i przezorności władz bezpieczeństwa.

Powtarzające się wciąż jeszcze wypadki oporu sekwestratorom miały bądź podłoże ekonomiczne, bądź też były skutkiem nietaktownego zachowania się samych sekwestratorów.

Wielką ilość bójek i uszkodzeń ciała przypisać należy zatargom wśród włóścian na tle posiadania ziemi, co w okresie zbiorów stale ma miejsce.

Stosunkowo wysoka ilość wypadków drobnych kradzieży ma swój związek również ze zbiorami, gdyż przeważnie były to wypadki kradzieży z pola.

Ogólnie rzecz biorąc, ocena bezpieczeństwa publicznego wypadnie zadawakjąco.

-----oOo-----

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.2990/33.T.

Dnia 20 sierpnia 1933r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr. 8 za miesiąc lipiec 1933 roku.

VI. Sprawy graniczne.

Postrzelenia.

W nocy na 30 lipca na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego, po stronie niemieckiej, straż graniczna niemiecka postrzeliła w nogę mieszkańca wsi Pełty, gminy Myszynieć powiatu ostrołęckiego, Józefa Samsela, który mimo zranienia go, zdołał jednak zbiec na stronę polską.

Na odcinku granicznym powiatu suwalskiego, podczas wymytu do Prus mięsa wieprzowego, postrzelony został śmiertelnie przez straż graniczną niemiecką mieszkaniec Bakańczewa, Wacław Kurzynowski.

W nocy na 20 lipca przez patrol KOP postrzelony został przy przemycaniu z Niemiec eteru i brandki mieszkaniec wsi Sitkowizna, powiatu suwalskiego, Antoni Butkiewicz, którego umieszczono w szpitalu.

Nielegalne przekroczenie granicy.

W lipcu za nielegalne przekroczenie granicy zatrzymano: na odcinku granicznym powiatu augustowskiego 9 osób i na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego 4 osoby.

H.B.

27
Wojewoda Białostocki

Nr. BP.2990/33.T.

Dnia 20 sierpnia 1933r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr. 8 za miesiąc lipiec 1933 roku.

VII. Szpiegostwo, dywersja i sabotaż.

Szpiegostwo.

Dnia 24 lipca, pod zarzutem uprawiania szpiegostwa na rzecz ZSRR, aresztowano we wsi Uhowo, gminy Juchnowiec powiatu białostockiego, Maksyma Sochora, zatrudnionego w charakterze kancelisty u zawiadowcy odcinka drogowego w Łapach. -

-----oo0oo-----

M.B.

Otrzymują

1/	Pan Wo
2/	"
3/	"
4/	"
5/	"
6/	"
7/	"
8/	"
9/	"
10/	"
11/	"
12/	"
13/	"
14/	"
15/	"
16/	Samod
17/	"
18/	K.O.P.
19/	Wszys
20/	Pan S
21/	Pan K
22/	Pan N

Wojewoda Białostocki

1
-: T A J N E :-

100
B. P I L N E

Nr BP.3372/33.T.

Białystok, dnia 21 września 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr. 9 za miesiąc sierpień 1933r.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Departament I Polityczny

w Warszawie

Urząd Wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr.9 za miesiąc sierpień 1933 roku /w zakresie bez-
pieczeństwa publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowe-
go/-.

Za Wojewodę

A. Wysokiński
/A. Wysokiński/

wz. Naczelnika Wydziału Bezpieczeństwa
Publicznego

Otrzymują do wiadomości:

1. Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogrodku,
" " w Brześciu i Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Tarnopolu,
" " w Stanisławowie,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi,
" Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
" " w Wilnie,
" " Okręgowego w Białymstoku,
" " w Grodnie,
" " w Suwałkach,
" " w Łomży,
Samodzielny Referat Informacyjny DOK III w Grodnie,
" " DOK IX w Brześciu i Bugiem,
" " DOK I w Warszawie,

K.O.P. "Brygada Grodno" w Wilnie,
Wszyscy Panowie Starostów powiatów województwa białostockiego,
Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w Białymstoku.

LUBELSKI URZĄD WOJEWÓDZKI

Podano dn.

29. IX 33.

Zat.

Waga

J

na przysługę do wiadomości

A. A.

Lublin, dn. 30. IX 1933

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP. 3372 /33.T.

Białystok, dnia 10 września 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.9

za miesiąc sierpień 1933 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Ruch wywrotowy w okresie sprawozdawczym wiązał się przyczynowo z jednej strony z kampanją pierwszosierniową, która prowadzona była niemal do połowy września, z drugiej zaś z Międzynarodowym Dniem Młodzieży, do którego przygotowania rozpoczęły się bezpośrednio po zakończeniu kampanji pierwszosierniowej. Stąd też, biorąc w skali ogólnej, był on dość intensywny i miał względnie szeroki zasięg, szczególnie na terenie wiejskim. Kampanja Dnia Międzynarodowego Młodzieży wypadła dla partji komunistycznej bardzo, poprzedniły ją bowiem dokonane w nocy z dnia 26 na 27 sierpnia represje, które doprowadziły do unieruchomienia całego szeregu wybitnych działaczy komunistycznych. Po tych represjach, które wywołały w szeregach partji komunistycznej zrozumiałą konsternację i nierzadko przerażenie, określone w terminologii partyjnej mianem panii teraństwa, działalność elementów wywrotowych uległa wyraźnemu załomieniu.- Poza ogólną działalnością w związku z wspomnianymi kampanjami - organizacje komunistyczne na gruncie wiejskim prowadziły walkę w PPS. i klasowymi związkami zawodowymi, obliczoną na rozszerzenie swych wpływów. Uzewnętrzniło się to szczególnie w Białymstoku, gdzie komuniści, nie przebiegając w środkach, dążyli do zdyskredytowania czo-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP. 3372/33.T.

Dnia 20 września 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 9.

za miesiąc sierpień 1933 roku

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi

Zewnętrzna działalność Komunistycznej Partji Zachodniej Białorusi w ciągu miesiąca stopniowo wzrastała. O ile kampa-
nia dnia antywojennego wypadła naogół błodo, o tyle przygo-
towania do Międzynarodowego Dnia Włódzieży w miarę zbliżania
się dnia 1 września zyskiwały na napięciu i zasięgu. Aktywność
ogniw partji na tym odcinku wyraziła się głównie w kolportażu
znacznej ilości, dochodzącej do kilkudziesięciu kilogramów
literatury komunistycznej oraz w wywieszeniu znacznej ilości
transparentów komunistycznych. Przejawy te dostrzegane były
głównie na terenie powiatów grodzieńskiego i wołkowyskiego.
Nadto na terenie powiatu wołkowyskiego elementy komunistyczne
prowadziły usilną akcję przeciwko uskutecznianej tam meljora-
cji i komasacji gruntów wiejskich. Zauważono również
propagowanie bezbożnictwa, oraz niszczenie krzyżów przydroż-
nych, przeważnie prawosławnych.

Zewnętrzną działalność Komunistycznej Partji Zachod-
niej Białorusi ilustruje poniższe zestawienie.

102

Powiat	Miejscowość	wywieszono transparentów i plakatów	Kolportowano literaturę komunistyczną	
			w ilu wypadkach	ilość egzemplarzy
Białostocki	Białystok	2	3	-
	Nowosiółki	1	-	-
	Królowe-Most	-	1	3
	Baciuły	-	1	288
	Kowalowce	-	-	-
Bielski	Stare Kornino	1	1	kilkadziesiąt
Grodziński	Grodno	-	1	-
	obok wsi Rusałki	-	1	-
	" " Białokozy	-	1	-
	" " folw. Petrułin	-	1	-
	" " wsi Maciejewicze	-	1	-
	" " Stanisławice	-	1	-
	" " Sterzycze	-	-	-
	" " Kuliki	-	-	-
	" " Olekszyce	-	-	-
	" " Horny	-	-	-
	" " Komotowo	-	-	-
	" " Łukiewicze	1	1	-
	pod Grodnem	1	1	9
	Orestierówka	-	-	-
Sokółski	obok Sokółki	2	3	112
	Babiki	-	1	36
	obok wsi Rogacze	-	-	-
Łukowski	Łukowsk	1	2	10
	Nowosiółki	1	1	26
	Konna	1	-	-
	Iwaszkiewicze	1	-	-
	Kwatery	-	1	-
	Szambelin	-	-	-
	obok wsi Malkiewicze	1	-	-
	" " Korzele	-	1	-
	" " Brzostowica-W	1	-	-
	" " Łółki	-	1	-
	" " Józówka	-	1	-
	" " Nowosady	1	-	-
	" " Pietrowicze	-	2	-
	" " os. Świsłocz	-	2	-
	" " wsi Dęceżany	1	2	-
	Pawłaszki	1	-	-
	Atrazewo	1	1	165
	Hornostajewicze	-	-	-
	Horbacze	-	-	-
R A Z E M		23	33	

Zarówno napisy na transparentach, jak i treść odezw w większości swej zawierały stale powtarzające się hasła komunistyczne, jak nawiązanie do strajków, niesubordynacji wojskowej, zbrojnych powstań, niepłacenia podatków, do uprawiania różnego rodzaju akcji antyrządowej, przeciwko sądom doraźnym, do walki z regulaminem więziennym, do niesienia pomocy więźniom i t.p. Część transparentów i odezw dotyczyła obchodu Międzynarodowego Dnia Młodzieży i wreszcie drobna ilość omawiała sprawy lokalne, tudzież niedawne wypadki w Województwie Krakowskim.-

W niektórych wypadkach znajdowano nieporozrzuśne oddzielnie odezwy, lecz całe ich paczki, idące na kilogramy.

Zebrania komunistyczne KPZB.

Powiat Wołkowyski.

Dnia 3 sierpnia bawił we wsi Borodzieże, gminy Zelwa, instruktor KPZB., który ze zwolennikami partii komunistycznej omawiał sprawę zorganizowania w tej wsi ZMK. i Mopru i zachęcał do wciągnięcia do partii robotników z tartaku w Zelwie.

Inne przejawy działalności komunistycznej.

Powiat Białostocki.

W Jasionówce istnieje komórka KPZB., pod której wpływem pozostaje oddział Związku Zawodowego Garbarzy tamże. Członkami tej komórki są: Szyja Bereziński, Chaim Bejłach, Fajwel Właskowski, Ieko Rozenberg i Abram Bejłach. Pod wpływem agitacji członków tej komórki zlikwidowano istniejącą przy Towarzystwie Zjednoczenia Szkół Żydowskich bibliotekę miejską, a na jej miejsce utworzono bibliotekę robotniczą imienia Perca, którą ostatnio kierował Szyja Bereziński. Ponieważ lokal tej biblioteki służył zarazem za miejsce zbiorek komunis-

tów i z uwagi na znajdujące się tam dzisiaj komunistyczne, po uprzednim przeprowadzeniu rewizji, bibliotekę zamknięto.-

W tejże Jasionówce od dłuższego czasu trwa strajk robotników w garbarni "Skórąb". Zarząd garbarni zaangażował do pracy innych robotników. W związku z tem strajkujący garbarze podburzeni przez komunistów, stosowali względem łamistrajków terror, wyrażający się w biciu spotkanych łamistrajków, w groźbie spalenia ich budynków, a nawet zaszedł wypadek podpalenia domu jednego z tej kategorii robotników, Michała Adamczewskiego.

powiat Grodzieński. W nocy na 20 sierpnia obok wsi Pychowczyce w gminie Braostowica-Mała połamany został na kilka kawałków przydrożny kamienny krzyż prawosławny. Czyn ten jest dziełem komunistów.-

powiat Wołkowyski. Dnia 27 sierpnia na zebraniu gromadzkim we wsi Kwatery, gminy Swisłocz, obecni postanowili nie przystępować do robót komasacyjnych nawet pod przymusem. Powzięta uchwała w tym względzie była wynikiem propagandy komunistycznej, uprawianej przez znanego działacza komunistycznego, Walentego Nikonowicza, który wystąpił z przemówieniem na traktowanym zebraniu. Poza Nikonowiczem i inni mieszkańcy tejże wsi prowadzili akcję antykomasacyjną, oświadczając ludności, że najdalej za rok w Polsce nastaną rządy komunistyczne, które podzielią grunta bez żadnej komasacji.-

Na terenie gminy Międzyrzecz, podejrzany o należenie do KPZE, Włodzimierz Tam, mieszkaniec wsi Cyganówka, prowadzi agitację za niekupowaniem wyrobów monopolowych.-

Członkowie komórki KPZE, Włodzimierz i Michał Chariucy oraz Jan Guryn uprawiali wśród młodzieży szkolnej akcję antyreligijną na terenie gminy Swisłocz.-

W łonie partii komunistycznej we wsi Karolin w gminie Żelwa omawiano sprawę wykorzystania małych chłopów do lat 13 na łączników celem przesyłania literatury komunistycznej.

Jeden z działaczy komunistycznych w powiecie wołkowskim Mikołaj Żojko miał otrzymać od takiegoż działacza ze wsi Krokotki w powiecie skonińskim instrukcje i nakaz organizowania "piątek" przyczem członkowie jednej takiej "piątki" nie mogli znać członków innej "piątki".

Znane działacza komunistyczne Aleksandra Iwiska vel Szotowa ze wsi Lichinice w gminie Piaski nakazała członkom partii komunistycznej, aby nawiązywali oni kontakt z przebywającymi na urlopie żołnierzami, wypytując o stosunkach w wojsku, o uzbrajaniu, ćwiczeniach i t.p. Ma to być następne wykorzystane w wyświadczeniach komunistycznych.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Akcja zewnętrzna Komunistycznej Partji Polskiej w sierpniu była znacznie słabsza zarówno w porównaniu z okresem poprzednim, jak w odniesieniu do Komunistycznej Partji Zachodniej Białorusi w okresie sprawozdawczym.

Działalność jej, poza wywiezieniem w dwóch wypadkach transparentów i w jednym wypadku rozrzuconia odezw komunistycznych, polegała na próbach nawiązywania kontaktu z żołnierzami oraz zebraniach organizacyjnych, zacierających głównie do obmyślenia i uporządkowania akcji moprowskiej. Jeśli chodzi o próby kolportowania odezw wśród żołnierzy to skutkiem one zewodziły. Znacznym cieniem dla KPP., który spowodował dezorganizację i popłoch w jej szeregach, były aresztowania i rewizje, dokonane dnia 27 sierpnia w Łomży.

Zewnętrzna działalność KPP. spowodowała się w okresie sprawozdawczym do następujących aktów

104

Powiat.	Miejscowość.	Wywieszono transparent- tów.	Koleportowano wydawni- ctwa komunistyczne w ilu wy- piskach.	Ilość egzemplarzy
Ostrołęcki	Nowogród	1	1	kilkadzie- siąt.
Ostrowski	Ostrów-Mazow	1	2	
Razem		2	1	

Napisy na transparentach i treść odezw były te same, co i w okręgu działalności KPZB.

Zebrań komunistyczne KPP.

Powiat Łomżyński. W Łomży w sierpniu odbyło się jedno zebranie czynniej-
szych działaczy GK.KPP. i drugie - młodzieżowe, które jednak
zgrupowało tych samych działaczy, co i pierwsze zebranie.

Ruch organizacyjny. KPP.

Powiat Ostrołęcki. Zwolnieni z więzienia działacze komunistyczni Heras
Bocian i Moszek Kosacki utworzyli Komitet Dzielnicowy KPP.
Ostrołęcki, Komitetowi temu są podporządkowane komórki w
Czerwinie, Goworowie i w Ostrołęce, działalność zaś jego
skierowana jest specjalnie ku opanowaniu wsi. Na czele
sekcji wiejskiej stoi Moszek Kosacki, który zorganizował
w Czerwinie komórkę komunistyczną z młodzieży żydowskiej. Kom-
ka ta składa się z 9 osób.

M O P R

Powiat Sokółski. Członkowie PZB na terenie gmin Szudziałowo i Odelsk
przy wydatnej pomocy komunistów z Krynek w powiecie gro-
dzieńskim zebrali 500 złotych, które miały być obrócone na

kaucję za zatrzymanego w dniu 10 lipca b.r. działacza komunistycznego, Michała Matusiewicza. Ponieważ jednak Matusiewicz został zwolniony z aresztu bez kaucji, przeto zebrane pieniądze mają być przeznaczone na inne cele Mopru.

Reprezje

Za działalność wywrotową zatrzymano w sierpniu 46 osób, jak następuje:

Białystok-Miasto - 15 osób, w tem 5 za udział w zebraniu komunistycznym, 3 za rozrzucanie odezw komunistycznych i 7 za przynależność do partii komunistycznej.

Powiat Bielski - 1 osobę za wywieszenie transparentu.

Powiat Grodzieński - 21 osób, w tem - 13 członków OKKPZB., OK. KZMBZ. i KD. KPZB. Grodno, 1 osobę za kolportaż wydawnictw komunistycznych i pozostałych 7 osób za przynależność do partii komunistycznej.

Powiat Łomżyński - 5 osób za działalność wywrotową.

Powiat Ostrowski - 2 osoby za przechowywanie plakatów komunistycznych.

Powiat wysoko-mazowiecki. - 2 osoby, w tem jedną za przechowywanie odezw i jedną - za działalność komunistyczną.

b/ Wyroki sądowe

Dnia 18 sierpnia Sąd Okręgowy w Grodnie skazał z art. 189 K.K. Mowszę Dawidowskiego na 2 lata więzienia. Skazany Dawidowski aresztowany był w dniu 27 kwietnia b.r. za kolportaż odezw komunistycznych.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe

Ruch zawodowy w okresie sprawozdawczym był naogół słaby. Największą ruchliwość wykazali jak zwykle włókniarze, lecz i ci zaabsorbowani troską zdobycia zabezpieczenia na życie znacznie słabiej interesowali się sprawami zawodowymi, dbając jedynie o uzyskanie i zachowanie pracy. Większych zebrań włókniarzy w okresie sprawozdawczym nie było. Zebrania zaś członków poszczególnych sekcji Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego miały na celu omówienie spraw, dotyczących wyłącznie robotników danej kategorii w przemyśle włókienniczym.

Z kolei najczynniejsi byli robotnicy, zrzeszeni w Związku Zawodowym robotników Przemysłu Drzewnego.

Poza tym garbarze w Białymstoku wywołali zatarg z fabrykantami na tle ekonomicznym, następstwem czego był strajk, który omówiony jest w dziale "Strajki" niniejszego sprawozdania.

Ruch Zawodowy robotników Przemysłu Włókienniczego

Dnia 2 sierpnia odbyło się zebranie delegatów fabryki włókienniczej Jagłom i Szpiro w Białymstoku. Na zebraniu tem omawiano sprawę przyjęcia do pracy robotnicy Marii Babrowskiej, która wydaloną została z omawianej fabryki za samowolne zerwanie pasa transmisyjnego. Obecny na tem zebraniu współwłaściciel fabryki Jagłom zgodził się zatrudnić wydaloną do czasu wynalezienia jej przez Związek pracy w innej fabryce.

W fabryce Zylinderblat w Białymstoku wynikiem zatargu z

tkaczami, którym właściciel Fabryki zaproponował, aby utworzyli kooperatywę i wykonywali pracę na własny rachunek, tem, że odda im warsztaty tkackie w dzierżawę za pewną opłatą. Tkacze na tę propozycję fabrykanta nie zgadzili się. Związku z tym zatargiem odbyły się dwa zebrania ogółu tkaczy - w dniach 6 i 14 sierpnia. Na zebraniach tych postanowiono pociągnąć z pomocą materialną tkaczom z fabryki Zylberberga.

Z życia zawodowego włókienniczy w powiecie białostockim podkreślić należy jego przejawy w Wasilkowie, w Gródku i w Supraślu.

W Wasilkowie w dniu 27 sierpnia sekretarz Okręgowej Komisji Robotniczej PPS. w Białymstoku, Tomasz Kapitułko konferował z członkami miejscowego oddziału Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego na temat dalszego utrzymania tego oddziału Związku, a przy tej sposobności ostro zaatakował próbę utworzenia w Wasilkowie oddziału Z.Z.Z.

Dnia 6 sierpnia w Gródku wybrano nowy zarząd oddziału Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego. Z pośród 7 wybranych członków, trzech z nich, a mianowicie: Stefan Sazek, Jan Bura i Stefan Bura podejrzani są o należenie do KPZB.

W Supraślu, po wypadkach lipcowych, nastąpiło niemal całkowite uspokojenie umysłów.

Na posterunek P.P. w Supraślu nadeszła list anonimowy, w którym autor winę wypadków lipcowych przypisywał elementowi komunistycznemu i wnosząc, władze, by uniknąć szkód, tych wytwórców, przyczem wymienił ich nazwiska. Autorem listu jest prawdopodobnie Antonina Ulmanówna, siostra zabitego w dniu 10 lipca podczas zajęcia Witolda Ulmana.

W dniu 15 sierpnia na cmentarzu w Supraślu zebrało się około 100 robotników, którzy na grobach zabitych w dniu 10 lipca, Ulmans i Butkiewiczów złożyli wieńce i kwiaty. W imieniu rodzin poległych podziękował zebrany za okazane uczucia Leonard Walicki, który prosił o zachowanie poległych w pamięci, bowiem padli oni za sprawę ogółu, jak dobrzy żołnierze, trwając do ostatka na posterunku.-

Zaś w dniu 22 sierpnia w kościele w Supraślu odbyło się nabożeństwo żałobne za zabitych podczas zająć w Supraślu.

Dnia 6 sierpnia robotnik fabryki Cytrona w Supraślu, Adolf Juszkiewicz otrzymał z Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku 300 złotych zapomogi dla bezrobotnych włóknarzy w Supraślu.-

Dnia 13 sierpnia odbyło się w Augustowie walne zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego.-

Ozwiano sprawy organizacyjne. Przy tej okazji zarzucono poprzedniemu skarbnikowi, Broniskawowi Wysockiemu zdefraudowanie, a b. przewodniczącemu Powiatowej Rady Związków Zawodowych - niewyliczenie się dotychczas z 4.000 złotych i roztrwonienie majątku ruchomego Związku. Postanowiono zwrócić się w tej sprawie za skargą do Prokuratora. Ponadto podniesiono potrzebę organizowania się i solidarności robotniczej, celem podniesienia zarobków, które w ostatnich czasach są obniżane wobec konkurencji pionierów żydowskich, hechaluców, którzy, celem zapoznania się z pracą w przemyśle drzewnym, pracują prawie darmo, by potem umiejętności swe przenieść do Palestyny. /40/-

Zebrań robotników przemysłu drzewnego odbyły się jeszcze w powiecie bielskim - dnia 6 i 15 sierpnia w Hajnówce oraz dnia 5 i 20 sierpnia w Nurcu.

Na zebraniach tych omawiano sprawy organizacyjne, a dzisiaj opracowywano program uroczystości odsłonięcia sztandaru Związku w Nurcu, mającej się odbyć w dniu 17 września b.r.-

Szewcy.

Dnia 28 sierpnia w Białymstoku zebrani szewcy wyrazili wotum nieufności zarządowi swego Związku, stawiając mu zarzut, że nie przestrzegał interesów szewców, a bawił się polityką. Następnie wybrano Komisję Organizacyjną w składzie 7 osób, która wyłoni nowy Zarząd /50/-

Z. Z. Z.

Dnia 20 sierpnia w Hajnówce, powiatu bielskiego, odbyło się zebranie członków Z.Z.Z. celem omówienia spraw organizacyjnych /150/-

b/ Bezrobocie

Według danych z dnia 31 sierpnia b.r. na terenie Województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 12.717 osób.-

Powiat	Bezrobocie na dzień 31.7.1933.	Bezrobocie na dzień 31.8.1933.	Zmiej- sze- nie.	Wzrost.	Poniżej zapo- si.
Augustowski	281	246	35	-	14
Białystok-Miasto	5739	4888	851	-	465
Białostocki	624	403	221	-	43
Bielski	834	825	9	-	42
Grodziński	2015	2039	-	14	50
Lomżyński	1529	1526	3	-	2

Ostrołęcki	614	610	4	-	-
Ostrowski	752	578	174	-	-
Sokólski	56	64	-	8	4
Suwalski	286	331	-	45	8
Szczuczynski	685	682	3	-	6
Wołkowyski	236	137	99	-	41
Wysoko-Maz.	405	398	7	-	-
R A Z E M	14 056	12.717	1.406	67	675

Zmniejszenie o 1.363 osób.

Pobiera
zapomo-
gi

14

465

43

42

50

2

Województwo Białostockie

Nr.BP-3372/33.T.

Dnia 20 września 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne

Nr.9 za miesiąc sierpień 1933 roku.

Łonki

VI. Strajki

Garbarze.

Na tle zatargu o podpisanie przez właścicieli garb w Białymstoku umowy zbiorowej w dniu 16 sierpnia wybuchł strajk garbarzy. Większość fabrykantów odrazu byli skłonni do podpisania żądanej przez robotników umowy zbiorowej, natomiast opierali się temu właściciele mniejszych garbarni. Już w dniu 17 sierpnia kilku większych fabrykantów uczyniło zażość żądaniom robotniczym i w dniu 18 sierpnia garbarnie ich zostały uruchomione. Stopniowo podpisywali umowę i drobniejsi fabrykanci, tak że pod koniec sierpnia było jeszcze nieczynnych tylko parę garbarni, które normalnie zatrudniały 2-3 osoby. W miarę podpisywania umowy przez pozostałych fabrykantów, robotnicy natychmiast przystępowali do pracy. W związku z tym strajkiem odbyło się kilka zebrani strajkujących, przy czym na zebraniach tych postanowiono, aby każdy z zatrudnionych już robotników ofiarować jednemu z nich zarobek w tygodniu na rzecz strajkujących towarzyszy. Podniesiona została ta podniesiona została do wysokości 2 dniowego zarobku. Strajkowało ogółem początkowo około 200 osób. Przebieg strajku był całkiem spokojny, nastawienia bowiem strajkujących było, aby jak najszybciej strajk został zlikwidowany.

Na znak solidarności ze strajkującymi garbarzami w Białymstoku, w dniu 16 sierpnia zastrajkowali robotnicy w liczbie 25 osób w garbarni "Nasbar" w Wasilkowie, w powie

Robotnicy tartac

Rzeźni

H.E.

cie białostockim.-

lonkietnicy.

W dniach 8 i 9 sierpnia strajkowało 15 lonkietników w warsztatach tkackich przy ulicy Kijowskiej i Młynowej w Białymstoku. Po uzyskaniu podwyżki z 30 na 40 groszy i z 35-40 na 45 groszy za 1000 rantów lonkietnicy przystąpili do pracy

Robotnicy tartaczni.

Dnia 2 sierpnia, z powodu zwolnienia z pracy w tartaku Chazana w Supraślu robotnika Aleksandra Niechwidowicza, zastrajkowało tam 24 robotników. W związku z tem właściciel tartaku uruchomił go tylko na jedną zmianę. W dniu 23 sierpnia w tartaku tym ponownie wybuchł strajk. Tym razem chodziło o przyjęcie do pracy na zmianę 2-ech robotników. W dniu 29 sierpnia, wobec uwzględnienia przez pracodawcę żądań robotników, strajk został zakończony.

Rzeźnicy.

Dnia 1 sierpnia w Żyskowie, powiatu wołkowyskiego wybuchł strajk rzeźników, którzy żądali od gminy, aby nie wydawała ona zezwoleń na ubój inwentarza poszczególnym mieszkańcom, bowiem oni, pod pozorem uboju dla własnego użytku, sprzedają następnie mięso, stwarzając tem konkurencję dla zawodowych rzeźników. Strajk zlikwidowany został w dniu 3 sierpnia.-

-----0000000-----

H.E.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wypadki i wyderzenia.

Powiat łomżyński.

Dnia 24 sierpnia pięciu zamaskowanych i uzbrojonych w broń palną osobników dokonało napadu rabunkowego na mieszkanie Józefa Mysztoro w kolonii Srebrówo-Młynik, gminy Bożajewo. Napastnicy, po steroryzowaniu wystrzałami domowników zrabowali Mysztorowi 500-dolarowy banknot, 200 złotych, biżuterję i rewolwer. Bandytów dotychczas nie ujęto.

Powiat ostrołęcki.

W nocy na 28 sierpnia na przejeżdżających furmanką Joska i Jankla Lewińskich oraz Szamulę Łaskę napadli w lesie obok wsi Kierzek Walenty Balcerozyk i Stanisław Mydło, którzy pobili napadniętych kołami, poczem Joskowi Lewińskiemu zrabowali 215 złotych. Jasek Lewiński wskutek odniesionych od pobicia ran zmarł w dniu 28 sierpnia. Sprawcy napadu zostali ujęci.

Powiat sokólski.

Dnia 20 sierpnia podczas odpustu w Majowie posterunkowy P.P. Jabłoński zatrzymał poszukiwanego przez sądy za szereg przestępstw kryminalnych Izzydora Bureka, który jednakże stawiał opór i wzywał o pomoc zgromadzonych na rynku ludzi. Na krzyk ten zebrało się około 100 ludzi i mimo, iż przybyło na pomoc jeszcze 3-ch szeregowych policji, tłum zdołał jednakże odbić zatrzymanego, który zbiegł. Szczególną napaściwością w tym tłumie odznaczyło się kilku osób, w tem użan 2 pułku ułanów. Jan Raczkowski. W stosunku

czynniejszych sprawców zajęcia wszczęto dochodzenie, zaś sprawę użana Raczkowskiego przekazano do Sądu Wojskowego. -

Tegoż dnia w Nowym-Dworze, czynny opór policji stawiał, będąc w stanie podchmielonym, Konstanty Ciechończyk, obrzucając przytem policję plugawymi wyzwiskami. Przy osadzeniu awanturnika w areszcie, usiłował on pobić st. post. P. P., Józefa Fornalczyka żelaznym prętem, a następnie wyrwał błyskawicznie bagnet z pochwy post. Tądrowskiemu, usiłując zadać tym bagnetem cios temuż posterunkowemu Tądrowskiemu, który jednakże zręcznie cios ten odbił, natomiast skałozony został w rękę post. Fornalczyk. Przy obezwładnianiu, awanturnik poderł jeszcze czapkę policjanta i pokaleczył rękę dozorczy aresztu, Józefa Zoczka. Ciechończyk osadzono w więzieniu. -

Wiad. Suwalski.

Dnia 18 sierpnia w nocy posterunkowy P. P., Jan Mikołajczak, będąc w pościgu za podejrzanym osobnikiem w pasie granicznym, zatrzymany został okrzykiem z przydrożnego rowu "stój, ręce do góry!" Na odpowiedź post. Mikołajczaka, że "tu policja", rozległ się ponownie poprzedni okrzyk, wówczas post. Mikołajczak dał w stronę rowu strzał rewolwerowy, sądząc, że ma do czynienia z podejrzanym osobnikiem. Po tym strzale odezwano się z rowu, że jest to patrol K.O.P. Okazało się, że był tam strzelec K.O.P., Kopeczak, który obserwował granicę celem ewentualnego niedopuszczenia do przekroczenia jej przez ściganego osobnika, o czem uprzednio powiadomione zostało placówka K.O.P. przez policję. Kopeczak został ranny kulą rewolwerową w nogę. Incydent ten zaszedł z tego powodu, że Kopeczak nie żądał od posterunkowego Mikołajczaka hasła, jak to się zwykle w podobnych wy-

padkach czyni.-

b/ Ustawienie przestępstw i innych wypadków.

W sierpniu b.r. zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 97.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 1.
- 3/ Usiłowania zabójstw 1.
- 4/ Zabójstw 8.
- 5/ Usiłowania samobójstw 1.
- 6/ Samobójstw 8.
- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 22,
w których śmierć poniosło 16 osób, w tym:
utонуły 3 osoby, pożałowane piorunem 8 osób
i inne 5 osób.
- 8/ Kradzieży zwykłych 416
na sumę złotych 6.926.
- 9/ Kradzieży z włamaniem 10
na sumę złotych 6.000
- 10/ Drobnych napałów rabunkowych 4.
- 11/ Oporu policji 6.
- 12/ Oporu sekwestраторom 4.
- 13/ Nielegalnego posiadania broni 2.
- 14/ Zgwałceń 1.
- 15/ Dzieciobójstw 1.
- 16/ Przemyslnictwa 28.

c/ Wypadki samochodowe.

W sierpniu na terenie Województwa Białostockiego miało miejsce dwa drobne wypadki samochodowe: jeden w powiecie białostockim, gdzie samochód ciężarowy najechał na wóz, kalecząc konia, drugi zaś w powiecie suwalskim. W tym ostatnim teksówka przewróciła przebiegającego przez ulicę

Powiat białostocki

9-letniego chłopca, który odniósł lekkie uszkodzenie ciała.

6/ Zestawienie o pożarach.

W sierpniu b. r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	12.
2/ Z przyczyn nieustalonych	24.
3/ Podpalenia z zemsty	5
4/ Podpalenia w celu otrzymania premii ubezpieczeniowej	1
5/ Wadliwej budowy komina	8
6/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	6
7/ Od uderzenia pioruna	8
8/ Zaproszenia przez dzieci	3

Razem: 67.

Pożary te wyrządziły straty:

1/ do 2.000 złotych każdy	36
2/ od 2.000 do 5.000 zł. każdy	16
3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy	7
4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy	3
5/ od 20.000 do 30.000 zł. każdy	-
6/ ponad 30.000 zł. każdy	5

Razem: 67

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą łącznie około 676.500 złotych.-

Większe pożary.

Powiat białostocki. Dnia 3 sierpnia we wsi Wiszowate, gminy Trzcianne spłonęło 13 domów mieszkalnych, 23 stodoły, 27 innych zabudowań

gospodarskich wraz z narzędziami rolniczymi oraz 12 sztuk inwentarza żywego. Pożar spowodowały pozostawione bez opieki dzieci, które obok domu jednego z poszkodowanych rozpalili ognisko i piekły marchew. Straty wynoszą około 90000 złotych.

Powiat Łomżyński.

Dnia 19 sierpnia we wsi Kosaki-Feki, gminy Puchały spłonęło 6 stodół i innych zabudowań gospodarskich. Straty wynoszą 48.000 złotych. Zachodzi przypuszczenie podpalenia przez zemstę. Przeciwno domniemany sprawcom podpalenia toczy się dochodzenie.

Dnia 22 sierpnia we wsi Konarzyce, gminy Kupiski pożar zniszczył 2 domy mieszkalne i 6 budynków gospodarskich ze zbiorami i inwentarzem 6-ciu zamożniejszych gospodarzy. Straty wynoszą 123.000 złotych. Pożar powstał wskutek podpalenia przez Annę Niewiadomską, byłą kochankę jednego z poszkodowanych, która przyznała się, iż uczyniła to z zemsty za opuszczenie jej.

Powiat Ostrowski.

Dnia 15 sierpnia we wsi Okowskie, gminy Nur, spłonął dom mieszkalny oraz 7 zabudowań gospodarskich. Straty wynoszą 50.000 złotych. Przyczyna pożaru nieustalona.

Powiat wysoko-maz.

Dnia 11 sierpnia w osadzie Ciechenowiec pożar zniszczył 16 domów mieszkalnych, 12 stodół ze zbiorami i 27 chlewów. Straty sięgają 51 760 złotych.

e/ Ocena ogólna.

Okres sprawozdawczy znosiłoważo pewne odprężenie sytuacji bezpieczeństwa pod względem politycznym. Płynęło na to ostateczne zakończenie strajku włóknarzy w powiecie białostockim.

Z drugiej strony jednak uintensywnienie działalności komunistycznej w związku z obchodami Dnia Antywojennego i Międzynarodowego Dnia Młodzieży zmuszało władze i organa bezpieczeństwa do nasilonej czynności.-

Zdarzające się wciąż jeszcze wypadki oporu podatkowego miały swe źródło w ciężkiej sytuacji ekonomicznej wsi.-

Pod względem kryminalnym sytuacja pozostała bez zmian.-

Ogólny stan bezpieczeństwa był zadowalający.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP 3372/33.T.

Dnia 20 września 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 1
za miesiąc sierpień 1933 r.

VI. Sprawy graniczne.

Wywóz do Niemiec
jagód i grzybów.

W sierpniu na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego wywieziono legalnie do Niemiec ogromną ilość jagód i grzybów. Codziennie wywożono tych roślin po 2 samochody ciężarowe. Popyt był większy od podaży. Przy sposobności wywożenia jagód i grzybów, Niemcy przemycali też do Prus masło, a celem uniknięcia opłaty cła, masło składali na spód samochodu a potem przysypywali jagodami lub grzybami.

Późatem odbywał się wymyt koni, trzody chlewnej i mięsa wieprzowego. Spowodowało to wzrost cen na niektóre artykuły spożywcze w pograniczu.

Wydalenie dezertera.

Dnia 23 sierpnia na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego władze niemieckie wydały do Polski mieszkańca Ostrołęki, Czesława Dzierlatkę, dezertera z 21 p. s. c., stacjonowanego w Wilnie. Dzierlatkę przekazano żandarmerji wojskowej.

Nielegalne przekroczenie granicy.

Na odcinku granicznym powiatu augustowskiego w sierpniu zatrzymano za nielegalne przekroczenie granicy 30 osób.

Niemiecka agitacja
antyżydowska.

Wśród zatrudnionych robotników polskich przy oczyszczaniu rowu granicznego polsko-niemieckiego na odcinku granicznym powiatu szczuczyńskiego Niemcy prowadzili agitację antyżydowską.

Robotnikom tym opowiadali niemcy, że obecnie jest
u nich dobrze, ponieważ żydów biją i bojkotują handel
żydowski.-

---:---:---:---:---:---

tu, ostrzeż

ilość

lin po

odadzy.

niemcy

cia opła-

mochođu

chlewnej

na

powiatu

laski

tertera

ę przeka-

go w

e grani-

orzy

ego na od-

województwa Białostocki
Nr.BP.3372/33.T.
Dnia 20 września 1933 roku.

16
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr.9 za miesiąc sierpień 1933 roku.

VII. Szpiegostwo, dywersja i sabotaż.

Szpiegostwo.

W dniach 29 i 30 sierpnia w Sądzie Okręgowym w Białymstoku, jako sędzię doraźnym, toczyła się rozprawa przeciwko Senderowi Oktuskiemu i Maksymowi Sochorowi, o którego aresztowaniu awizowano w sprawozdaniu sytuacyjnym za miesiąc lipiec b.r. Obaj wymienieni wyżej oskarżeni byli o uprawianie szpiegostwa na rzecz Rosji Sowieckiej. W wyniku rozprawy Sąd skazał Oktuskiego na 15 lat więzienia, a Sochora na 12 lat więzienia, przytem obu pozbawiono praw obywatelskich.

Dnia 9 sierpnia przez placówkę wywiadowczą K.O.P. w Suwałkach zatrzymany został, podejrzany od dłuższego czasu o uprawianie szpiegostwa na rzecz Litwy, Maciej Ogórkis, poezem w wyniku dochodzeń, w związku z jego sprawą, aresztowano jeszcze trzy osoby.-

Dnia 18 sierpnia Sąd Okręgowy w Suwałkach skazał na 8 lat więzienia mieszkańca wsi Gilijsze, gminy Andrzejewo, Józefa Prolejkę, zamieszanego w aferę szpiegową Pawła Pieculisa /vide sprawozdanie sytuacyjne za miesiąc maj b.r./.

Dnia 11 sierpnia aresztowano w Grodnie pod zarzutem uprawiania szpiegostwa na rzecz Litwy, Jana Wołyńca, mieszkańca wsi Jezioro, gminy Andrzejewo, powiatu suwalskiego.-

H.B.

UNZAD

Nr. 17

Białystok

Sytuacyjne
za Nr. 1

J

Otrzymano

1/ Pan

2/ "

3/ "

4/ "

5/ "

6/ "

7/ "

8/ "

9/ "

10/ "

11/ "

12/ "

13/ "

14/ "

15/ Sędzi

16/ K.O.

17/ Wzaj

18/ Pan

19/ Pan

20/ Pan

21/ Pan

22/ Pan

H.B.

URZĄD WOJEWÓDZKI I BIAŁOSTOCKI

T A J N E

B. P I L N E

Mr BP. 3720/33. T.

Białystok dnia 12 października 1933.

Do

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
Nr 10 za miesiąc wrzesień 1933r.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I Polityczny

w Warszawie

Białym-

zeczko

p. arez-

iajo li-

awianie

awy Sąd

12 lat

.

.P w Śn.

zasu o

s, poczem

wano jacz

zak na 5

ewo, J6-

a Piecu-

r/o.

zutem upr

szkaica

Otrzymują do wiadomości:

- 1/ Pan Wojewoda w Wilnie
- 2/ " " w Nowogródku
- 3/ " " w Brześciu n/Bugiem
- 4/ " " w Warszawie
- 5/ " " w Tarnopolu
- 6/ " " w Stanisławowie
- 7/ " " w Lublinie
- 8/ " " w Łodzi
- 9/ Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie
- 10/ " " w Wilnie
- 11/ " " Okręgowego w Białymstoku
- 12/ " " " w Grodnie
- 13/ " " " w Suwałkach
- 14/ " " " w Łomży
- 15/ Samodzielny Referat Informacyjny DOK. III w Grodnie
- 16/ " " " DOK. IX w Brześciu n/Bugiem
- 17/ " " " DOK. I w Warszawie
- 18/ K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie
- 19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatów Województwa Białostockiego
- 20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku
- 21/ Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku
- 22/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w Białymstoku

H.B.

Za Wojewodę

Mołiński
/St. Mołiński/

Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa
Publicznego

URZĄD WOJEWÓDZKI I BIAŁOSTOCKI	Podane dn.	25/X	Zat.	Waga

Nr.BP.3720/33T.

Nr.10 za miesiąc wrzesień 1933 r.

Lnia 19 października 1933 r.

1. Sytuacja ogólna.

Przeprowadzone w sierpniu represje względem wybitniejszych działaczy komunistycznych zaciążyły w swych skutkach na ruch wyrotowy we wrześniu. Ruch ten był naogół słaby w przejawach zewnętrznych i to tembardziej, że wspomniane represje spowodowały regularny konflikt partyjny na tle wzajemnego podejrzewania się o prowokację. Czynniki wyrotowy nie odegrał również prawie żadnej roli w prowadzonej przez Stronnictwo Ludowe i Związki Zawodowy Rolników akcji bojkotu miast. Ogólnie biorąc, omawiany ruch nie nastąpił, a Urzędowi Wojewódzkiemu bardziej charakterystycznych spostrzeżeń.

Działalność pracowniczych Związków Zawodowych w okresie sprawozdawczym ograniczała się do interwencji w kilku dobowych zatach w przemyśle o warunki płacy i pracy i sprawowania kontroli, mającej na celu ochronę umów zbiorowych, zawartych w poprzednich miesiącach, szczególnie zaś w przemyśle włókienniczym.

Na rynku pracy poważniejsze zmiany nie zaszły. Przemysł włókienniczy i garbarski miał nadal dobrą konjunkturę, a co do przemysłu drzewnego, to zaistniała możliwość wcześniejszego rozpoczęcia tegorocznej kampanii eksploatacyjnej z uwagi na znaczne wyzerpanie tartacznych remanentów z lat ubiegłych i większe zamówienia eksportowe, uzyskane dla tego przemysłu.

3

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.10.
za miesiąc wrzesień 1933 roku.

— — — — —

Year	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

[illegible]

Z racji obchodu Międzynarodowego Dnia Młodzieży Komunistycznej ze strony Komunistycznej Partii Zachodniej Białorusi w okresie sprawozdawczym były czynione wysiłki, aby zewnętrznie zademonstrować jej żywotność. Proces kobryński również dostarczył elementom wywrotowym okazji do głoszenia odpowiednich haseł. Zewnętrzna działalność KPZB. była najbardziej intensywna na terenie powiatu wołkowyskiego, a następnie w powiatach grodzieńskim i białostockim. Podczas odbywających się manewrów wojskowych na terenach powiatów białostockiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego było kilka prób kolportażu odezw komunistycznych wśród żołnierzy, próby te jednak zostały unicestwione w zarodku.

Aresztowania sierpniowe komunistów podzięły deprymująco na powstałych członków partii komunistycznej, zlikwidowanie zaś w Białymstoku we wrześniu Centralnej Techniki KPZB. i aresztowanie szeregu wybitnych działaczy wywrotowych wywołało całkowitą konsternację i chaos w szeregach komunistów. To też pod koniec okresu sprawozdawczego wszelkie posunięcia organizacji wywrotowych cechowała ostrożność i wstrzemięźliwość.-

Zewnętrznie działalność Komunistycznej Partii Zachodniej
Białorusi przedstawia się następująco:

Powiat.	Miejscowości.	Wywieszono transparentów i plakatów.	Kolportowano literaturę komunistyczną	
			w ilu wypad- kach	ilość egzemplarzy
Białostocki	Białystok	4	3	około 3 kg
	Mieleszki	2	2	
	Supraśl	1	1	7
	Polilły	1	1	
	obok maj. Polilły	-	1	130
Bielski	" wsi Królowy-Most	-	1	30
	Gródek	3	1	5 kg.
Bielski	Bielak	1	-	
	Ogrodniki	1	-	
	obok wsi Morze	-	1	kilkadzies
Grodzieński	" maj. Dzięciołowo	1	1	"
	obok wsi Plebanowce	1	-	
	" " Grzybowce	1	-	
	" " Brzostowica-M.	-	1	102
	" " Alekszyce	-	1	kilkanaści
Wołkowyski	uroczysko Nietupa	1	-	
	Wołkowysk	10	-	
	obok wsi Mosznie	1	1	kilkadziesi
	" " Zaprućcie	1	-	
	" " Rudawka	1	-	
	" " Chaniewicze	-	1	4
	" folw. Trochownia	-	1	10
	" kol. Krzyże	1	1	131
	" wsi Liczyce	-	1	3
	na drodze Różana-			
	Spowatyce	1	-	
	na drodze Łysków-			
	-Porozów	1	1	1
	" " Trochanowicze-			
	-Porozów	1	-	
Wołkowyski	maj. Mogilowce	-	1	1
	wieś Dubicze	-	1	kilkadzies
	wieś Kotłataje	-	1	1
Razem:		32	21	

Napisy na transparentach dotyczyły Międzynarodowego
Dnia Młodzieży Komunistycznej, protestowały przeciwko proce-
sowi kobryńskiemu, a w powiecie białostockim - bojkotowały
Pożyczkę Na odow.

Podobnie miała się sprawa i z treścią kolportowanych odezw komunistycznych, które pozatem poruszały również wydarzenia w Niemczech. Na uwagę zasługuje kolportowany w powiecie białostockim "list otwarty Strzelców miasta Supraśla do wzy- atkich Strzelców i młodzieży pracującej". Ta ostatnia odez- wa omawia wypadki supraślskie z lipca b.r. w odwołaniu komunistów.

Inne przejawy działalności KPZB.

Powiat Białostocki.

W Jasionówce od dłuższego czasu trwa strajk robotni- ków garbarni "Skórdał". Skomunizowani strajkujący garbarze niejednokrotnie stosowali terror w stosunku do łamistralków. Jak wykazały wywiady, w terrorze swym posunęli się oni aż do podpalania domostw łamistralków. Mianowicie w dniu 2. września spłonęły w Jasionówce wskutek podpalenia dom i zabudowania gospodarskie Józefa Stojaka, który nie przy- łączył się do strajku i nadal pracował. Zaś w dniu 12. września także pod dom i chlew Aleksandra Zalewskiego podło- żono butelki z naftą i przesycone naftą pakuły. Dzięki ujawnieniu zawczasu tego zbrodniczego planu, pożar nie wy- buchł. Zalewski również nie przyłączył się do strajku.

Powiat Grodzieński.

Organizacja KZM. w Grodnie powzięła podejrzenie, że jego członek, Abram Lewin pozostaje w kontakcie z policją i, że on w znacznym stopniu przyczynił się do ostatnich aresztowań komunistów.

W związku z tem w nocy na 15 września przyszło do mieszkania kilku członków KZM. i pobiło go ciężko. Sprawy pobicia zostali zatrzymani i osadzeni w więzieniu.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Okres sprawozdawczy przyniósł znaczne załamanie się działalności Komunistycznej Partji Polski, spowodowane aresztowaniem wybitniejszych działaczy komunistycznych. Aresztowania te nie tylko pozbawiły organizację przywódców ruchu, ale również wywołały głęboki ferment wewnątrz partji wskutek obaw o dalsze aresztowania, zaś zapadłe wyroki sądowe spotęgowały jeszcze depresję. Z tej racji dało się zauważyć pewne rozluźnienie w organizacji i załamanie się jej pracy. Sprawdzianem zaniku pracy może być fakt, że przygotowane wcześniej odezwy, przeznaczone specjalnie dla żołnierzy w Zambrowie, w okresie sprawozdawczym wcale nie ujawniły się.

Zewnętrzne objawy działalności KPP. we wrześniu przedstawiały się następująco:

Powiat.	Miejscowość.	Wywieszono transparentów i plakatów.	Kolportowano literaturę komunistyczną	
			W ilu wy- padkach.	Ilość egzemplarzy.
Łomżyński	obok os. Rutki	1	-	
Ostrowski	N u r	1	-	
Wysoko-Mazow.	os. Czyżew	1	-	
R a z e m :		3	-	

Na wywieszonych transparentach umieszczono hasła, poświęcone Międzynarodowemu Dniu Młodzieży Komunistycznej oraz protestujące przeciwko posunięciom Hitlera w Niemczech.

Z innych zewnętrznych objawów działalności ZPP na zamotowanie zasługuje śpiewanie "Międzynarodówki" w obozie pracy Związku Strzeleckiego w Łomży przez przybyłych do tego obozu do pracy trzech bezrobotnych z Żyrardowa. przy czym usiłovali oni zachęcić do śpiewu wszystkich obecnych w obozie i do porzucenia pracy jednakże im się to nie udało przyczem członkowie Związku Strzeleckiego oddali podlegaczy w ręce policji. -

Zebrańia komunistyczne KPP

Powiat Ostrowski

Dnia 8 września w Broku odbyło się zebranie członków KZM. Na zebraniu tem wybrano nową sekretarkę tej organizacji. Zygm. Lichtensztajn w miejsce aresztowanego Gene Bursztyna. -

W dniu 16 września na zebraniu komunistów w Ostrowi Mazowieckiej omawiano sytuację. Wytworzoną ostatnimi aresztowaniami, przyczem postanowiono przerwać kontakt z komórkami a natowiasz wzmacnić akcję moprowaką.

Zebranie o takimże charakterze odbyło się również w dniu 23 września w lesie obok Ostrowi Mazowieckiej na którem ponadto postanowiono poddać ściślejszej obserwacji podejrzanych o prowokację. -

K o p r

Powiat Ostrowski

Dnia 16 września podczas wesela Chany Bursztyn w Ostrowi Mazowieckiej Junkiel Modrykowiec i Szmul Dab zebrali na Kopr kwotę 7 złotych.

Powiat Sokółski.

We wrześniu na terenie gminy Od. lsk przeprowadzona była zbiórka pieniędzy na rzecz obrony komunisty Sergjusza Frytyckiego, znajdującego się w więzieniu w Grodnie. -

RepresjePowiat Białostocki.

Dnia 11 września zlikwidowano w Białymstoku Centralną Technikę KPZS. W czasie rewizji znaleziono literaturę komunistyczną i archiwum Centralnej Techniki ogólnej wagi przeszło 150 kg. W związku z tą likwidacją zatrzymane ogółem 9 osób, z których 4 osoby osadzone w więzieniu, a pozostałe 5 osób oddano pod dozór policji. -

Powiat Ostrowski.

Zlikwidowano również Komitet Gminny KPP. w Nurze.
Aresztowano 6 osób.

- - - - 0 0 0 - - - -

Pozatem na terenie całego województwa zatrzymano działaczy komunistycznych:

Białystok-Miasto: 20 osób, w tem 5 osób za przechowywanie odezw komunistycznych, pozostałych zaś - za przynależność do partji komunistycznej.

Powiat grodzieński: 3 osoby za pobicie osobnika, podejrzanego o prowokację.

Powiat ostrowski: 6 osób - członków KG. KPP.

Powiat wołkowyski: 21 osób za działalność wywrotową,

Powiat Wysoko-Maz.: 1 osobę za działalność wywrotową.

147

- 2 - 9

b/ Wyroki sądowe.

Za działalność wyrotową zostali skazani:

przez Sąd Okręgowy w Grodnie:

Dnia 7 września Chsim Aleksandrowicz vel Abram Zalcman
na 6 lat więzienia.

Dnia 21 września: Ananij Jenczeniuk i Arsenjusz Bara-
nowski po 6 lat więzienia każdy, Mionizy Mikiewicz na 5 lat
więzienia oraz Michał Baranowski, Dymitr Czylik, Sergiusz
Możejko i Michał Szulejko po 3 lata więzienia każdy -

Dnia 28 września: Paweł Sycz i Paweł Miruk po 3 lata
więzienia każdy, Konstanty Gowor, Józef Marajko, Zechar
Barszczewski i Aleksander Sycz po 2 lata więzienia każdy.
W stosunku do ostatniego skazanego, Aleksandra Sycza za-
wieszono karę na przeciąg pięciu lat. -

przez Sąd Okręgowy w Łomży:

Dnia 20 września - Szoszka-Rywka Grudzień na łącz-
ną karę 5 lat więzienia.

Dnia 27 września - Aleksander Gosk na 4 miesiące
aresztu z zawieszeniem na 4 lata. -

też ostatniej sprawie Sąd wyszedł z założenia, że
Gosk nie należał do wybitniejszych działaczy komunistycz-
nych, a jako analfabeta, był tylko ślepej narzędziem w ob-
cych rękach, gdyż nie zdawał sobie nawet sprawy, dlaczego
powierzoną sobie literaturę komunistyczną przechowywał
u siebie -

- - - - -

Jednoczenia kolejow-
ców Polskich.

Tego dnia 22 września na walnem zebraniu członków Zjednoczenia Kolejowców Polskich uchwalono subskrybować Pożyczkę Narodową w wysokości 75% otrzymywanych poborów. Niezależnie od tego, zebranie upoważniło zarząd Związku do zakupu obligacyj Pożyczki Narodowej na sumę 150 złotych.

Z. Z. Z.

W okresie sprawozdawczym odbyły się w powiecie białostockim trzy zebrania członków ZZZ., poświęcone omówieniu spraw organizacyjnych i zawodowych. Zebrania te odbyły się: dnia 3 września w Supraślu, dnia 16 września w Czarnej-Wsi i dnia 17 września w Michałowie.

Bezrobocie.

Według danych z dnia 30 września b.r. na terenie Województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 10.734 osób.

Powiat.	Bezrobocie na dzień 31.8.33 r.	Bezrobocie na dzień 30.9.33.	Zmniejsze- nie.	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	246	224	22	-	2
Białystok-M.	4.888	2.915	1.973	-	354
Białostocki	403	194	209	-	17
Bielski	825	972	-	147	235
Grodzieński	2.029	2.134	-	105	114
Łomżyński	1.526	1.537	-	11	3
Ostrołęcki	610	610	-	-	-
Potulski	578	601	-	23	23
Sokółski	64	63	1	-	5
Suwałski	381	320	11	-	4
Szczytyński	682	676	6	-	-
Wołkowyski	137	140	-	3	24
Wysoko-Mazow.	398	348	50	-	-
Razem:	12.717	10.734	2.272	289	761

Zmniejszenie o 1.983 osób.

IV. Strajki.

Garbarze.

Trwający od paru miesięcy strajk robotników w garbarni "Skórdał" w Jasionówce, powiatu białostockiego został zlikwidowany w dniu 18 września. Strajkujący robotnicy przystąpili do pracy pod tym warunkiem, że w przyszłości zarząd garbarni będzie przyjmował nowych robotników tylko za pośrednictwem Związku Zawodowego i, że pracujący podczas strajku robotnicy będą natychmiast zwolnieni z tem jednak, iż po upływie dni 30-tu od daty zwolnienia będą oni mogli być ponownie przyjmowani do pracy.

Włókniarze.

W dniach 23-25 września strajkowało w fabryce braci Amdurskich w Pieszożanikach, powiatu białostockiego 70 robotników z powodu niewypłacenia zaległych zarobków. Żądanie strajkujących zostało uwzględnione.

Robotnicy tartaczni.

Dnia 26 września zastrajkowało w tartaku Chazana w Supraślu, powiatu białostockiego 19 robotników z powodu zwolnienia z pracy przez właściciela tartaku 2 robotników. Przebieg strajku spokojny.

Hutnicy.

Wskutek niewypłacenia od dwóch tygodni zarobków, dnia 9 września w hucie szklanej zastrajkowała cała druga zmiana robotników w ilości 57 osób. Strajkujący usiłowali okupować hutę. Jednak na widok zbliżającego się oddziału policji, dobrowolnie opuścili teren fabryczny. W dniu 10

14
OFICJALNA BIAŁOSTOCKI

Nr BP. 3720/33 T.

Dnia 19 października 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 10
za miesiąc wrzesień 1933 roku

V. Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Ważniejsze wypadki i wydarzenia

Powiat Grodzieński.

Dnia 8 września na lotnisku Karolin pod Grodnem w czasie lądowania samolotów biorących udział w rajdzie kokała Polski, pilotowany przez Wandę Sikorzanek samolot skapotał z powodu silnego podmuchu wiatru. Aparat został uszkodzony. Załoga samolotu wyszła z wypadku bez szwanku.

W czasie odbywających się manewrów wojskowych na terenie powiatu grodzieńskiego, w dniu 8 września uszkodzono w trzech miejscach wojskowe linje telefoniczne, a mianowicie obok wsi Hlebowicze wycięto 3 metry kabla telefonicznego oraz przed i za wsią Sarosiński poprzecinano kable. Sprawcami tych uszkodzeń byli nieletni chłopcy, pasący w pobliżu bydło.

Dnia 14 września zatrzymano we wsi Pyra, gminy Jezioro, mieszkańca wsi Bakszty powiatu wołożyńskiego, Ryszarda Siewierskiego w czasie werbowania przez kobiet na wyjazd do ZSRR. Zatrzymany posiada wyrok sądu grodzkiego w Iwieniu, wydający go na przeciąg lat 3-ech z pasa granicznego, a ponadto skazujący na 6 miesięcy więzienia i 90 dni aresztu za przemycanie ludzi do ZSRR. W związku z aferą Siewierskiego zatrzymano podejrzanych o współudział z nim mieszkańców wsi Załeski, gminy Dunna, Józefa Głoda, mieszkańca osady Okugi-les, gminy Skidel, Jakóba Wojtasa i mieszkańca wsi Charcica.

120

gminy Skidel, Jerzego Chaleckiego. U Jakóba Wojtasa znaleziono napisany, lecz nie wysłany, do Siewierskiego list, w którym jest mowa o prowadzeniu jakichś wywiadów, co do których Wojtas odmawia kategorycznie jakiegokolwiek wyjaśnień. Zaś u Chaleckiego wykryto kilka adresów podejrzanych osobników z pogranicza sowieckiego.-

powiat Ostrowski.

Dnia 18 września na nieogrodzonym i nieoświetlonym przejeździe kolejowym obok Ostrowi-Mazowieckiej pociąg najechał na przejeżdżających furmanką Sruła Niepłotnika i Moszka Szejnberga. Koń został zabity, a wóz zdruzgotany, zaś Szmul Niepłotnik doznał połamania nóg i ogólnego potłuczenia i w szpitalu zmarł. Szejnberg z katastrofy wyszedł bez szwanku.-

powiat Sokólski.

Dnia 12 września na polach wsi Mińkowce, gminy Odelek wskutek defektu motoru, przymusowo lądował samolot 12 eskadry 1 pułku lotniczego. Lądując samolot uderzył o gromadę kamieni i przewrócił się do góry podwoziem. Obserwator, porucznik Stępień został wyrzucony z aparatu, nie doznając jednak żadnych obrażeń, natomiast pilot, sierżant Zieliński, pozostając w samolocie, został ranny.-

Powiat Suwalski.

Na moście kolejowym obok wsi Ogrodniki, gminy Koniecbór przez żobuzerję wiejską została wyrwana poręcz, co jednak bezpieczeństwu ruchu nie zagrażało.

Dnia 25 września mieszkańiec wsi Boksze-Bowe, gminy Sej Jan Zaborowski z żoną i matką stawiał opór sekwestраторowi Urzędu Skarbowego. Czynność jednak sekwestratora została wykonana w asyście policji.-

Podobne zajęcie miało miejsce w dniu 26 września we wsi Szlino-Kamie, gminy Sejwy, gdzie rodzina Poznańskich stawiała opór wójtowi gminy niedopuszczając jego do zajęcia konia i krowy za nieuiszczenie kosztów leczenia w kwocie 393 zł 30 gr. Przybyła asysta policyjna umożliwiła wójtowi wykonanie tych czynności.

W nocy na 1 października w agencji pocztowej Giby skradziono żelazną kasetkę z aktami "mob" dokumentami tajnymi oraz znaczkami pocztowymi i stemplowymi na sumę złotych 350, oraz z korespondencją wartościową. Rozbitą kasetkę wraz z aktami "mob" i tajnymi zaraz następnego dnia znaleziono w pobliskim lesie. Poszlakowany o dokonanie tej kradzieży, mieszkaniec wsi Bosośna, powiatu grodzieńskiego, Józef Czulkiewicz został zatrzymany.

Powiat Szczuczynski.

Dnia 5 września posterunkowy z posterunku P.P. w Grajewie, Andrzej Kucharski, wystrzelił z rewolweru w prawą skroń, pozbawił się życia. Przyczyną samobójstwa była obawa przed odpowiedzialnością dyscyplinarną za upijanie się i sprowadzenie prostytutki do lokalu posterunku P.P.

Dnia 29 września na przejeździe kolejowym przy wsi Ciechanoszyje nieznani sprawcy ułożyli po prawej stronie toru kolejowego kamień o rozmiarach 40x30x24 cm. Przejeżdżający pociąg Nr 12 najechał na ten kamień, przyczem uszkodzona została wałnica w wagonie osobowym.

Powiat Wołkowyski.

Dnia 9 września mieszkańcy wsi Piotrowicze, gminy Międzyrzecz stawili czynny opór sekwestratorowi, niedopuszczając go do zajęcia rzeczy za zaległe podatki. Najbardziej ruchliwa w tym oporze były kobiety w liczbie 16.

które wyrwały z rąk sekwestratora zajmowane rzeczy, które-
mi następnie obrzucały go. Po przybyciu do tej wsi asysty
policyjnej, dłużnicy poczęli dobrowolnie uiszczać podatki.
Całe opisanie zajście wynikło na podłożu zbyt agresywnego za-
chowania się samego sekwestratora, Dyszkiewicza.-

Indywidualne stawianie oporu sekwestratorom lub innym
władzom na terenie powiatu wołkowyskiego miało jeszcze
miejsce dnia 12 września we wsi Wiejki, gminy Jałówka, gdzie
urzednicy Kontroli Skarbowej poszukiwali tytoniu, przy czym
i tutaj zatarg wynikł na tle nie dość taktownego postępowania
tych urzędników, zaś dnia 22 września trzech mieszkańców
Jałówki, celem niedopuszczenia do zajęcia przez sekwestrato-
ra zboża, pozamykali na klucz stodoły swe, a sami udali
się w pole, jednakże zajęcie odbyło się w obecności sątkę
wreszcie w dniu 14 września mieszkańiec Swięszozy, Stefan
Mlonik również stawiał opór sekwestratorowi Staniszewskie-
mu, który zbyt nieumiejętnie postępuje przy ściąganiu po-
datków. Ponieważ wspomniany sekwestrator Staniszewski już
kilkakrotnie przyczynił się do wywołania zajść, więc pra-
wdopodobnie będzie zwolniony ze swego stanowiska.-

Podczas odbywających się manewrów wojskowych na tere-
nie powiatu wołkowyskiego, w pięciu wypadkach uszkodzono
wojskowe linje telefoniczne przez kradzież kabla telefo-
nicznego. Ustalono, że czynu tego dokonali nieletni okłopy
i, że sama kradzież nie miała cech wywrotowych.-

miast Wysoko-Mazow.

Dnia 21 września podczas legitymowania dwóch podejrze-
nych osobników, został postrzelony w rękę i w nogę przez jed-
nego z nich komendant posterunku P.P. w Ciechanowcu, prze-
wodnik Antoni Przybyłowski. Jednego z domniemyanych sprawców,

zawodowego koniokrada Stanisława Podędnego zatrzymanego

b/ Zestawienie Zestępstw i innych wypadków.

W wrześniu b.r. zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 85.
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 6.
- 3/ Usiłowania zabójstw 3.
- 4/ Zabójstw 7.
- 5/ Usiłowania samobójstw 3.
- 6/ Samobójstw 7.
- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 7.
w których śmiertelnie poniosły 2 osoby z których
jedną utonął, a drugą przejechał pociąg.
- 8/ Kradzieży zwykłych 374.
na sumę złotych 4.067.
- 9/ Kradzieży z włamaniem 33
na sumę złotych 5.954
- 10/ Drobnych napadów rabunkowych 4.
- 11/ Oporu policji 10
- 12/ Oporu sekwestratorom 6.
- 13/ Nielegalnego posiadania broni 16.
- 14/ Zgwałceń 2.
- 15/ Dzieciobójstw 1.
- 16/ Przemytnictwa 22.
- 17/ Tajnego orzelnictwa 1.

c/ Wypadki samochodowe.

W wrześniu na terenie województwa białostockiego było ogółem pięć wypadków samochodowych, w tym w powiecie białostockim - 3 drobne wypadki, w powiecie łomżyńskim - jeden, w którym zostały lekko ranne 3 osoby i w powiecie sokółskim również jeden, gdzie autobus najechał na przechodzącego przez

jeźdźnię czkowie a, który odniósł silne obrażenia ciała.-

d/ Zestawienie danych o pożarach.

We wrześniu b.r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem 8.
- 2/ Z przyczyn nieustalonych 17.
- 3/ Podpalenia z zemsty 8.
- 4/ Podpalenia w celu otrzymania premii ubezpiecz. -
- 5/ Nadliwej budowy komina 10.
- 6/ Zaproszenia ognia przez dzieci 1.

Razem : 44.

Pożary te wyrządziły straty.

- 1/ do 2.000 złotych każdy 30
- 2/ od 2.000 do 5.000 zł.każdy 4
- 3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy 6
- 4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy 3
- 5/ od 20.000 do 30.000 zł. każdy -
- 6/ ponad 30.000 zł.każdy 1

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą ogółem około 194.000 złotych.-

Większe pożary.

miast Białostocki.

Dnia 10 września we wsi Topilec. Spłonęło 6 domów mieszkalnych, 10 szkodół ze zbiorami i kilkanaście zabudów gospodarczych. Poszkodowanych jest 14-gospodarzy. Straty wynoszą około 75.000 złotych o zbrodnicze podpalenie podejrzana jest Anna Masilewska, którą zatrzymano -

STACJA BIAŁOSTOKI

Nr BP. 3720/33 T

Dnia 19 paź Ziernika 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 10

za miesiąc wrzesień 1933 roku.

VII. Szpiegostwo dywersja, sabotaż.

Sabotaż.

Dnia 9 września na stacji kolejowej Białystok-Fab
 czny nieznan sprawcy zdjeli latarnie sygnalowe z semaforu
 wjazdowego. Latarnie te odnaleziono w błocie w odległości
 200 metrów od semafora. W związku z powyższym wypadkiem
 zatrzymano w Białymstoku Macieja Możejko, który w dniu
 5 września usiłował ukreślić linką stalową od tegoż semaforu
 by uniemożliwić dawanie sygnałów.

STACJA BIAŁOSTOKI
 Nr BP. 4149/
 sytuacyjne spr
 awozdanie Nr.
 październik

Otrzymują
 Pan oj
 " "
 " "
 " "
 " "
 " "
 Pan Pro
 " "
 " "
 " "
 " "
 Samodzi
 " "
 " "
 K O P.
 szyszc
 ojewo
 Pan St
 Pan Ko
 Pan Na

WOLA BIAŁOSTOCKA

BIĄYSTOK dnia 4 listopada 1933 roku.

BP.4149/33 T.

TAJNE - PILNE!

cyjne sprawozdanie
czne Nr. 11 za mie-
październik 1933 r.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I. Polityczny

W WARSZAWIE

Urząd wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie mie-
sieczne Nr. 11 za miesiąc październik 1933 roku /z zakresu bezpie-
czeństwa publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/.

Za wojewodę

wz. Naczelnika Wydziału Bezp.Publicznego.

trzymają do wiadomości:

Pan wojewoda w ilnie.
" " w Nowogrodku.
" " w Brześciu nad Bugiem.
" " w Stanisławowie.
" " w Warszawie.
" " w Tarnopolu.
" " w Lublinie.
" " w Łodzi.

Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie.
" " w ilnie.
" " Okręgowego w Białymstoku.
" " w Grodnie.
" " w Łomży.
" " w Suwałkach.

Samodzielny Referat Informacyjny DOK. III. w Grodnie
" " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem.
" " " " DOK. I. w Warszawie.

K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie
szerszy znawca Starostwie Powiatowi
województwa Białostockiego.

Pan Starosta Grodzki w Białymstoku
Pan Komendant wojewódzki P.P. w Białymstoku
Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w Białymstoku.

LUBIŁSKA DRUGA WIELOKOPINA	
Podane nr.	25/35
Zal.	
Waga	

Przyjęto do wiadomości

25 X 1933

2
WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.4149/33.T.

Białystok, dnia 20.XI. 1933 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne
za miesiąc październik 1933 r.

I. Sytuacja ogólna.

W dalszym ciągu dostezegane były skutki przeprowadzonych sierpiu i we wrześniu represyj względem elementów wywrot, których daleko posunięte załamania się psychiczne i wzajemna podejrzliwość osłabiły w dużym stopniu ruch wywrotowy, czego sprawdzianem był przebieg kampanji obchodu rewolucji październikowej na całym terenie Województwa Białostockiego. Kampanję tę cechowała daleko posunięta ostrożność, jeżeli chodzi o przejawy zewnętrzne i mniejszy, niż w latach poprzednich jej zasięg terenowy. Mimo to wszystko, w poszczególnych ośrodkach Województwa obserwowano dość nasiloną akcję organizacyjną, a w Białymstoku, Grodnie i innych miejscowościach uprzemysłowionych znaczne wysiłki komunistów w kierunku wywołania poważniejszych zatargów w przemyśle.-

Działalność pracowniczych związków zawodowych żywsza była jedynie w Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym, gdzie zaistniała kwestja podziału pracy pomiędzy robotników z racji zwężenia się stanu zatrudnienia w poszczególnych fabrykach włókienniczych i podnoszona była sprawa zawarcia umowy zbiorowej w przemyśle garbarskim. Ponadto w kilku wypadkach wyłoniło się zagadnienie płac...

skutek pogorszenia się konjunktury dla przemysłu włókienniczego liczba bezrobotnych w porównaniu ze wrześniem wzrosła o 450 osób -

Sytuacje bezpieczeństwa bez poważniejszych zmian.-

Grozieński	obok wsi Poniżany	1	-	-
Sokólski	" " Usnarz-Dolny	1	1	7
	wieś Stoja	1	-	-
Wołkowyski	Wołkowysk	6	-	-
	obok wsi Warejki	-	1	10
	" " Łączyce	-	1	3
	" os. Błękitna	-	1	5
O g ó ł e m :		10	6	47

Wypisane hasła na transparentach oraz treść odezw poświęcone były w lwiej części obchodowi 16-ej rocznicy rewolucji bolszewickiej w Rosji. Poza tem w Wołkowysku napisy na kilku plakatach wzywały do bojkotu Pożyczki Narodowej. Nadto z pośród kolportowanych odezw, 5 egzemplarzy poświęconych było żołnierzom w Białymstoku zaś w dniu 17 października rozplakatowano klepsydry, poświęcone pamięci zmarłego w miejscowem więzieniu komunisty Efraima Sznajdera.

-----000000000000-----

Z innych przejawów działalności KPZB. odnotować należy utworzenie w dniu 14 października podrejonowego komitetu KPZB. we wsi Straszewo, gminy Jakówka, powiatu wołkowyskiego. Sekretarzem tego komitetu został Bazyli Lebieziński, członek koła T.S.B. we wsi Bielawicze, gminy Gródek, powiatu białostockiego. Poza tem w tejże wsi Straszewo utworzono komitet antypodatkowy, którego zadaniem jest uświadamianie ludności, aby nie płaćiła podatków i stawiała opór sekwestраторom.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Podobnie, jak KPZB., tak i Komunistyczna Partja Polski nie wykazała żywszej działalności i dostrzegane było dalsze załamanie się jej członków. Przyczyn tego należy doszukiwać się w tych

sałych przesłankach, co i w B. 25. Jedynie na terenie komu-
niskim były czynione próby utworzenia nowych komitetów, zdzie-
siątkowanych Ostatnimi aresztowaniami. Doszło tam do organizo-
wania komitetu Mopru i K.D. KPP., przy czem awizowane w poprzednich
sprawozdaniach sytuacyjnych tarcia pomiędzy komunistami żydami
a komunistami chrześcijanami, zostały już jakoby zażegnane.
Zewnętrznie działalność KPP. przedstawia się nastę-
pująco:

Powiat	Miejscowość.	Wywieszono transparenty i plakatów.	Kolportowano literaturę komunistyczną	
			W ilu wypad- kach.	Ilość egzemplarzy.
Łomżyński	w. Janoszewo Nowogród	-	1 1	1 broszura 70 odezw i 10 broszur.
Ostrowski	Ostrów-Mazow.	4	-	-
Szczuczyn- obok Radzi- ski.	Łowa.	1	-	-
Ogółem:		5	2	

Napisy na transparentach dotyczyły wyłącznie 16-ej roczni-
cy rewolucji bolszewickiej w Rosji. Kolportowane zaś broszury
miały tytuł "W kleszczach imperjalistycznych przeciwstaw".

Zebrań komunistycznych KPP.

Powiat Ostrowski. Powołany na sekretarza K.M. K.Z.M. w Broku, Jozek Trebliński
zaczął rozwijać żywą działalność. W dniu 9 października wygłosił
on referat o 16-ej rocznicy rewolucji bolszewickiej w Rosji, a
w dniu 15 października usiłował zwołać w okolicy Broku konferen-
cję obłopską KPP., która jednak nie doszła do skutku.

W dniu 27 października w Ostrowi-Mazowieckiej, w mieszka-
niu Sury Goldsztejn odbyło się zebranie wybitniejszych działaczy

KPP. Omawiano sprawę obchodu 16-ej rocznicy rewolucji bolszewickiej w Rosji. -

Dnia 18 października w lesie pod Ostrowią-Mazowiecką odbyła się masówka komunistyczna, na której Rachmiel Gąsior i Sura Goldsztejn wygłosili przemówienia poświęcone 16-ej rocznicy traktowanej rewolucji. Na masówce tej było 25 osób. -

powiat Szczuczynski. Dnia 30 października w Radziłowie, w mieszkaniu Sory-
Aywki Trajman odbyło się zebranie członków KB.KPP. Zebranie to
było poświęcone sprawie obchodu 16-ej rocznicy omawianej wyżej
rewolucji. -

Pozatem jednego z obecnych na zebraniu, Jana Kryszczyńskiego
pouczono o sposobie wywieszania transparentów komunistycznych
na drutach telefonicznych. -

M O P R .

powiat Ostrowski. 8 października stwierdzono zbieranie przez mowprowców na
terenie powiatu ostrowskiego żywności dla więźniów politycznych.
Zebrane około 30 kg. bułek i chleba miano przewieźć autobusem
do więzienia w Łomży. -

R e p r e s j e .

Dnia 28 października organa bezpieczeństwa przeprowadziły
na terenie powiatu wołkowyskiego likwidację BK. Podorosiak i
podległych mu komórek KPZB. we wsiach Hołyżki, Koniuchy, Dubi-
cze, Mogilowce i Ososzniki. -

Pozatem w okresie sprawozdawczym zatrzymano działaczy
komunistycznych:

WOJEWODA BIAŁOSTOKI

Nr.BP. 4149/33.T.

Dnia 20.XI.1933 r.

9
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.11
za miesiąc październik 1933 r.

III. Ruch zawodowy.

Ruch zawodowy, jeśli chodzi o jego przejawy zewnętrzne w październiku był słaby. Przodujący w tym ruchu w Białymstoku, włókniarze nie wykazali żywszej działalności, a raczej dostrzegano ich apatię w odniesieniu do życia zawodowego. Złożyło się na to wypowiedzenie przez fabrykantów białostockich pracy w fabrykach włókienniczych. Wypowiedzenie to miało na celu wywarcie presji na rząd w celu przywrócenia zwrotu ceł wywozowych. Z racji wypowiedzenia pracy panowało silne przygnębienie i rozgoryczenie wśród włóknarzy, którym obojętne jest, z jakich powodów fabryki wstrzymują pracę, natomiast zaprzętała ich sprawa, że nie będą oni mogli przepracować 26 tygodni, aby następnie mieć prawo do zasiłków z Funduszu Bezrobocia. Z tej racji włókniarze nie reagowali wcale na łamanie przez fabrykantów ustawy o 8-miogodzinnym dniu pracy, nie chcąc zaostrzyć sytuacji, jakkolwiek z tego powodu dostrzegano było wśród nich silne niezadowolenie. Bierność tę wyzyskiwali niektórzy fabrykanci białostocki w ten sposób, że po ukończeniu ustawowej długości dnia fabryki ich czynne były jeszcze w ciągu kilkunastu minut, co w sumie dawało fabrykantom znaczne zyski, lub, jeżeli zatrudniali robotników ponad 8 godzin dziennie, to znów nie płaćli im za nadliczbowe godziny o 50% drożej, jak przewiduje ustawa, lecz sumowali ilość przepracowanych nadliczbowo godzin i płaćli za nie podług

normalnej stawki dziennej. Niektórzy znów robotnicy, jedną zmianę pracowali w jednej fabryce, poczem na drugą zmianę w tymże dniu udawali się do innej fabryki i w ten sposób podwójnie zarabiali. O tych wszystkich anomaljach większość robotników wie, lecz gdy przyjdzie zeznawać w charakterze świadków przed Inspektorem Pracy, to zeznają oni zawsze na korzyść pracodawcy w obawie utraty pracy. Tym sposobem władze mają uniemożliwioną ścisłą kontrolę zakładów pracy i ewentualne pociąganie winnych przekraczania ustawy o pracy do odpowiedzialności. Nawet do zabiegów Klasowego Związku Zawodowego w celu ukrócenia przytoczonych wyżej anomalii, robotnicy ustosunkowywali się naogół niechętnie, wychodząc z założenia, że jeżeli zacznie się mówić o wysokości zarobków, to może fabrykanci istotnie pokwapią się do ich obniżki. Komuniści znów wmawiali w robotników, że gwałcenie długości dnia roboczego jest równoznaczne z obniżką poborów i opierając się na tych przesłankach, stakowali zarząd Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Włókienniczego, a zwłaszcza sekretarza Okręgowej Komisji Robotniczej PPS. w Białymstoku, Tomasza Kapitułkę, zarzucając mu nawet defraudację pewnych kwot, zebranych na zapomogi dla strajkujących włókniarzy podczas ostatniego wielkiego ich strajku w Białymstoku i w powiecie białostockim.-

Znamiennym jest fakt, że dzięki właśnie lansowanym pogłoskom o słabym interesowaniu się Zarządu Klasowego Związku Zawodowego, a głównie Kapitułki, sprawami zawodowymi włókniarzy, oraz z powodu obecności w Zarządzie wspomnianego Związku żydów, niektóre sekcje robotników po ostatnim strajku gramylnie wystąpiły z Klasowego Związku Zawodowego i przeszły do Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego. Odnosi się to do czyściciarzy, pelaczy, niciarzy, maszynistów i większej części tkaczy.-

Do nowopowstałego związku "Praca" w Białymstoku przyłączałą większość robotników ustosunkowała się nieprzychylnie, włączając w tę nową organizację czynnik rozbijania jednności robotniczej, przy czem prowadzona jest usilna agitacja, by raczej z Klasowego Związku Zawodowego przechodzić do Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, aniżeli do związku "Praca".-

W październiku forsonnie zbierane były składki wśród robotników w Białymstoku zarówno przez Klasowy Związek Zawodowy, jak i przez Chrześcijańskie Zjednoczenie Zawodowe na rzecz wzniesienia w Supraślu pomnika dla poległych także w lipcu b.r. dwóch robotników.-

W Supraślu, powiatu białostockiego silne podniecenie umysłów wywołało wśród tamtejszych włóknarzy wypowiedzenie im pracy w fabrykach Cytrona, przy czem zarząd tych fabryk ogłosił, że część zredukowanych robotników ponownie będzie przyjęta do pracy po 3 dni w tygodniu. To ponumienie Cytrona wzbudziło silne niezadowolenie wśród robotników z tej racji, że część ich pracę będzie miała, a pozostali zaś będą jej pozbawieni. Ostatnio w przemyśle włókienniczym w Białymstoku sytuacja poprawiła się o tyle, że fabryki będą czynne jeszcze przez 6-8 tygodni, gdyż nagromadzone przez te fabryki zapasy materjałów zakupione zostały przez kupców z prowincji.-

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

kniarze.

Dnia 15 października odbyło się w Białymstoku walne zebranie włóknarzy, zrzeszonych w Klasowym Związku Zawodowym Robotników Przemysłu Włókienniczego. Omawiano sprawy zawodowe, a głównie naruszenie przez fabrykantów 8-god. innego dnia pracy. Następnie polecono poszczególnym sekcjom związku, by składały listy kandy-

tów na członków nowego zarządu, którego wybory wyznaczono na dzień 5 lis opada b.r., przyczem taka lista kandydatów musi być podpisana conajmniej przez 30 osób. Nadto wezwano ogół włóknarzy, aby każdy mężczyzna złożył 1 złoty, a kobieta 50 groszy na opłacenie adwokatów, którzy będą bronić 3-ich byłych członków Komisji Strajkowej przed sądem w dniu 30 października b.r. Na obronę tą potrzeba ogółem około 1.000 złotych /250/-

Garbarze.

Dnia 16 października na zebraniu członków Związku Zawodowego Garbarzy w Białymstoku postanowiono nie przyjmować na członków robotników niewykwalifikowanych, wykluczyć ze Związku robotnika Łaznika za pracę w czasie strajku oraz opodatkować się po 50 groszy na rzecz strajkujących garbarzy w garbarni Bausza /60/.

Dnia 8 października w Krynkach, powiatu grodzieńskiego na zebraniu garbarzy w liczbie 50 osób, samych żydów, poruszono sprawę zamierzonej przez fabrykantów obniżki płac w garbarniach o 12%, przyczem postanowiono, że jeżeli właściciele garbarni istotnie zechcą wprowadzić w czyn swe zamiary, to należy bezwzględnie zastrajkować. Do zamierzonej jednak obniżki zarobków nie doszło.-

W dniu 26 października w Sokółce odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Garbarzy. Omawiano kwestję przestrzegania 8-godzinnego dnia pracy i w tym celu postanowiono roztoczyć kontrolę nad garbarniami w Sokółce. Uchwała ta spowodowana została tem, że niektórzy robotnicy pracowali w kilku fabrykach ze szkodą dla innych garbarzy /40/-

Szewcy.

Związek Zawodowy Szewców w Białymstoku zwołał dwa zebrania swych członków w dniach 2 i 23 października. Omawiano sprawy

organizacyjne a głównie podnoszono brak spójności wśród szewców, przyczem wysunięto argument, że na około 2.000 szewców w Białymstoku do Związku należy zależeć 50 osób. Postanowiono, ażeby każdy z członków Komitetu Organizacyjnego szewców obchodził warsztaty szewskie i zachęcał szewców do zapisywania się do Związku /25 i 50/-

obrotny drzewni. Dnia 1 października we wsi Nowosiółki, gminy Gródek, powiatu białostockiego utworzono oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Z pomiędzy wybranych do Zarządu członków jest kilka podejrzanych o należenie do KPZB.-

Dnia 3 października w Hajnówce, powiatu bielskiego odbyło się walne zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Na zebraniu tem Jan Pater, sekretarz Związku, pozostający pod zarzutem defraudacji pieniędzy z Kasy Związku wygłosił obszernie przemówienie, dotyczące kwestji zatrudnienia robotników drzewnych w przedsiębiorstwach państwowych w Hajnówce, oraz przy eksploatacji lasów, przyczem wywodził, że praca winna być tak rozłożona, ażeby każdy robotnik mógł być zatrudniony przynajmniej trzy dni w tygodniu. Następnie stwierdził, że zarzucane mu niedużycia pieniężne nie miały miejsca i, że wszelkie wersje na ten temat są wynikiem działalności jednostek zwalczających go, jako działacza robotniczego, przyczem o udział w tej akcji pomawiał on Leona Pasiała. Poruszając sprawę subskrypcji Pożyczki Narodowej, Pater za nieczył, że była ona zbyt pochopnie subskrybowana przez robotników w Hajnówce /250/-

oraz jeden odczyt w Łapach powiatu wysoko-mazowieckiego. Tematem odczytów były historia, rozwój i zadania Związków zawodowych. Ponadto w Łapach odbyło się zebranie członków Z.Z.K. Na zebraniu tem omawiano sprawy zawodowe /120./.-

Związek Zawodowy

Drużyn Kondukt. Dnia 16 października w Wołkowysku odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Drużyn Konduktorskich celem omówienia spraw organizacyjnych i dokonania wyboru nowego zarządu /60./.-

Z.Z.Z.

W październiku odbyły się zebrania członków Z.Z.Z. w następujących miejscowościach powiatu białostockiego: jedno w Michałowie, jedno w Czarnej-Wsi i dwa w Supraślu. Na zebraniach w Michałowie i w Czarnej-Wsi omawiano sprawy organizacyjne, a nadto w Michałowie uchwalono nabyć Pożyczkę Narodową za kwotę złotych 150, oraz opodatkować się po 1 zł. od kobiety i 1.50 zł. od mężczyzny na rzecz kuchni dla dożywiania dzieci robotników. Na zebraniach zaś w Supraślu, poza omawianiem spraw organizacyjnych, zaprojektowano nabycie Pożyczki Narodowej za 1.000 złotych, jednakże wskutek agitacji niektórych członków obniżono kwotę, za którą będzie nabyta Pożyczka, do złotych 500. Nadto postanowiono opodatkować się na rzecz wzniesienia pomnika dla poległych robotników, Ulmana i Budkiewicza.-

Związek Zawodowy

"Praca"

Dnia 8 października w Białymstoku odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego "Praca". Przemawiał na zebraniu posek Waszkiewicz, który nadmienił, że nieudany strajk włókienniczy białostockich nie odniósł takich sukcesów, na jakie pokładane były nadzieje, a to głównie z tego powodu, że strajkiem kierowali wyrotowcy. W końcu posek Waszkiewicz wezwał zebranych do organi-

zowania się w Związku "Praca" /40/-

b/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

o nie zebranie.

Dnia 8 października w Białymstoku odbyło się walne zebranie członków Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego przy udziale posła Sejmiku Bitnera. Na zebraniu przemawiał sekretarz tego zjednoczenia, Mikołaj Korbut, który, zdając sprawozdanie z odbytych narad w Inspektoracie Pracy o nieprzestrzeganiu w fabrykach białos ockich 8-godzinnego dnia pracy, nadmieniał, że winę takiego stanu rzeczy ponoszą sami robotnicy, którzy często sami dobrowolnie pracują ponad 8 godzin, a gdy jednego z fabrykantów pociągnięto do odpowiedzialności za pogwałcenie służności dnia roboczego, to wezwani w charakterze świadków robotnicy stwierdzili, że w tej fabryce przetrzymywano ściśle 8-godzinny dzień pracy. Jako przykład solidarności robotników, wskazał Korbut na Supraśl i nadmieniał przytem, że w tej osadzie wniesiony będzie pomnik dla dwóch poległych tam w wypadkach lipcowych robotników i, że wszyscy robotnicy przemawiając poseł Wacław Bitner, który nadmieniał, że robotnicy winni złożyć na ten cel po 50 groszy. Następnie winni interesować się nie tylko swymi sprawami zawodowymi, ale również i wydarzeniami ogólnopolitycznymi. Wskazał, że projekt nowej Konstytucji pułkownikowi a Sławka, poza uprzywilejowaniem niewielkiej garstki obywateli, przewiduje również zniesienie t.zw. angielskiej soboty i 8-godzinnego dnia pracy. Wreszcie wezwał do organizowania się /250/-

Zebranie czyściarzy.

Dnia 15 października w Białymstoku na zebraniu czyściarzy, zrzeszonych w Chrześcijańskim Zjednoczeniu Zawodo-

132 133

- 9 - 14

Sokólski	63	50	13	-	6
Suwalski	320	319	1	-	4
Szczuczynski	676	677	-	1	1
Wołkowyski	140	149	-	9	17
Wysoko-Mazow.	348	343	5	-	4

Razem:	10.734	11.184	153	603	1068
--------	--------	--------	-----	-----	------

Wzrost o 450 osób.

Dnia 20.XI. 1933 r.

za miesiąc październik 1933 r

IV. S t r a j k i .

Łóknierze

Dnia 24 października w fabryce Cytrona w Supraślu, powiatu białostockiego zastrajkowało 156 tkaczy. Strajk ten był protestem przeciwko wywozowi przez zarząd fabryki przędzy i osnowy do Białegostoku. Po złożeniu zobowiązania przez pracodawcę, że, poczynając od dnia 30 października b.r., przędzy nie będzie wywoził, strajkujący w dniu 25 października przystąpili do pracy. Przebieg strajku był spokojny.-

Robotnicy bu-
dowlani.

W dniu 24 października wybuchł w Grodnie strajk robotników budowlanych, zatrudnionych w prywatnych przedsiębiorstwach na tle domagania się podwyżki płac zarobkowych. Po dłuższych pertraktacjach pracodawcy zgodzili się na 40% podwyżkę, wskutek czego strajkujący robotnicy w dniu 1 listopada przystąpili do pracy. Przebieg strajku był spokojny.

Robotnicy rolni

W majątku Oszczelnik, powiatu włocławskiego w dniu 6 października strajkowali 4 robotnicy folwarczni wskutek nie wypłacenia im zaległych zarobków. Po uregulowaniu należności, strajkujący przystąpili do pracy.-

Awizowany w poprzednim sprawozdaniu strajk robotników rolnych w majątku Mogilowce, powiatu wołkowyskiego został zlikwidowany pod koniec października, przy czem dzierżawcy przyrzekli strajkującym w niedługim czasie wypłacić zaległe zarobki. Podczas trwania tego strajku były próby stosowania terroru wobec tych robotników, którzy wyrazili chęć przystąpienia do pracy.

Szewcy.

Awizowany w poprzednim sprawozdaniu strajk szewców-chałupników w Sokołach, powiatu wysoko-mazowieckiego został zakończony w dniu 18 października. Przyczem strajkujący szewcy przystąpili do pracy na poprzednich warunkach.-

Dnia 24 października w Łomży zastrajkowało 71 pracowników szewskich, domagając się podwyżki płac zarobkowych. Po częściowem uwzględnieniu przez pracodawców wysuniętych żądań, strajkujący w dniu 27 października przystąpili do pracy. Przebieg strajku był spokojny.-

-:-:-:-:-

20
WJEWODA BIAŁOSTOKI

Nr.BP.4149/35.T.

Dnia 20.XI. 1938 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.II.
za miesiąc październik 1938 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego

a/ Najniejsze wypadki i wydarzenia

Powiat Augustowski.

W nocy na 19 października kilku osobników wtargnęło przez okno do mieszkania 60-letnich Adama i Pauliny Lisów we wsi Racicze, gminy Hołynka, domagając się wydania pieniędzy. Ponieważ napaadnięci dobrowolnie pieniędzy nie wydali, więc bandyci skrepowali ich, owinęli twarze szmatami, poczem rozpoczęli płądować mieszkanie, zabierając 400 złotych. Napaadnicy zbiegli w niewiadomym kierunku.-

W dniu 11 października około godziny 20, gdy sekwestrator Urzędu Skarbowego znajdował się w mieszkaniu sołtysa we wsi Brzozów, nieznaną sprawcę rzucił przez okno kamieniem, który wybił szybę i uderzył sekwestratora. Wybiegający z mieszkania sołtys, celem ujęcia sprawcy, zastał drzwi od zewnątrz odrutowane, co uniemożliwiło natychmiastowy pójść za sprawcą.-

Dnia 19 października we wsi Baumowice, 13-tu mieszkańców tej wsi stawiko opór sekwestratorowi Dziewanowskiemu, opó ni nadto usiłowali pobić furmana Zielińskiego, który był wynajęty do przewiezienia zosekwestr owanych rzeczy. Po przybyciu asysty policyjnej sekwestrator wykonywał swe dalsze czynności służbowe bez przeszkód. Za stawienie oporu pociągnięto do odpowiedzialności 10 osób, z których 3-ich z miejsca zatrzymano.-

Powiat Bielski.

Dnia 11 października mieszkańcy wsi Koce-Borowe i Niemye-Stare z sołtysami tych wsi na czele stawili czynny opór sekwestratorowi Urzędu Skarbowego, Łutowiczowi przy ściąganiu przez niego należności meljoracyjnych. Oporni zasypali asystującym sekwestratorowi policjantom solą, oczyli grabiami i gryzli ręce. Na miejsce przybył oddział policji w sile 14 osób i opór przekamał przy użyciu siły, poczem czynności egzekucyjne odbywały się bez przeszkód. Z pośród opornych, 8-miu najbardziej czynnych osób w tem zajściu pociągnięto do odpowiedzialności.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 13 października, gdy sekwestrator Urzędu Skarbowego, Kazimierz Kornikowicz wychodził z mieszkania sołtysa we wsi Łosiniany, został obrzucony kamieniami przez miejscową młodzież. Jednym z kamieni sekwestrator został ugodzony silnie w głowę. Sprawy pobicia, trzech mieszkańców tejże wsi, zostali ujęci i osadzeni w więzieniu.-

Dnia 17 października we wsi Hołynka znaleziono pod chlewem, odległym od budynku urzędu gminnego o 10 mtr., lont długości 30 ctm. Na jednym końcu lontu umocowano nasaloną benzyną watę i zapalnik, zaś drugi koniec był opalony. Lont ten założony był pod strzechą chlewu, lecz padł na ziemię i zgask, co udaremniło wybuch pożaru.-

Dnia 30 października w Grodnie, zatrzymano praktykanta referendarskiego Dyrekcji Kdei Państwowych w Wilnie, Władysława Mikołajczyka, który, podając się za urzędnika Białostockiego Urzędu Wojewódzkiego, pod pretekstem wyjednania koncesyj samochodowych, żądał od właścicieli autobusów po 500 złotych wynagrodzenia. Od dwóch właścicieli auto-

busów zdążył on już pobrać weksli na sumę 230 złotych -

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 19 paź ziernika w czasie jarmarku w Goworowie, dwaj mieszkańcy wsi Zbendz powiatu makowskiego, Czesław Szatanek i Józef Machnowski puścili w obieg fałszywą 10-złotówkę w ten sposób, że u jednego z wieśniaków kupili zboże, za które zapłacili fałszywą monetą, przytem uiścili za zboże cenę, wyższą od rynkowej. Zboże odprzedali zaraz handlerzowi, biorąc za nie tylko 9 złotych właściwych. Należy przypuszczać, że obaj wymienieni wyżej trudnili się zawodowo puszczeniem w obieg fałszywych pieniędzy. Obu ich zatrzymano.-

Powiat ostrowski.

Dnia 24 października rodzina Targońskich we wsi Zaremby-Kromki stawiała czynny opór sekwestratorowi Kazimierzowi Hankowskiemu podczas spełnienia przez niego czynności ściągania podatków. Po przybyciu policji czynność ta była dokonana.-

Dnia 3 października około godziny 13.40 obok wsi Łąsewo spadł samolot, należący do I eskadry 4 pułku lotniczego w Toruniu. Aparat zarył się motorem w ziemię. Pilot, porucznik Szczepan Kłosek w kilka minut po wypadku zmarł.-

Powiat sokólski.

Nocą na 16 października dwaj bandyci, za pomocą wydarcia strzechy, dostali się do mieszkania Gypy Pińczuk w Ośelsku. Jeden z napastników owinął napadniętą kocem i począł dusić, drugi zaś w tym czasie począł przetrząsać mieszkanie. Zrabowano 14 dolarów amerykańskich, jeden funt szterlingów, 20 złotych oraz kilka weksli na sumę bliżej nieokreśloną. Podejrzani o dokonanie tego napadu, zawodowi

złodzieje, Stefan Zwierzewicz i Władysław Pietkowski zo tali zatrzymani.-

Dnia 23 października podczas oglądania mięsa w Sokółce przez lekarza weterynarii, Borysa Iwutowowa, w asyście posterunkowego P.P., właścicielka masarni, Maria Głogowa, po ujawnieniu w jej masarni mięsa z potajemnego uboju, nie chciała tego mięsa wydać, przyczem lekarza szarpała, a posterunkowego uderzyła pięścią w twarz. Następnie, na krzyk męża Głogowej, Stefana, zebrał się przed masarnią tłum, rekrutujący się z pośród przybyłych na targ okolicznych włościan. Przybyła pomoc policyjna tłum rozproszyła, poczem zakwestjonowane mięso zabrano. Małżonków Głogowych pociągnięto do odpowiedzialności.-

Wiat Suwalski.

Dnia 19 października mieszkańcy wsi Jegliniec, gminy Sejwy w liczbie 6 osób, w tem 4 kobiety, stawili opór dwóm sekwestratorom Urzędu Skarbowego podczas nakładania przez nich sekwestru na inwentarz na nieuiszczenie zaległych podatków skarbowych. Mimo oporu, sekwestratorzy jednak zdołali załatwić swe czynności bez pomocy policji.-

W nocy na 1 października w agencji pocztowej Giby za pomocą włamania skradziono kasetkę żelazną, zawierającą akta "mob" i akta tajne. Skradzioną kasetkę znaleziono zaraz z rana w odległości 1 klm. od Gib. przyczem w aktach "mob" rozdarte były koperty, same zaś akta nietknięte, natomiast zabrano znajdujące się w tejże kasetce znaczki pocztowe i stemplowe na sumę 350 złotych. Prócz samej kasetki, sprawcy zabrali z kufra, znajdującego się w agencji pocztowej, jeszcze dwa damskie pierścienie, 150 złotych gotówką oraz

cztery listy wartościowe. Sprawcy tej kradzieży
czbie 3-eh osób zostali ujęci. Tę kradzieży było czysto
rabunkowe. -

Dnia 20 października w Suwałkach zatrzymano Józefa
Kosińskiego i Mikołaja Gunjusa, poszukiwanych o puszczenie
w obieg fałszywych monet 1-złotowych. Podczas rewizji
w mieszkaniu u Kosińskiego znaleziono foremkę gipsową do
odlewania jednozłotowych monet, 49 zł. okowiu i 20 zł. gipsu.

owiat półkowski.

Dnia 13 października 2-eh posterunkowych P.P. udało
się do wsi Chłamonowce, gminy Mściów z celem zatrzymania
tam i doprowadzenia na Posterunek P.P. w Mściowie Kon-
stantego Dyryndę za pobicie sołtyśsa. Dyrynda wezwania po-
sterunkowych do udania się z nimi nie usłuchał i wraz
z rodziną podniósł krzyk, na który zbiegło się około 30
osób. Zebrani udarowali zatrzymane Dyryndy, posterunkowi
zaś, celem uniknięcia poważniejszego zajścia, odstąpili od
konania swych czynności. Na miejsce zajścia wysłano więk-
szy oddział policji, przy czem Dyryndowie zostali zatrzymani
i przekazani władzom sądowym. -

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W październiku b.r. zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 114
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach 1.
- 3/ Usiłowania zabójstw 2.
- 4/ Zabójstw 4.
- 5/ Usiłowania samobójstw 6.
- 6/ Samobójstw 1.

kradzieży
wio czyste
o Józefa
puszczania
ewizji
apsowa do
20 dk. gim
P. uduko
rzymania
ie Kon-
wania po-
wraz
około 30
terunkowi
pili od w
mo więk-
zatrzymani
pedków

- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków..... 12
w których śmierć poniosła 1 osoba
wskutek utonięcia
- 8/ Kradzieży zwykłych..... 463.
na sumę 6.429 złotych.
- 9/ Kradzieży z włamaniem..... 24
na sumę około 10.000 zł.
- 10/ Drobnych napadów rabunkowych 2.
- 11/ Oporu policji 18.
- 12/ Oporu sekwestраторom 9.
- 13/ Nielegalnego posiadania broni 7.
- 14/ Dzieciobójstw..... 3.
- 15/ Przenytnictwa 25.
- 16/ Fałszerstwa pieniędzy..... 1.

c/ Wypadki samochodowe.

W okresie sprawozdawczym miał miejsce jeden wypadek samochodowy, Mianowicie, dnia 8 października we wsi Jezioroko w powiecie komżyńskim autobus Nr. BL.77242 przejechał Stanisława Kozłowskiego, lat 15, który w drodze do szpitala zmarł wskutek odniesionych obrażeń ciała. Winę wypadku ponosi zmarły, gdyż wraz z innymi chłopcami urządzał on rodzaj sportu, polegającego na przebieganiu przez jeźnię tuż przed pędzącymi samochodami. Właśnie podczas takiego przebiegania został on potrącony przez autobus.

d/ Zestawienie danych o pożarach.

- W październiku b.r. na terenie województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:
- 1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem 20.
 - 2/ Z przyczyn nieustalonych 24
 - 3/ Podpalenia z zemsty 6

- 4/ Podzielenia w celu otrzymania premii ubezpieczeniowej 1.
 5/ Nadliwej budowy komina 7.
 6/ Zaproszenia ognia przez dzieci 2.

 Razem: 60.

Pożary te wyrządziły straty:

- 1/ do 2.000 złotych każdy 36.
 2/ od 2.000 do 5.000 zł. każdy 12.
 3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy. 10.
 4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy 2.

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą ogółem około 193.000 złotych.-

Najcięższych pożarów w okresie sprawozdawczym nie było.-

e/ Ocena ogólna.

Zatrzymanie najbardziej aktywnych działaczy komunistycznych i likwidacja niektórych ognisk komunistycznych wpłynęło dodatnio na dalsze odprężenie sytuacji bezpieczeństwa w zakresie politycznym. - Pewne znów napięcie pod koniec października spowodowane zostało wypowiedzeniem pracy robotnikom w fabrykach włókienniczych w Białymstoku. Zjawisko to nie zaważyło narażenie w większym stopniu na sytuacji bezpieczeństwa, ponieważ wśród redukowanych robotników panuje silna depresja i przygnębienie z powodu nieprzepracowania ostatnich 26 tygodni, by nie mówić o prawie do otrzymywania zasiłków z Funduszu Bezrobocia. wobec takiego stanu rzeczy robotników zwrócone były głównie w kierunku uzyskania jakiegokolwiek pracy, by jako -

tako zabezpieczyć się na zimą.-

Wypadki oporu sekwestratorom, jakie wydarzyły się w październiku, miały podłoże wyłącznie ekonomiczne.

Od względem kryminalnym zwiększyła się liczba drobnych kradzieży, co o tej porze roku jest normalnem zjawiskiem. Naogół stan bezpieczeństwa był dobry.

— — — — —

VI. Sprawy graniczne.

Postrzelenie na granicy.

W nocy na 3 października na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego, po stronie niemieckiej, w odległości 1 klm. od granicy, przez straż graniczną niemiecką został zastrzelony mieszkaniec wsi Surowe, gminy Czarnia, powiatu ostrołęckiego, Bronisław TOPA podczas wymycania gęsi do Niemiec. Naskutek powiadomienia władz niemieckich, na miejsce wypadku udali się Komendant Powiatowy P.P. w Ostrołęce & podprokurator Sądu Okręgowego w Łomży.

Równocześnie, naskutek zarządzenia Urzędu Wojewódzkiego, Starosta Powiatowy w Ostrołęce zwrócił się do landrata w Szczytnie w sprawie zwołania mieszanej komisji granicznej, która by zbadała ostatnie wypadki zastrzelenia przemytników z Polski na terytorjum Niemiec i wypracowała środki, zapewniające, że na przyszłość straż graniczna niemiecka nie będzie uciekała się do strzelania w przemytników wtedy, gdy istnieć będzie możliwość ujęcia ich i wymierzenia im kary więzienia. Taka mieszana polsko-niemiecka komisja graniczna odbędzie się w dniu 16 listopada b.r.

Dnia 11 października na tymże odcinku granicznym, po stronie niemieckiej postrzelony został w nogę przez niemiecką straż graniczną mieszkaniec wsi Myszyniec-Stary, powiatu ostrołęckiego Ignacy Ałaj, który

WŁAŚCICIEL BIAŁOSTOKI
Nr BP. 4149/33 T.
Dnia 20. XI. 1933 r.

Sygnifikacyjne sprawozdanie miesięczne N
ze miesiąc październik 1933 r.

WŁAŚCICIEL BIA
R.B.P. 4513/
Sygnifikacyjne s
miesięczne
miesiąc li

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.
-:-:-:-:-

negatywne

-:-:-:-:-

Otrzymują

- 1/ Pan o
- 3/ "
- 4/ "
- 5/ "
- 6/ "
- 7/ "
- 8/ "
- 9/ Pan Pr
- 10/ "
- 11/ "
- 12/ "
- 13/ "
- 14/ Samoz
- 15/ "
- 16/ "
- 17/ K.O. P
- 18/ szyc
- 19/ oje
- 20/ Pan
- 21/ Pan

L.P.

139 ~~150~~

czne Nr. 4513/33.24

maszynowe sprawozdanie
miesięczne Nr. 12 za
miesiąc listopad 1933 r

TAJEE - PILNEI
- - - - -

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I Polityczny

W r z e s i e .
-:-:-:-:-

Urząd wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 12 za miesiąc listopad 1933 roku / z zakresu bezpieczeństwa publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/.

Z a o j e w o d e

Aprezarea cu cunoștințe

30 / 84 1333

St. Rodliński
Szczelnik ydzisku Bezp.Publicznego

Otrzymają do wiadomości:

1	Pan ojewoda w ilinie	
2	" " w Kowrogrodzku	
3	" " w Brześciu n/B.	Podpisano 21. 11. 1938
4	" " w Stanisławowie	
5	" " w arszawie	
6	" " w arnopolu	
7	" " w Lublinie	
8	" " w Łodzi	
9	Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w arszawie	
10	" " w ilinie	
11	" " Okręgowego w Białymstoku	
12	" " w Grodnie	
13	" " w Łonży	
14	Samodzielny Referat Informacyjny DOK III. w Grodnie	
15	" " DOK IX. w Brześciu n/B	
16	" " DOK I. w arszawie	
17	K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie	
18	szeregowiec Stereotera Powiatowi	
19	ojemontu Biełostockiego	
20	en Sterota Grodzki w Białymstoku	
21	an Korondant ojewódzki P. w Białymstoku	
22	Pan Inspektor Urzędu Łączności w Białymstoku	

1022137 5R270 4562208161

30 / XII 1933

Lat. _____

Wage

WOJEWOLA BIALOSKI

Nr. BP. 4513/33. T

Białystok, dn. 20. XII. 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.12

za miesiąc listopad 1933 r.

I. Sytuacja ogólna.

— — — — —

Przypadająca na ubiegły miesiąc kampanja obchodu rewolucji październikowej, którego przejawy zewnętrzne były daleko słabsze niż w latach poprzednich. Ogólnie w ciągu miesiąca obserwowano pewne zdezorientowanie w lokalnych organizacjach komunistycznych. Organizacje przeżywały jakby kryzys wewnętrzny, spowodowany represją po unieruchomieniu wybitniejszych jednostek w sierpniu, wrześniu i październiku b.r.

W powiatach z ludnością białoruską elementy wywrotowe rozpoczęły akcję propagandową za niepłaceniem podatków i bojkotem wyrobów monopolowych. Wyniki tej akcji są dotychczas słabe. W strefie działania KPP, kilka ogniw rejonowych czyniło zabiegi w kierunku intensywnienia lokalnych organizacji wywrotowych i osiągnęło w tej płaszczyźnie drobne wyniki.

W białoostockim okręgu przemysłowym komuniści propagowa-
li konieczność przeciwstawienia się przez robotników
wszelkim próbom skasowania angielskiej soboty z dniem
1 stycznia 1934 roku.- Poczynania ich wiązały się z
akcją Okręgowęj Komisji Klasowych Związków Zawodowych,

która wezwała poszczególne związki do przygotowania robotników na ewentualność rozpoczęcia już w pierwszą sobotę roku 1934 zdecydowanej walki o utrzymanie angielskiej soboty. Najbardziej charakterystycznym momentem w ruchu wyrotowym w listopadzie było dość widoczne zbliżenie się organizacji PPS. w powiecie bielskim do czynników komunistycznych. - Pozostaje to w przyczynowym związku z przedkongresową działalnością przywódcy PPS. w tym powiecie, Edwarda Hryniewicza i jego współpracowników, mającą na celu przedstawienie Kongresowi PPS., który odbył się na lutym 1934 r., wniosku co do stworzenia jednolitego frontu Międzynarodówki komunistycznej i socjalistycznej oraz wyłonienia przez PPS. sekcji białoruskiej, któraby wódcach prowadziła walkę w ścisłym porozumieniu z partją komunistyczną.

Działalność poszczególnych związków zawodowych wycepywała nieznaczna akcja cennikowa, proklamowanie strajku robotników leśnych w powiatach grodzieńskim, białostockim i sokólskim przez Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego /oddziały w Supraślu i Nowosiólkach, powiatu białostockiego/ i wreszcie przygotowywanie robotników do obrony angielskiej soboty.

Na rynku pracy nastąpiło zwiększenie ilości bezrobotnych wskutek zwięzania się stanu zatrudnienia robotników w przemyśle włókienniczym i zakończenia szeregu robót sezonowych. Zaznaczyć należy, że sytuacja w przemyśle włókienniczym w listopadzie była lepsza, niż w tym-

$$\frac{1}{2} - \frac{1}{3} = \frac{3}{6} - \frac{2}{6} = \frac{1}{6}$$

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.4513/33.T.

Dnia 20 grudnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.12
za miesiąc listopad 1933 r.

II. Ruch wyrotowy.

-:-:-:-:-

a/ Przejawy działalności elementów wyrotowych.1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Przypadający w listopadzie obchód XVI. rocznicy rewolucji bolszewickiej w Rosji przejawiał się na tutejszym terenie wywieszeniem kilkunastu transparentów i rozrzuceniem odezw komunistycznych. Natężenie jednak tej akcji zewnętrznej było nieporównanie słabsze, niż w roku ubiegłym. Osłabienie to przypisać należy dokonany we wrześniu i w październiku b.r. represjom względem kilku ognisk organizacyjnych KPZB. oraz aresztowaniem szeregu wybitniejszych działaczy komunistycznych, co w konsekwencji musiało się odbić i na działalności KPZB. Pod koniec listorada zauważono silne dążenie do reorganizowania i utworzenia nowych komórek partyjnych w powiatach wołkowskim i sokólskim.

Akcja zewnętrzna KPZB. w listopadzie przejawiała się w następującym:

Powiat	Miejscowość	Wywieszono transparenty i plakietki.	Kolportowano literaturę komunistyczną	
			W ilu wy- padkach.	Ilość eg- zemplarzy
Białostocki	Białystok	1	5	203
	Supraśl	1	1	32
	Gródek	1	-	-
	Mieliszki	1	-	-
	Królowy Most	1	-	-
	Kowalowo	-	1	11

Bielski	Hajnówka	1	2	48
	Biażki	-	1	kilkanaście
	Trześcianka	-	1	"
	Gródno	-	1	"
	obok wsi Pasynki	1	-	
	Jałtuszczyk	1	-	
	Bystre	1	-	
	Nurzec	1	1	29
	Podłany	1	1	79
	obok wsi Pawłowo	1	1	16
Grodziński	Dołbiński	1	-	
	Goroszki	1	1	kilkanaście
	Oleśzyce	1	-	
	obok Krynek	1	-	
	obok wsi Liszczyce	1	-	
Sokółski	obok os. Dąbrowa	1	-	
	" maj. Kalno	1	-	
Łódzki	Łódzki	-	1	kilkanaście
	Sieniewice	1	-	
	Iwaskiewicz	1	-	
	Długopole	1	-	
Razem:		-	21	17

Napisy na transparentach, jak i treść kolportowanych odezw, poświęcone były XVI. rocznicy rewolucji październikowej w Rosji, za wyjątkiem odezw, kolportowanych w mieście Białymstoku i w Supraślu, powiatu białostockiego, gdzie odezwy te skierowane były do włókniarzy, których wzywano do przeciwstawiania obniżkom płac, przedłużaniu dnia roboczego, oraz nawoływano do organizowania strajków. Poza tem w Białymstoku rozlepiono klepsydry, poświęcone pamięci zmarłego w więzieniu białostockim komunisty Efraima Sznajdera.

Zebrania organizacyjne KPZB.

Powiat Łódzki. We wsi Straszewo, gminy Jałkówka odbyły się dwa zebrania miejscowych działaczy komunistycznych. Na pierwszym zebraniu w dniu 24 listopada tak zwanego komitetu antypodatkowego uchwalono nie płacić wogóle podatków, a w razie konieczności uiszczać tylko drugą ratę z roku bieżącego. Wspomniany komitet antypodatkowy stanowią: Nicypor Karpiuk-prezes, Julian Ciszewski-skarbnik i Aleksander Lebiedzki - sekretarz.

Na temże zebraniu zorganizowano komitet "czerwonych gołęw" z Niczym-porem Karpiukiem na czele. Zadaniem komitetu tego ma być śledzenie osób kupujących z licytacji zaskwestrowane przedmioty i stosowanie względem nabywców represyj, łącznie do palenia ich mienia.

Na drugim zebraniu, odbytem w dniu 27 listopada, utworzono komitet strajkowy, który ma za zadanie interwenjowanie o podwyższenie opłat za wywóz drzewa z lasu i wywieranie represyj przeciwko tym, którzy nie będą solidaryzować się ze strajkującymi. Skład tego komitetu stanowią: Marcin Gruszeński -prezes, Mikołaj Dudzik-sekretarz, Mikołaj Trofimczyk - skarbnik i Jan Karpiuk - członek.

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Akcja zewnętrzna Komunistycznej Partji Polski, podobnie jak i KPZB., była naogół mierna. Zauważono natomiast pewne ożywienie na terenie powiatu ostrowskiego w kierunku organizacyjnym, spowodowane naciskiem ze strony wyższych ogniw partyjnych.

O ile chodzi o akcję zewnętrzną KPP., to w listopadzie wyraziła się ona w następującym:

Powiat.	Miejscowość	wywieślono transpar. i plakatów.	Kolportowano wydawni- ctwa komunistyczne. ilu wypad- kach	ilość egzempli
Łomżyński	Stawiski Zambrów	1 1	-	-
Ostrołęcki	Ostrołęka.	2 i 2 gołębie z transparent.	-	-
	folw. Czerwin- -Borowe.	1	1	kilka
Ostrowski	Ostrów-Maz. Nur	1 1	1	8
Wysoko-Mazow.	Wysokie-Mazow.	1	-	-
Razem		10	2	

- 2 - 6

Napisy na transparentach, jak i treść odezw podobnie jak i na terenie wpływów KPP, obracały się wyłącznie koło obchodu XVI. rocznicy rewolucji bolszewickiej w Rosji. Na uwagę zasługuje treść napisu na plakacie, wywieszonym obok wsi Borowe w powiecie ostrołęckim, w związku z dokonaniem tam aresztowaniami działaczy komunistycznych. Napis ten brzmiał: "Nowości! O Polsko-Polsko, Czegoś doczekała, żeś z Borowego chłopaków zabrała: Ta partja dla nas biednych pożyteczna, chłopsko-robotnicza Partja Komunistyczna. Pamiętaj policjo, przestań ich mordować, bo za to będziesz gardłem odpowiadać. Przyjdzie czas dla nich swobody, wtenczas wam, urzędnikom i rządowi poobrzynamy brody. Wszystko w niwecz pójdzie pod miecz. Precz z burżuszą".-

Zebrańia komunistyczne KPP.

Powiat Ostrołęcki. Dnia 9-listopada na zebraniu członków KPP. w Ostrołęce w mieszkaniu Zyskinda Lisa dyskutowano nad sprawą kolportażu literatury komunistycznej w Goworowie, przychem postanowiono literaturę tę odesłać do Różany, natomiast w Goworowie jej nie kolportować. Na zebraniu tem było ogółem 8 osób.-

Powiat Ostrowski. Dnia 24 listopada w Broku na zebraniu członków komórek KPP. Josek Trebliński złożył sprawozdanie z przebiegu obchodu rocznicy rewolucji październikowej i podkreślił słabą akcję z okazji tej rocznicy nasileniem represyj w dzielnicy ostrowskiej KPP., oraz nadmienić o konieczności podjęcia akcji solidarnościowej wśród robotników i demonstracyjnego wystąpienia wobec samorządów z żądaniem wypłaty zasiłków.-

W dniu 25-listopada w Ostrowi-Mazowieckiej na zebraniu kierownictwa partji i młodzieży Rachmiej Gąsior zdawał sprawozdanie z dotychczasowej pracy na terenie tego miasta oraz nadmienić o nowych zdobyczach, polegających na uzyskaniu kontaktu z miejscowym garnizonem.-

Następnie w dniu 26 listopada odbyło się ponownie także posiedzenie przy udziale tym razem 3 żołnierzy z garnizonu ostrowskiego, którym wydano instrukcje w sprawie pracy w wojsku.-

powiat szczuczynski. Powodując się potrzebą większej konspiracji z obawy przed prowokacją, w Grajewie tworzone są komórki komunistyczne, osobno żydowskie i osobno polskie. Utworzono narażenie cztery takie komórki.

M O P R .

powiat Ostrowski. Zgodnie z nastawieniem dzielnicy ostrowskiej KPP., Jusek Trebliński polecił wszystkim członkom KZMP. zbieranie składek na MOPR., które następnie ma odbierać Gitla Szpakier, niedawno przybyła do Broku po odbyciu kary 2-letniego więzienia w Łomży.-

powiat Wołkowsky. Dnia 26 listopada na terenie gminy Świątków odbyła się konferencja MOPRU przy udziale 5 osób. Na konferencji tej uchwalono, aby zbiórki na rzecz MOPR-u dokonywały osoby, nie należące do partii komunistycznej, a podczas samej akcji zbierania informować, że zbiórki te przeprowadzane są nie na rzecz więźniów politycznych, lecz wogóle dla rewolucjonistów. Nadto na konferencji poruszono sprawę zakładania po wsiach bojówek, któreby miały za zadanie ochraniać na wiecach posłów ze stronnictw lewicowych.-

R e p r e s j e .

W listopadzie zatrzymani zostali za działalność wywrotową i osadzeni w więzieniu następujący działacze komunistyczni:
Białystok-Miasto: Szepsel Gryngras za kolportaż odezw komunistycznych i usiłowanie wywołania przemówienia komunistycznego, Brocha Szuster za pisanie do Prokuratora podania, w którym oskarżała władze więzienne o bicie i znęcanie się nad więźniami politycznymi. Pisane przez siebie podania Szuster dawała następnie do podpisu ro-

dzinom, których członkowie przebywali w więzieniu. Zatrzymana jest znana działaczka komunistyczna i za działalność wyrotową była już karana 2-letni więzieniem.

Budowska Szyło, córka Juliana, urodzona w 1907 roku, zamieszkała we wsi Owieczce, gminy Osowa powiatu drohickiego. Przy zatrzymanej znaleziono transport literatury komunistycznej, przeznaczonej dla OK. KPZB. Skonim, oraz list, adresowany do Sekretarza OK. KPZB. Skonim.

Ujęta była kurjerką centralnej techniki KPZB., w swoim czasie zbiegła ona przed aresztowaniem z powiatu drohickiego.

Powiat Łomżyński: mieszkańcy Zambrowa, Lejzor Chochoł, syn Froima i Dawid Frydman, syn Moszka - za wywieszenie transparentu komunistycznego i przechowywanie literatury komunistycznej, -
Abram Strzałka, mieszkaniec Łomży - za przechowywanie literatury komunistycznej. -

Powiat Ostrołęcki: Dawid Budnik, mieszkaniec Ostrołęki - za wypuszczenie dwóch gołębi z przymocowanymi do nich transparentami komunistycznymi,

mieszkańcy wsi Dybałki, gminy Nasiadki, Nikołaj Sikiński i Bolesław Budelewski - za przynależność do KPP. i za wywieszenie transparentu komunistycznego,

Herszek Bocian, syn Jankla, członek KD.KPP. Ostrołęka. -

Powiat Szczuczynski: Romana-Helena Hirczówna, córka Maksymiljana, urodzona w roku 1907 w Warszawie i tam stale zamieszkała. Podczas rewizji osobistej u zatrzymanej znaleziono sprawozdanie partyjne z KD. KPP. Redzików, gdzie była ona na zebraniu członków KPP. i wygłosiła przemówienie. -

b/ wyroki sądowe.
-:-:-:-:-

Sąd Okręgowy w Białymstoku skazał z art. 93 i 97 K.K. :

dnia 3 listopada: Leję Grynberg na 3 lata więzienia;

dnia 20 listopada:

Chaję Bak na 10 lat więzienia,

Rachełę Winokur na 4 lata więzienia,

Rywę Kacnelson na dom poprawy bez wskazania terminu.-

Sąd Okręgowy w Grodnie skazał z art. 97 K.K.

w dniu 30 listopada Pawła Kowszyka na 2 lata więzienia.-

-:-:-:-:-

GŁOSIENIA

Nr. 4513/33 T.

Dnia 20 grudnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 12
 za miesiąc listopad 1933 r.

III. Ruch zawodowy.

Przejawy ruchu zawodowego w listopadzie były naogół słabe. Jak i poprzednio najczęściej ożywienia do życia zawodowego wnosili robotnicy przemysłu włókienniczego. W listopadzie główną ich troską było przeprecowanie ustawowych 26 tygodni, aby mieć potem możliwość pobierania zasiłków z Funduszu Bezrobocia. Równoległe z tą sprawą, wytkniła się kwestja podziału w fabrykach pracy pomiędzy wszystkich robotników, a to z uwagi na stopniową redukcję tej pracy, tak zwanych drugich zmian. Na tem tle toczyły się liczne dyskusje, odbyła się nawet konferencja u Inspektora Pracy pomiędzy pracodawcami a zainteresowanymi delegatami robotników, jednakże nie wydała ona konkretnych rezultatów, bowiem z jednej strony zatrudnieni stale robotnicy niechętnieby zgodzili się na dobrowolną redukcję pracy na rzecz pozbawionych tej pracy, z drugiej zaś - względy techniczne nie sprzyjały tym postulatom, ponieważ w każdej niemal fabryce istnieją swoiste, lokalne warunki pracy, do której nie odrazu mogliby się przygotować nowicjusze. Zresztą, obiegające pod koniec okresu sprawozdawczego pogłoski o tem, że jeszcze przez pewien okres czasu fabryki będą czynne z racji otrzymanych zamówień z zagranicy, ostrze kwestji podziału pracy w znacznym stopniu stępiły.

Śród robotników drzewnych w puszczańskim okręgu przemysłowym powatały dążenia do zlikwidowania klasowego Związku Robotników Przemysłu Drzewnego i utworzenie na jego miejsce Z. Z. Z.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Łązek Zawodowy Robotników Przemysłu Łókienniczego.

Dnia 5 listopada w Białymstoku odbyły się wybory członków nowego zarządu Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Łókienniczego. Zgłoszono dwie listy kandydatów - jedną ze strony PPS, a drugą przez Bund. W wyniku głosowania, które odbyło się całkiem spokojnie, wybrani zostali na członków: Antoni Wigwiór, Władysław Swierzbński, Kazimiera Dietrich, Ludwik Raczyński, Kazimiera Kisło, Marja Lenczewska, Szmul Pajgin, Rywa Antman i Estera Ostrobrurska. Na zastępców: Piotr Hajduczyk, Zofja Komolczak, Władysław Zawistowski, Sender Wysocki i Elke Bryl. Do Komisji Rewizyjnej: Zygmunt Gonko, Alojzy Sokólski, Stanisława Zajkowska, Syncha Rozenowajg, Józef Kruglak i Szejna Krawczyk. Wreszcie do Sądu Koleżeńskiego: Runder Chajet, Jenty Bryl i jako zastępca - Benjamin Lewkowicz. Wyboły te poprzedziło złożenie sprawozdania z działalności przez ustępujący zarząd. Sprawozdanie to, jak i sprawozdanie kasowe zostało przez zgromadzonych zaakceptowane. Elementy komunikujące usiłowały wybory te odroczyć, czemu stanowczo oparł się zarówno Bund, jak i PPS. Po wyborach odczytano rezolucję, potępiającą ustawę o arbitrażu oraz protestującą przeciwko sądom doraźnym /300/.-

W związku z częściowym unieruchamianiem fabryk włókienniczych w Białymstoku, a w pierwszym rzędzie drugich zmian w tych fabrykach, wysunięto projekt ze strony Związku Zawodowego, ażeby zatrudniać wszystkich robotników po 3 dni w tygodniu. Z tej racji w dniach 6 i 7 listopada odbyły się konferencje u Inspektora Pracy, przyczem w pierwszym dniu konferowali właściciele fabryk z Inspektorem Pracy, w następnym zaś odbyła się wspólna konferencja fabrykantów i

przedstawicieli związków zawodowych. Na obu tych konferencjach omawiano sprawę zatrudnienia po 3 dni w tygodniu wszystkich robotników. Na ten postulat w zasadzie zgodzili się przemysłowcy, lecz równocześnie wysunęli szereg zastrzeżeń natury lokalnej, gdyż w każdej poszczególnej fabryce są specjalne warunki i sposoby pracy, tak, że robotnicy z innych fabryk mieliby pewne trudności w pracy. Konkretnych postanowień w tej materji nie powzięto, natomiast postanowiono, że sprawa podziału pracy na 3 dni w tygodniu zostanie ujednolicona w drodze porozumienia się związków zawodowych i robotników w poszczególnych fabrykach.-

Dla wyjaśnienia tej sprawy, w dniu 19 listopada odbyło się w Białymstoku walne zebranie włóknianarzy, zwołane przez Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Włókienniczego. Na zebraniu tem przemawiał sekretarz Okręgowej Komisji Robotniczej PPS. w Białymstoku, Tomasz Kapitułko, który po omówieniu spraw politycznych nadmieniał, że wprawdzie po ostatnim strajku robotnicy uzyskali pewną podwyżkę, lecz fabrykanci uruchomili fabryki na dwie i dwie i pół zmiany, by jak najprędzej wykonać zamówienia i z tego powodu fabryki w Białymstoku są czynne sezonowo po 3-5 miesięcy, wobec czego robotnicy nie są w stanie wypracować sobie prawo do późniejszych zasiłków. Co do podziału pracy pomiędzy wszystkich robotników to, zdaniem Kapitułki, sprawę tę należałoby omówić w każdej fabryce oddzielnie z uwagi na lokalne warunki pracy i, jeżeli ktoś z robotników ma już przepracowanych 20 tygodni, to winien ustąpić pokową swej pracy innym robotnikom. Wreszcie nadmieniał, że w Białymstoku pozostanie bez zasiłków około 4000 włóknianarzy. Po przemówieniu uchwalono rezolucję, żądającą skrócenia

okresu, uprawniającego do prawa pobierania zasiłków, do 20 ty odni, oraz udzielenia zapomóg doraźnych tym włók-nierzom, którzy nie przepracują 20 tygodni /250/-

Co do podziału pracy, to dotychczas do żadnego poroz-umienia w tej mierze nie doszło.-

Dnia 26 listopada w Białymstoku odbyło się zebranie wyłączenie członków Związku Zawodowego Robotników Prz-sku Rękodzielnego przy udziale posła Antoniego Szece-rowskiego, który też wygłosił dłuższe przemówienie. Wywo-dził on, że wskutek światowego kryzysu, który objął cały świat, jest obecnie na kuli ziemskiej przeszło 30 milionów bezrobotnych, a w samej Polsce przeszło półtora miliona osób, jakkolwiek oficjalne dane statystyczne wykazują tylk-ko 200 tysięcy. Różnica ta, według oświadczenia posła Szece-rowskiego, wynika stąd, że dane urzędowe nie obejmują mniejszych osiedli i rzemiosła. Nadmieniał, że ustrój kapitali-styczny niezdolny jest do opanowania obecnego kryzysu, więc-masy robotnicze winne dążyć do utworzenia rządu robotniczo-chłopskiego, bowiem tylko taki rząd może polepszyć sytuac-ję i wybawić robotnika ze skrajnej nędzy, w jakiej się obecnie znalazł i, że dawny system walki klasy robotniczej o zmianę ustroju w drodze ewolucji jest już obecnie nie-aktualny i, że w tym celu należy szukać innych dróg. Na-stępnie poseł Szecherkowski odpierał zarzuty komunistów, którzy zarzucają socjalistom socjal-faszynom i na pot-wierdzenie swych wywodów w tym względzie przytoczył, że przywódcy ruchu robotniczego, Barlicki, Dubois, Mastek i inni siedzą obecnie w więzieniu właśnie za obronę spraw robotniczych. Nadmieniał, że rządy pomajowe najbardziej skrzywdziły klasę robotniczą, odbierając jej szereg zdobyc-zy socjalnych, do czego, zdaniem mówcy, przyczynili się

zdrajcy ze sfer robotniczych, którzy obok księcia Radziwiłła i innych magnatów, zasiadają w stronnictwie rządowym. Zauważył, że dojście Hitlera do władzy w Niemczech było następstwem niezgody pomiędzy ugrupowaniami robotniczymi w tym kraju, że Hitler dąży do przekreślenia Traktatu Wersalskiego, lecz, że ^{nie} ~~to mu~~ nie uda. Podkreślił z zadowoleniem podpisanie pomiędzy Polską a Związkiem Sowieckim traktatu o niesagresji. Sytuację we włoszech szcharakteryzował w ten sposób, że pod rządami Mussoliniego robotnikowi dzieje się najgorzej, mimo upaństwowienia wielu dziedzin życia przemysłowego oraz, że w Związku Sowieckim robotnik również jest wyzyskiwany, jak i dawniej, bowiem tutaj, po upaństwowieniu kompletnie wszystkiego, państwo to i urzędnicy stali się kapitalistami. Wreszcie zaznaczył, że socjaliści także walczą i dążą do upaństwowienia dóbr, jednak w ten sposób, aby społeczeństwo miało możliwość kontroli nad zarządkiem państwowym temi dobrami, a nie jak to obecnie dzieje się w monopolach państwowych, które przynoszą deficyty wskutek swej biurokracji /130/-

Szewcy.

Szewcy odbyli w Białymstoku dwa zebrania organizacyjne w dniach 20 i 27 listopada. Na drugim zebraniu Komisji Organizacyjnej Związku Szewców, dokonano wyboru członków Zarządu Związku Zarodowego Szewców. Wybrani zostali: Henryk Ostrowski, Józef Idźkowski, Jęzenty Marciniak, Zygmunt Zajac, Karol Olszewski, Ajzyk Cygiel, Józef Zywolewski oraz Celnik, Bine, Sienkiewicz i Brzeski/50/-

Związek Zawodowy Do-
mowych.

Na zebraniu członków Związku Zawodowego Dozor. w
Domowych w Grodnie w dniu 5 listopada dokonano wyborów
nowego Zarządu tego Związku oraz apelowano do zebranych,
aby wyłożyli swe wysiłki w kierunku pozyskania dla
związku wszystkich dozorców domowych w Grodnie, dotych-
czas nie zrzeszonych.-

Z. K.

Dnia 26 listopada na zebraniu emerytów kolejowych,
członków Z.Z.K. w Łapach, powiatu wysoko-mazowieckiego,
wybrano delegata, w osobie Konstantego Brassela, na
zjazd okręgowy emerytów kolejowych.-

b/ Związek Związków Zawodowych.

Robotnicy drzewni.

W skutek zaniku wpływów PPS-OW. w Oddziale Związku
Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Wiercu, powiatu
bielskiego, poczynione zostały kroki w celu utworzenia
tam ZZZ., który ma być zorganizowany w grudniu t.r.

Dnia 5 listopada w Hajnówce, powiatu bielskiego od-
było się uroczyste rozwinięcie sztandaru Z.Z.Z. robotni-
ków drzewnych, poprzedzone nabożeństwem w miejscowym
kościółce. Odsłonięcia sztandaru dokonał poseł Wojciech
Malinowski.-

c/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

Robotnicy czyściciele
przemysłu włókienniczego.

Odbyły się w Białymstoku dwa zebrania członków
sekcji czyściciele, zrzeszonych w Chrześcijańskim Zjedno-
czeniu Zawodowym. Na pierwszym zebraniu w dniu 5 listopa-
da omawiano sprawę podziału pracy po 3 dni w tygodniu
pomiędzy czyścicielami pierwszej i drugiej zmiany.
Na drugim zaś zebraniu w dniu 19 listopada debatowano nad

sprawą uruchomienia fabryki Tryllinga w Białymstoku i postanowiono, że w wypadku uruchomienia tej fabryki, należy zgadzać się na dowolne przyjmowanie przez pracodawcę robotników, lecz żeby przyjmowanie to odbywało się za pośrednictwem i z pośród członków Związku.-

Postanowienie to pozostaje w związku z tem, że do wymienionej wyżej fabryki Tryllinga poprzednio przez pewien czas przyjmowano na robotników tylko żydów.-

Bezrobocie

edług danych z dnia 30 listopada b.r. na terenie województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 12.307 osób.-

Powiat.	Bezrobocie na dz. 31.X. 1933 r.	Bezrobocie na dzień 30.XI.33 r.	Zmniejsze- nie.	Wzrost.	Pobiera- zapomo- gi.
Augustowski	281	497	-	216	152
Białystok-M.	3.196	3.857	-	661	201
Białostocki	185	300	-	115	232
Bielski	869	914	-	45	326
Grodzieński	2.112	2.251	-	139	274
Łomżyński	1.611	1.614	-	3	15
Ostrołęcki	611	611	-	-	2
Ostrowski	781	596	185	-	7
Sokółski	50	50	9	-	5
Suwałski	319	441	-	122	77
Szczuczynski	677	667	-	-	1
Wołkowyski	149	158	1	9	18

Wysoko-Mazowiecki	343	341	2	-	-
Razem:	11.184	12.367	187	1310	1.360

Wzrost o 1.123 osoby.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.4513/33.T.

Dnia 20 grudnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.12

za miesiąc listopad 1933 r.

IV. Strajki.Wólkiszewo.

Dnia 17 listopada w fabryce Cytrona w Supraślu, powiatu białostockiego zastrajkowało 40 robotników działu tkackiego na znak solidarności z żądaniami, wysuniętymi przez Z.Z.Z. w sprawie podziału pracy w fabryce pomiędzy wszystkich robotników. Z.Z.Z. wychodził z założenia, że winni być zatrudnieni wszyscy zredukowani robotnicy, gdyby nawet na każdego robotnika przypadał jeden dzień pracy w tygodniu. Po kilku odbytych z pracodawcą konferencjach, strajkujący przystąpili do pracy w dniu 29 listopada na poprzednich warunkach. Obecnie w omawianej fabryce czynne są obie zmiany.

Robotnicy leśni.

Na mocy uchwały oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego, opanowanego całkowicie przez KPZB w Nowosiólkach, powiatu białostockiego, z dniem 27 listopada proklamowany został strajk robotników leśnych, zatrudnionych na terenie nadleśnictw państwowych: Waliły i Supraśl, powiatu białostockiego, Krynki - powiatu grodzieńskiego i Sokółka - powiatu sokólskiego. Strajkujący wysunęli żądanie podwyżki płac zarobkowych do norm, obowiązujących w przemyśle drzewnym w Puszczy Białowieskiej. Ponieważ nie wszyscy robotnicy przystąpili do strajku, więc strajkujący poczęli względem opornych stosować terror, polegający na biciu pracujących w lesie, niszczeniu narzędzi.

pracy, a nawet był wypadek podpalenia zabudowań gospodarskich. Strajkujący powoływali grupy po 10-50 osób, które, chodząc po lesie, kontrolują, czy kto gdzie nie pracuje. W wypadku napotkania pracujących, zmusza się ich terorem do porzucenia pracy. Mimo tego teroru część robotników leśnych pracuje jednak w szyn ciagu. Kilkunastu terrorystów już zatrzymano i osadzone wareszcie. Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Nowosiódkach rozwiązano. Strajk trwa w dalszym ciągu.

Flisacy.

Na początku listopada w Osowcu, powiatu białostockiego zastrajkowało 35 flisaków, spławiających drzewo do Nowego Dworu. Po uregulowaniu sprawy przez pracodawcę, strajk został zakończony.

Kaflarze.

W dniu 6 listopada w kaflarni braci Najsztejnów w Orli, powiatu białostockiego zastrajkowało 19 robotników, żądając podwyżki płac o 20%. Po uzyskaniu podwyżki 10%, strajkujący w dniu 7 listopada przystąpili do pracy.

Służba dworska.

W dniu 12 listopada w majątku Mogilowce, powiatu wołkowskiego, zastrajkowało robotnice, zajęte przy dojeniu krów. Są to żony i siostry robotników folwarcznych w tymże majątku. Strajk ten wybuchł częściowo wskutek nieregularnego wypłacania robotnicom należności za pracę, a częściowo z powodu agitacji komunistycznej. Pasterzawcę tego majątku /żyde/ ukarano w trybie administracyjnym grzywną w kwocie złotych 100 za nieregularne wypłacanie należności. Strajk ten przeszedł naogół spokojnie i robotnice przystąpiły do swej pracy. Uregulowaniu częściowo należności przez pracodawcę.

-----00000-----

Dnia 20 grudnia 1933 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wypadki i wydarzenia.

Opór podatkowy.

Dnia 10 listopada mieszkanka wsi Niezbodzie, gminy Jałówka, powiatu wołkowskiego, Zofja Swiejko stawiała czynny opór sekwestratorowi Urzędu Skarbowego, Janowi Arnoldowi nie dopuszczając go do wejścia do stodoły celem zajęcia zboża za zaległe podatki z lat ubiegłych. Gdy Swiejko siłą została odprowadzona od drzwi stodoły i gdy tam wszedł sekwestrator, to wówczas też Swiejko rzuciła się na niego z widłami z zamiarem uderzenia, lecz cios został udaremniony. Wobec groźnej postawy Swiejkowej sekwestrator zmuszony był zaniesć swych czynności, które wykonał w następnym dniu, dnia 11 listopada w asyście policji.-

Dnia 28 listopada mieszkanka wsi Bolcie, gminy Wiżajny w powiecie suwalskim, Franciszka Wołejko, stawiała czynny opór sekwestratorowi Urzędu Skarbowego w Suwałkach, Michałowi Karczewskiemu podczas zajmowania przezeń 2 krów za zaległe podatki. Wobec zdecydowanej groźnej postawy Wołejkowej, sekwestrator zmuszony był odstąpić od swych czynności.-

Napady.

Nocy z dnia 8 na 9 listopada we wsi Poryte, gminy Stawiski, powiatu łomżyńskiego, uderzeniami siekiery w głowę zamordowano rolnika Józefa Bagińskiego, lat 66, żonę jego Karolinę, lat 66, kuzynkę Janinę Obiedzińską, lat 35

150 162

i służącego Marjana Zduńczyka lat 13. Po morderstwie dokonano rabunku. Sprawcy mordu zostali ujęci w dniu 9 listopada. Są to mieszkańcy tejże wsi Poryte, z zawodu drobni rolnicy, Jan Krocowski, Mieczysław Karwowski i Zygmunt Cwelina, czwarty zaś sprawca napadów Stanisław Chojnowski został zamordowany przez współuczestników napadu w chwili, gdy usiłował przywłaszczyć sobie zrabowane pieniądze i zbiec. W dniu 25 listopada mordercy stawieni zostali przed Sąd Doraźny w Łomży, który skazał wszystkich ich trzech na karę śmierci przez powieszenie. Wyrok w tymże dniu został wykonany.-

W nocy na 8 listopada na szosie Szczuczyn-Tasosz, w powiecie szczuczyńskim, na przejeżdżającego furmanką Chaima-Icka Rozenbauma napadło dwóch, uzbrojonych w rewolwery, osobników, którzy zrabowali napadniętemu 1975 złotych, poczem zbiegli w niewiadomym kierunku.-

Dnia 15 listopada w podwórzu domu Nr.10 przy ulicy Rynek-Kościuszki Nr.10 w Białymstoku nieznanymi osobnikami napadł na 57 letnią Różę uchowlańską, zadając jej tępe narzędziem cios w głowę. Suchowlańska na chwilę przed tym napadem zmieniała w jednym ze sklepów 3 funty sterlingów angielskich. Pieniądzy tych jednak napastnik nie zrabował, gdyż na podniesiony przez napadniętą krzyk - zaraz zbiegł.

Dnia 27 listopada o godzinie 5-ej na szosie pod Dojlidami, powiatu białostockiego 3-ch osobników, z których jeden był uzbrojony w rewolwer, napadło na przejeżdżającego furmanką Michała Gryko, któremu napastnicy odebrały 5 złotych, 2 butelki mleka i kilkanaście jabłek, poczem zbiegli, zakazując poszkodowanemu meldowania o napadzie.-

Zatarg o grunta przyforteczne.

Dnia 16 listopada mieszkańcy wsi Guzy i Szafranki oraz miasta Goniadz, powiatu białostockiego wystąpili z pretensjami przeciwko Szefostwa Fortyfikacji w Osowcu o sporne grunta, położone w obrębie twierdzy, nie pozwalając przy otoczyć grunta pod sadzenie drzewek. Zatarg został zlikwidowany. /Specjalne sprawozdanie w tej sprawie przedłożono do Ministerstwa dnia 6 grudnia za Nr.BP. 4139/33 P.o./.-

Rozprucie kasy.

W nocy na 24 listopada w rzeźni miejskiej w Białymstoku nieznanymi sprawcami za pomocą "raka" rozpruli kasę i skradli z niej około 2.000 złotych. Stróż nocny w rzeźni miejskiej został przez napastników steroryzowany i około 40 minut, aż do czasu ukończenia włamania pozostawał pod strażą jednego z kasarzy, uzbrojonego w rewolwer.-

Fałszerstwo monet.

W dniu 17 listopada podczas zakupu, mieszkaniec wsi Postawielek, gminy Andrzejewo, powiatu suwalskiego, Leon Chudzik doręczył Piotrowi Dziadoliowi 4 fałszywe monety 20-grodzowe. Podczas dokonanej w następstwie z zabudowań Chudzika rewizji wykryto kilka kawałków przetopionego metalu z blachy cynkowej, co nasuwa przypuszczenie, że trudnił się on wyrobieniem i puszczeniem w obieg fałszywych monet. Chudzika zatrzymano.

Zatrucie cukierki.

Dnia 24 listopada dwaj mieszkańcy wsi Podgorzany, powiatu wołkowyskiego, Jan Kałęczuk i Serafin Kałęczuk znaleźli na swoich podwórkach po kilka cukierków, niezawiniętych w papierki, Serafin Kałęczuk dał znalezione cukierki swemu 3-letniemu dziecku, które po ich spożyciu mocno rozchorowało się i po kilku godzinach zmarło z obja-

wami zatrucia. Dochodzenie ustalono, że cukierki te podrzuciła b. nauczycielka szkoły wiejskiej, Kazimiera Kaleńczukowa, ciesząca się złą opinią i trudniąca się różnymi czarami i zabobonami. Kaleńczukową aresztowano.

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

listopadzie b.r. zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciała w bójkach 43
- 2/ Uszkodzenia ciała w innych okolicznościach.... 1
- 3/ Usiłowań zabójstw 3.
- 4/ Zabójstw 8.
- 5/ Usiłowań samobójstw 2.
- 6/ Samobójstw 6.
- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 15
w których śmierć poniosło 10 osób
w tem: 4 osoby utonęły, 1 osoba
zabita przez pociąg, 1 osoba porwa-
na przez złodziei i inne 4 osoby.
- 8/ Kradzieży zwykłych 342
na sumę zł. 7.245.
- 9/ Kradzieży z włamaniem 38
na sumę zł. 6.228.
- 10/ Kradzieży z pola i lasu 3
- 11/ Drobnych napadów rabunkowych 3
- 12/ Oporu policji 6.
- 13/ Oporu sekwestratorom 5.
- 14/ Oporu innym władzom 17.
- 15/ Nielegalnego posiadania broni..... 5.
- 16/ Zgwałcenia 1.
- 17/ Dzieciobójstw 1.
- 18/ Podrzucenia dziecka 2.
- 19/ Bigamji 1.

20/ Przemysłnictwa 45.

21/ Fałszerstwa pieniędzy 1.

c/ Wypadki samochodowe.

Dnia 1 listopada w Sokółce samochód Nr.W.25702, należący do Spółdzielni Mleczarskich w Warszawie, najechał na przebiegającą przez ulicę Paulinę Piłkonowicz, lat 60, która uderzona błotnikiem, odniosła ciężkie obrażenia ciała. Winę wypadku ponosi poszkodowana z racji swej nieostrożności.-

Dnia 6 listopada na szosie Białystok-Wasilków samochód ciężarowy Nr.BE.77104 najechał na furmankę mieszkańca wsi Kudrycze, powiatu białostockiego, Jana Siemieniczuka. W wyniku uderzenia koń został zabity, wóz połamany, Siemieniczuk zaś doznał lżejszego obrażenia ciała.-

Dnia 7 listopada na szosie Ostrow-Wyszków, obok wsi Ojcowizna, na terenie powiatu ostrowskiego, rozbił się samochód ciężarowy Nr.WN.14181, przy czym w katastrofie tej zginął na miejscu właściciel samochodu, Milucyn, szofer zaś wyszedł bez szwanku. Katastrofa nastąpiła prawdopodobnie wskutek przeciążenia samochodu.-

d/ Zestawienie danych o pożarach.

W listopadzie b.r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, powstałe wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem 11

2/ Z przyczyn nieustalonych 36

3/ Podpalenia z zemsty 5

4/ Wadliwej budowy komina 6

5/ Zaproszenia ognia przez dzieci 1

RAZEM:

59

Pożary te wyrządziły straty:

1/ do 2.000 złotych każdy	43
2/ od 2.000 do 5.000 zł. każdy	8
3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy	4
4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy	2
5/ od 20.000 do 30.000 zł. każdy	1
6/ nad 30.000 zł. każdy	1

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą ogółem około 140.000 złotych.-

iękze pożary.

Dnia 1 listopada w folwarku Białobłota w powiecie augustowskim, wskutek wadliwej budowy kominów, spłonęła suszarnia tytoniowa z 26.000 kg. surowca tytoniowego. Straty wynoszą 36.000 złotych.

Nocy na 5 listopada w lokalu biura Wydziału Powiatowego w Augustowie wybuchł pożar, który zniszczył urządzenia biurowe Kasy Komunalnej. Pieniądze i główne księgi utracone. Straty wynoszą około 5.000 złotych. Śladów zbrodniczego podpalenia nie skonstatowano.-

Dnia 21 listopada z nieustalonych narazie przyczyn wybuchł pożar w fabryce braci Łukman w Białymstoku. Ogień zniszczył budynek fabryczny z całkowitem urządzeniem i z gotowymi meblami. Wysokość strat narazie nieobliczona.-

e/ Ocena ogólna.

Sytuacja bezpieczeństwa państwa pod względem politycznym

nie uległa zmianie i oceniać ją można jako dobrą. Jedynie pod koniec listopada wywołany przez robotników leśnych strajk w nadleśnictwach państwowych na terenie powiatów białostockiego, grodzieńskiego i sokólskiego, przysporzył władzom bezpieczeństwa kłopotów wobec zachodzących ze strony strajkujących robotników prób stosowania teroru względem robotników, którzy nie przyłączyli się do strajku i nadal pracują.-

Pod względem kryminalnym sytuacja nieco pogorszyła się wobec zaszłych wypadków kilku napadów rabunkowych.-

Nagół, stan bezpieczeństwa był dobry.-

24 153 167
MOWA BIAŁOSTOCKA

r. BP: 4513/33.T.

ia 20 grudnia 1933 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 12.
za miesiąc listopad 1933 r.

VI. Sprawy graniczne.

alenie z Prus
ertera.

Dnia 1 listopada władze niemieckie na odcinku granicznym powiatu ostrołęckiego wydaliły z Prus do Polski dezertera z 84 p.p. w Grodnie, Józefa Piotrowskiego, mieszkańca wsi Surowe, gminy Czarnia, powiatu ostrołęckiego. Piotrowski zbiegł do Niemiec w roku 1927 i tam się ukrywał.-

zobójstwo kierow-
ka niemieckiego
ządu celnego.

Dnia 1 listopada popełnił samobójstwo kierownik niemieckiego urzędu celnego w Rozogach, Rossmann, wskutek otrzymania aktu oskarżenia, zarzucającego mu nadużycia przy cleniu towarów, przywożonych z Polski.-

ostrzelenie na gra-
cy.

Dnia 7 listopada o godzinie 18-ej po stronie niemieckiej, naprzeciwko odcinka granicznego powiatu ostrołęckiego, przez niemiecką straż graniczną postrzelony został w prawą nogę mieszkaniec wsi Pekty, powiatu ostrołęckiego, Franciszek Zawrotny, który udawał się do Niemiec po pieniądze za wymycony towar. Zawrotny, po przeniesieniu do Polski i po nałożeniu opatrunku lekarskiego, w nocy na 8 listopada zmarł z powodu upływu krwi.-

154 ~~166~~

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.12.

za miesiąc listopad 1933 r.

ia 20 grudnia 1933 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne -

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

UJEDODA BI

Nr BP. 181

ytucyjne
Asięczna
dąo grud

Otrzymują

1/ Pan woj

2/ "

3/ "

4/ "

5/ "

6/ "

7/ Pan Prok

8/ "

9/ "

10/ "

11/ Samodzie

12/ "

13/ K.O.P.

14/ Wszyscy

15/ Wojewódz

16/ Pan Stos

17/ Pan Kom

18/ Pan Hec

19/

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.181/34 T.

Sytuacyjne sprawozdanie
miesięczne Nr 1. za mie-
siąc grudzień 1933 r.

1
BIAŁYSTOK, dnia... stycznia 1934 roku

TAJNE - PILNE!

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departament I. Polityczny

w Warszawie

Urząd wojewódzki przesyła sytuacyjne sprawozdanie mie-
sięczne Nr.1. za miesiąc grudzień 1933 r. / z zakresu bezpie-
czeństwa publicznego, ruchu wyrotowego i ruchu zawodowego/-

Za Wojewodę

/A. Wysokiński/
wz. Naczelnika Wydziału Bezp. Publ.

Rep. 100. T. N.

trzymują do wiadomości:

- Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogrodku,
" " w Brześciu n/B.,
" " w Warszawie,
" " w Steniskawowie
" " w Ternopolu
" " w Lublinie,
" " w Łodzi.
Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
" " " w Wilnie,
" " " Okręgowego w Białymstoku,
" " " w Łomży,
" " " w Grodnie,
Samodzielny Referat Informacyjny DOK. III. w Grodnie,
" " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
" " " DOK. I. w Warszawie,
K.O.P. "Brygada Grodno" w Grodnie,
Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi
Województwa Białostockiego,
Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
Pan Komendant Wojewódzki P.P. w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Sledczego w Białymstoku.

Do przysłać do wiadomości

A. A.

Łódź, dn. 6 / II 1934

ly

JEWO DA BIAŁOSTOCKI

Mr. BP. 181/34.T.

ystok, dnia 20.I.1934 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne. Nr.1.
za miesiąc grudzień 1933 r.

I. Sytuacja ogólna.

— — — — —

Ruch wyrotowy w grudniu uzyskał znacznie na intensywność w Białymstoku oraz powiatach białostockim, sokólskim, bielskim, grodzieńskim i wołkowyskim w związku z trwającym strajkiem robotników leśnych i wozaków w 9 nadleśnictwach w obrębie powiatów białostockiego i sokólskiego. Strajk ten spowodował podjęcie działalności antypaństwowej przez szereg jednostek białostockich, które od dłuższego czasu pozostawały na uboczu od czynnej działalności w organizacjach wyrotowych. Stosowany w akcjach strajkowej teroru względem tych robotników i wozaków, którzy nie chcieli strajkować, skłonił władze administracji ogólnej do zawieszenia w działalności opartych przez elementy wyrotowe oddziałów Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Nowosiódkach i Supraślu, powiatu białostockiego. Pierwszy z tych oddziałów został rozwiązany decyzją Sądu Okręgowego z dnia 15 stycznia br. Ważniejszym wydarzeniem na gruncie strajku, będącym wynikiem agitacji czynników wyrotowych było zgromadzenie się dnia 4 stycznia br. pod Posterunkiem P.P. w Szudziałowie, powiatu sokólskiego około 300 osób i usiłowanie odbicia przez ten tłum zatrzymanych na tymże posterunku kilku działaczy wyrotowych za stosowanie terroru strajkowego. Podczas zajęcia obsady posterunku znalazła się użyć broni, wskutek czego zginął zabity jeden z atakujących posterunek Włodzimierz Chomczyk, mieszkaniec wsi Surazkowskie w powiecie sokólskim.

Na specjalną uwagę, jeżeli chodzi o ruch wyrotowy, zasługuje uchwała odbytej dnia 16 grudnia w Hajnówce, powiatu bielskiego konferencji Okręgowej P.P.S., na której dyskutowano projekt ogólnopolityczny rezolucji na 23 Kongres PPS. w Warszawie. W rezolucji tej wysunięto następujące zalecenia ze strony Kongresu w odniesieniu do OKW, PPS. stworzenia platformy dla współpracy taktycznej PPS. z Partią Komunistyczną i wykonania przez Partję sekcji białoruskiej, która miałaby na celu zorganizowanie ludności białoruskiej jako masy proletariatu wiejskiego. Rezolucja ta charakteryzuje dosadnie podkreślane w poprzednich sprawozdaniach daleko posunięte nasycenie elementem wyrotowym ogniw organizacyjnych PPS. w powiecie bielskim. Szczegóły w tej sprawie zostały przedłożone Ministerstwu w oddzielnym sprawozdaniu.

Na odcinku działalności pracowniczych związków Zawodowych ważniejszymi wydarzeniami były: przygotowanie do akcji demonstracyjnej przeciwko wprowadzonym w życie z dniem 1 bm. ustawie scaleniowej i noweli do ustawy o czasie pracy i urlopach oraz akcja cennikowa w poszczególnych gałęziach przemysłu, w których istniały tendencje przemysłowców do obniżenia dotychczasowych płac robotniczych.

Na rynku pracy poważniejsze zmiany nie zaszły, jeżeli pominąć nieznaczny wzrost bezrobocia, który prawdopodobnie już w styczniu zmalał po uruchomieniu państwowych przedsiębiorstw przemysłu drzewnego i zlikwidowaniu wspomnianego wyżej strajka robotników leśnych i wozaków.

Sytuacja bezpieczeństwa zagrożona była silniej jedynie w powiatach sokólskim i bińskostockim w związku ze strajkiem robotników leśnych, w innych zaś powiatach pozostawała bez zmian i może być oceniana jako dobra.

4
KOLEJNOŚĆ BIAŁOSTOKI

Nr BP.181/34 T.

Dnia 20 stycznia 1934 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.1.
za miesiąc grudzień 1933 r.

II Ruch wywrotowy

-:-:-:-:-

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

W grudniu 1933 r. zauważono skoordynowaną działalność wewnętrzną Komunistycznej Partji Zachodniej Białorusi, zmierzającą w kierunku odbudowy i reorganizacji komórek partyjnych, przy czem przy reaktywowaniu tych ogniw partyjnych kładziono szczególny nacisk na wyeliminowanie elementów niepewnych i skompromitowanych.-

W trwającym od listopada strajku robotników leśnych dominującą i kierowniczą rolę odgrywa również KPZB. stwierdzonem bowiem zostało, że najczynniejszymi podżegaczami do tego strajku, oraz do stosowania teroru względem pracujących robotników leśnych, byli właśnie działacze względnie zwolennicy KPZB.-

Kampanja 20 grudnia nie miała większego nasilenia i wyraziła się w wywieszeniu w kilku wypadkach transparentów komunistycznych i rozrzuceniu odezw o stosownej treści.-

Zewnątrznie akcja KPZB. w grudniu ub.r. przedstawia się następująco:

Wołkowyski

2-5

157 469

Powiat	Miejscowość	Wywieszono transp. i plakat	Kolportowano literaturę komunistyczną	
			W ilu wydrukach	Ilość egzemplarzy
Białostocki	Białystok	-	5	375
	Supraśl	2	1	-
	Gródek	-	1	kilkanaście
Bielski	obok Narwi	1	1	"
Grodzieński	Grodno	-	1	"
	Koleśniki	1	1	-
	Ejminowce	-	1	123
Sokólski	Dziennitkowo	-	1	35
Wołkowyski	Wołkowyż-Centr.	-	1	2
	Dobrosielce	1	-	-
R A Z E M :		5	11	-

Większość kolportowanych odezw i napisy na transparentach głosiły stereotypowe ogólne hasła komunistyczne. Na to w powiatach białostockim i grodzieńskim kolportowane były odezwy, wydane przez Lewicę Związkową i wzywające do wystąpienia przeciwko zniesieniu angielskiej soboty, a potem - odezwy, nawołujące do poparcia strajkujących robotników leśnych. Te ostatnie odezwy były wydane przez OK.KPZB.Białystok

Zebrań KPZB.

Wołkowyski. Dnia 14 grudnia we wsi Straszewo, gminy Jąłówka odbyła się konferencja członków odcinka KPZB. Na konferencji tej postanowiono wezwać wszystkich członków odcinka do licznego udziału w wystąpieniach w dniu 20 grudnia. Nadto uchwalono przywitać owacyjnie uczniów gimnazjum białoruskiego w Wilnie, którzy w liczbie 3-ich mieli przyjechać na ferie świąteczne do Straszewa i dostarczyć członkom partii komunistycznej dwa rewolwery.-

Podobna konferencja odbyła się dnia 17 grudnia we wsi Hryciwice, gminy Świątkocz przy udziale przedstawiciela OK. Białystok. Na tej konferencji poruszano konieczność szerokiej ogólnej akcji w dniu 20 grudnia. Nadto polecono uprzedzić członków partii komunistycznej, że władze tej partii zaniechały już wysyłania ich do ZSRR., w razie gdyby byli oni ściągani przez organa bezpieczeństwa, natomiast będą przenosili na inne tereny po uprzednim zaopatrzeniu ich w fałszywe dokumenty, koszt których wynosi około 60 dolarów. Poza tem uchwalono bojkotować wyroby monopolowe i Pożyczkę Narodową /6 osób/.

Wreszcie w dniu 17 grudnia na konferencji członków KPZB. we wsi Romanowce, gminy Świątkocz omawiano sprawę w związku z rozprawą sądową przeciwko członkom zlikwidowanego RK. KPZB. Kaczki.-

Inne przejawy działalności KPZB.

Wołkowyski.

Dnia 5 grudnia wieczorem, część więźniów politycznych w więzieniu karnem w Wołkowysku odmówiła przyjęcia kolacji, a w dniu 6 grudnia - śniadania, wyrzucając chleb i naczynia przez okno, oraz wznosząc okrzyki "Niech żyje głódówka". Głódówka ta wybuchła wskutek nieuwzględnienia żądania więźniów w sprawie zdjęcia kar, nałożonych na kilku więźniów przez naczelnika więzienia.-

Głódówka ta została ostatecznie zakończona w dniu 7 grudnia wieczorem.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Akcje Komunistycznej Partji Polski w grudniu była bardzo niska. Czynione były wprawdzie przygotowania do zewnętrznej

kampanji 20-grudniowej, jednakże wystąpienia zewnętrzne były o wiele słabsze od zakreślonych. Powodem takiego stanu rzeczy było brak chętnych członków KPP., którzyby chcieli narażać się na niebezpieczeństwo.-

Na terenie powiatu ostrołęckiego stwierdzono, że niektórzy z pośród członków KPP. wręcz oświadczyli, iż w sprawach wystąpień zewnętrznych w przyszłości nie będą słu- chali dyrektyw KD., czy też wyższych instancyj, lecz będą działali tak, jak w danym momencie uważają za stosowne i bez narażania się na niebezpieczeństwa.-

W powiecie ostrowskim czynione były próby odbudowy ogniw komunistycznych, zlikwidowanych w październiku i listo- padzie przez organa bezpieczeństwa.-

Przejawy akcji zewnętrznej KPP. w grudniu przedsta- wiały się następująco:

Powiat	Miejscowość	Wywieszono transpar.i plakatów.	Kolportowano wydawni- ctwa komunistyczne	
			W ilu wy- padkach.	Ilość egzempl.
Ostrołęcki	Kamionka	3	-	-
Ostrowski	Ostrów-Mazow.	2	-	-
	Długosiedlko	1	-	-
Szczeczyński	Szczeczyn	-	1	9
R A Z E M :		6	1	9

Napisy na wywieszonych transparentach poświęcone były kampanji 20-grudniowej, kolportowane zaś odezwy, wyda- nia lokalnego, występowały przeciwko ustawie samorządowej i wyborom do rad gromadzkich.-

Zebrań komunistycznych KPP.

Powiat Ostrowski

Dnia 2 grudnia w Ostrowi-Mazowieckiej odbyło się zebranie przedstawicieli trzech komórek KPP. reprezentujących razem 19 członków. Omawiano sprawę solidarnościową.

Represje.

W grudniu 1933 roku za działalność wyrotową zatrzymani zostali i osadzeni w areszcie następujący działacze komunistyczni:

Białystok - Miasto: Iosek Nowak, sekretarz OK KPZB., mieszkaniec Warszawy;

Powiat Ostrowski: Ajzyk Kosawer i Doba Czajka - za usiłowanie przewiezienia do więzienia w Łomży 6 paczek moprowskich dla odbywających kary komunistów;

Powiat Szczuczynski: Chryja-Sora Gryngras, sekretarka KD.KPP. Redzików;

Powiat Wysoko-Mazowiecki: Stanisław Jerocki i Fraszko Markus za usiłowanie zorganizowania KD. KPP. w Czyżewie...

b/ Wyroki sądowe.

W grudniu 1933 roku za działalność wyrotową zostali skazani:

przez Sąd Okręgowy w Białymstoku: dnia 4 grudnia Lejzer Lewin na dom poprawy bez terminu,

dnia 11 grudnia: członkowie Lewicy Związkowej w Białymstoku, Lajba Lejwe i Wolf Wołkowyski na 8 lat więzienia każdy i Szachna Webman na 6 lat więzienia, wreszcie dnia 15 grudnia: Lejba Maniches na 4 lata więzienia, Sora Dynowicz na 3 lata więzienia i Rejzla Gildenfenig na 2 lata więzienia z zawieszeniem kary na 5 lat z uwagi na młodo- ciany wiek oskarżonej;

przez Sąd Okręgowy w Łomży: dnia 6 grudnia: Pesia So- kół i Abram Niedzwiedzki na 1 rok więzienia każdy, dnia 20 grudnia: Leon Święcioki na 5 lat więzienia, Franciszek Wszędźrówny i Edward Sokołowski po 3 lata więzienia każdy i Szozepean Waszczyk na 1 rok więzienia.-

Nadto Sąd Grodzki w Białymstoku w dniu 19 grudnia skazał z art.170 K.K. działaczkę komunistyczną, Brochę Szu- ster na 6 miesięcy więzienia za pisanie podań do Prokuratora, w których oskarżała władze więzienne o znęcanie się nad więźniami politycznymi.-

- : - : - : - : - : -

VOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BP.181/34.T.

Dnia 20 stycznia 1934 r.

10
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.1.
za miesiąc grudzie 1933 r.

III. Ruch zawodowy.

W życiu robotniczym w okresie sprawozdawczym dominowała sprawa ustawy a bitrażowej i kwestja zniesienia angielskiej soboty, a głównie ta ostatnia.

Celem zachowania angielskiej soboty, ze strony robotników wysuwano różne koncepcje. Proponowano tedy, by, pomimo nacisku fabrykantów, w soboty pracować tylko po 6 godzin, żądając natomiast zapłaty za pełny dzień roboczy, następnie wysuwano wnioski, ażeby w soboty wogóle nie pracować, a ograniczyć się do 5-ciu dni w tygodniu. W końcu grudnia Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Włókienniczego w Białymstoku wydał odezwę, wzywającą robotników do obrony angielskiej soboty.

Jakkolwiek robotnicy są za przestrzeganiem angielskiej soboty, to jednakże nie dostrzega się wśród nich tendencji strajkowych na tem tle, a to z uwagi, że obecny sezon zimowy w fabrykach białostockich zapowiada się na znaczne przedłużenie go wskutek otrzymanych przez te fabryki licznych zamówień z zagranic, a w tej liczbie i z Rosji Sowieckiej. W takim stanie rzeczy robotnicy mają możliwość w dalszym ciągu zarabkować, a nadto przepracują ustawowe 26 tygodni, by potem, gdy już fabryki zostaną unieruchomione, mieć możliwość korzystania z ustawowych zasiłków z Funduszu Bezrobocia.

Mimo takiego stanowiska robotników, przywódcy ich wyrażają zdanie, że w obronie angielskiej soboty nie cofną

Wiązek Z
robotnikó
ysku 126
czego.

się nawet przed ogłoszeniem strajku. Dyrektywy w tym kierunku miały nadejść z Warszawy, z Centrali Klasowych Związków Zawodowych.-

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy
Robotników Prze-
rodu Włókienni-
ego.

Dnia 17 grudnia odbyło się w Białymstoku zebranie włóknierzy, na którym szereg mówców omawiało sprawę ustawy o zniesieniu w przemyśle angielskiej soboty, przy czym wszyscy oni wypowiedzieli się za przestrzeganiem i nadal angielskiej soboty, nie bacząc na represje ze strony fabrykantów, a to tembardziej, że władze administracyjne, zdaniem mówców, nic nie będą miały przeciwko takiemu postępowaniu robotników. Następnie podniesiono, że w niektórych fabrykach białostockich ukazywały się obwieszczenia o 2-tygodniowym wypowiedzeniu pracy i, że to ma być rodzajem straszka ze strony fabrykantów w związku z postanowieniem robotników przestrzegania angielskiej soboty. Po przemówieniach Sekretarz Okręgowej Komisji Robotniczej Klasowych Związków Zawodowych w Białymstoku, Tomasz Kapitułko odczytał rezolucję, która postanawia, że w pierwszą sobotę po Nowym Roku, jak również i w następne robotnicy po 6 godzinach przerywają pracę, a jeśli by ze strony fabrykantów były stawiane jakieś przeszkody, to robotnicy będą walczyli wszelkimi rozporządzalnymi środkami. W końcu Kapitułko poinformował zebranych, że interwenjował w Urzędzie Wojewódzkim o poczynienie starań, ażeby wyjątkowo w Białymstoku robotnicy po przepracowaniu 20 tygodni mieli już prawo do zasiłków z Funduszu Bezrobocia, oraz żeby przeznaczone dla bezrobotnych kartofle mogły być rozdane wcześniej, przed nadejściem silnych mrozów.

Dnia 18 grudnia w Lasilkowie, powiatu białostockiego odbyło się zebranie robotników. Na zebraniu tem wyłoniono delegację w składzie 4 osób, która udała się następnie do zarządów trzech miejscowych fabryk - Łuńskiego, Trzebińskiego i firmy "Szapefed", od których otrzymała pisemne zobowiązania, że zmiana cennika nie będzie przeprowadzona i, że będą one przestrzegały i stosowały się do umowy zbiorowej /100/-

Garbarze

Dnia 18 grudnia w Białymstoku odbyło się walne zebranie członków Związku Zawodowego Garbarzy. Na wstępie poruszono sprawę wykluczenia ze Związku Piotra Sawieljewa, który, będąc pijany, rzucił się w swoim czasie z nożem w rękę w lokalu Związku na członka Zarządu, Klepaczkiego. Po dłuższych debatach, w głosowaniu większością głosów postanowiono Sawieljewa wykluczyć z pośród członków Związku na czas nieograniczony. Następnie omawiano sprawę przyjęcia na członka Związku, Horodeńskiego. W głosowaniu większością głosów postanowiono prośbę Horodeńskiego odrzucić, a to w tej racji, że nie jest on stałym robotnikiem, bowiem w lecie pracuje na roli, a tylko na miesiące zima on ubiega się o pracę w fabryce. Następnie Tomasz Kapitułko poruszył sprawę projektowanego zniesienia angielskiej soboty, przedstawiając ten fakt jako zamach na zdobycze robotnicze i zachęcając garbarzy, ażeby po Nowym Roku pracowali tylko po 6 godzin. Zebrani jednogłośnie uchwalili rezolucję o bezwzględnej przestrzeganiu 6-ciu godzin pracy w soboty /100/-

Robotnicy drzewni

Dnia 14 grudnia w Hajnówce, powiatu bielskiego, odbyło się zebranie robotników drzewnych, zorganizowane przez wykłuczonego z PPS.CKW, i Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Hajnówce, Leona Pasiaka, który w przemówieniu swem wysunął wniosek utworzenia w Hajnówce oddziału Związku Zawodowego, niepodlegającego wpływom istniejącego obecnie Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego. Na tę propozycję Pasiaka, sekretarz ostatnio wymienionego Związku, Jan Pater poddał krytyce posunięcia Pasiaka, a - zażądał go zdrając sprawy robotniczej oraz wezwał zebranych do zaniechania tworzenia odrębnego Związku. Podobne przemówienie wygłosił również robotnik Adam Białek. Ponieważ zebranie to przybierało charakter publiczny, na które jego organizator nie miał zezwolenia, przeto obecny na sali przodownik P.P. Sobieszczak rozwiązał to zebranie. Zgromadzeni robotnicy rozeszli się spokojnie.-

Związek Zawodowy
Robotników Niefachowców

Dnia 11 grudnia w Suwałkach odbyło się walne zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Niefachowych w sprawie zasiłków dla bezrobotnych. Przewodniczący tego zebrania, prezydent m.Suwałk, Wawrzyniec Gałaj wygłosił referat o bezrobociu, w którym pouczał zebranych, ażeby pojedynczo nie zgłaszali się do Starostwa po zasiłki lecz sporządzili ogólną listę i tekową doręczyli Staroście Powiatowemu przez wybranych delegatów, zaznaczając przytem, że w razie nieprzychylnego załatwienia ich prośby przez Starostę, można będzie złożyć rekurs Urzędowi Wojewódzkiemu. Propozycja Gałaja została jednogłośnie przyjęta /50/-

Dozorczy Domowi

Dnia 10 grudnia odbyło się w Grodnie zebranie członków Związku Zawodowego Dozorców Domowych, poświęcone sprawom organizacyjnym.

Związek Zawodowy
Maszynistów Kolejowych.

W dniu 5 grudnia w Białymostku na zebraniu członków Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych sekretarz tego Związku, Grynkiewicz odczytał sprawozdanie z odbytego zjazdu okręgowego Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych, a członek Centralnego Zarządu Związku, Borkowski wygłosił referat o zarządzeniach oszczędnościowych Ministerstwa Komunikacji.

Związek Zawodowy
Kolejarzy.

Dnia 9 grudnia w Myszynie, powiatu ostrołęckiego zreorganizowano na samodzielne miejscowe koło Związku Zawodowego Kolejarzy.

Przy tej okazji przybyły z Warszawy delegat Centrali ZEK., Wojciech Kwiatkowski wygłosił referat o sytuacji gospodarczo-politycznej Państwa. W referacie tym Kwiatkowski ostro zaatakował Rząd za rzekome upośledzenie kolejarzy i wezwał do przeciwstawienia się wszelkim próbom przeprowadzania dalszych redukcji funkcjonariuszy kolejowych /27/-

b/ Związek Związków Zawodowych.

Robotnicy drzewni.

Dnia 30 grudnia 1933 roku w Nurcu, powiatu białskiego, na odbytem zebraniu organizacyjnym utworzono Z.Z.Z. Robotników Drzewnych i równocześnie wybrano zarząd, w skład którego weszli przez aklamację: Mikołaj Maciejuk - przewodniczący, Lucjan Zekrzewski - wiceprzewodniczący, Stefan Hubner - sekre-

tarz i Jan Serewicz - skarbnik. Wybory te poprowadzone zostały przemówieniami Stefana Hubnera i generalnego sekretarza Z.4.Z. w Warszawie, Józefa Gonerko, którzy w ostrych słowach napiętnowali partyjniactwo w Polsce i wykazywali obłudę i demagogię PPS. CKV. -

Federacja Kolejowa
w Polskich.

Dnia 3 grudnia w Wołkowysku odbyło się zebranie informacyjno-organizacyjne Federacji Kolejowców Polskich, na którym delegat Zarządu Głównego Federacji, Teofil Zwoliński, poinformował zebranych o celach i zadaniach F.K.P. oraz wezwał do zapisywania się na jej członków. Z pośród obecnych na członków zapisały się narazie tylko 2 osoby /20/-

o/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

chrześcijańskie
zjednoczenie Za-
rodowe.

Dnia 8 grudnia odbyło się w Białymstoku walne zebranie członków, zrzeszonych w Chrześcijańskim Zjednoczeniu Zawodowym, poświęcone wyborom nowego zarządu związku. Dłuższe przemówienie wygłosił sekretarz Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego w Białymstoku, Mikołaj Korbut, który wywodził, że fabrykanci nie przestrzegają 8-godzinnego dnia pracy, oraz, że pomimo odbytej konferencji u Inspektora Pracy w sprawie zatrudnienia robotników na dwie zmiany po 3 dni w tygodniu, kwestja ta nie dała dotychczas pozytywnych wyników. Następnie Korbut począł ostro krytykować obecny Zarząd Chrześcijańskiego Związku. Członkowie, którzy nie przychodzą nawet na posiedzenia, co odbija się na życiu naszego związku i zaproponował dokonać wyboru nowego zarządu, co też zebrani uskuteczнили. W ten spo-

sób do zarządu weszli: Michalina Prymak, Michalina Zawadzka, Kuryłowicz, Józef Gastkowiec oraz do Komisji Rewizyjnej: Aleksander Waks, Zdanowicz i Hościło. Powyborach Korbut oświadczył, że na pomnik dla poległych w Supraślu dwóch robotników zebrano dotychczas 750 złotych, wtedy gdy pomnik ten będzie kosztował 2.300 złotych, oraz zapowiedział zniesienie od Nowego Roku tak zwanej "angielskiej soboty". Co do angielskiej soboty, to zebrani postanowili mimo wszystko pracować w soboty tylko po 6 godzin, nie zważając na to, że fabrykanci z tej racji mogą im potrącać za niedopracowane dwie godziny. -/180/

8/ Bezrobocie .

Według danych z dnia 31 grudnia 1933 r. na terenie województwa Białostockiego w dniu tym pozostawało bez pracy 13.844 osób.

Powiat.	Bezrobocie na dzień 30.XI.33 r.	Bezrobocie na dzień 31.XII.33 r.	Zmniejsze- nie.	Wzrost.	Pobli- żepom.
Augustowski	497	598	-	101	166
Białystok-M.	3.857	5.094	-	1.237	186
Białostocki	300	414	-	114	413
Bielski	914	864	30	-	262
Grodziński	2.251	2.295	-	44	131
Łomżyński	1.614	1.629	-	15	29
Ostrołęcki	611	612	-	1	3
Ostrowski	596	598	-	2	4

Sokólski	50	107	-	57	5
Suwałski	441	415	26	-	58
Szczuczynski	567	677	-	10	1
Łokozyski	158	177	-	19	35
Łysoko-Maz.	341	344	-	3	-

RAZEM: 12.897 13.844 56 1.603 1.286.

Wzrost o 1.547 osób.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Rr BP. 181/34 T

Dnia 20 stycznia 1934 r.

18
Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr. 1.

za miesiąc grudzień 1933 r.

IV. Strajki.

Robotnicy leśni.

Awizowany w poprzednim sprawozdaniu strajk robotników leśnych na terenie powiatów białostockiego, sokólskiego i grodzieńskiego trwa w dalszym ciągu. Kierownictwo tym strajkiem spoczywa głównie w rękach elementów komunistycznych. Z tej racji zawieszona została przez władze administracyjne w grudniu działalność oddziałów Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Nowosiólkach i w Supraślu, powiatu białostockiego. Strajkujący robotnicy leśni zaostrzyli terror w stosunku do pracujących w lesie robotników, a zwłaszcza do wozaków, którym łamano sanie, cięto uprzęż, a nadto bito. W jednym wypadku terror wyraził się nawet w podpaleniu budynków dwóch gospodarzy w powiecie sokólskim, którzy podczas strajku pracowali w lesie. Nadto strajkujący robotnicy potworzyli grupy kontrolne po 60 - 80 osób w każdej, które patrolowały lasy i w razie napotkania pracujących robotników usuwały ich od pracy, a w wypadku oporu - bito. Strajkujący wysuwają żądanie podwyżki dotychczasowych płac o 30 - 50%.

Dnia 20 grudnia w lokalu Związku Zawodowego Robotników Przemysłu drzewnego w Supraślu, powiatu białostockiego strajkujący robotnicy leśni sformowali demonstrację, która udała się następnie pod posterunek P.P. gdzie wyłoniona delegacja składająca się z 8 osób zażądała na posterunku P.P. zwolnienia z aresztu zatrzymanych za stosowanie terroru robotników leśnych a nadto złożyła podpisane przez członków Związku pismo w tej materji, zaadresowane do Prokuratora. Po złożeniu tej petycji, demonstranci udali się z powrotem do lokalu Związku, gdzie, po naradach, postanowiono zaostrzyć walkę z kamistrajkami.

W czasie wspomnianego pochodu demonstracyjnego w Supraślu zostały rozrzucone w kilku punktach odezwy komunistyczne, wydane przez OK. KPZB. Białystok w związku z obchodem dnia 7 listopada, oraz nawołujące do organizowania masowej samoobrony. W demonstracji brało udział przeszło 200 osób -

Robotnicy budowlani.

Dnia 11 grudnia w Białymstoku z powodu niewypłacenia zarobków zastrajkowało 47 robotników, zatrudnionych przy budowie hal targowych na Rybnym-Rynku. Po wypłaceniu zaległych zarobków, robotnicy ci w dniu 12 grudnia przystąpili do pracy.

20
JEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr BP.181/34.T

Dnia 20 stycznia 1934 r.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr 1
za miesiąc grudzień 1933 r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wypadki i wydarzenia.

Opór podatkowy.

Dnia 5 grudnia rodzina Wilczewskich we wsi Rostokty, gminy Zawyki, powiatu białostockiego nie dopuściła sekwestratora Urzędu Skarbowego Stanisława Walendziuka do zajęcia krowy za zaległy podatek wojskowy. Wobec zajęcia przez zebrany tłum w trakcie tego zajęcia groźnej postawy, sekwestrator odstąpił od dalszego wykonywania swych czynności.

Tegoż dnia stawiała opór sekwestratorowi Stanisławowi Janickiemu, nie dopuszczając do zajęcia krowy, mieszkanka wsi Pomygacze, gminy Tuchnowiec, powiatu białostockiego, Władysława Muszyńska.-

W dniu 15 grudnia mieszkanki wsi Kulesze, gminy Goniądz, powiatu białostockiego, Paulina i Zofja Kuleszowe oraz Helena Gawęcka nie dopuścili sekwestratora Piekutowskiego do zabrania krowy za zaległe podatki.-

Dnia 21 grudnia stawiał opór sekwestratorowi Stanisławowi Walendziukowi mieszkaniec wsi Ruszczany, gminy Choroszcz, powiatu białostockiego, Antoni Zagórski wraz z rodziną.-

Na terenie powiatu łomżyńskiego zaszły dwa wypadki stawiania oporu sekwestratorom: dnia 5 grudnia stawili

opór małżonkowie Bączykowie, mieszkańcy wsi Srebrna, gminy Szumowo i dnia 13 grudnia - rodzina Wilczków, zamieszkała we wsi Gietki, gminy Czerwone.

W powiecie sokólskim sekwestratorowi Urzędu Skarbowego w Sokółce, Zygmuntowi Rakowskiemu w dniu 8 grudnia stawili opór mieszkańcy wsi Makowlany, gminy Sidra, Walentyna Zapolińska i Lucyna Wiśniewska, zaś w dniu 10 grudnia - mieszkańcy wsi Eniczany, gminy Sidra, Aleksander i Stefania Zamajdukowie. W obu tych wypadkach opór polegał na usiłowaniu do niedopuszczenia do zasekwestrowania ruchomości za zaległe podatki.

Sekwestrator Urzędu Skarbowego w Suwałkach, Leonidas Zomer na terenie powiatu suwalskiego spotkał się z oporem mieszkańcy wsi Bemieszkini, gminy Huta, Piotrem Trockim w dniu 5 grudnia i z mieszkańcem wsi Nowa Wieś gminy Huta, Antonim Orchowskim w dniu 15 grudnia.

Dnia 22 go dnia mieszkańiec miasta Suwałk, Chaim Skibelski wraz z synem swym, Eljaszem stawiał czynny opór sekwestratorowi Urzędu Skarbowego, Dymitrem Czernińskowskiemu podczas najmnienia przezeń należnych do szycia za zaległe podatki, a nadto przybyłego z sekwestratorem robotnika uderzył w twarz. Po przybyciu policji, Skibelski zaległe podatki uiścił.

Dnia 19 grudnia mieszkańcy wsi Podbókoć, gminy Krzemienica, powiatu wołkowyskiego, Kazimierz Kalenko wraz z synem swym, Konstantym stawili opór sekwestratorowi Bonifacemu Ciepłowskiemu, który przybył

celem ściągnięcia z nich 5 zł. kosztów egzekucyjnych. Stawiając opór, Kalenkowie tłumaczyli, że należy podatek uiścić już w urzędzie gminnym, zaś kosztów egzekucyjnych płaćć nie będą i nie dopuścili do zajęcia przez sekwestratora rzeczy, wskutek czego musiał on zaniechać swych czynności.-

Wyroki sądowe na stawiających opór podatkowy.

Dnia 29 listopada Sąd Okręgowy w Grodnie na sesji wyjazdowej w Wołkowysku, za stawianie oporu sekwestrowi Urzędu Skarbowego w kwietniu 1933 roku, skazał mieszkańców wsi Łuka, gminy Tarnopol, powiatu wołkowyskiego, Aleksandra Charkiewicza - na 6 miesięcy więzienia, Grzegorza Zukowskiego i Jana Stockiego - na 6 miesięcy więzienia każdego oraz Zinaidę Charkiewicz, Józefa Ławniczuka, Wasyla Nowika i Michała Nowika - po 6 miesięcy więzienia każdego z zawieszeniem kary na 2 lata.-

Puszczenie w obieg fałszywych monet.

Dnia 18 grudnia zatrzymano podczas targu w Troszynie, powiatu ostrołęckiego mieszkańca Nowego-Chrzanova pod Warazawą, Jana Wiśniewskiego, który puszczał w obieg fałszywe monety 5-ciozłotowe. Podczas rewizji znaleziono przy Wiśniewskim 14 sztuk takich fałszywych monet.-

Dnia 6 grudnia w osadzie Sopoćkinie w powiecie augustowskim ujęto na gorącym uczynku puszczenia w obieg fałszywych 5 i 10-ciozłotowych monet mieszkańców wsi Kalety, gminy Giby, powiatu augustowskiego, Józefa Olczewskiego i Władysława Olczaka. Zatrzymani oświadczyli,

że fałszywe monety otrzymali od mieszkań ~~ci~~ miasto Zgbe-
rza Stanisława Psiurskiego.

Tajne gorzelnie.

Dnia 30 grudnia w Białymstoku, przy ulicy He-
mańskiej 5 wykryto tajną gorzelnię z całkowitem urządzi-
eniem w mieszkaniu Ryszarda Kierzeza.

Dnia 6 grudnia we wsi Hilmony, gminy Nowy-Dwór,
powiatu sokólskiego wykryto potajemną gorzelnię, prowa-
dzoną przez Jana Panka, Jana Dubowskiego i Włodzimierza
Makala. Aparaturę i 65 litrów zacieru skonfiskowano,
winnych zaś osadzone w areszcie.

Dnia 17 grudnia w lesie pod nazwą "Kaszczówka"
na terenie gminy Roś w powiecie wołkowyskim zatrzymano
mieszkańca wsi Nowe-Sioło, gminy Roś, Teodora Kosiło,
który pędził samogonkę. Aparat i przygotowany zacier
skonfiskowano.

Morderstwo rabunkowe.

Dnia 25 grudnia w kolonii Boguszewo, gminy Kryp-
no, powiatu białostockiego wystrzałem z rewolweru zamor-
dowany został w celach rabunkowych reemigrant ze Stanów
Zjednoczonych Ameryki Północnej, Jan Mikiewicz. Jeden
z morderców, Antoni Majner, pochodzący z Ostrowi-Mazo-
wieckiej, został zatrzymany, drugi zaś - Antoni Grygor-
czuk, urodzony w Brańsku, powiatu bielskiego, zbiegł.

Radzież kasy gminnej.

W nocy na 4 grudnia nieznani sprawcy, po uprzed-
nieniu przecięciu drutów telefonicznych, skradli z lokalu
urzędu gminnego w Wyszcech powiatu bielskiego kasę
ogniotrwałą wraz z zawartością. Kasę tę znaleziono na
stępnie rozprutą w odległości 300 metrów od lokalu urze-

du gminnego. Sposób popełnienia tej kradzieży wskazywał że dokonana ona była niefachowo.-

Opór policji.

Dnia 20 grudnia w Jedwabnem, powiatu Łomżyńskiego znany awanturnik, Hilary Skrocki napadł na rynku na posterunkowego P.P. Szyszkowskiego usiłując go rozbić. Na pomoc napadniętemu pośpieszył przodownik P.P., Bielecki, który w czasie szamotania się z napastnikiem użył bagnetu, raniąc Skrockiego lekko w prawą rękę.-

b/ Zestawienie przestępstw i innych wypadków.

W grudniu 1933 roku zanotowano wypadków:

- 1/ Uszkodzenia ciał w bójkach 51.
- 2/ Uszkodzenia ciał w innych okolicznościach2.
- 3/ Usiłowań zabójstw 3.
- 4/ Z a b ó j s t w 6.
- 5/ Usiłowań samobójstw..... 1.
- 6/ S a m o b ó j s t w 1.
- 7/ Różnych nieszczęśliwych wypadków 12.
w których śmierć poniosło 5 osób,
w tem: 2-zabite przy młócie zbo-
ża, 1-przygniotło drzewo, 1-zabi-
ta przez pociąg i 1-utonąła.
- 8/ Kradzieży zwykłych 318.
na sumę - 4321 zł.
- 9/ Kradzieży z włamaniem..... 6.
na sumę 719 złotych.
- 10/ Kradzieży z pola i lasu 25.
- 11/ Drobnych napadów rabunkowych ... 2.
- 12/ Oporu policji 6.
- 13/ Oporu sekwestratorom 12.

- 14/ Oporu innym władzom 2.
 15/ Nielegalnego posiadania broni 26.
 16/ Dzieciobójstw 2.
 17/ Podrzucenia dzieci 3.
 18/ Przemyslnictwa 45.
 19/ Fałszerstwa pieniędzy 1.
 20/ Tajnego gorzelnictwa 3.

c/ Wypadki samochodowe.

Dnia 15 grudnia, na szosie pomiędzy Erzostowicą małą a Krynkami na terenie powiatu grodzieńskiego, przy wymijaniu furmanki taksówka uderzyła o szaber i stoczyła się do rowu, przysięgając osłym wyścigaczem pomocnika szofera, Wiktor Jankowski, który w dniu 18 grudnia wskutek odniesionych obrażeń zmarł w szpitalu w Grodnie. Passażer i szofer odnieśli lekkie obrażenia ciała.-

Dnia 18 grudnia samochód, wiozący Starostę Powiatowego Łomży, Syskę na szosie warszawskiej, obok wsi Zółtki, uderzył błotnikie 10-letniego Tadeusza Borkowskiego, który odniósł ciężkie uszkodzenie ciała. Winę wypadku ponosi poszkodowany, który tuż przed pędzącym samochodem usiłował przebiec szosę.-

Kursujący na linii Białystok-Warszawa autobus Nr: BŁ. 77957 w dniu 19 grudnia, podczas wymijania furmanki na terenie powiatu ostrowskiego wskutek uszkodzenia kierownicy zjechał do rowu i wywrócił się. Wypadków z ludźmi nie było za wyjątkiem drobnych pokaleczeń odłamkami szyb.-

d/ Zestawienie danych o pożarach.

W grudniu 1933 r. na terenie Województwa Białostockiego miały miejsce następujące pożary, wynikię wskutek:

1/ Nieostrożnego obchodzenia się z ogniem	8
2/ Z przyczyn nieustalonych	24
3/ Podpalenia z zemsty	6
4/ Wadliwej budowy komina	12
RAZEM :	50

Pożary te wyrządziły straty.

1/ do 2.000 zł. każdy	36.
2/ od 2.000 do 5.000 zł. każdy ..	9.
3/ od 5.000 do 10.000 zł. każdy... 3	
4/ od 10.000 do 20.000 zł. każdy.... 1.	
5/ od 20.000 do 30.000 zł. każdy.... 1	
6/ ponad 30.000 zł. każdy	

Straty, wyrządzone przez te pożary, wynoszą okółem około 110.000 złotych..

Większych pożarów w grudniu 1933 r. - nie było..

a/ Ogólna ogólna

Sytuacja bezpieczeństwa pod względem politycznym wymagała znaczniejszego nasilenia czujności władz bezpieczeństwa z uwagi na trwający od listopada strajk robotników leśnych, któremu niemal stała towarzyszyć tero- w stosunku do tych robotników, którzy chcieli pracować.

Również wzmożona czujność organów bezpieczeństwa niez- będna była i na odcinku fabrycznym, gdzie wskutek skaso- wania angielskiej soboty i wprowadzenia w życie ustawy arbitrażowej zauważono pewne fermenty wśród robotników, głównie włóknarzy, których przewódcy zamierzają za wszel- ką cenę bronić się przed nowym ustawodawstwem socjalnem- włącznie aż do wywołania ogólnego strajku.

Pod względem kryminalnym sytuacja pozostawała bez zmiany.

Powtarzające się wciąż jeszcze drobne wypadki stawia- nia oporu sekwestраторom miały podłoże wyłącznie ekono- miczne.

Całógół stan bezpieczeństwa-zadawalajacy

Mr. BP. 181/34 T.

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.1

za miesiąc grudzień 1933 r.

WOJEWODA

Nr. BP. 1.

Dnia 20

VI. Sprawy graniczne.

Dezenter niemiecki.

Na odcinku granicznym powiatu szczecińskiego w dniu 12 grudnia przekroczył granicę z Prus i dobrowolnie oddał się w ręce władz polskich szeregowiec 2 pułku piechoty niemieckiej, Heintz Keller, syn Hersta i Stefanji, urodzony w roku 1912. Keller oświadczył, że zdezerterował z wojska z powodu wymierzonej mu kary.

Wyroki na

Nielegalne przekro-
czenie granicy

W grudniu 1933 roku za nielegalne przekroczenie granicy zatrzymano: na odcinku granicznym powiatu augustowskiego 6 osób i na odcinku granicznym powiatu suwalskiego 11 osób.-

S a b o

DATE _____ TIME _____

Sytuacyjne sprawozdanie miesięczne Nr.1.
za miesiąc grudzień 1933 r.

za miesiąc grudeń 1933 r.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Wydział Zamiejscowy Grodzkiego Sądu Okręgowego w Suwałkach skazał w dniu 6 grudnia oskarżonych o szpiegostwo, Macieja Ogórnika na łączną karę 5-ciu lat więzienia, Weronikę Wołyńcową na 3 lata więzienia i Jana Wołyńca na 1 rok więzienia.-

Dnia 7 grudnia na stacji kolejowej Zednia w powiecie białostockim nasypano piasku do koryta pędni semaforów wyjazdowych "C.D." w kierunku Białegostoku celem uniemożliwienia otwarcia tych semaforów dla przepuszczenia pociągów pośpiesznych.-

[illegible]

Handwritten signature or mark in blue ink, consisting of a stylized 'S' or 'B' followed by a diagonal line.

Nazwa

Związek

Związek

Związek
"Biew"

Związek
"Jejari"

Legion

Stowarz.
Polskie

Kółka

Kole Go

Związek

P. O. W.

Związek
Armji P.

Związek

Związek

Związek

Związek

Związek

Związek
w P.

Związek
Two Pop
Powrzed

170 182

Nazwa Stowarzyszenia	Stan na 30.9.33		Zwiększenie		Zmniejszenie		Stan na 31.12.1933		Zabrania		Przebiegiem. i zabawy		Odczyty i po- st. w. 1933		Kwesty
	Ilość oddz.	Liczba człon- ków	Ilość oddzia- łów	Liczba człon- ków	Ilość oddzia- łów	Liczba człon- ków	Ilość oddzia- łów	Liczba człon- ków	Ilość uczest- ników	Liczba uczest- ników	Liczba uczest- ników	Liczba uczest- ników	Ilość	Liczba uczest- ników	
Związek Strzelecki	624	16 734	4	67	-	-	628	16 801	11	780	74	4 100	4	500	1
Związek Młodzieży Ludowej	177	4 280	2	45	-	-	179	4 325	1	500	16	800	-	-	-
Związek Młodzieży Wiejskiej "Błękit"	16	438	-	-	-	-	16	438	1	40	2	190	-	-	-
Związek Młodzieży Wiejskiej "Leci"	6	58	-	-	-	-	6	58	-	-	-	-	-	-	-
Legion Żołych	9	758	1	19	-	-	10	777	1	20	-	-	-	-	-
Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej	418	10 630	2	44	-	-	420	10 674	6	540	81	3 600	6	510	10
Kółka Rolnicze	294	7 932	-	-	-	-	294	7 932	3	75	-	-	-	-	-
Kółka Gospodyń Wiejskich	45	842	2	38	-	-	47	880	2	45	-	-	-	-	-
Związek Legionistów	6	312	-	-	-	-	6	312	3	85	-	-	-	-	-
P. O. W.	35	1 254	-	-	-	-	35	1 254	4	900	-	-	-	-	-
Związek b. Ochotników Armji Polskiej	7	631	-	-	-	-	7	631	1	25	-	-	-	-	-
Związek Oficerów Rezerwy	10	518	-	-	-	-	10	518	2	48	-	-	-	-	-
Związek Podofic. rezerwy	10	725	-	-	-	-	10	725	1	40	-	-	-	-	-
Związek Rezerwistów	198	10 621	3	97	-	-	201	10 718	9	420	4	450	1	80	-
Związek Osadników Wojsk.	30	2 652	-	-	-	-	30	2 652	3	140	-	-	-	-	-
Związek b. Uczn. Armji Polskiej we Francji	1	32	-	-	-	-	1	32	1	18	-	-	-	-	-
Związek Hallerczyków	1	75	-	-	-	-	1	75	1	250	2	350	1	125	-
Two Popierania Budowy Sakaj Powszechnych	33	450	6	100	-	-	33	750	2	50	4	245	-	-	5